

מסורת התורה והנביאים

באמר מדעי ומפרותי, בו שבעה פרקים על המסורה, והלוקת פרשיות ומדרים, ומספר אותיות מלים ופסוקים בתורה נו"כ, על הקפישלן תולדתו המסונותיו פתיחות הדשות, מתאימות להמסורה והמפרשים, ומועילות למלמדים ותלמידים צורך פו"ם, להתכונן על הענין, ולקריאת התפורה, ולזה פתוחות ומתומות בנו"כ שינעתי הרבה מאד, ואספתי מביבליותיקון שונים, שבאיידופי ואזייא.

אני פסח ב"ר חיים הכהן פינפער מו"צ פק"ק ווילנא
ולפניה בשלישה קהלות.

לפיכך נקראו ראשונים סופרים שהיו
סופרים כל האותיות שבתורה.
(קדושין ל.)

בני, הוה זהיר במלאכתך שמלאכתך
מלאכת שמים היא, שמא אתה מחסר
אות אחד, או מיותר אות אחד נמצא
(אתה) בחריב את כל העולם כולו.
(עירובין יג.)

שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי
מעיד בכם (דברים לב מו)

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

ווילנא

בדפוס ש. פ. נארבער
שנת ישום שכל זה המסורת לפ"ק

МАСОРАТЪ ГА-ТОРА

т. е.

Традиція Масоретъе и раздѣленіе главы Библии
Соч. Духовнаго Раввина Пейсаха Финфера въ Вильнѣ

Вильня, Типографіи Ф. Гарбера Завальная ул. д. 2006.

This Sefer has been made available by:

5314 13th Avenue
Brooklyn, NY 11219

TEL. (718) 972-0777
FAX. (718) 972-0178

A deluxe bound copy of this sefer is available at:

Biegeleisen Hebrew Book Store

4409 16th Avenue

Brooklyn, N.Y. 11204

(718) 436-1165

הספר הזה צולמה על ידי אחים גאלדענבערג

וניתן להשיג ממנו טופס מכורך, במחיר סביר, אצל:

בימ"ס ביגלאיזן

4409 16th Avenue

(718) 436-1165

מסורת התורה.

(מאמרים הזרים, יפה מבואריה, ימצא מעבר לדרך).

- (א) כל התורה, כתב סרע"ה ספי הקב"ה בדקדוק, ומסרה לכל שבט, מעולם לא נשתנתה. עזרא הסופר ע"ה ספר אותיות והגייה, ושמונה חכמים מכל זיוף ושעות, ועשו סימנים להועיל הזכרון, תולדות המסירה ומתותה ודרכה, על במסורה תלויות הלכות ואגרות. ויהם נקודות וטעמים.
- (ב) מי חלק פסוקים ופרשיות, מי חקנה וחלופי מנהג קריאת התורה, יהם הפרשות וכמה הן. מהו הסדרים, וכן סדר, מספרם. ומסרונות הסדרים והן מאותרים, ולא מקובלים מסיני.
- (ג) הקאפיטל, יליד זר, כומר נוצרי חלקהו, והדשים קאחולו אשר חלק שמואל, מלכים, נחמ" ודברי הימים, על שש ספרים, הוא הששים פו"ם המקובלת, ובמקום הכנים חול בקודש, חכמי ישראל ומגדשים לא קבלוהו, שהוא נעשה במקרה וסכלגת זבורה. נגד המסורת מקדמונו ונגד המפרשים, מאמר וענין אחד הפריד לשנים, ושני עניניו רמזים קירב בזרוע, גם חכמי עמים תמהו על חלוקתו, יש קאפיטלן מן ד, ה, ו, ב' פסוקים, ויש מן ע, פ, ש, ויש לסחוק חצי מספר הקאפיטלן, והעברתי הקאפיטלן תחת שבט הבקרת.
- (ה) להיות נחזין למנות פסוקים, ותארשיות הן פסוק או שנים. עשיתי פתיחות שהלקתי התנ"ך ברוח באר והגיון ישר, מסכים עם המסורה, ועשית לוח משה, רענולאמער למצוא קאפיטל, הרשום בספרינו, כאיזה פתיחה היא, גם לוח על מספר אותיות, בלים ופסוקים שבכל סדרה, ועל סדר נו"ב, ומספר פסוקי כל נביאים וכתובים, וחציהם, ורבעי נו"ב.
- (ז) דעת הלבוש, אלי' רבה, יש נותלין, והגרא' מוילנא, וכן נהגו בכל קרי רוסיא המערבית, לקרוא ההפסרה בצבור דוקא מנביא שלם כתוב בדיו בשר על קלף משורטט, ולקדש השמות הק' והספרים יהיו כנלילה; וכל הפוסקים מודים דלכתחלה צריך בן, ואחר מדיני ס"ת, שיהיו בו פו"ם ואם חסר או התחיר פו"ם או החליף פ' על ס' ולהפך, פאולה הס"ת, וקדמונו מסרו פו"ם גם כנו"ב, (וע' תו"א לר"ז ס"ד) וכל הסופרים לפנים דקדקו לכתוב נו"ב בצורת פו"ם, וכן ראיתי התנ"ך, אשר נכתבו לפנים אשר בנרסני' איטלי' שפניא, מצרים ותימן ודמשק, (רשמי בפנים הרבה כ"י שהעתיקתי מהם) וכאשמת סופרינו, וכונן מדמיסים הזרים, נשכחו ממנו, וחכמינו לא ידעוה כעוה"ר, ומצוה להתחיר העשרה. הקדמה לסופרים ורשימת השמות שהן חול, או שצריכים לקדשם.
- (ז) לוח כל פו"ם שבנביאים וכתובים, ע"ם רוב נוסחאות המסכימות ומכוונות יחד. לא המדרש עיקר אך המעשה. קימו ועשו, להדפיס תנ"ך בשר, ומדויק כסדר התלמוד, וכבעלי המסורת, בפו"ם, קרי ובתיב, והשיבו כבוד הדת והמסורת, וזילדי נכרים אל תשפיקו עוד, הוציאו בני הכומר מהיכל התנ"ך הקדוש.
- חברתי בחמד עליון ויושר לב, אני הקטן, פסח בן המופלג יור"א, חיים הכתב פ"נפער ז"ל.
- מו"צ דויין כהתא קדישתא ווילנא (משנת תרל"ד עד ה"ה) ולפני זה הייתי י"ב שנת ראבד"ק הענר, דארשונישאק, וקואן הגדול.

פנת ושום שכל, זה המסורת לפ"ק.

ברכה ותודה .

כל הקרבות בשלות לעתיד לבא חזן
מתודה (עוז"ט נו, תנחומא אמור)

לכבוד הרב החכם הכולל, חוקר מצויין, יר"א, החרד על הדת הובר הבורים
יקרים, שהעשיר המפרות עושר רב, בחקירות קדמוניות וקורות ישראל, מורה
הרבנים במדרש עיר ברלין, פיוסר אברהם ברלינר שליט"א. רבות פעלה
והגדלה חסדך לרבים, הפלאת לי עצה ותושיה, לנסוע פארמאה ועורתגי בהוצאת
דרכי, ולנחמני גם מעוצב ידי, ועמל נפשי, וכן נתת לי חצי שכר החדפסה,
שיצא אוד מחשבותי ופעולתי למזכת התג"ך שארית פליסתנו ולכבוד לאומנו;
יחי לבבך לעד; ה' יוסף לך חיים ארוכים, בשלום וטובה, והוכח להפיץ תורה
ותושיה כרצונך לשמחת כל דורשיה. ושמך לא ימיש מלכות חובבי הדת, כסוני
המברך בעומם

ברנשי כביד

המחבר .

סדר

דף שורה תיקון	דף שורה תיקון	דף שורה תיקון
131 צד ב ז ו ז ס בי פת	128 לד יהודה	124 יב אביש
134 ז ו ז ס או פ	— צד כ כו ככלות	— כא דוד
— צד ב ד הדבר	יד ה — ויתחתן	— כג עוד
— פ על	129 ל כיבוז	— כס ויאמר ה' (פולטימא)
135 צד כ ל ח כ א ס	— לד יוהי	125 א ס
136 ל ק"ס	לפ וישלח	— לה כעתך
137 פו או ס	— צד ב ז נ פ ש"ס ס	— צד ב, פו כניס
140 כא כי הגה	— " לו ז ו ס ש"ס ס	— " כג וליהונתן
142 יח ה"צ	— " לו כה ס ש"ס פ	— " כח דוד
— לו ג יהושע	130 יג יח ק"ס ס	— " כס ס ש"ס ס
— צד ב, ק"ס	— יד יג ק"ס ס	127 לו גר
147 להא	— כו יג ס שלום	— לו ארונה
	— לו ז ס יוהי כי	

הערה ב"ם שנרשם בישיע' ויחוקאל השמות, צ"ל א"ה, כמו בתנ"ך.

הסכמה.

תעודת עמיתי הנאון המפורסם בן מו"ה אפרים זלמן הלוי סלוצקי שרי"מ"א, אחד הרבנים דפיק ויילנא.

כבוד ידידי הנאון המפורסם וזקן ומבקר, הכל סוקר, פסח פינפער סו"צ וריין דעה. מאר שכתתי על חקני' אשר הראה מל"כ, בסרת התורה" אחרי אשר דבר ד' יקר בימים האלה והשוחים בים התלמוד סעמו, וגם הרבנים אין עתם אתם (באשר נודע לכ' אשר גם אנכי הייתי כעזרו וכתבתי כפעם בפעם: בסכתב'ם להעיר להרבנים אשר בסתנם יש עקר הספרים כ"ק התניך להשתדל להעתיק מהם ומה השיבו ע"ז?) בעת ועונה הזאת עלך לבי לדאוג ספרו אשר אסף סבי"ק (כרי עברו בארצות שינות אשר שם יש עקר ספרים ובחר לדאוג ולהיות בעקרים היותר ספורסטים בתבל) התניך ע"ר הפו"ם, זה פותח וזה סותם וכת"ר תיר סצוף ומסחר ער אשר יתבררו ויתלבנו הדברים. אי לואת יקסמו חכמים ויהללוהו, כל תופשי התורה הק' יאשרוהו.

וסדי עברי אסרתי להעיר אחרי כי ב"ת כתב (הובא בהגה' מייסדיות כרמב"ם הבי"ג ס"ב הי"א) שמינלה יש לה כל רין ס"ת לסנין שיטתו בן' (ומזה יש להעיר ע"ר המרדקאים בעת לכתוב מגילה כ"יא שטין *). ושמתתי סחותני הנאון רב יוסף ג"ע, כי זה נעשה ע"פ ד"ו ישכר בער ג"ע סחבר מ"ש על רב אלפס לכען היות כל הדפים שוים עם עשרת בניה ועשרת ובל יהי' האות ג'. אשר לא הובא כמסורת או להיות ברף בפ"ג כנודע). ובאמת אחרי אשר נקרא ספר צריך להיות ארכו יותר על רחבו (ראה בסרת לענין גם) וכל פרשיותי סתומות (**). [וכן סיים א"י ש"ד בסופו]. ומזה

(* א"פ"ה ע' ש"ש ורעוני נינה, וגינת ורד — כלל ד', וא"י ללא זכר, ואת כסופה".
 (** ראה בפרק י"ב פ' פתוחה וכתוב"כ ואם מן הצאן שיתן ריות וכתום' מגילה בסוף בני העיר ד"ת בתחיל כספק שלפניהם לאו דוקא פסוק דהא יש פרשה ושם בנמ' לענין מרלגין בר"ח, וכמו כן כרמב"ם בענין הפו"ם.

הסכמה

פסק תרמ"א בש"ע (סי' תרצ"א) ואם עשאן פתיחות פסולה (אף דבהגה' מיימוני לא נזכר בזה דפסולה, ודאה שבת ק"ג פ' לא יעשה ס', וראה באו"י שיע"ד שכתב במטילה ה' פתוחות וכיו"ב בב"י קירא הכל פתוחות) וראה בת' מהר"י מינץ סי' ה ומחר"ם פארוזה שע"ו ע"ד ס"ת אשר הפזים אינם על פי סדר של הרמב"ם אין לפוסלם דמאי חזי לקיים דברו בן אשר כי אולי אם ה' מגיה ע"ד או שהי' נמצא אצלו ס"ת מבעלי המסורת ה"י מסכים ע"י, דרש"י פליגי על המסורה גבי פלגשים ביום כלה וכן בעלי התלמוד כפ' ב"ב והנשא כתיב, ובתור"כ חומא דבספרינו מלא, מיהו מציונו והתלמוד חולק על המסורה וכמו בן בתוס' שבת נ"ה וכן מציונו בירושלמי בשמשון והוא ששט את ישראל ארבעים שנה, ובספרים שלנו עשרים שנה. וכל שכן שמציונו בני נפתלי חולקין על בן אשר בכמה היכות וראה בתתי' ישעי' באספן מה יתשיב ע"ו דגב בזהר יש נוסחאות שונות ככתובים וגם בב"מ דרמב"ם ובה"י מיימוני בה' ס"ת נוסחאות שונות בכ"ג וגם בפזים, ופלאה דעת, מני מה זה עמד הגאון מהר"י מינץ ג"ע עה"מ, בן ויחל, ולא העיר מהקרבנם מחוה"ם ש"פ. וראה דה"ט הובא בגמ' בתים' אשר לפנינו וגם מהרש"א והמג"א עוד ע"ד (ראה בב"י קל"ח) וגם הלבוש בס' בגדי ישע על המרדכי היא מהתוס' ולא העיר לזה. (ועד"ז השיב גם הגר"א לענין תפילין של ר"ת אם תצטרך לצאת כל הדעות תניח כ"ד זוג של תפילין מלבד המחלוקת ע"ד הפר', עוד ע"ד המח' מה"פ והס"י).

ואחרי כי הובא בש"ע לפסק הלכה לענין מגילה אשר רז"ל אמרו שלחה להם אסתר לחכמים כתבני לדורות, שלחו לה הלא כתבתי לך שלשים כו' עד שמצאו מקרא כתוב בתורה ואת מ"ש כאן ובמשנה תורה וזרון מ"ש נבניאים בספר מ"ש במגן ה כתנאי כו'.

הרי מכו' נראה אך יש לנו לדקדק ולדעת הפזים גם מהנביאים והכתובים. ומאד ידאב לבב כל יודעי ע"ד זמרת ור אשר בא בתורה ונקרא בשם הקס' (אשר יצא מהמדפים מה' הקורקנדאנצי), וכוב לנו לטאר הקודש ולהדפיס כ"א הפרשות וזה הפזים, וגם רבינו הגאון החסיד הגר"א נ"ע הנהיג לקרא בשבת ויר"ם ובי"ה להשלים בפז"ם או ענין הנשלים, ולא כאשר נחלק בהספרים שלנו הו' קרואים (וזה דלא כהמג"א שעמד ע"ד הסדרים יע"ש מ"ש) וכן בנחל"ש סי' כ"ג ובסידורים מתוקן כבר. (ובאמת תמה אני הלא טוב לנו ללכת בדרכי התלמוד ולא מאשר נדפס בסד' ובספרים כי לא מפרחם אנו חיים). ואתה יודעי אשר רב עמלת לספר האותיות ולסדר הסדר וזלפתות ולסגר הפזים (ולרעתי אפשר שזה מרמז הפ' ע"ד התורה הכתובה ופתוח' להבין שכל כי לא בשמים היא והס' ע"ד התורה המסורה לנו **) ונתתם מעין כל) וזלח ורכב ע"ד אמת להיות אחד מהיחידים השרדדים אשר די קורא להיות לאות ולמופת בישראל, ותקתי תתן כי בשמחה יקבלו כל אחר ואחד מאחכ"י (וכה גם סופרי סת"ם) בכסף מלא. וזכות תה"ק יעמוד להתברך באושר ועשר ולעבדו בלבב שלם הו"ח.

ב' מרחשון שנת א' יברכנו בשלום.

מה וזילנא אפרים זלמן הלוי סלוצקי מפיק וזילנא יע"א

(* אפ"ה ע' בסדר' פי"ד, הלשון מתוקן.

(** זאולי לזה מרמז מה שאסגר רז"ל פי' זס' בנס הו"י, ושם באמר פתום מאמר

תוכן הספר.

ואלה המאמרים, נראים וריים, להכפרשים ודריים, אבל בכפרי
יפה מכוארים.

המסוקים תחלת 5, לצאת דעת הכותבים, לרמון שם המתבר בראשית דבריו, והוא
בלשון נופל על שמי וכינוי, שם שורה 12 ביאור אלבולידו במדרש, 7 אות ד', מסורת
סיני, סוג אינו נדר אבנים וחין רק מוסרי, וענינו איסור חבור המשך ופסוק פקדים,
כנדרים לו, וכראשית רבה פ' לו, ופ"א, וע' אור בוקר 15, ולהלן 28. — 6 בהג"ה, בפנים
צ"ל איש כרוחו, לקח המסורים שבהם שם זה, לכן לא סודרו כסדר הומן והמקשים,
מיושב כלו תבלת דוד בן ישי, ואחר פ' זה, יש מסורים ותפלות דוד. — 8 ביאור נפלא
על סנחות פי"א מ"ד, ועל סי' ר' יהודה דצן, שנרחק תו"ם באבות. — 10 ביאורים על
ויק"ר פ' קדושים, וזהו ח"א, בת, יתוקאל מד, פו, וכתובות כב, ושבת ק"ט (להלאה)
ושלש תשובות ע"ד המסק, הנה העלמה הרה. — 11 סימני פסוקים שבכל פסוק, הרבה
כוכבים. — 12—11 הנהה, שינוי בקרבנות בתורה, רומזים על כמה הלכות. — 13 השתלשלות
הבכורה, ומספר פסוקי פרשיות. 14 קרבות נקוד וכפסים, ודרשות על מעמי הנגינות. —
8 כימני מסורה נספרו בנלותנו, ובלשון ארמית שדברו או. — 22 ביאור מ' סופרים ס'ו
הי"ו, וישוב הנחות הנרמא ו"ל. — 23 באור תרגום אונקלוס, 'יבעל נתינה לנר סחור
הם, ול"י שדקדק בהוראת את את, וכן כדב"ר פ"ג. — 24 ששים רבוא אותיות בתורה,
שנדהקו בחברים רבים, וכנתת דברים רבה פ"ג. — 26 הפסק פסוקים הם בסדר"ה, סן 26
ילקום נפלא בש' עקב, וחשבנו. — 27 ביאור הכרבה על, נבולת ידים'. 30 ביאור גילה
ית, סלסלה (ולדוגמא ע' להלאה). — 30 סי' על רש"י פ' תולדות וירח כו', וכשבת ע"ד,
זתנו רב נחמ"י (פיותר, ואין ראוי לגיזיה במחזק), שם, כנתת הששנה בשבת פ"ח ס ב
'שהיא שבע ישראל'. — 31 מהו פרשה. — 31—33 צורת פתוחה וכתומה וסודורה. —
43—34 מספר עקה פרשיות, שנוצר במדרש א' שלח, ואמחר, ומקור פ"א ופרשת, שם
ביאור ירושלמי שבת פ"ז, שחור כוב כב, ומ"ס פ' כ"ט ה"ט. — 38 מנהג סדורות,
במקרא סימני לתלת שנים ופגמא (ולהלאה). — 39 ענין סדרים הרשומים, ומסורים בסוף
התורה ונו"כ. — 40 הסדרים בלתי מקובלים מקדמונינו ו"ל. — 41 ג"רם לא רסנו הו"ל,
בירושלמי הנ"ל, ובררש שלח, ומ"ס פס"ו ה"י, והם מעשה יחיד, ובהם חסרונות כמד
בקאפישלן. — 45 סדר כתנ"ך אינו נדקת יהודים, שם בב"י אין שום קאפישל, יונם
ואשכנזים שזנו איתם. — 47 מניחים שהכניסו בתנ"ך התנצלו, וי"ב עדים העידו להסיר
קאפישלן. — 49 חכמינו ו"ל מאסו הקאפישלן. — 50—49 בזר להכבים ומדפיסים. —
51 ארכנה חסרונות הקאפישלן. — 53 בשמות ו. — 37 נסי אליהו: אלישע. — 59 ורס"י נ. —
60 הושע ב. שם יד, ויאל נ. — 1—60 יואל, כחלוקת קאפישלון, כחלקו הרבה המפוסים. —
61 מיכה נ. — 62 מיכה נ. — 1—62 זכרי' ז, ח, כנ, ינ"ח. 64 מלאכי נ. התבוננות
בשיר, הלהת, רינאל, יתביה. — 3—72 סדר כתובים. — 73 מספר אותיות וכלים בתורה. —
75 מספר פסוקים בנו"כ. — 77—83 פתיחות בתנ"ך. — 6—84 דין פ"ס כנביאים. —
9—87 נוסח י"ג העתקות. — 100—88 סי' תנ"ך העתקתי. — 101 ביאור ירו' ברכות
פ"ב. — 102 ביאור שבת ק"ט. — 104 אין חילול שבת כו'. — 19—8—104 תתיפה
ואדרעם. — 101 כהתבים: הערות: 158. — 109 תיקון מה"ר. — 111 מחברים שזכור
בספר. — 116—113 תיקון סופרים. 117 איוה שמות קדושים. — 119 תעודות הנאמן
אדר"ת ו"ל. — 154—120 ע"ס: 116 צ"ל קידם" 113, וזהו"פ הוא. 117, 118 להפסק

כתבא למקרא ופשרי להודע!

על אדרגס בחוץ בחיוב :

בהיפוי

למויץ דקיק יציו דברו אל ישראל

זילג

בצדקה תכונני למיז שיבב"א

צמח הסכתב כתבניהו

יום ג' פ' לך לך

מאלהא רבא קדישא, דשכין שמויה בקרתא קדישא, ילמא רבא ונפישא לעמיה קדישא ופרישא, ע"י הדא איגרתא קדישא, דהיא זעירא, ורבי פרישא

מיבע שטמט במדמל

אביו שבשאמ נאי בתערמ, ותותוצ, מארה, ללא, וללא, וימצב, ותדוא ויה לתקע'נג, וילי הכד אזי אמת ואמכם ציון והאות על זה

שבד' מספר כ"ז ינוח שם רמ"ח בן מיב עם אבותיו שם בין ושם סיג

שמי א"ש"א

הביד הבותב

ראיתי לר"ם לוריא, המ"ל תיקוני זוכר להג"ח, העתיק לו מכתב ה"ל, מעלם כ"י כה"י עם כל כתבי הגר"א, הד"ל אמר לה"ל שהוא תרומת בגר"א והסתיין על כנו, ובהסתקתו ד' ביוזים: איגרתא מטתמל-אטין וילא ותקע"נג למ"ג ע"ל: ולכאורה הי' ל"ל איגרתא, קדישא, וזכא; וז"ל פ"ה כוונת "בסיפוי", כפורת שב"י פה וויטטיין, והאות ע"ז סגרישני ככנה, מספר כ"ז להדג (ככלו) ינוח (בקרנ) כס רמ"ח (מספר אנדעס) בן מ"ב (ימים יב לו למוות עור, כפי זמן סמכתג ומסורת פענין, בלחן) עם אבותיו שם ב"ן (מספר אליהו) וכס פ"ג (מספר מנה) במ"י אבא, הבין הוא ב' באלה"ג, ר"ה אנדעס בן אליהו, והסתיר הדבר בלא להוילא מפיו ולהתלוט, וכן לא זכר כס החדש, מיבע שטמט מטתמל, בתלוף אלנג (אטנת) כס הי' חלקי ישראל, או כעורת סויה חלקים, ע' שנה לב, וע' במדכ"ר פ' י"ט ויכשו חקדש, מלמד במודיעים לנדיקוס יום מיתתו כדי סזריבו כתרובס לבינהם: כ"ן לי דמויץ פה בווי"מ

מכתב הגר"א הוא בידי (הסתקס בידו המנח"י נגד הגר"א ז"ל, אלו"ג מהר"ם מלוצ'ה) הכנתו מיד כ"ד בהגאון הד"ל ז"ל, וכבר אמר לי הגד"ל, דלא אית ח"ג על יבשתא, דיכול כתבא דנא להסינו זך אליהו עתיד לפרבו; ולחא יבחותם ויהוד לבי אבר כדורנו האפל ימלא איה קרוב כדמל לפרב ולגלות לפנות סתרי המכתב הקדום כוונ, וחא כתבתי בהגאון כדמל המקובל הכבג, אכ"ר דין קראטינגא אבר התייעט הכנה על הכנת המכתב.

וכסיב לי בעוד לא זכס להבין מאומה ממנו, וכן כחכדי לדידי המקובל כדמל האנד"ק יפו ר"י, ולא סביב עליו, לכנת חלוי ל"ט, לא חוכל' בו' יואל נא לבא לנה לגלות סתמיין בלון סתמיין, וחתן לו הלכה ב"כ, ויחאכסן חלוי;

מרכס וכ"ט כונס חוקרנו סמואל היים לוריא.

ש"ק, בלח, למד חלק; בנת תרס"ב.

מסורת התורה.

פתח דברך יאיר סבין פתויים פי פערתי
ואמאמה כי לסצותיך יאבתי (תהל' ק"ט)
לפקח עינים עורות להוציא סכסכר אסור
(ישע' טב)

א) כתוב כתב לך את הדברים האלה כו' הקב"ה צויה את מרע"ה, לדקדק בכתבו התורה, הסגנון והלשון, וכן הסלים והאותיות שלא יוסף ויגרע ולא ישנה דבר, גם שהמכוון לא ישתנה, הקב"ה איסר וכשה איסר וכוהב, וכמו שמצאנו בירמ' ל"ו י"ח, מפיו יקרא אלו את כל הדברים האלה, ואני כותב על הספר בדיו, כן או"ל (כ"ב טו.). אם כי משה יגע ועמל להבין עומק המליצה ודרמי הלשון, והשיג והגיע בפלפול, עומק הכוונה, וזכה בעבור זה לזיו הפנים. (שמו"ר פ' סא, טו, דב"ר פ"ג זנדרים פ) והבין למה נופי תורה בקצרה ושיחת אבות כפולה (בר"ר פ' ס') זוהר במדבר, ו, ז, יט. פעם כלל ופרט, ופעם פרט וכלל, טובנים שונים בלשון אחד, ונצרכו התורה שעל פה והלל"ם, כמו שמור את חרש האביב, והי' למטפת בין עיניך, לא תכשל גדי בחלב אסור, והי' יכול לכתוב כל מצוה מבוארת, ככל זה נשאר תוספת הדברים, בראשו, ולא הוסיף ושינה דבר (עין יב"ר פנ.). וכן ספרה ולמדה לכל ישראל ולפני כותב י"ג ס' תורה, וקסרה לייב נשאים ושבת לוי, והאחת הניח בארון שאם יבקש אהי' לזיוף דבר שים מוציאין אותה שבארון (דב"ד פ"ט, כ"ב יד.) ומטנה העתיקו והגיהו שאר העתקות, ומצאנו בשקלים פ"ד, מ"ד, כתובות קו, שלקחו שכרם מהרומת הלשכה, שהצקוהו הסנהדרין, סיפורים נבונים להניח מן ס"ת שבעזרה בבית הכנסת (מיע"ק ית. יוסא ס"ח, ורש"י כ"ב) וזו הס"ת לא נגנוה (יוסא נכ ופר"א פ' נכ) ובבית שני, להתו' ב"ב יג ד"ה ועושה, יד ד"ה שלא, ור"ם פ"ו ה"ב טה' ס"ה, ופ"ז הי"ג מיו"ט, הגיהו מספר עזרא, ולרכבו תם רשב"א ורשב"א הוהר לצורך ליכנס גם לק"ק, וכן בויק"ר פ' אחרי ותוס' המוכא כפי' המשניות במדות פ"ד, פ"ב הי"ג מביאמ"ק, חכ"א בסופו, בשם הגר"א ז"ל.

ב) שלשלת מסורת הקבלה לא נפסקה מדור דור, (הקדמת הר"ם למשנה) ויחידים השורדים והחרדים על כ"ק שטרזה כאישון בת עין (כוזרי

ח"ב לנ, עקרים כב, לנ') וגם למד ממנה, וכן יהושע נקד בנקודות על האבנים למען שיבינוה גם הגוים, דכתיב באר היטב, ובלא ניקוד אין להבין (ס' הספדר). מלכי יהודה כתבו להם לשמם שתי ס"ה, אחת ננוזה כאוצרו ואחת תלויה בזרעו, (קלף דק, וכתב קטן). ובספרי המסורה יש ס' היאנין, המיוחס לעלי (אחד ממקבלי התורה שמסרה לשמואל הנביא שהרבה בני הנביאים) על צורת אותיות נזורים ולפופים ועקושים וכיו"ב ומספר אותיות מלים ופרשות (כימי רוד היו הסופרים אותיות ופסוקים). ובהיות ז' מלכי יהודה הרשעים (אנכ"ד פס"ח, ומדרש תדשא) ואחו אחו דלתי כתי המדרש, מעטו הספרים והיודעים. וקם בנו חזקיהו המלך ונעץ חרב בכיהמ"ד ואמר מי שלא ילמד ידקר בחרב, (סנהדרין צד עב) והושיב אנשים נאמנים, ויודעים אשר העתיקו את התורה ודברי הנביאים, ורוד ושלמה. (כמשלי כ"ה), ופירשו באדר"ג פ"א המתנין, העתיקו והוציאו ממסתרים, כמו המעתיק הרים, ועתק משם אהלו, או עתיק יומין, כי ביוששים חכמה, עתקה ונודקנה כסנהדרין מב, נזרקו קש דינא, ובלב שתון, כבכרות כ', יבמות ס"ג, קה"ר פ' אף חכמתי, שהוא ביגיעה אפים, ויומא ב, חולין ס"ג, וקי"ג). גם בעת ההיא מנו וספרו חכמי הודו אותיות ספרי מחוקקם, (ב"ת ש"א ל) ויסדרום כל אחד כאשר מצא ידו *). ג) אחרי מלכים הרשעים הי' הצדיק, מהור כטמא, ואחרי מנשה ואמון אשר הרבה אשמה הי' יאשיהו, וכראותו הספר פתוח על ענין רע כרת ברית לשמוע מצות ה', אבל לא נשתכחה התורה כלל, כמ"ש מהר"א (והשיג על אפודי וקמחי). והנביאים מסרוה לתלמידים, החרש והמסנר שכרוה בנבל וברוך בן נריה מסרה לעזרא הסופר (ע' הקדמת רמב"ם למשניות, ונוזלים מן לבנון 4) המהיר בתורת ה', והוא סופר נאמן כמרע"ה. עליו אז"ל בתוספתא סנהדרין פ"ד, וירושלמי מגילה, ראוי הי' עזרא שהנתן התורה על ידו. בימיו היו נביאים רבים, אנשים שקבלו התורה, וס"ת שלכות והמימות, והוא ספר אותיות התורה ופרשיות, והוא נחמיו' עשו תיקון סופרים ובינויי סופרים, (וע' רדב"ו ח"ג תקצד) וברק ככל הספרים וסמך על פי רוב (ספרי לנ), וגם נקודה קטנה שטר וכן מסד הספקות והשינויים שמצא, ע' פ' ל"ד באדר"ג, ופסקי תו' שנחות ל"ד, וקריין וכתבן מסר הלמ"ס. ונקר לקרוא כפי הקדי (מ"ס פ"ו ה"ט, נדרים לו). כי הנקוד והטעמים והפסק פסוק ופרשיות, אחיב להבין הפשט, וכונת הענין והמצוה, קשודות ותלויות זכ"ז (ויבוח שד"ל 104). כבר נחלקו מי תקן צורת הנקודות, אשכול הכופר מיחסה לאדר"ר, שרבר בלה"ק (בכ"ר ובס' אור לכתובה), ואברהם קבלה מן הכשרים, (כחכמת התכונה והמספר מהמצריים)**). ויש מיחסים לפרע"ה, ורוב דעות יחסו לעזרא, שכל טוב (הי' בשנת ד"א התק"ם), ור' בחיי, בנדרים לו, ס"ע פנ"ט, ה' ד' גטרנאי גאון, ה' גאונים קדמונים ס"ה, מחזור ויטרי, כוזרי מ"ג ס"ל, ל

* בתהלים א—מא שם הויה בכל סומור. טב—פג שם אלקים. פד—סופו שאר שמות הק' וסיום ה' החלקים עדות על החלקים מא, עב, פט, ק, קג.
** ודבר ג' שפות יחד, ע' פרקי ר"א פכ"ז, הוי משה ספור ג' וראש ס' המלאכות, כוזרי מב סה, וראב"ע ראשית ל' לו, ס"ע פנ"ז, ת' ה"מ אלשקר.

שמי"ד פ' סב, מז, וילקוט שמעוני ה"ה, היקוני זודר, זס' הפרס, עץ חיים, ר' משה הנקדן, במ' השמשוני, שער שביר לוחות, וצח שפתים, ורדכ"ו, (כ"ח ח"ג 200) וראב"ע במ' הצחות, ושמות ו'. מסרת נקוד ומעמים מסרו אנשי כנה"ג (ע' ירושלמי מנילה פ"א הכל בכתב, זה המסורה, ברכות יב, ראשית כו), להם ה' ס"ת של מרע"ה ושל כל נביא ונביא, גם של חני זכרי' ומלאכי, ואז"ל ככל זכתה ללמוד, והי' להם הרבה ספרים, גם אלו שנאבדו ממנו, כמו דברי שלמה, דברי נתן, נבואת אחיה השלני, חוות יעדי החווה, סדרש הנביא עזר, דברי שמעי', דברי יהוא כ"ח, דברי חזיון, סדרש המלכים, ס' מלכי יהודה וישראל, דברי מלכי ישראל. הם חתמו התנ"ך ומסרו שהם כ"ד כ"ק, שנכתבו ברוה"ק, ואין להוסיף עליהם, ואין לערב עמם דבה"י של חול, ולא הכניסו גם ס' החשמנאים, לכן נשאר רק אצל היונים. ובשקשו לכתוב מנילה אסתר, טיאנו הזקנים עד שמצאו כתוב דמו לכתבו, ואז היו בעלי רוה"ק. וכירושלמי פ' חלק, וקה"ר פ"א ויותר מהמה, מן כ"ד כ"ק, מהומה אתה מכניס לביתך, שהם ס' החצונים, וכשכת פ"ו, א"ר חייא כנגד כ"ד כ"ק, וע' פרקי ר"א פנ"ב שיהש"ד פ' קיצותיו תלחלים, כמעט שעברתי, עירובין כ"א, מנהדרין ק"ד, והוהירו שיהי' כל ה"ח בקי כב"ד כ"ק שהם כ"ד תכשימי כלה.

בימי יונים פשעו הזדים מישראל, וקמו החשמנאים ונלחמו ויכלו להם, וכאשר גברה והעו יד הצדקים והחסידים והסופרים, הושיבו ועד ואמפו כל כ"ק, ודקדקו והעתיקו כפי המסורת (חשמנאים כ. ב יג—טו), ובכל ימי הבית ישבו מנהדרין כלשכת הגזיה, ובכיה הכנסת, שם היתה ס"ה של עזרא, ושכרו מניחים נאמנים להגיה כל ס"ה על פיה. בסוף ימי הבית רבו כהונה, והורדוס ובניו בקשו למעת ביהודה רוח הרומאים ומשחקיהם, וקמו הסופרים הפרושים לחזק הספרות, ולהתבונן בכל ס' קודש, פן שלטה בהם יד מהעה גאחת הכתות. ואנשי חזקיהו אגלי הוא אבי חנניה בן חזקיה בן נוריון, ומתי סודו, העתיקו כ"ק והתבוננו אם ראוי לפרסם או לגנוז (ע' שבת ל"ב). אחר החורבן היו בעלי מקרא, בעלי משנה, ובעלי תלמוד, רבנן דאגדתא, הם דרשו המקרא והמסורת, ודרשו מוסר לעם, ומצאו רמו רב בזרות הנקוד, במלא וחסר, וכן רבנן דהלכתא ממנו הדין עם המסורה.

ד) מסורה סוג לתורה. פירש ר' יצחק כ"ד ראובן סימנין שאדם עושה לתורה הם תיקון לזכרון ומעמידים אותה שלא תשכח. וה"ר יוסף בר יהודה, פ"א מאסורת (כמו מברה מחיין מאכולת מכולת) לשון ידך לא אסורות, שהוא ענין אסופה וקבוץ, שמאסף כל מין למינו, ומחבר דבר אל הדומה, ומכניס תחת כללים לאחוז דרך שיקל ללמוד ולזכור (ירושלמי יבמות), ומצאנו וימסרו מאלפי ישראל, למסור מעל, (במדבר לא ה' טו) בתרגום ויהנהו ד"א בידנו, ומסריה, (איבערליפערען), במסורת הכרית (יחזקאל כ' לו) ובמסורם יחתום (איוב לג, טו) לאסור אסר על נפשה, שם הואר על קשור מוסרי, משה קבל תורה ומסרה ליהושע, קבלה ביריגן מאבותינו (שקלים פ"ז, ירו' פסחים פ"ה, סוטה לד, ב"ב צט, אדר"ג-פ"ה, בר"ר פ' פ, פ"א וכיזכ"ה. וכן הדין שעל

ידו קשורה אסורה זנסמרת (כ"ב חו) שבעלי המקרא בדקו ומצאו שינוי חדר, בתבונה אותיות א"ב, גדולות או קטנות, ותלויות, לפופות ומנוורות, הפוכות, מלא וחסר קריין וכתבן וכן במלים דומים או משונים ומ"ו, ובנקודות הוריות לפי הטעם, ומסרו לנו במסן ובסימן ע"י מלה או מאמר מצטרף, אשר יכול וורה באיזה ענין ופרשה נמצא נן. ובעירובין כא, דאגמרה בסימני פעמים, פירש"י קבע לה מסורת וסימנים, שמסר להם, לעורר לזכרון שלא ישכחנה, ושם נ"ד, אין התורה נוקנית אלא בסימנים, שנאמר שימה בפיהם שהמלה זרה, כמו שכתב ראב"ע בראשית פו ו', וימצאה דברים ל"א י"ט, ולמדה שימה, ותלים סמ"ט גאלה, לדר"ק שהאותיות א, ד, ה, ס, ל, צ"ל בכנול והיא בקמץ וכן כ' המסלול נ' קב, וכיו"ב, יהושע יב ו' ויהנה, ישע"י בו ה' ישפילה. משלי א' ב', תרונה, אויב כה כו ויספרה, דה"ב כ' ו' זרתנה, לנ"ר קמוצים — ומצאנו במשנה ד' פ"א דמנחות, לחם הפנים ארזן כו' רי"א שלא תטעה וד"ר יה"ו. ותמה התפ"ש מה סימן הוא, שאין לו משמעות והמשך ללח"פ, וחלא ישכח גם הסימן, ובאמת נ"ל המלה זד"ד יה"ו, רמו לאותיות ותובות המקראות שהם כמספר הטפחים של אירק, ורחב לה"פ. בשמות כה כט ועשית קערתו כו' יוסף כהם זהב טהור, ו' תיבות, וכן בויקרא כד ו' ונתת על המערבת כו', ו' תיבות, בשמות כה ל זנתה על השולחן לחם פנים לפני המיד ו' תיבות, ובלא "לפני המיד", ה' תיבות, ויקרא כד ה', ואפית אותה שתים עשרה חלית שני עשרונים והן החלה האחת ו' תיבות, שם בג יח, והקרבתם ו' אותיות, הבכורים ו' אותיות, מנחה ד' אותיות, חדשה ד' אותיות, ודד סימן, יהו' קחלה האחת נשמת אותם ר"ה יה"ו — ולקחת סילה ואפית אותה שהים עשרה הלוח (באתנחתא) ו' תיבות, וכן במדבר כה כו, וביום הבכורים כהקרינכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם ו' תיבות — וכיו"ב סמן ר"י על ג' מחלקות המכות, שהשלישית היתה בלא התראה ונחסרו בתלים ע"ח, יובן על פי פרד"א ד' ישן פ' ל"ה. דיצה שלך תהיה בעת שהנקרא אדום ע"ש עדשים האדומות, וסופו בא, חב, שאין בני עשו נופלים עד שיבא שרוד מיעקב ויהן לבני עשו מאכל עדשים, בצרה, ויקח ממנו שררה מלכות ובכורה שקנה יעקב ממנו בשבועה, ועלו מושיעים כו'. — גם בגמרא מצאנו סימנים על סדר אמוראים, וההלכות המוכות, ועל פסקי דינים מפוזרים וקישיות מפוזרות, ומאמרי אחד האמוראים, במסכת א', קשרו בסמנים כדי לעזור הזכרון. ודרשד"ל בסוף הפלאה שבעירובין ח"א קיט: הביא ראי' מפרקי תיבלות כי המסורת הוראתו סימן הדבר, נגדום היא מסורתא, ובאזהרת ראשית, במסוף יום ב' דשבועות, בסומנים ובמסרת, וביוצר להפסקה א', אור ורוע ורוע, מסורת ר"ד מסייבין (?) וזהו כוונתו יש אם למסורת לעשות סימנים שהה' שומה בפיהם שיוכלו לשמור תלמודם. ושונים הם הסימנים בהלכות, יש במספר המלים, ויש שנמסר במאמר, ויש בפסיק שלם, כמו ב"מ קין ע"ז ו' ז' מו למ, חולין מו סב, יש סימן ששם האומרים או מלים והלכות שונות, במאמר או תיבה טובנה, ויש שהוא במלה זרה, שאין בו מובן כלל, ע

שבת צא פסחים קיד, ב"מ כא: ע"ז כמ, נדה מה, כמנחות פי"א הני"ל.
 (ה) מצאנו בתלמוד אודות מסורה בתו' דנחח חציין של אותיות
 ע' של יער חציין בתהל' קידושין ל' ותי"ו יחזקאל ח' מו משהייתה מתחבלין ומגדון,
 ירמ' ב' יג, רש"י ותו' פ' הבונה, לולב וערבה, מנחות מוונת למטפה, לאסד
 שרו כתיב, כתובות ח' ידו כתיב וכיו"ב, וע' סוכה נ"ג ובעל משפחת סופרים ערך
 כ"מ שבעלי התלמוד הי' להם נוסח אחר, נגד המסורת, והשינוי עליו בכרם,
 ותל הלפיות, ותיבת כתיב מצאנו בחגיגה כו, שעיקר המצוה והקפידה אינו על
 לשון הכתוב ("המיר" וכיו"ב) פלגשם זקני ידו במנהרדין יד.

ר' עקיבא דרש על כל אות ותנ, שהם כתרי אותיות, תלי תלים של
 הלכות, והראשונים נקראו סופרים (ולא כותבים, ומושכים כשבת סופר) מפני
 שהיו סופרים איתוה ונקודות ותיבות ופסוקים ופרשיות התורה, וכמה פעמים
 המלים, עשה לך, ב"ר פ"א. מלאכה (שבת סמו) נזיר (נזיר ה) אם חובה
 (מכילהא משפטים יט) היא ביור אדר"נ פ' לד, וכיו"ב במ"ס ספ"ו קריין וכתבן
 (גדרים לו, מס' סופרים פו ה"ט) קריין ול"כ שמו"ב ח ג יח ראשית לא כ
 שמוה כנ לא, ישעי' ז' כ', כן בן בני מנמינן, כתבן ולא קריין, מל"ב, בניו
 ויקרא כא ה' יקרחת חו"י (ב"ר פי"ב) נקודות (אדר"נ לד) סימניות (ספרי
 בהעלתך פד) קע"ה פרשיות (יר' שבת פט"ו) מקרא ומסרת (יר' מגילה פד,
 ג"ר פ"ו כנילה נ: גדרים לו) תיקון סופרים וכינוי סופרים (מכילהא השירה
 פו, ספרי בהעלתך, יפ"ה ראשית יח. ב', מזרחי במדבר יא מו שמו"כ מו
 יב, זכרו' ב' יב, מלאכי א' יב). אותיות תלויות מלבים יח ל' מנשה תלים
 פ' י', איוב לח יג כו (בר"ר ויחי ויק"ר יג שיר נ' ד', יהושע ו כו מל"א
 מו לד כ"ב קמ, נ' הפוכה ומגורה במדבר י' לה לו, מנהרדין לח, קח
 אדר"נ). נקודות איה, לנו ולבנינו, ער, אשר, (נפח) אש (ע' אדר"נ פ"ב).
 ובנביאים שמו"ב יט כ', ישעי' מד ט', יחזקאל מא ב', מו ככ. ע' בר"ר
 פ"ג תלים קז, כז כח, שבת קמו רה"ש יז חסר כמו התניננס הפלגשם,
 זקננו, לדרת עלם, אלקים. כל ארן שבתורה חסר ומשנכבה הורה ונתנה
 בארן נעשה כל ארון שבתורה מלא.

נקוד זר מ"ס במד"ר פ"ג יג (על ואהרן ג' למ) ב"ר פ' לרעות
 את צאן, אליו, ראשית יח ט', ובקומה יט לג, וישקהו לג ד', ואהרן,
 רחוקה, ועשרון, במדבר ג' למ, ט' י כט טו, (ובתנ"ך בכ"י נ"ד 1234).
 מנצפ"ך. ע' שבת ק"ד ובר"ר א והרה"ח בלוי פי' מן סופך, (עזרע טובשטאבען)
 כמו צפין ספון, עלם עלץ, ונפס ונפץ, מס סתומה באמצע שם רבה,
 המפרוצים.

(ו) יש הל"מ הרטון בתורה ודקדוקה, ויש שהחכמים ז"ל סמני ההלכה
 במקרא, או ברטו הכתוב, (ברכות מא, עירובין ד', סוכה ו', מנהרדין מו),
 והסבה לזה כי הלכה קבועה היא אצל בעלי מקרא דשנער וכן אצל הקראים
 שבזמנינו (ע' גן עדן ה' שבת, וקידוש החדש, וה' פסח) שלא לשמוע ולקבל
 ממעתיקי הרה רק כשיש להם סמך במקרא, ובראותם שהסמך קלוש ויש להשיב
 עליו, אמרו אלא הלכה למשה מסיני, ע' סוכה ה' עירובין ד' ועד"ו בכ"מ שפקרו

המציגים את הנוצרים או הקראים ודרשו לפי דרכם, כאו רבנן דאגרתא או הלכתא ודרשו הכתוב לפי אמונהינו המקובלה, דני עקרה ל"י (ברכות י') נגד האונגלאן, הנה עני ורובב על החמור (מנהדרין צח) נגד הנ"ל, צ"ל בנות ציון במלך שלמה בעמרה שעמרה לו אמו (ע"י שיה"ר שמשק ר"ש לדרשן), נגד הנ"ל זביוחקאל מו א', שער החצר הפנימית הפונה קדים יהו' סגור ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח. (זהו חדש ח"א כת עה:) והוא פלא וור, לקחת שער המקדש ולדרוש שהוא פרוהודו ומשכב בצד קדים, ואולם בקשו לדרוש נגד הענני"ם שקדושת השבת אוסר המשגל. וכבר דרשו בויק"ר, פ' קדושים, כי הכהנים קדושים, וכן ישראל, ואם הקדושה על מניעה המשכב, כבר כלו כהנים וישראלים, וכן בכתובות ס"ב דרש רב יהודא אשר פרוי יתן בעתו, זה עונה של ת"ח, הבא על שבה לביתו, ועל ג' דברים שבעלי מקרא וענני"ם אוסרים בשבת, ארו"ל בשבת קוט בע"ש בא ומצא נר דלוק, שו"ע עם חסין, ותבשיל, ומטה מוצעת, מלאך טוב הוא המתענג גם בשבת עונג בשרים בו, ונמא"ה — ודרש דיוחקאל סותר דברי הנוצרים (ע"י יחזקאל מד, א' ב', שער המקדש החיצון הפונה קדים זהו סגור, או השער הזה סגור יהיה לא יפתח, ואיש לא יבא בו, כי הא"י בא בו והו' סגור, שלקחו משענת קנה רציץ אודות העלמה ההרה כלא איש. ואמנם שם עלמה לשון נעורים וחוק, וכמו שלא יאמר בתול על בחור, כן אין עלמה מן עלם, ושם עלמה על בעולה, כמשל"ל ימ, והנביא נתן לאות על המלחמה שהיתה בימי אהו, ולשקר עשו עם להטעות ולהתענות — והצי דרשות המדרשים בנגד דרשות של דופי בומניהם (ראה מזה בית הלמוד).

הלכות רבות תלויות במסורת או רמו דקדוקי תורה, (ע' הענין ג. סוכה ו. מנהדרין ד' זכחים פד). בסו"פ ויקרא ה' א' ג' יז יח כתיב לשון ידע, רק בפסוק ב' כתיב שרץ ממה ונעלם ממנו והוא מסא ואשם, דרשו ר"א ור"ע בספרא, והלילה להגיה באופן המתקנים. רמו לנסוך המים ונסכיהם ונסכיה כמשפמם (הענין ב'), מרשית כ' (ר"ה סו) ואכבד (ה) תני ח' (יומא כ"א) נערה חסר ה' (כתובות מד) נזיר ג' ימם כתיב, שמו"א כ"ה לב אביגל כתיב, מפני שפרקה וגלתה שוקה (ע' מגלה יד והבן כנדה כ') שמו"ב כא מ' שבתם ח"י () תומים כתיב, חניכו כתיב, ויאמר עשו בלבו ע' ב"ר עה, אסת"ר, וקד"ר פ"ה וכן מה ענין בן סו"ס לאבן וידעוני, סמיכות יפ"ת לבן סו"מ. דרך המסורה, מסרו, עומרא סליק צפריא נחית דלא אכל קמץ פומיה, מלוא בחירה רהט ואשכח חוכמא (תיבה סמיכה) ונהד מעדן יסובבני, ונשתו אולו, לאשה ה' בקמץ. ביאור הענין, מלה שיש בה וז"ג ויחמנה וישרנה יעמדה, באור שם אדם, „גברא“. ס"ל על המעם, שלח, הד חספ וחד נעיא, בתלים קה ערומים, ערמילאן דנושים, הכיטין רפין, ויצא נח, מאיילא, שם ו' ו', מלעיל מלדע, מלית דומות, שקצתן ביוו ומקצתן בלא ויו, קרחין, על תכיר מסרו שבר (במדבר לא נד). לאור ז"פ מסומן במסמר,

Bibliotheca Littona Hebraica acet Di Barolo Joseph
Jmbout Mediolanerr Don Julios Bartolockus.

בבליוחיקו מאונגא רביעיקו ה"ב כ—ה, ברטולוקו דע קעליגא (רומי 1639)

יכן דישן, ובשמות לב טו, י"א פ' שממ"ס במלה שהתחיל. בפ' תצוה נעלם שם משה, ופסקיו כמספר מיכאל, שלא בא בחיי משה, ע' ישור' זמנ"ע כו. אבל דע כי הלוקה נג סדרים, הם מאחרים, זימני הפסוקים, יש שאינם גבוהים סוף וישלח קנר, והם רק קננ, ובס' בראשית אך תקלנ, בפ' יתרו עב צ"ל עה ולמדינ' עו, ובסוף שמית אר"ץ אר"ם, צ"ל אר"י, ולהמעות צ"ל אר"ו בפ' ואתחנן קיח צ"ל קב"ב, בפ' וילך ע', הוא עם נצבים, בסופו התקנה צ"ל התקנו, מלכד זה יש פ' שנחלקו באהחנן, ראה, האוינו, וסוף התורה, החמה, צ"ל החמו, ולמדינ' עוד ו"פ ולהמעות למ, בחצי הספר יש מחלוקת בין הב"י ובין הגרפס, בויקרא ח' לד, חצי הספר שלט, ולרז"ל פ' מ"ו, וישחט, ולהנמסר פ' ח' וישם עליו או סו"פ י' ויקח משה??

פסוק והפסק. אברהם שמואל משה, בפ' וילך ראובן (שנתרחק כו'), שמי לעלם חסר שלא יהנה השם ונסמך הררשה על שמי לעילום דהייב לנ ז'. הבהן הגדל (בהרז"ן ויקר"ד פב"ו), אמור להם ס"ו (סומה ס"ד במד"ד פ"א) וקרבנו (כמדבר ו' יג) תראובני (שם כו ז') שמות מ' ו' יח ז"פ להקים ויקם הוקם, במרום יכיר, סרגלותו, רודף מלא ו', גואל מלא ו', עפרן ח"ו, תיעשה בתיב (שמות כו לא ע' כו"ק) יהו מארת, תולדות, ויט אהלה ואחר כן אהלו, נמה נמע, לקחו לקוחו, דג (זכר), ואח"כ דנה (נקבה), גון נקד למעלה ולמטה (כמדבר, ילה לו')

(*) כמה הלכות סתומות בתוספתא ורמב"ם, יסודן במקרא, כמו דאיתא כמפרא אמור פ"ב, דבר יום ביומו, מלמד שכל היום כשר למוספין, בוטו עבר זמנו אינו חייב באתרומו, יכול לא יהא חייבין באחריות נסכים לבחר ת"ל ומנחתם ונסכיהם למחר פירש"י בזבחים ה' ודף פד רמנחתם רפרי ההג קרייש, והתו' במנחות מד, הק' ולא כשמע שם לילה, ועוד דרשים קרבו, ואינו כסדר הכתיב, גם ק' מאי מקשו על רבנן דסברי הבא מנחה ואח"כ נכבים, והא מיבע"ל למיזג בלילה והא מוכי כתיבי, ונדא דררשי בזבחים ד' ח' ופ"ד ומנחות סבו: נב דתרי מנחתם דכתובי בלאווי (המלבי"ם).

(א) הסולת והשמן של נסכים אינם סנכבים את היין, ולא היין מעכבן, ולא הנסכים מעכבין את הוצה, אלא מביא אדם את קרבנו היום ונסכים אחר כמה ימים, והוא שלא קדשו הנסכים בכלי שרת (מנחות טד).

(ב) אלה הנסכים בין לעולה בין לשלמים בשיעור הזה ואם גרע או תסיף בל שהוא פסול, חוץ מכבש העולה שמקריבין ביום הנפת העומר, אע"פ שמנחתו כפולה לא הו' נסכין בפולים (מנחות פט הרמב"ם מעה"ק פ"ב ה"ה).

(ג) הנסכים ה:איים עם הוצה אין קרבין אלא ביום (תמורה יד ושם פ"ד ה"ה)

(ד) אין הויחד מביא כגוה בכלי אחד יותר משלשים עשרון, מנחות ק"ג, שם פ"ז היו ועין כס"ט ותו"ם פ"ב מ"ה, שהעבור מביאין כיום מוכ א' של הג' שחל להיות בשבת ס"א עשרון.

(ה) שאין לך יום שהעבור מקריבין בו קרבנות מרובות יותר מי"ט ראשון של הג' והיו הנסכים יין וכן שמן קים לוג (מנחות קג שם פ"ז הס"ז).

(ו) חלבי שבת קרבין בכלי יו"ט, אם חל יו"ט כמוצ"ש [שבת קוד. פסחים נט: תוס"ס פא ה"ח].
(ז) ע' תו' מנחות כ"ו דיה אלא שגם מנחות אינן קרבין אחר תמיד של בין הערבים, ונפסלים ע"ז כמשמעות פסחים ע"א, ותו' מנחות, וכאניי פסק הרמב"ם אם חקריב כשר.

(ח) ש"ש הרים פ"ד ה"ד כמענה"ק כל דבר שאינו קרב אלא ביום כו', מותר להקריבין עם כבוא השמש, פי המשל"ם. פ"א מתומ"ס בנקמצו, ומנחות נסכים שקדשו בכלי.

(ט) ביום ב' של פסח שהוא יום ס"ו ניסן מקריבין יתר על מוסף היום כבש לעולה עם עומר התנופה [מענה"ק פ"ב תוס"ס פ"ז הי"ג].

דבשת ג' (ס"פ יש בערוכין) ויברל ג' (פסחים) פתוח ד' (ד' מדות בכלי חרס) הכינו ב' וע' ה' סהר"ם. במספ"ר עשר שירות (מכילתא) עשר לשון תפלה (ספרי ודב"ר) עשר קרנות (איכ"ר גרע) יוד נקראו איש אלקים, נ' או ד' קראם הקב"ה בשמותם (פר"א פל"ב, מכילתא בא פט"ו) ד' פעמים כתב במשה לאמר (ספרי בהעלתך קה) נ' פעם יצ"ט בתורה, ונ"פ אור ומאורות במע"כ, כבוד בתורה, מספר נקודות בתורה, ותיקו"ם, ציווי זה, ותואר עבד, איש אלקים, כמ"פ מלות ורות ובודדות, וג' מיעומוין וריבויין, וקי"ח, ונ"פ דבר ה' עם האבות וכן למשה ואהרן, יח"פ כתיבים בתורה האבות כסדרן, ירו' ברכות פ"ד, ומנ"ע ר"י חושב כ"ד כסדרן וכ"ד בהיפוך, ויח"פ הרבוב למשה ואהרן ועוד כאלה. מכילתא בא בשלח משפטים, ספרא ויקרא, איה"ש פר"ט, ספרי בהעלותך, חוקת ואתחנן, הברכה, פרקי דר"א לב, לג, תנחומא וירא, בשלח, שוח"ט א', בר"ר יב לא, לא, במדבר ב', ירוש' שבת פט"ו מגילה פ"ד תענית פ"ד, בבלי

(ט) ביום הבכורים מוסיפין קרבנות (פ"ח מתומ"ס).

(י) מנחות קורמין ליון, והיו קורמין לשמן, והשמן קורמין ללבנה, ולבנה קורמת למלה, ומלה לעצים, אימתי בזמן שבאו כולם כאחד, אבל הכא ראשון קרב ראשון והכא אחרון קרב אחרון, (תוס' זבחים פ"י שם פ"ט הי"א).

(יא) ביום טוב ראשון של הג' שחל להיות בשבת, הו' שם מנחת נסכים של מוספין ושל תמידים ששים ואחד עשרון, ולא הו' מערבין אותם. (מנחות קג, פ"י ה"ב מתומ"ס).

(יב) ולעולם אין מערבין נסכים, אלא נסכי הפרים לכדם ונסכי האילים לכדם ונסכי הכבשים לכדם בין בקרבנות צבור בין בקרבנות יחיד, וכן החלבים של קרבנות כו' (מנחות, פ"ט: ע"ש וכס"ט פ"ו הט"ו).

(יג) ביום שנכללו המנחות ונתערב שמנן וסולתן הרי זה מותר לערב יין שלהן לכתחלה, וכן אם הקטיר המנחות.

(יד) כשמערבין היון של נסכים יש לו לערב נסכים של אמש בשל היום, ושל יחיד בשל צבור, וכשמערב מערב יין נכבי פרים ביון נסכי איליב, ויון נסכי כבשים ביון נסכי בכשים, אבל אין מערבין יין נסכי בכשים ביון נסכי פרים ואילים (פ"ו ה"ט מתומ"ס).

שבת פ"ז, עשר עמרות — ראשון לעבודה — וכהונה, ושביעי בניסן הו' בשבת (במד"ר פ"ד ט. בר צב, ומכילתא) ומרגלים נשתלחו כט סיון, כרביעי בשבת — תענית בט, רש"י פ' שמיני ובמד"ר פט"ו, ותנחומא שם ור"פ טפעי — תמוז דהתיא שאתא מלאה.

ובהרש הראשון — ובחמשה עשר יום ומנחתם. עשרון כו' לשבעת הכבשים (רין א, ה), ג הוי"ו מתרב שאינם קרבין אלא ביום ולפני תמיד הערבים.

וביום הבכורים — ומנחתם — עשרון כו' לשבעת הכבשים (דין ט) משני כבשי הלחם, ובהרש השביעי באחד לחרש כנ"ל כנ"ל במשפטים (א, י) שיעורם וסדר קרימתם, ובעשור כנ"ל כנ"ל כנ"ל (אין כמשפטם דכתיב חוקה).

ובחמשה עשר יום ומנחתם (דין ג, ד, ה, יא) ומנחתם יחד, סא עשרון בכלי אחת ולכתחלה אין מערבין ואע"פ שמרובים קרבנות לא ימעט בשמן ויון משיעורם.

לשלושה עשר פרים, לשני אילים בכתוב אחד, ועשרון לכבש בספוק ב' ושעור עיזים בכתוב ג' (רין יב, יד).

בשמיני עצרת פרים אילים וכבשים יחד, לכתחלה נסכי פר ליד, דבשטערב מערב רק פר ואיל יחד, וכן רק כבשים בכבשים — ולא שעירים בשעירים.

יום א ד ו ז, ושעור עיזים מנחתה ונסכה ומיחתה נפרדת שצ"ל באה מתמת הזבח סעקב על היון, כמו שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו, ומדרו בה"ל ידבנן.

ג' ה' ומנחתה (ג, ח' יג) יביא ג"כ ביום, ובסדר, ובשתקם יא' בללן מערב ג' את היון, יום ד' וה' מנחתם (דין ג, ו, יד) פעמים באה נפרדת בל"ל מחלבי יזוים וגם למחר ואפילו שמוני עצרת שאין לו תשלומין כל שבעה, וגם בו ביום יזוים, כי באה עם הזבח, והבא ראשון קרב ראשון.

אלה תעשו לה' כמעודיכם לבר מנרויכם כו' ולמנחתים ח"ו.

ברכות יז: שבת סמ, פסחים טו לח, דה"ש בה סימה כז, יבמות פ"ז נדרים לז: נזיר ה. קידושין י"ח: ל: סנהדרין ד, כריתות, יז יח כב וכזכ"ה הראשונים היו בקיאים נפלאים ומדקדקים בכ"ד, וזלל תלמידי הרביצאי היושבים מחוץ לביהמ"ד, נמצאו בהם שמעו או החליפו והסיפו לפי הפשוט ואחד העבורו, ואחר נוננים, ומשפטיך ההם רבה, ע' ת' גאונים קדמונים המסורת קדומה [כתיב כס' תיאגין] (הסיבא במחזור וויטרי הקיץ, 674 688 696, ורמב"ן בהקדמה, ופ' הבא, ובעה"ט, צידה לדרך ס"א וס' החרומה ה' תפילין, ור"י, הסכריע פ"ז תש"ן ח"א ננ, יש"ד מקנריא, שערי אורה סי' ח', רמע"פ קו, מגדל עזו ה, ס"ת) הסיחום לעלי הכהן, בסוף הג"ך מסרת, ובאוצר פארמא № 196, שמסר ר' חסא בן אלעזר בן אפסי שקבל מר' יהודה הבבלי קבל משמעון אביו שקבל מן ר' אבא, אדם גדול שקבל מן רב המנונא שהוציא בנהרדעי, ור' המנונא ור' אדא קבלו שניהם מאדם גדול, שנלה מאר"י לבבל, שהגלה רופוס, שלא הוא תורה בא", וסכמו את התורה והנביאים כ"ד ספרים, וכ"ה באוקספורד, פאריו נו' 5, האללע, קאפענהאגין, וכדקרוק המעשים לבן אשר, וסוף פי' רס"ג על דה"י, ומבוא ס' תיאגין, ומבוא ד"ג לתנ"ך, וז"ל הדא מסרתא זמבר דוסא בר' אלעזר בר' אפסוי כול' מר' אדא וזה הי' אדם גדול במקרא ובמשנה, ורב אדא מרב המנונא די אפיק בנהרדעי, ורב אחא וכ' קבלו מן סנקי שהגלה מאר"י לבבל, והגלה רופוס, כי היכי רלא הוא אודיתא בארעא דישראל, סכוס אודיתא ונו"כ, כ"ד ספרי די סכמי כ"ד, שלא תעי. טעי ולא יעני, פסיקים תרתי רבוין ותרתין אלפיין ושבע מאות וארבעין ושבעה ולא פחות ולא יותר. הני פמטוי דפלגי בנייהן ספרי נהרדעי, לא סרו בכס יודעת כי ה', ונ"א ורב המנונא ור' חסא החה אדא) קבלו שניהם סנקי אחד, וי"ג סנקרי, כ' רבוא שלשת אלפים ושתי מאות ושבע, שמצאה בנהרדעי, ואחריהם נהעסקו בו יראם ומגדיאל ועדריאל]. רב נטרונאי כ' אודותה, חכמי סבריא מיוויא, אחר חתימת התלמוד ספרי וסגו תיבות פסוקים ופרשיות, שבכל כ"ד ס"ק, ומסרו לנו סימנים, שם אדם שהוא בניסבריא כמספר אותיות הפרשה, וכן המלים, ובכל התורה ששים רבוא אותיות, והפסיקים שבכ"ד ס"ק, אותיות ותיבות שבכל פרשה הם (ישום בתנ"ך של ד"ג) פסוקים הם כפ' וילך 30 כפ' נצבים 40, הברכה 41, האזינו 52, בחר 57, תוריע 61, קדושים 64, יהרו 72, בחקותי 78, אחרי 80, ויחי 85, חקת 87, מצורע 90, שמיני 91, פקודי 92, קצח 95, תיובת צו 96, שופטים 97, הצוה 101, בלק 104, חיי שרה רברים 105, הללות ויגש בא 106, הצא 110, ויקרא עקב 111, וישב מסית 112, בשלח 116, משפטים 118, שלח ואההן 119, וארא 121, ויקהל הבא 122, שמות אמר 124, לך ראה 126, מסעי 132, כהעלהך 136, תשא 139, ראשית וירא בקץ 146, ויצא 148, נח 153, וישלח 154, במדבר 159, פנחס 168, נשא 176, סה"כ 3—5—6—952.

(ו) בלא נקוד אין מסורה, בלא טעמי הנגינה אין הפסקה ופשמ, ובלא מסורת אין כללי הדקדוק, ואפילו משניות היו עם נקודות, רשב"ץ במנן אבות, והקדמה ל' הרקמה 124 ומעשה אפור פכו'. — צורת הנגינות כבר היו בימי הבית, וסמך לו, (ה' תלמידי מנחם ודונש 28, כר"ח ח"ג 200, המליץ שנה ח. 201, הכרמל ש"ג, 94 109). וכתב המחבר שכל מיב על פ' ויהי כי התעו, עזרא כהן צדק, נביא ה', ציין עלינו מעם הפסוק להבין הפשמ, בחבור וקשור הענין והכרע הטעמים. לפני רס"ג כבר היו נקודות (וע' ירוש' פ"ד רמנילה, ונדרים לו. יומא נב ה' מקראות שאין לחם הכרע). וטעמים, (ע' לקוטי קרמוניות) ע"ד נקודות וטעמים, ע' אוצר הספרות 347, ואשתדלות רי"ב עם שר"ל, ואגרות עד"ל. ובימי הגאונים כבר היו להם שתי שיטות בניקוד, מדינחאי ומערבאי, הראשונים, נקדו למעלה זהשניים למטה וע' שוחר טוב א', ומ' סופרים, ומנחת שי, ש"ב כב, ומ"ם של רי"ם ורא"ג בטכ"ע ח"ג. וכ' ראב"ע בס' הצחות יש מפרשים רבים בטעמים את המצטיק, ולא אמרו נכונה כו'. לפי דעתי אתמה מזה תמהון גדול, איך טעה המצטיק, ואף כי אם הוא עזרא הסיפר, והכלל כי המצטיק לא הי' אחריו חכם כמו, כי הנה ראינו בכל המקרא לא הפסיק אלא במקום הראוי, ובס' מאונים ד' מא, אזהירך שתלך אחר בעל הטעמים, וכל פי' שאינו על פי הטעמים לא תאבה ולא תשמע אליו. (בכל זאת לפרקים פי' הראב"ע וזולתו נגד הטעמים, ע' ראב"ע במדבר מז לה, זו ה' כי י', נת"ע דף כו, כח, 218, צופה ש"א 44, משיב דבר 30, הרואה ח"ב 59).

כ' ר' בחיי, שהנקוד משנה ההוראה, פתח מורה לשון ארון. וקמץ מורה שהוא קודש ואמת וצדיק כוונה, אדני, מלאך, ואעמוד עליו ואמותהו, ואשלחך, ע' ב"ר. יש מדרשים רומזים ונתלים על טעמי הנגינות, פ' סקף וימאן בשלשלה, כי ברזל באה נפשו, בכבלי ברזל, ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני, שהי' בן רביעי, וקדמא ואולא, והעלילה על בנימן הקטן — וימדרו את חייהם, קדמא ואולא, גימט' קץ שם לחושך, שחשב הקץ שנה ולא השלימו, כי קושי השעבוד השלים, ומן רמ"ו נעשה ת"ל שנה. שמות כ' יג, ודברים ה' יו, ביחידות קורין בטעם התחרון לא תדצח בקמץ, זה יחיד שהגיע להוראה ואינו מורה, שקפץ פיו, ובציכור (רבים ל"ח) קורין בטעם עליון בפתח, זה תלמיד שלא הגיע להוראה ופותח פיו להורות (עכו"ם יט:). שמות כג ו', מדבר שקר כו' נחלק על ג' חלקים, פי' רי"ש בפרדס קפר. ע"פ עירוכין טו, לישנא תליתאי, הורג שלשה. פ' השא, העשיר לא ירבה, מינה רביעי, אל יבזבו יותר מחימש — פ' ויקח קרח, זקף קמן, סבת המחלוקת בתנהומא, כי עזויאל הקטן בבית אביו הוצב לראש, וקרח הגדול העשיר והפקח ממועני הארון בכתף ישא, לכן לקח לבו לחלוק. — סי"ג בלק, ויהיו המתים (פסיק), במגפה, ובפ' קרח מחוברים, המתים במגפה, ודרשו חז"ל, שהיו ראיים למות בלא המגפה, ונחשבו כמספר הננפים, לנכות כ"ד אלף. בפ' ראה (עם לבבך בליעל) לאחיק לענייך, רהגא תביר, להגר"א רזמו על מעשה דרב פפא, (ב"ב יוד), בעבור מעשה בליעל הדגנא נשברת.

תיקן סופרים ועיטור סופרים, איננו שינוי הסופרים, הדע שהדיעו שזה תיקן סופרים, אבל הוא על דרך שהסופרים מתקנים המליצה בדרך כבוד והמבארים בן, הי' עורא ונחמי' הסופרים, וכן קרי וכתוב אינו מספק, ותדע שלא נבדלו במ' סופרים, וכן נקודות שעל האותיות, עשה עורא שהכריע החלופים על פי רוב הספרים שמצא, (אדר"נ פ') חסר ויתיר, או מלא וחסר, ומנצפ"ך הלל"ם, וכן אותיות התלויות, מנודות ולפופות ועקשוה.

כס' התורה אין לנקד, כי בזה נבביל שיעור המובנים בתורה (רב גמרונאי גאון, ררכ"ז ח"ג תרמ"ג, אוצ"נ ח"ג 151) אבל חבמים ציינוהו, וכן הכריע ר"י הם, בן סרוק, ובן דונש, וע"פ נקוד יובטל כמה דרשות, (רה"ש כה, כתובות, סוטה כז: ס"ס פ"ג סכילהא בא פי"ג) (ע' רמב"ן בהקדמה לתורה, והמיוחסות להרמב"ן רלח, תוא"ח ח"ב נ"א, רדב"ן ח"ג תרס"ג, הלק"ט קינ' גיטין יא, תוה"ש לחיר"א כב יג כ"י יו"ד רנא), אבל לכך סקרא ומסורת כמו יתן ויתן, קרנת קרנות סכת כו', בכל סקסם שיש נקוד זר או מלא וחסר, רסונו דרש אמתי ומוכרח, רשב"ם פ' בראשית, סאוני לה"ק (אויפ"ך מד): כוזרי פא. הרקמה 144 קשתותם, האמונה והכמתון (המייחס להרמב"ן והוא לרבינו בחיי) פ"ט, ארוי לבנון ד' י"ג, ליות חן שער א', פט"ו, נופת צופים ש"ד פ' סח עו, שלהה קצב. ביל"ע ר' מט, כללי שמואל סרליאו ס"פ א', אדרת אליהו, מליצת ישרון וויען צח; אוצ"נ ב' 104, בר"ח ח"ד 148 ח"מ 53, עלי הדס 109 סנוא לנקוד אשווי 155, וכן הי' סדרש חסרות ויתרות, (ע' תו' ברכות לה: ורא"ש פ"ה יז, ובמגילה פ"ד כח, תו' ב"ק ורוקח ומנח"ש איוב לח, ובירושלים נדפס בדרשים על זה, וע' ס"ס פ"ג ה"ז, ר' בחיי בראשית יח רדב"ן ח"ג תרס"ג, פי חן, או פילון יודיוקי, ח"ג בר"ח ח"ג ד', הכרמל ש"ג קימ וצד, המליץ ש"ח רא. — וירושלמי סנילה פ"א, ובאגדות שמואל (ובשינוי ילקום דה"י אלף פ') סיד הי' זו רוח הקדש, עלי השכיל סכאן שנתנה להדרש. עכ"ל.) (ח) כפ' חלק, האוסר כל התורה מן השמים היוץ מדקדוק אחר כו' ורש"י פסחים וסוף סוטה וכווהר כל מלה ואות בתורה לדרוש הן באין. והן דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, הנזכר בפ' יש נחלין, והדרוש חסרות ויתרות שבתורה, ומראה טעם על כל קוץ וקוץ, לומר שאין בה דבר לכטלה, אין לך כבוד תורה יותר מזה, וכל המדקדק ומשתדל בתורה כמשתדל בשם הקדוש, שבולה שמתויו של הקב"ה. [ע' זוהר ויחי רב"ה משפטים צט, ויקהל אחרי עא, אמוד עם, שלח קנט, האוינו חצ"ר, והיקון כה, וכתבו ר' עזריאל על שיה"ש, וריקאנטי פ' לך, כל אותיות הגורה צורותיהן בחכרון ופירודן,

(*) אל יבנה אדם אל דבריו שקו ותהו שדפס בכ"ד כ"ק הגדפס בווינוי' בשנת דע"ה ובגליון דמות קרי וכתוב, מלא חסר מלעול ומלרע ושינוי נקודות וטעמים במקום שאין שם מחלוקת בעלי מסורת, והמניה הי' אינו יהודי ולא ידע מענין המסורת [וכן הוגה בהנ"ך ד' לייפציג זשבושוזי סוכת מתוכן] [רא"ב בסה"מ] וכן ראיתי תנ"ך של ח' הוד גינפכוזג כניה מלכו ציל או ג"ל כצ"ל, ושנה המיד והוספותיו ע"פ תרגומו ערבי סורי יוני ורוסי, הכניס מהוכה בכ"ק, והסגנון כגוד שלא יבנוו כלל.

ובאותיות עקומות ועקושות, חסרות ויתרות קטנות וגרולות כתרי אותיות סתומות ופתוחות, ודחוקין, הן עשר ספירות, ולכך ה' הצורך לספור האותיות והתיבות קריין וכתבן, כי כולה בנין אלקי הצובה בשמו של הקב"ה, וע"כ ס"ת שחסר אי יתיר אות פמלה כו' כו', אם שאינו מעלה ולא מוריר לפי המחשבה אין קורין בה בצבור ואפילו קוצה של יוד מעכב, ע"ת סהר"ך יב, ואין הפרש בין ותמנע היתה פלגש, ואלוף סנדיאל, עירם, ובין עשרת הדברות ושמע ישראל כו' והמחסר אות אחת כאלו חסר עולם סלא (עירובין יג) אפילו באותיות הרטומות רד' הח בכ' ה' אחד לאל אחר ולא יחללו ש"ק, כל הנשמה תהלל י' וחביתי לה' כו' בהויה בגדו, כי כל אלתי העמים אלילים, ולכך הוצרך לספור האותיות והתיבות חו"י קו"כ סתום ופתוח ואותיות גרולות וקטנות, וכן כ' רסב"ן בהקדמה לתורה. ובוהרד פ' אחרי אית לך מלה באורייתא או אות ועירא באו', ולא רמזא בחכמה עילאה ותליין מינה הלי תלין רזין בחוכמתא עילאה הה"ד קווצותיו תלהלים, ולמרנו פ' בראשית, ויק"ד פ' י"ט עמוא"ר פ"ה ר' בחיי בראשית יח, זע' רא"ש סו"פ הקורא אין בין המורה, סמ"ג סו' כ', חינוך צ"ה, והר"ג, גמ' ראב"ע ס' הצחות ומאזנים, וכוזרי ס"ג ול"ה וס' הרקמה האפורי, המקנה, אוהל מועד, פי' ס' יצירה לר"מ במורול פ"ב סג, מנ"א לרשב"ץ, רה"י לרס"ג (פפ"ם 56) הכרמל ש"ג קיש צד, המליץ ש"ח רא, ומבוא סו' היאנין (פאריו תרכו) מבוא ס' אכלה ואכלה (הנובר) מעשה אבות (ויוען תרכה) מדרש מעמי חו"י (ברעסלוי תרלב וירושלים תרלו, מא.) כנ"ל, שכל שינוי וזר באות או בנקוד מורה דרש ורומז סוד למשכילים ונבונים, המשל לעשירים שהשיאו בניהם יחד ולעשות שמלות יקרות להחזק"כ, הילדה והנער, נועצו איך לעשות לפי מדתם, והלא כשיגדלו הילדים לא יוכלו ללבוש ואם להשיאם בלא שש ורקמה, חרפה היא על כן ציוו להחיש, לחתוך בסחורה לפי מדה איש גדול ולהופרו כמדת הילדים, וכדי שלא יהי' מרושלים או יסרה אמתים על הארץ, עשו כפלים שונים ברובם ובאורך או כדמיון תבנית המפה, בעלת גוונים וצבעים שונים, בשטחים שונים, לפי גבולי המדינה והפלכים, ונקודות שונות המורות סימנים שונים. כן הרבר הוה, שנעתקה מאצילות לבריאה ומשם ליו"ע, ולפי בנית אדם פשוט בקטנות רמוחין, וע' שערי אורה מרת תפארת, וכ' רמב"ן זהו ענין שהביא כל גדולי המקרא למנות כל מלא וחסר כו' ולחבר ספרים בסמורתה. וכראש ס' זוהר, שיזהר אדם באות ונקודה ומעמים ונגונים שלא לשנות, ויזהר בנקודות שלא יחלל שמות מלאכים הקדושים, כמ"ש בתקון ע', ובמ' ר"ג בן הקנה, ברמיון נקודה כאתותא דאו' דמשה כנשמתא דחיי כנפא ראינש, וע' ר' בחיי פ' וירא ואתחנן ובפ' הוואה כפני מה אין מקנחין בימן מפני שמראה בה מעמי הורה פירש"י מקרא של תנ"ך, בין בנקוד הס"ת בין בהגכהת וצלצול נעימות הנגינה, של פשטא ודרגא שופר מהפך מליך ירו לפי מעם הנגינה*) וע' רא"ש פ' הקורא עומר, כי ש"צ שאינו

* ראתיו בכיבולותיקו מאגנא רביניקו, ח"ב כ—442—429, מצויין סימני מוזיקו על נגיני המעם כל גערמאנים, אשכנזים, וספרדים, ואיטליאני וכסוף סודו הרזו"ה. נדפס קצת בזה.

בקי במעמי קהת, אין הצבור יוצאין בקריאתו, וע' ירו' מגילה, אפילו מעה באות א' חודר, וכן במעם ונקד ודקדוק א' נח ונע חזק ורפה.

ט) ברוך המקום שמסר עיניו ותורתו לשוכרים, וכמו שכתב כי לא השכח מפי ירעו (דברים ל"א כ"א) ואני זאת בריתי כ' (ישעי' נט כא, וברמי'), וברוחו קמו נבונים לזרות ולהבר הגוספות, ולהסיר השברשים שנפלו בתנ"ך*) והעמיד לנו סופרים ובעלי כסורה לשמור התורה מיהר וחסר אות, ושינוי הנקוד והמעטים המבטא והקונה, הבהב ותיקוט, הברה האוהיות בהנועות צירופן ופירודן שיצאו טלים, ומעם אם בהדסת הקול, וכמה יפסיק אצל כל מלה להפסיק זמן מה בהתחלת הספור וגמר ענין, ולעודד השומע על דבר חדוש ופלא הפועל, וציון מקום הפעולה בנעימה וזמרה, בהעמדה ורדיפה והפסק, הכל קבל משה כסיני, וכן למד ושנן לישראל, וכן מסרו הנביאים דבריהם, כאשר דברו כיר ה' עליהם, ואו"ל אינו דומה כרם המוקף לשאינו מוקף עשו נדר ומשמרה (ע' ירושלמי סוף פיאה, ספרי בהעלותך כ"ב סו"פ הספינה מנה' פ' אד"ם הנחומא ורות רבה). המסורת סיג לתורה, פירשי' שהוא חיזוק התורה, על ידה נדע סדור המקראות והלכותיה, ורשב"ם כ' שכל הבקי במס"ג עוכד על פירוני המקראות ואיט מועה להחליף דבר בדבר, וכ' החסיד יעב"ץ, איט תוספת אבל הוא חיזוק, שאם יבוא סופר ויכתוב למשפחות חסר או מלא, יאמרו לו הנה לך המסורות כמה טלאים וכמה חסרים, ונשמרה מכל מעות חיזוף ולא תשונה צורתה כרצון והגיון המנהיגים מאופל (ע' אמרי בינה פ' ת' ק"ט, בורי מ"ג כח, שרשי לבטן (אכה) השרון ש"ג מג, והמניד שנה ד', ה', מ'). והקבלה הזוהרית מלפנות אחרי המכארים הבורעיים, ומדברי המתעים בעלי השילוש שהתורה נשכחה לגמרי, ושינאות נפלו בה, ויד הזמן והמקרה שלטה על התורה ונז"ב, ואנחנו העתקנו מלשונות העמים, או מסודות חכם א' שננסו יב פסוקים אחר מרע"ה, וכי בש"ב בנ וכיו"ב נאברו מאמרים רבים, ומלים רבים, וכן בתרגומי סורים ויון ורומי, הזסיפו כ"פ ביהושע מן דכה"י ומשופטים, בנחמ' מעזרא כדה"ב ממלכים, והנסיפו ג' באשרי ומסוד קנא (ע' נוזלים מן לבנון) וכיו"ב הזדים מישראל הרימו יד (כציון כר"ה וכה"ע סניד צפירה וצופה וכרמל) ושינו להגיה ברא א' את המים, פ' שמות פקח ת' פסח, לא האכל על הרים, עד שגתי בישעי' תכל יתום, ונצורה כירמי' לג, ושם ד', בלא דעה שאל הפרה מהושע העצבים ביהוקאל אתם הבאים ברוך כבוד ה', ישרם ממסוכה, חבקוק ין יריק חרבו, זכרי' יד, ונסתם, וביהושע מ'. והיו (וא"צ ע' אמתר) במשלי רב מחולל כל כסיל ושכור עובר ים, ומחקן כפל הלשון בשינוי (מל"ב ויחזקאל) והחליפו ז' עם ו', תסמנה שערות ראשי ולכי יחרד ויתר על עוותם שהחייקו התנ"ך רע ושפל יותר מאשר יעריכום

*) הספור שבמסורת הכסורה בדני ומוזיף, ע' סיג לתורה אור לנתיבה 16, 32 וס' גיהיה לכתב אשרי, אמרי בינה פ"ט.

הנוצרים. והרע"ב ב' שעל ידי המסורת מ"ח אנו מבינים יודעים כמה מצוות, נסכה בקדנות לציצת הקראו אהם (ע' ספרא וירושלמי).

סוף דבר כחבי הקרש נשמרו סוויף ומעוה ולא נשכחו, רק בכ"י המאוחרים, נודע משאר ס' העתיקים, ע"י רמב"ן ס' חוקת הבתים, והדמ"ה, זר"ש ו' מלך, זר"ם לונזאני, ויהוא הנקדן, מנחת שי, והרו"ה; קעניקאם אסף כל המעיות, ומשפחה סופרים קבץ כל דרשות חז"ל, וחשב שהי' לפני הדרשן, אחת הנוסחות שבהנך קעניקאם, זהשינו עליו בס' הכרם ותלפיות [רק המתפרצים עיוותו המקראות, כמו ישר מהללאל, החלוץ, הכתב והמכתב, עם שקר סופרים, וד"ג, תלילה לנו מזה] המסורת, ותיקון סופריה הללמ"ם (ירוש' מגילה). בני בכל דברו ארמית, ורכים שכחו נקודות ומעמים, אבל יחידים וראשי ישיבות בכל דור, מסרו לתלמידיהם, וכן באר"י קמו אנשי מכריה וזולתם להציב ציונים וממנים על מספר אותיות ומלים, פסוקים וסדרים ופרשיות, וקרי וכתיב ונגינות כו' שבכל כ"ד ס"ק. ובטרם הי' דפוס, דקדקו כן הסופרים וע' להם החרב (ח' פיפיות).

(י) תולדות המסורה וקורותיה ע' רד"א במאנאצין (בערלינער 1875) צד 27, (אני לא ראיתיו) וכ' רא"ב במסוה"מ, אילו הי' כל דברי המסורה כתובים וקשורים יחד, ירבה כמותו על כמות כל כ"ד כ"ק והמסורה שנדפסה בוויניז' היא רק קיצור מהמסורה, המבחר בס' אכלה ואכלה (שנדפסו ע"י דו"פ) היחיד בעולם כולו ואחריו נדפס בכ"ד ס"ק מאת אהר הנבונים, שנקרא לפניו בישראל, שמו יעקב*), אין כמוהו בספרי קדמונים אבל כל התחלה קשה הרבה שגיאות שנה ובמקומות אין חקר העיד ערות שקר, עוד מזכיר הר"ב שם דף ח', שהרשום בגליונות, בס חסרון לא יוכל המנוח, שהסופרים היידו, ובמסורת לא הקפידו, רק לכוון השורות שוות נבל הדפין, ובציצים היו מיפיים, בתמונות יצורה, והיכרחו לפעמים לקצר, או לכנות חומה לבצר, בדברים אחרים, שהם פה יתרים**) ע"כ דברי רא"ב, וס' היאגון, וכן הרעפערענד ד. גינבורג הדפיים ו' סדרי המסורה, מסורת ודקדוק ר' יהודה צאלאח מתימן, ס' הללי, שבע שמות, מסו' צופוט קאל"י, גוסח אחד, עוד אחד, עקספלארנמרים פלאנזום—ובמבוא לס' התנ"ך שהדפיים חושב הרבה ס'—זוה כאלף שנה היה חכם גדול ומפורסם באר"י נקרא ר' אהרן או ר' משה, להרו"ה ימ יז הוא אהרן ומשה, בן אשר, ומבין חרות שהי' משבט אשר, וע' השרון לכרמל תרל"א ס' ח', אם היו שנים, שלקח המסרה מנהרדעי,

(*) אמר המצפ"ה ר' יעקב בן חיים בן אדוניהו, מסדר המערכה במק"ג בוויניציא, הי' רב גדול בתורה וירא, וחבר ספרים הרבה וכשנפטר הספידו נודע ביהודה, ע' תולדות ג"י— אבל צר לי כי הרבנים עזבו התנ"ך שכחו המסורה, ועסקו בה רק הנוצרים וכן בימינו דעפירענד בריג.

(**) ראוי לדעת שלפנים מסרו על פה ונאסר לכתוב, ובימי אמוראים, לא היה כתיבת המסורת ולכתוב בגליון בצורות וביו"ב, מאוחר יותר, ושוא הם דברי ר' ראובן מרגליות מירושלים שאומר על תנ"ך שלו [המלא מעיות] שהוא ס' עזרא, ואולי הי' שב הסופר עזרא ילא מימי קדם. ומצאתי סופר ס"ת משה בן עמרם בן עזרא, אתש"ך לשטרות, ובקשטיון יאמפוריא. בחרש אלול, הי' קנ"ו ליצירה, מכתב עזרא. כ"ר יעקב בן אדרת ז"ל.

ומכריה, ור' יעקב בן נפתלי מבגדד, הם דקדקו הרבה במסורת, כתבו והגיהו ב"ד ס"ק, ועל פיהם העתיקו כל הספרים, והעיקר אצלנו כבן אשר, ועל קבלתו אנו סומכים (מסה"ס, ודרו"ה ג' יר, י' יח, כד בה, לו יז), וכן הרמב"ם הגיה ס"ת שלו מספר בן אשר, ע' פ"ז מספ"ת, והם מסרו גם פ"ס בנביאים וכתובים, ע' דקדוק המעטים [הלאה אדכר בזה] ויש חלופים בין ב"א וב"ג בחו"י ופסקי מעטים וחיתוך הפסוקים, ופרשויות פו"ס, וקט"ז חלופים במלות דומות ועוד כ"ה, ע' מבוא לנקוד אשורי 122 רק החלופים שנדפסו נשתבשו, בעדות הרו"ה, ולפי חוקי הלשון, הרעת מברעת ע"פ רוב כמדינחאי ובן-אשר, וכן רוב נוסחותינו, והתי"ו (ע' מבוא לנקוד אשורי 122, ודרו"ד השני) וכמו יצאה בת קול הלכה כבן אשר, הדרו"ה ותיקו"ס, ובכרי יוסף, שעל קבלת ר' משה או אהרן בן אשר אנו סומכין עליו, ומכירא לן כזותיה ויש חלופי מנהג וקבלה בין התימנים וביר"ב, ואם נחלקו חכמי תלמוד עם בעלי מסורת (בירושלמי טובה פ"ד ספרא בחקותי, מכילתא בא, יבמות פו, ושח"מ א') הלכה כבעלי מסורת, ע' תו' פ' מצות חליצה, שהם חכמי המקרא ורבנן דאגדהא הבקיאים יותר. וע' דאב"ע כס' הצחות 138 שעל יתרון אית אחת נשבעו חמשה עשר חכמי מבריא שבדקו נ"פ, ומצאו תיעשה הסנורה, מה שאינו כס' ספרד וצרפת, ומצאנו גם בראשונים (רש"י ירמ"י יב יג) זרעו הלים מו עמים תחתנו ורס"ג סוף דניאל, ולבד מבצרוי ק' ובז"ב כס' הערוך ואולי טעות הי' בספריהם, או שכ' עפ"י זכרונם (לכר) גם חבירו של רמב"ן, בעל מסורת סייג לתורה, קרית ספר, אור תורה, ומנחת שי, שעסקו במסורת ושינוי המסורת, אפשר כי באר"י דברו בלה"ק, שם מקום בתי מדרש רבים, ובאשור דברו ארמית, גם כתימן, גם כספרד היו יהודים מחורבן בית הראשון והשני, ויש ששכחו, ונהגו להכריע ע"פ רוב הספרים כמו שעשה עזרא הסופר (ירו' תענית פד. מ"ס פו ואר"ג) גם שאיננו יודעים אם ראה ס' ספרד אשר לא אבו לעלות עמו, וגם קללורה, ע' מסעי בנימין השני.

יא) לפרוט ולכתוב כללי ופרטי המסורת הלא רבו כאמור למעלה ואזכיר רק פרטים אחדים ודרכם מסורת לאור ז' קמצים וסימן צוח סמ"א, וכבר למיפק בליליא, וקם לצפרא; תאכל כל דאכל פוטיה פתח, לא אעשה ס' מלכי אבל מ"ה עשרים עשרה לא אשחית, אהו עמו ס' איש כלשונו, אברהם העברי אתו, בלעם ארמי עמו, ודישון כל יומא דספרי דישון (מס"ג) חולם בשבת ומקמץ בחול, סעלין בקדש ולא מורדין, ובמס"ק כל דבתר אצר דישון, וכל דמסך לענה דישון (החלוק בין המס"ג לחמס"ק, אבי חמרון) וס"א אג"ו דישון. בדה"ז דישון חסר ויו ויוד, ובפ' ראה ודישון; וישב אבא"ש (ר"ת אם בא אל אשה—שבי אלמנה בית אביך, רואג לגדלי' וקמיל נוניא, אחרי, לא תגלה כל סחופי בצירה, פי' כשיש אתנח הנראה ככוס הפוך, בצירה, בחקתי בערכך ז' דסמך בענין וסימן פרט הף זמ (ר"ת ו' הנגינות); וילך תבוא תביא ס' קוצים, קריאה ו', ציווי יוד מלא; יהושע וילן—בתוך העם, וילך—העמק, הסימן אל עם עמקי שפה, סכה, עכראה בחומרא לא

תמחי עממין מווי—לארם, לבא דירע עקא אמר כפומא, מרים, מי כספא מחכים לשמיא; והם מלכא דמך בשמשא. — מן סמני בעלי המסורה, נדע שהסמנים נעשו בגלותנו, ע' מסנ' וקמנה על כאחד יג"פ, הלא יג"פ, ונורא ז"פ, ודינו ז"פ, יצאו יד"פ, ועיני יג"פ, ותאמרנה נ"פ, ובאתי ז"פ, והשתחוו ז"פ, וכן מסרו הלכה כשמואל בדיני; ב' פסוקים שיש בהם א"ב שלם, שמות בו מו, דברים ד' לד, והשלישי אסתר ג' יג, יחזקאל יז פ'. כל הפעמים לא יתכנו בפסוק אחד, אבל כולם נקבצו ובאו בשני פסוקים, מלכים ב' א' ר, ויחזקאל לט פ. פסוק הגדול בתנ"ך בדימי' כא ז', כב היבות, ואותיות קס במספר כסף. שמות לב ח', במדבר יד ים מהחיל כט', ג"פ מהחילים ומסיימן בשין, כפ חסרה בסוף היבה וקדינן, ב' ה' באמצע ולא קדינן. ג' חסרון ה' וקדינן ב' ה' סופא ול"ק, ז' ה' דיש זל"ק, ונ' חסד ה' ד"ח וקדינן לב ח', ד"פ את שמות ח' ח', ה"פ ה' מלך בכ' אותיות מלא ג' ח', ו"פ מלים שוים ופירושים שונה, במדבר, בו לנ, ז"פ מו מלך, ז' מנהון מהבי, ואמצע קו"כ ש"א יג מו, אותיות כמספר א' מחל זס"ים סס ומלים כב, והשני נא פסוקים סלח נא, יד תיבות בפ' ויקם מלך חדש, לפני ה', ה' ויין, ואח"כ נא פסוקים סתחילים בוויין, (בכארו"ל על אעברה נא, אל תספ דבר אלי כדבר הזה, ע' מנ"ע ושבחי אה"ח); בשמות נב פ' בוויין, פ' תודיע ז' וויין, ז' סמין, ח"פ שי"ב ר"פ לא. נ"פ שבב"א ה"פ לא ולא, נ"פ אל רד' פעמים ואל. אב מן חד חד א"ב תיבה דומה והשני' בווי, וכדומה, מו לא וקדינן לו, ותרין פלונתא עלייהו יאסף שם, (פ' וישב, שמיני, חבקוק ב', משלי כו), ותרין הלוח ש"א ב' מו כב.

יב) כתב רא"ב במסוה"ס. א', עיקר ודוב מלא וחסר שמסרו עליהם הם ויו ויוד הנחים באמצע התיבה, ומעט על א' וה', ולא על כל מ"ח מסרו, רק על סיעוט מ"ח שהם נגד רוב המצוים במקרא, מן היוצאים מן הכלל, ונתנו ע"ז סימנים בלה"ק או בארמי. ב, כל שם שתנועה אחרונה חולם יבא מלא, וכל פעל כזה ח"ו, כמו פקוד ושוע נבוד גדול קרוב ורחוק, זכרון ועודון כבוד קדוש שלום מכון מלון אשכול, (ע' נח"ק) וחולם לפני היו דבות הפרות הרקות ורעות, אבל לרבים גדולים נבודים קדושים קרובים דחוקים גדלות קרבות רחוקה שיש ב' רפות סמיכות, ובינוני, הולכות יושבת.

ג. תיבה שהיא בת ג', וראשונה כחולם או צירה, אם מלעיל דינם מלאים, אוצר אום גורל כוכב עולם שושן תולע, ובצירה אבל אויב עורב שורק, וכן בשמות נפ"י מועד מופה מוצא מורא תורה חושך (לבד אותי—ך, ו, ס) ופעלים יוד שרשית, והחולם בתנועה א' מלאים. הקומים כונן, כוננה עלינו. וחולם בינוני רבוה העשקות דלים, הרציות, האסרות, ואשר הן מלדע דובן חסרים. וכן בשמות שהן מלעיל אהל גרן חרש קדש, וכן באותיות הגרונית הפתוחים ארח גבה מהר נעם תאר, וכן חולם בינוני פקד עון, נצד חסד נשא עון אכלים וחננים יושבת ושקמת.

ד. כל שודק מושך ו', היולד, הוכה, ואם יחסר ויו הוא קבוץ, פקד

משלך שורק שהוא ה"ג שאין אחרי דגש ושוא נח, נמסר עליהם מלא ודוב ל' יחיד בפעול הקל, ברוך עצום כהוב חתום, ערוכה בכל ושמורה גבורה קבורה מלוכה רובם מלאים ול"ג, ועל שורק ת"ק שאין אחרי דגש וש"ג לא נמסר עליו חסר כי רובם חסרים עקרים נקדים וברודים, משלכים בחצות, חפה, סכה, שלחן; וכן בסוף תיבה נבל ובל פדת קם לך יקם אבי שב לך, ובסמיכת אהבת רע, בעלה בעל, ושכרת ולא סיין, ובשמיכת קבורת דחל, קבצת וכן חסדים שרפים עקפים אצמים צנמות שרפות קדים צדוות בשמלותם שרפת אש וזם כפרים ליל שמרים, גבלות עמים, מלכוה, אל החנויה.

ה. חירק גדול ליד נחה או שאין י' ש"ג ודגש, לא נמסר עליו מלא, ועל חירק קטן שאין י' נחה ויש דגש וש"ג לא נמסר עליו חסר ו. אין יוד אחד צידה רק אם מורה ל' רבים ורבות או שהיוד שרשת ותחת ה' ו' שרשי, ובמגול יש חילוק בין יש לשעות, רבים ורבות, בכינוים הנמסרים לעולם מלא יוד וזלת מעטים.

ז. במילות ועירות חד תנועה, יש חילוק בין יש ויו יוד או לא, אמר יום טוב, עור, שור כום בור, או קר ותם דר קם רץ שוב, חקי רקו, איש גיד גיר מיר מיר עיר שיר ציץ, או בן נון, על-דיב, גר רשעים, וכן איל אין. בית זית חיל יין עין.

ח. סימן מלא דמלא וחסר דחסר (חסר יוד כתר) מ. מנו בתורה ה' אלפים חסרים, וכמ"כ יו, ולא כללום יחו כב, כמו יז א' נחים ובמצע מח אלפים והכימנים מפיק, יקסון נחים בסוף תיבה, זי"ו אלפין סוף תיבה שהם במקום הא.

י. ד האי"ן נחים סוף תיבה שרשיה נקבה, תוספת (בכקשה) ושם שהוא מלעיל מעלה מסה לילה נחלה ובמקום ל', ואחר קסץ של תכן, וכן כינוי א בהא אתה שמה והמיה, ונתנו סימן על מלה שהוא בדגש שלא כדון, (לכן מנו החסרים כמ נחת ולא המלאים המעטים, לפי שאין לדגש ד"ח בסוף התיבה בר מן כמ). הא אחר כף קמוצה, בפעלים ושמות מעטים. ונמסר מלא, ונון בפעלים חסרים דינם עם הא, ונמסר על החסר, והא הכינוי על שלש דרכים, בשר תחתונה, וימצאה במפיק, או ראה ויספרה הכינה, שארה כר"ע ידה ודגלה, מפנינים מכרה, עונה בה, במפיק ובלא מפיק מכרה כיום, מיזם הוסרה, ובמקום ויו לזכר נסתר, העם ברעה, כגן סיכה, אהלה המונה (ד).

עוד ו' כללים כשיש ס"כ הנקוד כפנים כפי הקרי וכן בכתיב ולא קרי, זהם ז' מינים; נו יודין אחר קסץ, מו דלא קריין. ב, נב יוד בריש תיבה זקריין ויו, ונ"ו להיפך, וכן בידו"א המתחלפים זכ"ו, וכן ואשר, שם, אשר מראה, שיניהם. ג. מוקדמין ומאוחרים ס"ב במספר. ד. תיבה אחת לוקחת אות מהשניה, ולהפך. ה. עשר תיבות שלמות דכתבן ולא קריין. ו. מלה חדא וקריין הרי מ"ו במספר. ז. לשון נאה תחת מגונה עפולים שיניהם ישלגנה — ומסרו בלשון כזה; בקמץ ופתחין, דגש ורפה, מלעיל ומלרע, ועל שינוי התנועה שיטין על מלים שאינו בסדר א"ב רק הדומות. דמין לא כתבו על ווגין ופסוקים, סמוכין יחידין ורדופין (כמו כי גם זה לך בן, נהרי נחלי

דבש). לקחה בעוברין ובינונים ונסיב סקר זציווי (ככו בט אותיות נמכין ב', זבזל'ס בריש חיבה ומשמשין על ב' אותיות, וקרחין הפך נמכין, נמכירין ומסעין, חלופין, שימין חיבין, ומלין, קמיעין ומשמין, ודאין, מוקרמין ומאוחרים בספרא בלשנא בעניינא.

כל קריין וכתבן 848, בתורה 65, בנביאים 454, בכתובים 329. זס' יהושע שהוא עשדית התורה, ושמואל כולו חלק רביעית מן התורה ובהם כ"פ קו"כ יותר מאשר בתורה, ורוב הזיגין והשימין ואלפא ביתא מקו"ב שנמסורה, אין אחד מהם בתורה, והמשל סב מלין מוקרמין ומאוחרין, יב מלין דחסרין ויו בריש חיבה וקריין, וי"א להפך, ויה חסרין ויו לבסוף חיבה וקריין, וי"א להפך, ובט חסרין הא בתוך חיבה וקריין וב' להפך, ואלפא ביתא מן ע"ה מלין דכתיב יוד באמצע חיבה וקריין ו, וע להפך; אין גם אחד בתורה ואילו היה מחמת ספק למה דוקא על כל כב פעם נער דקריין נערה זו' עפוליס וה' דב' עניים וקריין עניים, וב' להפך, ומוכרח שכן נמסר סוד כל קו"כ ומלה זרה, והנביאים חגי זכריה ומלאכי נילו סוד הקבלה שהי' להם סודותיהם, והכמים שאחריהם מסרו בספריהם.

יג) במס' סופרים פו ה' הו"ו שלשה לא כתובים בלמד אלף וקוראין בל"ו, ואלו הן אשר לא כרעים, אשר לא חומה, אשר לא יגיד, (ויקרא יא כא, כה ל') (הו) ואלו הן של נביאים וכתובים, הרבו שמ"א ב. ג חושי שמ"ב מו יח. אמר מל"ב ח י. לו שמ"ב יט ז', הרנית ישעי' ט' ב' צרתם שם סג ט' יקמלני אויב יג טו אחריש שם סא ד' בצפור משלי כו ב', מרעדו שם יט ז', ודבבל עורא ד' ב' יצרו ה"ים קלט מו דעו שם ק' ג' יאסף ישעי' מט ה' שם דה"א א יא כ' ודברי (ה"ו) ענאל יניאל ובגרעון אלישמע הסופר עב"ל זי"ג השומה או השופר, והוא תמיה, ואמר דודי וקני הגר"א ה"ג יאסף שם דברו צ"ל דברי (ול"ג כאן ה"ו) ענאל יניאל שהיו שני סופרים, שנקראין כן ובגרעון צ"ל וב' נרעין אלישמע הסופר מנרע שני דברים שלא חשב במסורה כל כך כמו ענאל ויניאל עב"ל שנות אליהו, ובעל נ"ע אמר שחזר על הרבה מסירות גדולות וקמנות, גם שאל לחכמים רבים ובקיאים במסורת ואין מגיד לו, לכן נראה שכולה משבשתא, וגם בעל האגודה לא גרם לה, שאין לה מעם, ועל דברי הגר"א כ' הרו"ה שהוסיף ונרע ודרש ולא העלה בידו מאומה, ומה לנו לסופרים האלה שאין כל חדש בפיהם והאמת כי כל החכמים האלה שנו ברואה ופקו פליליה, ודברי הלכה הזאת הן הן דברי מסורה, כדה"א ט', האומרת ר' כהיבין יעואל וקריין יעואל, וסימן ובנגעון (דה"י ט' לה) אליצפן (דה"ב כט יב) שמע ויעואל (דה"א יא מד) יעואל הסופר ומעשיה השופר (דה"ב כו יא) וככה תיקון התלכה הזאת, יעואל (כתיב וקריין) יעואל, ובנגעון אלי, שמע, השופר או הסופר. ומתקנה לעצמה יפה ואולם לו ודברו (אינו) אינו סימן על לא דקריין לו, ולמה חשיב כאן יאסף דישעי' מט, אצל שם דה"א יא כ' ולא עם חביריו הרבית, צדהם גם ענאל יניאל נמסר בפ"ו ה"ד עם 10 חביריו וכן נשבו שם יעדו יעואל וזואל יחואל ברזות כולתו, וזה סתירה לרו"ה שהילק אלי שמע לשהי תיבות.

הגיה השומר, ובגבעון, אלי שמע (קצו השם אלצפן ושע) הסיפר השומר (החליף המלה) ואין זה דרך מ"ם, ונח"ע ורא"ד הגדו וחבירו יאסף שם (דשמו"ב כב כג) ולו שם בשלשה, שם דבר"א יוד יאסף דשע"ל כס, ונש אל זרובבל כו' ולו אנטו זבחים דעזרא ד', אבל במסורה לא נמצא בשמרא, ולו ק"ב דק במס"ק שמו"ב ים, כי לו אבשלום ח', קרי לא, וכן באיוב יג טו הן יקמלני לו איחל, ונ"ל למלאות אתר הגר"א ז"ל ולדוסיף דברי ענאל יניאל, ובגרעון (מסורה בגורע מאלה) אל ישמע הסיפר (והתב ס"ק וסיפר אהיהיה) ובלא הנתת הגר"ע זקן פעם יסדר ני"ע, ורוח"ה, ובמס"ג פ' שטיני ישע"ל מ', (במס"ג באויל דעק דף כג—ט) וע' במסורה האזיט נמסר פו (ג') בתורה) והרין פלונתא, וכ"ה במסדה אכלה האכלה 105 מנה פו ואח"כ חשב ב' בפלונתא. (ישע"ל מס ה', דה"א יא כ', והרי חלוק שמי"א ב' פו, כ ב. ובשמו"ב ים ז', יח יב—זא) כהנתת הגר"א, וב' נרעק.

יד) את אוחיהו, עניו רשימה וסימן להביר הכוחש א ס' הכתה הקול המבטא והמוצא, בל"ד אהיהח, ויש על רא' וסופה בלשון רבים אהיהח ובא אל"ך האיה והסופה, מן האותיות לאחור וע' השב"ן ח"ב המו ענין המאת הצבור, ורש"י פ', המופתים הנאים באחרונה, א מן המסכת אל הכנה, את סימן לכד בין מנעי בן השנב מן הכנע (מ"ב"ם) רש"י כ' במסדה ז' מ', את הוא הסיפה, וכן מצאנו אצל הנחש, אצל בני נקרא את שנהדך הכנה לנחש, ואצל פרעה שבלע את שאר הכמות, כי סיה החכם השביח דאית באחרונה נקרא סיפה — וסדה"א אברבנאל שאל (ז' ח) דהול"ל הנו לי סיפה, ופי' הנו לכם סיפה, שאהם שלוחי הקב"ה ונביאיו; האה בא על איהו סימן שיה' כמבע או בהנהגה ודעון, כמו במאורות בקשה בסילה ובתפילין וכו' הדגלים ולדה הילדים (ישע"ל ח') סיפת מצין דבר זה בעיני בני אדם ובלהי מבעי, כי יפלא ה"א ארי יחבסי קק הפלאות נפלאים מצאנו. וב' סדה"א סופת הוא רא' חוקה ואפיהות, ופי' ספרה, והנה הוא המסדה הגדולה, בחינה, כמו לא תנסון את ה', לא נסיהי באלה, ועל דבר הנדעם שיבישו עליו, ומהנוסס כתון וגם. פלא היוצא מסנהג מבעי הפלאה וסחריר לב האדם ככהוב לכל המורא הגדול כו', גם הנביאים רובם קרובים להמבע ובלהי זדים נקראים את, ותחוקים הורים ביותר נקראים, ונהנו מצפתים בשוב"א, ונתן אות (קסן) או סופת (גדול חוק) רש"י פ' איה בשמים סיפת בארץ וקשה סינאל ג נ, ונ"ל ליישב, אצל בני"ה ה' את דניל, וכן בימי הבית והנביאים נקרא אות, אבל בימי עזרא שכתב דה"י נקרא סופה, לפי מצבם או, והרד"ק כ' שניהם אחד, אלא שכל א' כשכש דבר סיחוד, איה סימן איה בא להאמין בו בדבר, שעתיד להיות כן, כמו לאיה בריה איש על דנלו באותיות, גם של חוקיהו במלכים כ' מ', וזה לך האות, בדר"ב לב כד, וסופת נתן לו, ורע"ס ז' מ', פ' עדות על השליח נק' אות, ועל גדל השליח, סופת. ע"פ דברי סכון ההדגוס ד"פ בא למען שיהי איהויה אלה נקרבנו, והנם לשואה אתי איין בעיהון, ואה איהויה אשר שמתו במ, ת' ויה איהויה די שיהי בהן, וכן הוא בכל הדפוסים וכ"י בכוונתי שנת שיהי.

זכ"י ברלין ופארמא—1556, וס' יאר בקש לומר החלוף על פי המעשים, ובאמת אין חילוק ע' ת"א ראשית א יד, במדבר ב ב, דברים ד לד, ז ים, יא ג, לד יא, ישעי' ז יד, ח יח, ים ה, כ ג, אבל יש הכרז בהודאה, בין אה ובין אה ובין אתיא ובין אתותא, ולעיל ד א ויעש האותות אתיא, ראשית א יד והיו לאותות לאתון, דברים ד לב, ז ים, לד יא, באותות ובמופתים, לכל האותות והמופתים באתין באתיא, לעיל ז מ תנו לכם מופת אתא, ישעי' יז ד אתא (נס) מ ה, כ כג לעיל ז ג והרביתי את אותתי ומופתי אתיתי וית מופתי, במדבר ב ב על רגלו באותות באתון, דברים יא ג, ואת אותותיו ואת מעשיו כו' ולכל מצרים אתותיה, ירמי' יז ב ומואתות השמים ומואתון דמשהנין בשמיא, להלן יב יג וה' הדם לאות לאת יג מ זהו' לך לאות על ירך שמו יג יחזקאל יב ה כי מופת נהתיך לבי' את יהיבתך אבל בזכריה ג ח, מופת נברין כשרין לטיעבר להון נסין וכן כישעי' מא כג, מד ז האתיות לאחור דאתין לסופא, לא תרנם אתון אתותא.

באותות המצרים ה' ב' דברים רשימה כם בעורם כדברים רבה פ"ו שהיו המכות נרשמות בנופם, שכל המצריות ההרות בשנת המכות נתפעלו ונעצה על ולד הגולד מין קרום ומדאה כהמונת המכה, וזה ה' רק או, ואחר כמה דורות ספרו אשר שמהי כם; שימה ארעית כמו ואשימה עיני עליו, וישם פניו הר הגלעד, מן אות ב ה' התבלית שהמצרים הכירו ולמדו והאמינו כי יש ה' בקרב הארץ והוא אלקי', וזה נקבע בקרבם ופנימוותם בקביעות לרורות כמו ואיבה אשית, ויוסף ישית ידו, לכן הרגם המופת לשואה את אילין בנייהון, אותותיו אשר שמהי כם אתותי די שותי בהון. י מלה שם מ"ג לדבור (ווארט) כי אין מלה בלשוני, מלאתי מלים, ועצור במלין, ברוד מללו, מי ימלל נבורות ה' ואם המון מדברים והומים גק' המולה.

סו) פסוק ענינו. ותרנומו, המאמר כרות, טרם יכרת, וישכות חמן, ויכלא העם מהביא, חדל להיות, חדל וכלוא הרוח, לשבית ולנוח, על מספר כל אות מן א"ב חבר דס"ג השיר, אהל מכן, ועולים ביחד 815,280, אבל בסוף חומשם רק ש"ד אלף והת"ח שהם כם' כראשית 78064 שמות 63529, ויקרא 44790, במדבר 63530 דברים 54892 = כס"ה 30+805 מיטן ארצה בו. ויש אומרים כראשית 75100 שמות 63468 ויקרא 44959 במד' 62959 דברים 55075—301591, ואולם נפלאה הוא מ"ש בתנ"ך כ"י נאפול, ומכוא המסורה דף ג, שלה"ה, חסר לאברהם דף יג מעין ב נהר יא מנחיל יעקב, מגלה עמוקות אופן מ וקנו, פני יהושע בקדושין ל, צמח דוד סוף ח"ב, מדרש תלפיות, נפש כל חי, דבש לפי, ולקום ראובני, ופתח הדביר בנמוקיו על זו"ח, ותמהו חו"י כהשמטות לרף רסג ונבולת חכמה (ע' מגן אברהם כס' חנוך לנער ח"ב, עשרה מאמרות לביע"פ) ופ"י תלפיות פ"י שבב' התנ"ך יש ישישים רביא אותיות בקרוב; ולענ"ד הלא בתורה ש"ד אלף, ומלין לעט סופר, יש בתורה 75,976, למנין הר"ם 8002/20, לכל היבה יותר מארבעה אותיות, ובנביאים וכתובים יש בקירוב 2,016,000

זאתיות ההג'ך יעלה הרבה; מעילפת ספירים פי' שבר איהויה המדככות מס-כו צדי-ני, וכן פירשתי על דברה כל אות בשתיים הא, וי, סת כף סס פא היו, אבל לפ' יש הרבה שהן משלש אותיות אלף ביה נמל דלת או שבכל התג'ך יש כשלש סאות אלף מלין, שנקראו אותיות, ע' ברכות לג. שוב נזכרתי שמפורש בזו"ח על יציר השירים (אמ"ד הס"ג דנ"ח) אותיות א"ב כו' עם ההונים עליו הרי דרגן בחד סלקין אתוון לשהין (רבוא) כחושבן שבמיהון רישאל דאינן תריסר, סלקין לשתין רבוא, אוף הכי אתיון כד אתמלו סלקין לשהין, אילן אינן סליקו ראתוון לשתין (רבוא) בנין למיהו שליכו ברוא דאתוון כשייפא כולהו אשהארו הו אהוון ואינן תריסר מס צדי נון פא כף כו' הכפולים, וכן מיותר בפנים תרין יודין בנימל ע"ש, ועל דרך זה ע' שמו"ד ופייט שקלים אומן בשמעו כי תשא כו' בקור ראשי שמותם לחשבון תעלה, ומדה בנינים או יעלה, וכן כתב הגמ"י מספר השורות בתורה מ"ח וי"א ששים כמספר ש"ר בני", ובמ' סופרים פ"ב ה'ו מה ישראל בששים רבוא אף שמה של תורה בששים רבוא ע"ש ושיה"ר פ' הנה כמהו שלשלמה, ובבמד"ר פ"ב, והי' כספר בני ישראל, א"ר בנימין כמספר הספר בתורה, וחסד לאברהם, מ"ב ני"א, כהב א"ב עם המילוי ומילוי מלואיהן עולה ש"ר, וכ"כ אוה"ח ונפש כל חי ומנהי שעולה 55917 א"ב עם המילוי 9335, ומלואיהן 18,860, ועוד 6800 או 6904 = 35099, וכן כנצפ"ד ומלואיהן 2401, ומילוי המלואים 2718, עולים 5119, ובס"ה 40218 ואם נצרף 25764 או 25160 יש יותר, ואשהקד ראיתי שהג' בשם ר' יצחק דמן עכו, ודבש לפי העירו שהוא זו"ח והובא בהנהות הרמ"ו לווהר פנחס כד ופתח הדבור בנמוקיו לזו"ח, והגר"א בילקוט אכנים ח"א ל"א כהב כל אחד כישראל יש לו שרש בתורה או באות או בקוץ או בנקודה והג', כפי נודל נשמתו, כמה חכמה ינהן לו. ועד"ו. ע' ויק"ר פ' טו ויסילק קושיית ח"י דב"ל על חסד לאברהם ע"ש.

עוד נ"ל לפרש א' דברים רבה פ"ב, כמספר הסופר, אינו בתורה, אך המונה כמה חלקים ושברים בשלמה, צעהלער, משויסלימעלי, והמכנה הספר הוא נעננאר, כל"ר זנאמענאמעל, ובשמאל רבתי פ' ל, יוסף אל דעם כהם וכרם מאה פעמים, מאה מאהים ארבע מאות, ונתקיים כם בהיך י"ב חודש, אר"א בן יעקב ברכתו של משה אין לה קצבה עכ"ל, ובדבר"ד פ"א י"ג אראכ"י להבים כבדכותיו של משה מסוף העולם ועד סופו, אלף פעם אין כתיב כאן אלא פעמים עכ"ל, ורצה יודי"נ הרה"ג רש"ב בהערה ה הגיה, מאה פעם אין כתיב, ולעה"נ כוונתם כראב"ע קדלה ו, ואלף פעמים אלף אלפים כמו עשרים פעמים הם ארבע מאות, ונל"ל יזוה חבור הוזה הנרסית, אריסמעטישע פראגרעסיאן, ועולה מספר בני" 601,700 כן 181,021,743,850 ועוד אלף פעמים כמ"ש הו"ס מנחות ק"ג פי' ב' לכפול הכספרים זה עם זה בשאלת החכם מאה השאה, פי' ג' סך העולה יחובר בתוספת אלף. ד' לכפול סך העולה עם אלף. ה' אלף פעם יהי' הסופר צעהלער רכס ומדרנה שיוכפל אלף פעם, היינו 1000 601,700 או 601700 1000 ז' רכס אלף פעם מספר

בן א, ב, וכולל כל הנולדים והילודים כל ימי עולם בכל העולם.
 במלים נחלקו ד"ל (פסחים) זכר בן אשר וב"ן אם תוכל קין כדלעומד
 כסיה, היבה אחת או שהים, וכן נחלקו בפסוקים, יש מחלקים פסוק אחד
 לשנים ושלושה פסוקים, ויש שמחברים ב' פסוקים יחד (וכן יש סדור שנחלק
 לשנים שהטעם כרת הפסוק) פ' וישלח ויהי בשכון ישראל, למדינחאי ב"פ,
 פ' יתרו ויאמר ה' הנה, למדינ' ג', ובעשרת הדברות ד' דברות מחוברים
 בפסוק אחד, זאתחנן פסוק ונפן ונעל לא הרצח ולא החמד למעם חעליון
 נחלק על ג"פ.

פ' דאה לא האבל עליו למדינ' ב"פ ועשיה ע"פ הדבר, וכן והאיש
 אשר יעשה בזרון, יש מחלקים לשנים. פ' האוינו לי נקם ושלם, ראו עתה
 כי אני מדינ' מחלקים לשנים, וכן בנביאים וכתובים שופטים ח בט ל, ישעיה'
 ג ב, ירמיה' לר ב, לח נח, ההלים כב ה י, לר ו, נב א ב, צ א קכט
 ה ו, מלכר מה שהוסיפו פסוקים מלבם או מספר להשני ביהושע כא, מדה"י
 ז סג סד בפוליוגלוטי, ות"ע וה"ד, ושונצינו 1495, שם 88, 91,
 94, נאפלים 3—1491, ברעסציא 1494, הנ"ך שנת נדר פיורו 1511,
 זיינציא 1517, ונומר 125 3213 5038, וכ"י A. d. 1280 וכ"י. תימני,
 וכ"י פארמא 125, 941, 737, 518, 413, 346, קאמברידו 15250
 ארענטל 8—2626.

אכל בה' הגאנים קדמונים סי' עז' וס' דגמ"ה בס' מדויקים ומובחנים
 וב"י שנת 156 107, הא 36, 38 סג ולא בבבלי ולא בהללי ולא בסניני,
 אין זה וסוף יהושע הוסיפו בהינים ע', משופטים ג יב—יד, בנחמיה ז סח
 מעזרא ב סח, ודה"י מו ד, סט פסוקים יתרים בהנ"ך.

טז) הפסוקים הם ממרע"ה, ואו"ל כל פסוק, דלא פסקיה בשה באורייתא
 לא פסקינן, ובקדושין ל' וזכרון לראשונים, מנו פסוקים שהם כסומנים בחומשים
 שלמדו מהם, וזכר בל"ב כדות, סדר שנחלק, ורגילים לזכר פסוק לי פסוקך,
 ובירושלמי פ' אין עומדין. לעולם אל יהא הפסוק הזה זו מפין, וע"ש פאה
 קז ב ובמגילה פ"ד ה"ה, ותוספתא ובבלי שם כב, כד, העניה כז, קידושין
 ל, נדרים לפ, אסת"ד זותר ח"ב, ר"ה רש"י רבי והמצרף ה. והח"ס אי"ח
 גב, במערבא חלקו פסוק לתלתא פסוקי, והבין שיר (בהל"ק יח) שחלקו כל
 הפסוקים כן, כרי שיהיו לשבתות של שלש שנה, וחלוקתם הם הסדרים (וזה
 לא יתכן כלהלאה) ומספר הכתובים בתורה 5888 ובגליין 5842 או כתנ"ך
 שלנו 5845/67, ולהטעות 5839, ובילקוט עקב רמו תהנה"ג 15842
 פסוקים — זו"ל סוף ה"ה אתה עובר, חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום
 [ע' בה"ג ורמב"ן אם זה מ"ע, והו' מנחות מג, וטור מו שלמדו מגימטריא
 הוקם על, וכמספר אותיות הפסוק ועתה ישראל, שואל מ"ו, או שהקמין
 מושך א, בהברה, ובמה מא"ה שואל ה', וחשבון ק' ברכות בכ"י, ע' ב"י
 שבכל יום אנו מברכין ק"ה וכתענית צ"ח ברכות, ואם מפסיק מבעוד יום
 ומשלים כמו בתב"א ויוה"כ יחסרו ח, ומשלים עם ברכת ציצית וחפלין שלובש
 בתב"א במנחה (וצ"ע הרי לר"ף. וב"י הספרדים מברכין רק ברכה אחת),

ובשבת חסר ל"ז ברכות, ומוסיפין ברכה מעין שבע, ז' של מוסף (וקה"ח שו"ט) וח' ברכות בסעודה שלישיה, ויחסרו מ"ו עד ק' או כ' עד ק"ה, ומשלימין באפסרמקי ומגרי, כמנחות מנ, וסי' רצ רא"ש והנמי"י, ושבו"י הלקט, וסי' רפ"ד שיווון לברכת הפמרה ויענה אמן ושומע כעונה, והמתענה בשבת יחסרו לו גם מן הסעודות מ"ו או כ"ד ברכות, ומכ"א מו ס"ק ח, העיר שביום צום יחסר ח ברכות וכן יש להעיר כי דאיתי כפאלמא סידור כ"י, ומחזור, נומרון, 91, 80 ברוך שלא עשני כהמה, ובסידור דע"ג ב"ד שינא, יש נוסחאות שונות (זכרון לראשונים ר"ח דנ"ח דע"ג ובה"ג ופסקי דו"ד שבולי הלקט ותניא ליתא הברכה מתיר אמורים (ע' ב"י וב"ח וכמא אליהו) ודע"ג סילק מנביה שפלים, ועומר ישראל (שבוה"ל) אך בד' ווארשא יש וע' שבה"ל ויש"ם רי"פ, נרסינן עומה ישראל (כמו והזא עומה מעיל), וכן הנותן ל"כ, הוא תיקון הגאונים, ואינו כנמ"א, ודע"ג וסמ"ק ורוקח וסידור מנהג רומעניא (מילדולא) ומנהג כיפא (לר"א לכנא) ע' ב"י ואבדרהם ופר"ח נא, סג, ומטה משה, וכן רא"ש פ"ק בכתובות סותר א"ע בכבורות פ"ח; ואנו סברכים ד' ברכות אלו, וכ' על תפילין, ויראו עינינו, ויש ברכות השחר י"ד, ועוד ה' ברכות התורה ואשר יצר ענט"י*) המחזיר נשמות, המקדש שמו ברבים, ברוך שאמר, וישתבח, יוצר, אהבה, וגאולה, י"ט דשמ"ע שחרית (ב' דהלל) ו דמוסף, יש דמנחה ה' ברכות קר"ש דערבית, י"ד או מ"ו של ב' סעודות וכוס, מלבד צרכיו, ואשר ימעם מאומה ויש ק' ברכות גם כיום צום, בשמ"ע רחול יש נ"ו, ובשבת רק כח, של שמ"ע, וברכות היון קידוש והבדלה, וקדושה רבה, ולרמב"ן גם כמנחה, ובשמים ומאור (מלה מלכא ב' או ד ברכית) בשבת אין תפילין ויראו עינינו, ובצום כפור ותב"א יש שאין סברכין שעשה לי כל צרכי ואין סעודה כלל, מ"ו ברכות, אבל נוסף שהחינו, וי"ד דמוסף ונעילה, וחזרת הש"ץ ה' תפילות להציא הרבים, שומע כעונה ל"ז ברכות, וה' פעמים מודים דרבנן, ועשרה קרואים בהורה שחית

(*) הגאון ריצ"ב בעל עיון תפלה נחקשה כלשון הברכה על נטי, ולא רחיצה, שטיפה וקדוש [ה"א ורחצני שמות ל ים כ בא. מ לא, ויקדשון, בראשית יח ד, ים כ, כד לב, סג לא, ויקרא ח נ, יד, ח ט, טו, יג כז, כז ז, כמדבר יש ז ח, ואמחי, ויקרא ח בא, ט יד, ורש"י חולין קנ, וחלל בקרבים. וכנס כגרו, יצבע ויקרא יא, יג יד, כמדבר יש, זככסו, ויתורון, ויקרא יג, כמדבר לא, ושסף, ישחסף (כעכו"ם ע"ז) כמים יבא יתעל ויקרא יא [ב' וכן יש שם חטלא וקשה הרי מותר בכל בלי, וברכה זו תקנו כבר לפני דב נחמן, ונלע"ד פ"ה רח"י מורה נקיון, ככל דבר המנקה (ברכות) ומקצת היר, ואפילו יש חציצה על ידו, או שוטף ירו תוך בלי, או שנישף בלא כח נכרא הנותן, והמים פחות מרביעית (שיעור כוס נמלי ברכות נא) ותקנו ל' נטילה, על נשיאה והרמה, עיני לשמים נשלות, ונטלתי רוחא, שצריך לקח ולישא המים (ע' הגר"א קנט ס"ק כ') ולהגביה יריו ולקדש ידיו ככהן האוכל תרוסה (שבת יר) וכן בכקר, ע' ה' רשכ"א קצ"א ורמב"ן ע"ה"ח, שצריך להודות להקב"ה ולשכחו על שנעשה ברו' תרשה, ולפעמים נט"י שחרית, אדם מתנה ואוכל כל היום לכן צריך לדקק בכל דבר כהוראת נטילת ידים, לישא וליקח המים ככה נכרא (כר נטילה ולא קוף שאינו אדם לתוס' ורא"ש) ולא יטול מאריסא דלא, וזכות מוטת על צדה, או נטל ברזא ולא התיר או נלגל סוכב מאליו ושופך מים, ויטול בכלי עשוי לקבלה, ולא ממנוגת חביות ושולי מחץ, שולי קורפיות, אהורים של כלי דרופנותיה, ושק וקופה שאינן עשויות לקבל ולשאוב כחן מים, (ע' ידים פ"א ופ"ד וחולין קז, ורא"ש ס' יג — טו ודברי מסורת ברכות על רא"ש ס' כג.)

זמנחה, בל אחד סנך נ' ברכות, וברכות הפסרה ב'פ'ה', הם עשרה
 ברכות—וע' המנהיג (ברלין ז) שבצדפת משלימין, באין כאלהינו מי כאלהינו,
 גרה לאלהינו, ר"ת אמן וברוך אלהינו אתה אלהינו, והוא דחה שיחסר עוד
 ו"ש ברכות, וכל ברכה שאין בה שו"ם אינה ברכה ע"ש ולמנ"א והג"ל נחא.
 יו) וזה ל' הילקוט ושאל הקב"ה מישראל שיתנו לו שני פסוקים בכל
 יום כל ימי חייהם וכמה מנין של ע' שנה, כ"ה אלף וה"פ, [כ"ה כדפוס
 פפר"מ רפ"ו ותמ"ו ווארשא הרמג, וכד' ליוורנא עם ברית אברהם, וד'
 פפר"מ תס"ט והפ"ו ומס"ה] וחשבון ימי שנה שסד [?] שסה ורבע! וחשבון
 פסוקים של חומש 15,842 (צ"ע שעשרת אלפים מיותרים) ופסוקי נביאים
 9294 ופסוקי כתובים 5063 (?) סך הכל כ"ג אלף קצמ, לבר מספרי
 החזונים, מול מהם מנין ימי השבתות 3642, ומנין ימי החגים י"ח ימים
 בשנה 1260 ונשתירו ימי חול 20578 בקירוב, ורצו בני' וקבלו על
 עצמם, כדי שיוסיפו על מאה ברכות, ב' פסוקים בכל יום, אחד כנגד נעשה
 ואחד כנגד נשמע, ומאן אינון ב' פסיקים ומקבלין דין מן דין ואמרין, ינשלתי
 רוחא כו' ואומר סדר זה בשבתות ובימים טובים ובימי החול ביוצר עכ"ל
 הילקוט, ע' מור ששני הכתובים היקון הנביאים, וכונתו בשו"ם אומרים
 במנחה ובימי החול בשחרית. ההוכנס כתבו שהקופת הארץ בדרך רחוקה,
 השנה שס"ה יום שש שעות וי"ט דקין, ושנה אמצעית שס"ה וחמש שעות
 ודקין מ"ד או מ"ח, יוכפל $7.365\frac{1}{4} = 25,567\frac{1}{2}$ וינוכה 16.70 או 12
 שהם 84 או 112, וכן יהרין שנות החמה על מחזור הלכנה א' תפ"ה
 (במ"ש תו' רה"ש ע"א ד"ה לתקופה) ופחית מחצי היום אינם חושבים
 והילקוט חושב שס"ד ימים ויחסר בשבעים שנה $17\frac{1}{2}$ ועולה 25045 או
 25,480, נ"ב וח"י שו"ט הם $70.70 = 4900$ לבר העיבורים, וכן
 $7:25,567 = 3652\frac{1}{2} = 1260 = 70.18 = 4912\frac{1}{2}$, נניע אותם מן
 $25,567\frac{1}{2}$ נשאר = 20655, אבל לחשבון קביעותינו יש כ' יו"ט, ב' רה"ש,
 א' יו"ב, ט' סוכה, ח' פסח, ג' שבועות, עולים בשבעים שנה 1400, ק"ט
 ימים יותר מהנ"ל, אך רוב הקביעות החיינה 170 ימי יו"ט בשבת, ואין
 לגרוע דק 1230 או 1235, ושבתות $3652\frac{1}{2}$ שהם = $4887\frac{1}{2}$, ונשאר
 20680, ולהילקוט $364,70 = 7:25480 = 3640$, וצ"ע למה כתב
 3642, וח"י ימי מעד 1260 = שהם ביחד $4900/2 = 5218 = 70,70$.
 קח משבעים שנה שהן 25480 נשאר ימי חול 20,578, ונוסח ילקוט תמ"ז
 1520 (= 25,760), בליוורני ת"ו 20,580, בפפד"א תמ"ט נחלק כ' על
 כ', ב' אלפים ותק"פ, וד"ג נ"מ הגיה בווארשא, ימי שו"ט הם 4500 ונגרעו
 מן 25480, נשאר 20,480 (וצ"ע שלחשבונו נשאר 20980). עוד כ'
 דינ"מ בשו"ט יחסרו מ"ו ברכות ועולה 73,500 (וצ"ע הלא 4500,15 =
 73,500; 15, 4900 = 518500) ומוסיפין ב' פסוקים בכ"י שעולה
 10,960 (?) צרף עמהם פסוקי הנ"ך 23,199, ועולה 34,159, ויש
 559 יתרים ע"ש כתב 51405 פסוקים (וצ"ל 73500), וסיום דינ"מ
 ומצות ליישב, והמחשב ישא שזרו מאת ה' עכ"ל. ונ"ל לתשב אולי איישוב.

דע שמספר הפסוקים בתורה 5845, ואם ר' דברות פסוק אחד יהיו 5842, וצריכים לסחוק בילקוט 1 שהוא עשרה אלפים, ועל חשבון שבגמרא 5888 נדחקו תו' והגרי"ב, ויש לי מ' מעשה תורה, בחלק ב' הדקרא כהר תורה (ווילנא כה"ר) הביא בשם אביו ר' שמואל יוכבדש ז"ל, והעתיקו בקמחן בשם (ע"ו יעקב ק"ב הר"ב) יוד תורה, כוננת יתר עליו מ' תלים, אין רצונם שבספר תלים יש יותר פסוקים מאשר בתורה, כי בתורה ד"פ כפל תלים, אלא שיש בתלים שמנה פסוקים מאשר בתורה, ובר"ה יש ל"ה פסוקים כלשון התורה, ואם נצרפם עם מספר פסוקי תורה יעלו ביחד 5888 וחשבון פסוקי תורה צ"ל 5842, ופסוקי נביאים 9294 (בנכיון ג"פ המהיבדים, או יתרון ב"פ ביהושע כא ופסוק בנחמיה ז' סח) ומ"ש בכהובים ה"א וס"ג, צ"ל ח"א ומ"ג (בנכיון דנחמ"י) או כרשום כתנ"ך ה"א וכ"ו אי צ"ו (יאה נחשב רק ספרי אמ"ה וה' סגילות יהו' 5288, 5320/89) ודינ"ם הגיה 7960, וצ"ע שטולה 22696 ולא נשאר יתרון 559, והוא העתיק סך הכל 23199, כהילקוט ר' פפד"א הס"ם, אך בד' פפד"ס ה' רפ"ו 53,199 (ונראה שנחלק כ' על ג'). ובד' ליוורני ת"י 30640, וכן חשבון פרסי של הולקים טולה 30199 (וכהנ"ך נרשם 23164 או 23241), ולכר מ' החצונים שכתב אינם מ' אפוקריפו, ועזרא ג', ד שרופו רניצרים, ע' ירו' סנה' פ"ו וקה"ד פ' ויותר מהמה). או"י הוציא מ' רניאל עזרא ונהס' ודה"י שהם 2701 או 2768, אבל לפי יעלו 20,199 (20266).

עוד ק' לרבינו שמספר הכתובים, אינם מכוונים כימי החול, ומה לנו לדעה מספרם, ואם כדי יצרף ולהעלות יהד ב' פסוקים שיאמרו ככ"י חיהם, כנגד מספר פסוקי כ"ד כ"ק, למה חשב ימי החול, הלא סתרגסין גם בשבת ויו"ט, וע' ה' נהרות רמסק הוא שעת' ס' גה תה"ג צ. ואם הטונה להשלים ק ברכיה, כשו"ט, העיקר חסר מהספר, שהו' לו לחשב ימי שו"ט לכר, וכמה ברכות שיחבר בהם נע' שנה, ולכתוב שהפסוקים משלימים, וכן ק' היך משלימים הלא אין בהם שם ומלכות, וכמו שרחה המנהיג מנהג צרפתים להשלים באין כאלהינו, ואין לומר שהקנו רק כשו"ט כ"פ א"ב יעלו רק 9800, גם כימי חול יש ברכות יתרות, ולצרף ברכות יתרות, טוב יותר משני פסוקי חרנוס, ואם כוונתו לנכות כ"פ שאיכר כחול מספר הפסוקים בתנ"ך אין חשבון כזה, ואשר כ' רינ"ם לצרף מספר הפסוקים שבתנ"ך, עם ב' פ' שבכל י"ח 51134 23199 81323 = יעלו 74323 או 81323 ולהשלים טו או טו ברכות 15/16 4900 יש יתרון רב (989 474,754 — 1038. 643,823 — 2263 2923; 2731) ובעיקר חשבנו על ע' שנה (כימי שנהינו) המה הלא ילך עד בן חמישה (ועשרה) אינו כהפלה ואומר חרנוס כ"פ, ואיך חשב רק שס"ד יום, וחשב ימי חול לכר, שבת לכר ויו"ט לכר, וכמה ימים טובים יחולו בשבת, ואין לחשבם כ"פ, וכן לא בכל יום טוב יחבר בן, ברה"ש מתפללין בסוסף ט ברכות, והשי"ע חזיר שס"ע, ושומע כעונה, ובכרחה השיפר ושהחיינו והבדלה, ובכרחה על פירות שאוכל לסימנא, כרוויית י"ד וס' הקפ"ג, ובסוכות שהחיינו על סוכה ולולב, בפסח

על אכילה מצה ומרור, ד' כוסות, שהחיינו, ואשר נאלנו, וברכות הלל, וכן בח"י ימים בשנה שאומרים וגומרים הלל בבמ"ח, והסימן שנים שנים באו אל נח (זו"ח) ובשבעיות שהחיינו, וב' ברכות על המגילות שקורין ברגלים, ואיך חושב יו"ט בשנה שכולל חול המועד, ומפרש המעם, מול מהם שו"מ, שאין כן המנין, שהן ימי שמחה ותענוג עב"ל. ומשמע שאינו מצד הסרון ק' ברכות, וכן בחוה"מ לא יחסר, שמהפליין בשלשה שם"ע י"מ, וגם מוסף וסניחים הפליין (לד"ק בלא ברכה) ובחוה"מ נוסף בכל מעודה לישב בסוכה, ויש כארבעים ברכות יתרות על מאה, ואין צורך עיד לצרף ב' פסוקים; בחשבון ימים טובים. באר"י ובדאו' הן ב' פסח, א עצרת, ב' סוכות ב' רה"ש ויו"ט, ע' בכד"ר פ"ד וזה ח"ג ש"ב ע"ב זו"ח כ"ח ע"ב מ' תרשא ב' ר' יוד. ילקוט הש"ל, ולעד"נ לבזון המספר, ימי חול בע' שנה 20680, ולהילקוט 20578, בחול גנין זכות התורה שלומדים הנ"ך ובהם 20199 פסוקים (מלבד דע"ג ודה"י) ולהשלים החסר הוסיפו בימי חול תרגום ב"פ שהן 36470 = 20294 + 588 פסוקים — ומי שדעתו רחבה ישיב לפרש הילקוט. בעתודה פ"פ.

(שייך לצד 19) רלנ"ח, והכ"י ס' לב, ויוסף אומץ יא, שבחי את המאירי, מנחת שי, חושב מלא וחסר אך פחות מעשרה למאה, והוסיפו עליו מנחת כליל, ומנורת שלמה, והמאירי בקדית ס', מונה כל חסר ויתיר, וכל פרשה פתוחה וסתומה וסדרה, ע"פ נסחי דווקני ועתיקי, ואותיות המשונוה המקובלות מעורא הסיפר, ועוב כת"י גם על ג' וכ' אך בכל הביבליאטיקן שהייתי איננו, וגם ר"מ ש"ש, לא מצאו, פו"ם בני"ב לא דשם מנחת עי.

הערה א) סלסלה ותרוסמך, במגילה יח, לא היו ידעי רבנן מאי סלסלה ותרוסמך, שמעו לאמתא דבני רבנן דהות אמרה לרהוא נכרא, דהות מהפך במזויה אמרה לו' עד מתי אתה מסלסל בשערך, פי' סלל רומסית והשיבית, סולו לדוכב בערבות, האכאמטען, נירדעבנן, וי"מ לשון שפיכת תל לדרך כבושה וישרה וסלולה כמסילה, וכן סדרה יצא על עיר, ודישה סלוח כמו ערסום, ולא הבינו איך יתכן כסלה וסדרה ידועה, ישמעו שאמרה עד מתי ולא אמרה למה הסלסל, או ידעו שהמלה באי"ב פ"א סלה כל אבירי, שבערב' קורין לכסרקה סלסלה, והאדם רמה בחייו, ועצמו כמרוק ראשו פן יהי' ערבויוא וספחה, ולנקוהם מנוצה וכדומה, אבל אמרה לו' עד מתי תסלסל בשערך לעשותם תלתלים, וכן ת"ח צריך לנהוג סלסול בעצמי עד דרך ייבשה לבו בדרכי ה' אם השוג יחסיר על עצמי, פן יהי' חילול השם לפי ערכו וכיבוא פן) אבל יתרחק מנאה וגאון; וכן בתורה יש מקומות שהן מעקשים, או נגד הדעת או חסרון וגנאי, כמעשה אבות וכדומה, מציה לחסיר החסרון ולרוסם, אויבוסטען, פארגלייכען, ולהישיר — כאלה מצאנו רבות, כמו בשבת ע"ר. המיה צמר שע"ג בהמה אין זה דרך גזויה. ולא? והתניא משמיה דר' נחמי' שמוף בעזים, ומזו בעזים, אלפא מויה ע"ג בהמה שמה מויה, עכ"ל הגמרא, והמיה מה הוסיף ר' נחמי' על הכתיב, ומה למרו סרבריו, וכן המיה פירש"י תולדות פ' וירת, אבל בויק"ר פט"ז מי פלג לשטף, אר"ל בערביא קורין לשערא שמפא, ע"ש ובבב"ב יד.

ב א) פרשה פרשת פרשיות בסין, מורה על ענין בפני עצמו, זכמו פרו פרס פריץ פרק, עניני רסיסה דציצה שבירה ופריכה, פיזור והרחבה זההתפשטות, וכן ספרשך הוא וילון הספינה (כיחוקאל מו כא. כו. זכרי' ב. יא, מיכה ג' ג'. איכה א יז, ד ד, ישעיה א מו, לז כו, שמות כה ב, מ יט), ובשין ימיני, לפי שם להם על פי ה' לא פורש מה י"ל, ופרשיות ענינו מבואר ומפורש ופתוח, (אינו סתום ומכוסה) (דיימליך ערקלערען) ומשאל פרשה פתוחה בקצה השורה, שם פרשה (פתוחה וסתומה) נזכר בתו"כ ויקרא, דבור נדבה, ספרי ואהחנן, פ' שמע ירושלמי שבת פמ"ז, ובבלי ע"ה ק"ג, ישלים אדם פרשיות [ברכות ח. יב, פסחים ק"ו גימין ס. עז] כל פרשה דפסקה מרע"ה פסקינן, פרשת בלק פ ציצית (שם) פ' קמנה שכל גופי תורה הלויים כה. (שם סג) במשלי, פרשה קמנה שבתפלין, ויהי בנסוע הארון, פרשה קמנה כגון כה אמר ה' חנם נמכרתי (בישעי' נב סג, לפנייה ולאחריה סתומה) קוראה בפ"ע (תוספ' פ"ד דמגילה, ובבלי כב) פרשה שנאמרה ונשנית (יבמות פ"ד, סוטה ג'). שם פרשיות נאמרו בו ביום (גימין ס), ארבע פרשיות פ' שקלים, עמלק, זכור, פרה, החדש המועדים, התמיד, הנף, סוטה, עגלה ערופה, רוצחים, המלך, כהן גדול, התינוקות כתקנים את פרשיותיהם לכתור, לא עברתי את הפרשה, חוזר לסדר פרשיות, פרשתו של לוי, שהוסיף פרשה בתורה, (מכילתא יתרו, ספרי בהעלתך, הוספתא שבת פ"א ומגילה ד כא כב כט ל סוכה כח. יבמות פד, גימין ס, עז, סוטה פ"ז ס"ח, ג לב. ב"ב יד, מו, מנחות לב, ב"ב פ' נא צח, שבו"ר כו למ טב, ויק"ר כד כו במדבר פ' נשא) וע' זוהר ויקהל ר"י, וס' ישכר, שעזרא הסוחר הלך הפרשיות, ופרשיות פתוחה וסתומה, ובס' היאגין, ובס' הללי, בסוף הנ"ך של רש"ג (השפג), ומחזור ויטרי ורמב"ם ה' ס"ה וכסרת, סייג לתורה, קרית ספר, אור תורה, כתב טאליהו, סיג לתורה (לר' אנשיל) כסרת ברורה*. וסדר אליהו נמסר מספר הפ"ס שבכל כ"ד ס"ק ותחלה כל פרשה, וכן ע' זכר נתן (וויען הרל"ב) בשם ר"ג גאון, ושו"ת ראנ"ח ח"ב עח וררכ"ז וע' דקדוק הטעמים לייפציג הרל"ט, שבן אשר וב"ג ספרו וכנו ומסרו, פרשיות פו"ס שבכל כ"ר ס"ק, ועל פיהם דקדקו וכתבו לפנים כ"ד כ"ק, וכן שמרו הרבנים ודקראים יחד אלא מדינחאי סכנו על בן אשר, ומערבאי הלכו אחר כן נפתלי, שנחלקו לפעמים, בנקוד ומי"ח, וכן בפו"ס, מפני זה ומרב עתים נפליגו בני תימן וכני ספרד מכני אשכנז, ובני איטליא, וסופרי כל מדינה כתבו כמנהג מדינתם וקבלהם, על המחלוקת וחלופים כפוס' יעיד דרמב"ם, וכן הצרפתים הו' לרם פסקי פרשיות כתורה, שלא כרמב"ם, עיין ה' מהר"ל קלו קמט, הו' מגילה כב. ר"ה אין, ואיר הורה (הלונזאני) וסנתח שי' פ' ויחל וכו' נחלה שבעה סי' כ"ג ע"ד שטפסיקים

* במס"ב פ' אביר, והכהן הגדול, וירכר דרכו אל אהרן ב פתוחות, וזה מה"ד צ"ל סתומות וכתב"ך ברל"ן תרכ"ט — סיג יש פרשה ברבדים כו' אורז ישוב יש למחקה, ולפני פ' קדש (כפ' בא) אין פרשה, וצריכה להיות פתוחה.

בהענינה כה"ב, במקום שמצ"ן כהן לוי וישראל, פסוק לפני פרשה ולאחריה, וכן בפ' שופטים מסוכן אשר תעשה לך, לוי"ן בין ב' סתומות, וכתבו תוס' ואו"ו ודרכי משה קלח, הכהן מיהר להתחיל ויחל, שהוא שני פסוקים לפרשה, וכן הקרבנות, הנהגה במפרינו אין ויחל סמוך לפרשה (מחז"ל קלו) ובעלי תוס' וכן במסדא היה להם חילוק אחר בפסוקים, ונחלקו עם בעלי מסורת ובש"ס אמרו שקודין בתענית ברכות וקללות, ואולי הו' אצלם ויחל ב"פ סמוך לפרשה ואנו נוהגים לקרא פ' ויחל על פי' מ' סופרים, כמו שכתבו תוס' פסחים מ ומגילה ל"א ותענית כב כו, כי העיקר במסורת שלנו, כמ"ש יבין שמועה, ואבקת רובל להב"י, מנחת שו' פ' ויחל, וגם בה' מקראות שאין להם הכרע לדו"ל יש לנו עתה הכרע, וע' מג"א, שאין להושי מה שגרשם בסדרים לסיים עם הכהן-בפ' תצוה, ובפ' פקודי, וילך, באזניהם וכן בפ' תרומה וכן תעשו, פ' תצוה ואת השש, פ' וילך כל זקני ישראל *) וכן אצל בני תימן, ראיתי בכהר תורה ע"ש דברים ה ז, ז, יוד א', כו ז, כד ו, כו יב, כו יט ארור משה משפט.

וחו"ל דקדקו לאשמעינן בקוצר; אף למה שמפורש כבר (כמ"ש תו' ברכות ב, זכחים כח, ומנחות צג) ותנן בשבת המוציא קלה בדר לכתוב פרשה קטנה שבתפילין, פי' הגאון רי"ש כדי שלא נמעה, שיש פ' אחר פ' וכתבתם לפני ויאמר, ויהו' ויאמר פרשה בפ"ע (כרגיל כבראשית ויחי יהו' משפטים קרושים הברכה) וע' תו"ח ולה"ש, רמזות פסולה על דוכסוסטוס, ובשתי עורות, ורובר מישרים פי' שבאי להוציא שלא נפרש פ' קטנה שאפשר בתפילין קטנים כמו לסוך קטנה שבבניה. — ולעד"נ שבא התנא לאפוקי מדעת הקראים והרבה הנ"ך כ"י כמו חומש מרגליות ותנ"ך ברלין ג' עמודים, ופארמא נומר... והובא בשלמי הגבורים, והגהות ברוך שאמר, כותב בדרכי משה סי' י לב ס"ק א, וס' אור תורה ותיקון ספרים בשמות י"ג פ' בחדש האביב, פ' והו' כי יביאך, ופרשה זו היתה ב' תיבות קטנות סן פ' שמע, והודיעו לנו, שהיא פ' שמע שאין פ' לפני והיה כי יביאך הראשון. — וכן ע' מנח"ש ותו"א, כי ויהיו בני יעקב שנים עשר, ונפן ונעל, (דברים ג') אינן פרשיות, וע' אור תורה פ' צו, שמעא כס' אשכנז, ד' פ' יתרות, ופ' שמיני (ולאלה הממא), נהרדעי פליגי על סוראי ואמרו שאין סמיטה בס"ח פרשיות, ושם הגהר (אל האשה אשר) יהו סקן, גרול עיני מנשוא, וכי"ב. ב) שלשה מיני פרשיות הן וצורתן פתוחה (אפענע ראם), סתומה (געלאסענער צווישען ראם), וסדורה (ניטרענטע אכטהיילונג אכאטץ, מאקירוש), בין חלקי הספור, סדור קרמוני לר' תם או לר"ם, במחזור וישרו נקרא סדור הראשונים, הלכה פסוקה היא פתוחה ששנאה סתומה או להפך, פסילה ויגנו (שבת קג, ס"ס פ"א הי"ד והרמב"ם פ"ג מה' ס"ת דרשב"א, ורשב"ץ ח"א קכ"ו כלל ג' ו' ויב"ש ז. ו' ות' הרא"ש כלל ג' ס"ו) וכן אב הגיח פניו במקום שאינה פרשה, פסולה להש"ך, ולהב"ח תנן המלך וריב"ש ז',

(*) ע' סאורי אור חלק ז, הוא קן צפור, הצגות ובקורת על חלוקת זו קראים.

צריך ומועיל היקון, וחול' ה' להם פרשיות פר"ם מקובלות שאין לשנותם, ופרשיות שלא קבלו איך לעשותם, אותם יכול לשנות, ע' תוס' תענית ד, ומנחות ל"ו, וב"י סימן ע"ה רפ"ח ורש"ל לד, והח"ם רס"א. למהרש"ל לז יש פרשה כרגיל, פרשה וריוח פנוי, ויש הפסקה בעלמא. בצורת פרשה נחלקו ר"ם ורא"ש, לרסב"ם יניח תחלת השיטה פנויה, ולהרא"ש די להניח מ אותיות, ולהתחיל אחר ריוח קצת בשניה, או להניח בינתיים שיטה שלמה פנויה. ז"ל הרא"ש הלק"ם סי' יג, פ' פתוחה לא יעשנה סתומה, ב' ד"ה איוהו פתוחה, כל שנשאר מסיום הפרשה עד סוף שיטה, בשיעור ג' תיבות של ג' אותיות, ואם לא נשאר עד סוף השיטה כשיעור הזה, מניח שיטה אחת, כולה חלק, ומתחיל בשלישית זוהי פתוחה, וסתומה כל שכתב תחלת שיטה וסוף שיטה, ומניח חלק באמצע, כדי לכתב שם של שתי אותיות או יותר — זו היא סתומה, ומדורה שכתב השיטה עד חציה או שלישיתה ומתחיל לכתוב בשיטה תחתיה, כנגד שיטה (חלק) של עליונה זו היא מדורה, ובמ"ם פ"א מצא, איוהו פתוחה כל שלא התחיל בראש שיטה איוהו סתומה כל שהניח באמצע שיטה, וכמה יניח בראש השיטה והיא נקראת פתוחה, כדי לכתוב שם של ג' אותיות; כמה יניח באמצע שיטה והיא נקראת סתומה כדי לכתוב שם של ג' אותיות, וכ' ר"ת דבריייתא פליגא על סדור קרטונים, לסידור קרטונים פתוחה היא בסוף השיטה ולמ"ם פתוחה היא בתחלת שיטה, ובירושלמי מנילה מכל צד מקרי פתוחה, וכן מסתבר, וסתומה שהריוח בין הפרשיות סתום כמאן ומכאן והעיקר בירושלמי וכן הסברא, ואם סיים סתומה בסוף שיטה יניח שיטה חלק, ויתחיל בשיטה ג', כיון שאין פתוחה בסוף ולא בתחלה, והמור כ' בשם הרא"ש, שיניח בפתוחה שיעור מ אותיות (*). ובסתומה יניח ג' אותיות, והמדורה כוהב עד חציה או שלישיתה, זמתחיל בשורה שניה כנגד הנחת העליונה ואם שינה לא פסל, כיון שלא נזכר בנפרא, והרמב"ם כ' דפתוחה בסוף שיטה היא פתוחה ולא הפתוחה בתחלת שיטה עכ"ל וע' ב"י דלרמב"ם בעי גם בסתומה מ' אותיות (היינו למשפחתיכם או ג"פ אשר) וזה דלא כירו' ומ"ם ות' מנחה ל"ב, ס' התרומה וסדרכי וע' ס' המכרע, דמני בפתוחה, וכן בסתומה ג' אותיות וכן ספרי אשכנז, וההרשיה כתב בסתומה די ג' אותיות סמוכין זל"ו, וא"צ ריוח, וענין סדורה ע' שום שכל לריוה סר"פ נח, ור"פ ויצא ויחי, שם למ ז, ונ"ז אינה מהסדרים, מדגם לא ידעו בעלי התוס', ע' עירובין פ"א, ורא"ש בשו"ת הזה התאופה (המובא בב"י ונדפסה בחיים שאל ח"ב סי' ס"ד), מספר פרשיות התורה, פתוחות ר"ץ וסתומה שע"ט, ביחד הם הרס"ט, ואם נצדף יחד סיום ה' חומשים, יעלו תרע"ד הסיום הן סתומות.

ואם נחשבם פתוחות יעלו רצ"ה, ואולי לזה ביוזנו בבסדר"ר פ' שלח.

(*) וכן בס' המסורת ח"ב של"ו מצריך שיעור מ אותיות בין בפתוחה בין בסתומה (ד"ג מלונדון) א' סתומה פנוי באמצע. ב' סיים בחציה והחל בחציה סתומה, מעט חלק בסוף שמה ומעט חלק בתחלת שמה; ג' כל השיעור חלק מתחלת שמה (ראמ"ך קירא) ד' סיום השורה אין בה. בקום גדול פנוי, ושורה ב מתחיל מתחלת השורה (ד"ר פנחס התנזכי).

(רע"ה, צ"ל רצ"ה פרשיות). הסדרות הן מנוחה הנשימה להקרא, והענין אחר, וגם באמצע, הסתומות מנוחה והפסקות בין חלקי הענין, ובין שני ענינים דשייכו להדדו, והפתוחות בהורה, הן הפסקות גדולות בין שני ענינים שונים שאין קשר ביניהם, (נאמצודענקען), ובנביאים תהי' הפתוחה, לפני כל נס, ובדבר מעשה, שיהעורר ויתפלא השומע, (צו בעטראכמען, איבער ראשט ווערען), כי תיכף ה' באת מאת ה' וקראוהו תו"ל פרשה והפסקה, פתוחה וסרומה (ב"ר פ' נא) ובמ"ס פי"ג בשירת דוד כו' לא נהנו חכמים שיעור, אכל לכלל מוכהק בפתיחות אתנחתא וסוף פסוק, ומנחת שי ש"ב כ"ב, העתיק ומצפן בפתיחות החלה וסוף ופירש שמניח ריוח פניו, ובתלים נביא גירסא באותיות תחלה וסוף, וי"ג במפתחות החלה וסוף, ואולי כוונת מ"ס אצל אהנה וסוף, שיטה שלפני השורה ושורה אחרונה פנויה ופתורה.

ג) זה לשון הורה כהנים: ויקרא (ה' אל משה) יודבר, הקדים קריאה לדבור כו', כל מה שהוא רבוז כפי קודש למשה, הקדים קריאה לדבור כו' מנין אף לאמירות וצווין כו', יכול אף להפסקות, ת"ל ויקרא וידבר לדבור ה' קריאה ולא להפסקות, ומה היו ההפסקה משמשו, להן ריוח למשה, להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, והלא דברים קו"ח, מה משה שיטע כפי הקב"ה ומדבר ברוח הקדש, צריך להתבונן בין ענין לענין ובין פרשה לפרשה, כל שכן הדיום הלומד מן ההדיוט, עכ"ל תו"כ. ובו אבין ירושלמי שבת פט"ו, ושוח"ט כב, אמר ריב"ל אנא מן יוכי לא אסתכלית בספרא דאגדתא, אלא חד זמן אסתכלית, אשכחית כתוב מאה ושבעים וחמשה פרשיות שכתוב בהורה, "דבור צווי ואמירה" כנגד שנותיו של אברהם אבינו, דהתיב לקחה מהנות באדם, וכתוב האדם הגדול בענקים *).

מזה וארבעים ושבעה סומרי תהלים הם כנגד שנותיו של יעקב, שנאמר ואתה קדש יושב גדלות ישראל, מאה ועשרים ושלשה פעמים שישראל עונים הללויה כנגד שנותיו של אהרן, עכ"ל, ובמ"ס פט"ו נוסף "עולה תמיד" והנה רז"ל לא מנו כל פרשיות רק מה שכתוב בה דבור צווי ואמירה והוא שסתחלה, ויאמר ה' אל משה, וידבר ה' א"מ, ופרשה שיש בה מצוה ופקודה לעשות או לחדל, ואם שלש אלה אין בפרשה לא נחשבה כמנין קע"ה, כן נ"ל, ודקדקתי ומצאתי בהורה יש קמ"ו פרשיות פתיחות שאין בהן דבור ואמירה לכשה, ומצוה לבני ישראל, ואלו הן, בפ' כראשית מ, נח ה, לך לך ג, וירא ד, חיי שרה ג, הולדות ב, וישנח ו' (ע' חולין

(* נסמך על דרשתם ז"ל בשוח"ט ושמו"ד שהתורה נגזרה בעבור אברהם שנקרא אדם הגדול, והקב"ה אמר למלאכים לא זהו שירדתם ואכלתם בתוך ציצע כו', ובמ"ס פכ"א ה"ט האדם הגדול בענקים, ה' אברהם אבינו נבזה יותר מענקים שהי' גובה קצבא כנגד ע"ד אנשים, ואכילתו ושתייתו כך ה' כנגד ע"ד אנשים, וכחו כן ה' עכ"ל, וזלע"ד לפרש אברהם גבה מן ע"ד ראשי אבות הגוים, גת ונ' בניו, בני שם כ"ו, והם ל', ויפת י"ד, וכן כספר בני נחור כ"ו, ואדם צובא, עמן ומואב וי"ב בני יטבעאל, מו בני קבורה, טו בני עשו ועמלק, ע"ד כמספר, ואברהם אבינו זוער יעקב אביו ויורשו את העולם יותר כבולם, גם גבה יותר ממה שאהרן נדב ואבימא ושבעים וקנים, שנאמר בהם ויאכלו וישתו והיו את האלקים ע"ד, אצילו בני ישראל לא יכו דנבואה וגולוי שבינה זמתן תורה ה' רק בשביל אברהם ע"ד אב לאומות נחיתו.

ק"כ, ופי' המסניות) וישב ד, מקץ א, ויחי ז, שמוה ד' (ויקם מלך, וילך איש, ויהי בימים, וילך משה) כא א, ויסעו בני', בשלח ד, או ישר, והקח מרים, ויסעו כל עדת, ויבא עמלק, יתרו נ, וישמע יתרו, כחדש השלישי, וכל העם רואים, תשא ב', ויפן וירד, ויאמר משה אל ה', ויקהל נ', ויאמר משה אל בני', ויעש ידועות עוים, ויעש את מזבח הזהב, פקודי ד', ויעשו את החשן, ויעש את מעיל, ויביאו המשכן, ויכס הענן, בחקתי ב, אם בחקתי הלכו, ואם לא השמעו לי, במדבר ב' אלה פקודי בני', ואלה תולדות אהרן, נשא יב, קרבנות הנשיאים, כיום השני וכו' זאת חנוכה, בהעלתך נ, ויהי בשנה השניה, ויהי העם במהאוננים, ותדבר מרים, שלח א. ויהיו בני', קרח נ, ויקח קרח, וילנו כל עדת בני', ויאמרו בני', חוקת ד, ויבאו בני', ויסעו מקדש, ויסעו מהר ההר, וישלח ישראל מלאכים, בלק א, וישב ישראל בשמים, מסות ב, ומקנה רב, ויאמר אליהם משה, מסעי ב אלה מסעי בני', ויקרבו ראשי האבות ואהחנן ג, כי תוליד בנים, או יבדיל משה, ויקרא משה, עקב ו והי' עקב תשמעון כל המצוה, והיה אם שכח, שמע ישראל אתה עובר, בעת ההיא (אינה מצוה רק ספור מה שנצטווה אז), ועתה ישראל מה ד"א (פ' התשובה בויילך), תבא ד', ויצו משה, הוי' אם שמע השמע בקול, והי' אם לא השמע, ויקרא משה, אתם נצבים היום א', האויזו א, ויבא משה, וזאת הברכה ב, וזאת הברכה, וללוי אמר, ביחד עולה מאה וחמשה עשר פרשיות שנרעו ונשללו מחשבון ר"ץ פתוחות שבתורה, ונשארו קע"ה פרשיות מקובלות שהפסיק משה רבינו, ע"פ ד', והן ענינים שונים ונבדלים וברוח הגיון נפרשות, ושם פרשה הונח על הפתוחות, וחשבון קע"ה נוסד ע"פ תורה כהנים, ובכל אחת היה קריאה למשה ודבור, ומצוה חדשה, ויצא מן החשבון כל פ' ספר בראשית, ובכלל, ויאמר אליקם בוישלח, וכן ויסעו מקדש, ויאמר אליהם משה, או יבדיל, אין בהם ס"ע, אבל בכצודע ואשה כי תהיה זכה, ובחזרוע ננע צרעת, ובשר כי יהי' בו, ואיש או אשה כי יהי', הוא ס"ע, כס' המצוות שרש יוד יכ, (ורסבין חולק), כפ' אמר, ולקחת סלה, ביאור המצוה דפ' תרומה, אלה מיעדי ה', מצוה שניה ומשולשת בתורה, י"ב הדגלים הן מצוה איש על דגלו שבפ' במדבר, ועתה ישראל דואתחנן, הוא ס"ע, כפ' ראה, לא הוסיפו, או יבדיל משה, ספור שהבין לקיים המצוה, דפ' מסעי, ראה, שמור את חרש האביב, המצוה משלשה כפ' בא ובהעלתך, חג המכות משלשה במשפטים והשא, ואשר יש בתורה ר"ץ או רצ"ה נאה ומכוון לקרוא פרשה אחת עם הסדרשים שבה, בכל ימי עשר חרשים, מלבד חרשי בלה, או זמן חרישה וזריעה, וקצירה ואסיפה, כברכות ב, לה, וכן בתנחומא ורבה פ' קרח, רע"ה פרשיות צ"ל קע"ה פרשיות או רצ"ה (בחלוף ע על צ), ואין צורך לרמזו בעל קרנים בסופו סוד פ' — רע"ה, אבל מעשה רוקח, וילקוט פנחס תשע"ו בשם ספרי זוטא, ומנ"ע העתיקו קע"ה פ', וכן הניהו הרד"ל והרש"ש ובנו ז"ל.

ד) המעין בתו"כ ומכילהא פ' ויסע משה, במגילה כג כס לא לב וירדו שם פ"ב ופ"ד ומ"ם פ"י, יראה שבימי ר' מאיר ור"י, עוד לא היה

פרשיות הסדרה, קבועה לשבתה, ונחלקו אם הקורא חוזר בשבת למקום שהפסיק בשבת העבר, או במקום שסיים שבת שחריה מהחיל במנחה ומקום שהפסיק במנחה מתחיל בשני, ומקום שהפסיק בשני מהחיל בחמישי מקום שהפסיק בחמישי מהחיל בשבת שניה, ומנהנים שונים היו בכל עיר, ובמשך הזמן נקבע תקנות שונות, בכל עיר כמנהגה, על פי אחד מחכמייה איך לקרוא בשני ובחמישי, ומספר הקרואים, ומספר הפסקים לכל קורא, ויום הקריאה, ולקרוא על דסדר, שלא להפסיק בענינו של יום, אך חובת היום לקרוא להמפטיור ולחזור בכל שבת למקום שהפסיקו בשבת שלפניה, ועל זה הדרך ב' הרא"ש בשו"ת חוה התנופה*) ס' נד, והב"י הכיאה, ונרפסה בשו"ת חיים שאל חלק ב', וה"ל חילוק הסדרים**) וחבוריהם הוא כדי שהעלה קריאה התורה בשנה אחת, ולכן כל חכם בעירו או בארצו, חבר והפריד הסדרים, כפי הסדר שראה שהוא נאות, ואין הסדר ההוא הלכה קבועה, רק מנהג, ואינו חובה לשנית מנהג הנהוג בברכה (?) לקיים סימן סגור ופסחו וכן כיוצ"ב בשאר סימנים, סברה, עכ"ל. וכתב רשב"ם עה"ת ריש פ' יוחי, עיקר הפ' מן וישב ישראל, פסוק אחרון בפ' ויגש, אלא שלא רצו הקהלות לסיים פ' ויגש, בוההו הארץ לפרעה, וסיימו בכ' וישב ישראל, עכ"ל רשב"ם. מצאנו אמנם שסיימו משניות וגמרא, בפסקים יתרים כדי לסיים בדבר טוב, ובפ' רש"י סוף ב"ק, ובעלי הססורה ב' ר' ספרים יתק"ק (ישעיה ה"ע קהלת קינות) אין מסיימים, אבל סדרות שלנו מסיימים גם בלא טוב, כמו פ' נח, יוחי, תזריע, צצורע, קדושים, במדבר, בלק, והפסרה ויצא (מצורע) בא, וס' ישע"ה הושע קינות קהלת, וכ' הגאון חיד"א בחיים שאל ח"א ער סעיף ה, ס"ה ממצא בה פנוי בסו"פ ויגש שיעור ב' אותיות, נראה פשוט שהוא תחלה פרשה, למנהג כל ישראל, להתחיל פ' יוחי בשבת מיוחד, וכן או"ל למה פרשה זו סתומה, אלמא שהיא פרשה ואין לפסול הס"ה, ומצאתי בס' ארבה קדש שהכשיר נ"ב עכ"ל, וכן הכשירו שדה הארץ, ס' מו"ב, משאת משה כב, איר תורה, פס"א ח"א י"ג, שב יעקב נ"ח, וע' כסא רחמים דף מו יח, ושיורי ברכה.

ה) מנהג סדרות שלנו בנ"ג שבתה, נקבע ע"פ רוקח ומהרי"ל, צרור הסור כ' שהן חמשים פרשיות ובמדרש ונעלם ח"א קא, וס' התיאנון, ומנן דוד לרדב"ז אות ק, וכן חלוקת היהודים בחבוש הנקראים פלשת, חשבו נ"ג פרשיות, וכ"כ דודי זקני הנר"א מווילנא וצ"ל, בס' ארדת אליהו פ' לאור יום, בפ' ראשון ז' תיבות, נגד ז' ימי הבנין [כרו"ל על חצבה עמידה שבעה, זס' במדבר נחלק על ג' ספרים, שבת קמו ויק"ר פ' יא] וחמשה פסקים בפ' ראשונה נגד חמשה חומשי תורה, ויש נ"ב תיבות בפ' זאת ו"בית" הראשונה

(*) וע' ת' פאר תרור קפ"ג, וגנוי נפתרות ח"ג קצ"ט, שר' משה בן הקרוש ר' משה דברושלייש, חבר ס' חוה התנופה.

(**) ומה שכתב הכרמי' כוונתו על הסדרות ולא הסדרים, וכ"ג לע"ד הסדרים ללמוד תנ"ך בכל יום, כאשר ראיתי באיטליא עיר רענא, וכמנהג ליורני וויניציא.

היא תיבה בפני עצמה, לעובת נ"ג פרשה, יעושה לנאר איך כל תיבה
 תוכנה לפרשה. וכמסורה מספר פסוקי נצבים לא נרשם, רק סוף פ' וילך
 נמסר על נצבים וילך ביהר, מספר שנעים, וכן פ' הברכה אין אנו קורין
 בשבת לברה, וכחנם נרשם חלוקת רביעי חמישי ששי ושביעי, רק לבני אר"י
 יועילו, שעושים יו"ט רק יום א, כשחל רה"ש כיום ה' (כשנת הר"ע, ע"ג
 ע"ו פ"ו) קורין וזאת הברכה בשבת אמרו חנ, וע' שכולי הלכט צם, ואבן
 הירחי. נה נ, ואנו קוראים בשמחת הורה הברכה ותחלה בראשית, מטעם
 המדרש והפייט מרשה, וע' תוס' מגלה, שלפנים התחילו פ' בראשית במנחה
 יום כפור, רק בשיר הנוסד על פרשית שעשה הקרא, וכן ר' כשה נ
 אנרם, בעיר אוניון Avidnoiv ה"א רכ"ו, יש נדו פרשיות במסרתי
 בתוסעים. ומעשי ה' (מעשה תורה פ' יד לו), כ' ברננים י"א פרשיות נגד
 י"א יום מחרב, שם הואיל מזה נאר אה הירדה, ונארבע חמשים כשי"ס
 כ"ג פ', מרם עשרה מחיברים, ה' כפליה נשאר ל"ח פ', שלמד מרע"ה
 פרשה בכל יום שהי' בהר עכ"ל, אבל לא זו שנרשם ע"י ושבוע בהתרכה
 חמה ה"ח, ראה ספר מאורי אור, חלק ז' התקרא קן צמד עלה ר"כ, בקר
 לרעה מה החלוקה של ז' קרואים לשבתה השנה וכן לוי לימי חול שיש
 מורה הצבור בקריאת פסוקים יותר מהחוב, [ושנה מעוברת שחל רה"ש ביום
 ה', תר"ע ע"ג ע"ו פ"ו הנעל"ם, אין להפסיק באמצע המסעות] והפסיק שלא
 במשפט, והוא רשם סיום אחר, וכתב שהחלוקה בחומשים והיקון הקורא לא
 גחלקו על פי ה"ח, רק מאיזה מקרי דרדקי וחזן הקורא בתורה, אשר רשם
 לו חלוקה שפחית, וגדולי הורה לא נתנו לב לדקדק אחריו ובין כה נתפשט,
 וראוי לכפל ולמנוע לסיים במקומות ההם, כי רובם באמצע ענין, ועל דעתי
 נכון לסיים דווקא בפרשה פהחה, וכן כ' במעשה רב ס' קל"ב, ואין
 מסיימים בפרשיות הרשומות בחומשים, כי אם במקום שהיא פהחה או שהומה
 או במקום שנראה יותר הפסק הענין. עכ"ל מעשה רב, וכן נהג הגאון היחיד
 בהוראות רב"ד ז"ל מוילנא מו"צ דפק"ק, ע' שלחן הקריאה בסופו. ואותא
 בזהר הק' ויקהל, איסור למאן דקרי באורייתא, למיפסק בפרשתא או אפילו
 מלה חרא, אלא באתר דפסיק משה פרשתא לעמא לאשלמא יפסיק, ומנ"א
 הקשה והרי כפ' ויצא ומקץ (בהגהות מכתב מאלוה) אין שום פרשה (שכולה
 צדחה ודונג) ואיך קורין ז' נביי, וכן ק' לי דכפ' כלק אין דק פ' א, ויגש
 וילך האניני כ"פ, ח"ש תולדות וישב קדושים דברים נצבים ג"פ, בחקתי ד',
 וירא שמיני ה', ובשמות ר', ומוכרח לחלק על ז' קרואים, ולהו' מנילה
 כנ, ח' קרואים, שצריכים להפסיק כפ', לכן דקדק הנר"א, או לסיים במקום
 שיש הפסק הענין, לא באמצע הרבוב והמצוה, ובשיש פו"ם יסיים שם, כי
 החלוקה של התיקון מעשה הריוט, וכחומשים ד' אמ"ד, המבורג (תקנ"ה 4),
 ווילנא, יש שינוי וחלוקה, ואסור לעמיר ולהפסיק אצל קאפיטל, שיש ל"פ
 קאפיטלען בתורה שהם פסוק ושנים סמוך לפו"ם וסדרה, ומצוה לפרסם! —
 (ו) בזה אבין שינוי מנהגים לפני, ששימו התורה במערבא פעם בשלש
 שנה, ופעם בשלש שנה ומחצה, ע' רש"י שבת יב: מוע"ק מו: מנילה בא כמ,

ורא"ש שג הנחומא זשא, דים פיד מתפלה, ויש יף ב"ק ס' סח, שבע שלמה בהקדמה, מנ"א רפ"ב, כסעיה בנימן השני, ערך מלון, הליכות קדם, ונחל קרובים מו, אפשר שהפסיקו בכל שבת אצל פתוחה שהוא ענין בפ"ע ולפנים הפסיקו בנביאים פרשה של פסוק א, מגילה כד, ולא ה' מנהג קבוע לכל המקומות, ורא בספר ידוע לגברי העילים ולא לפסוקים. במקום שנדגו למים בשנה אחת, עולים ימי קריאה קע"ה במספר הפרשיות, חיל חודש ושבת וז' מועדים הנוכה ופורים (וצויות?) ודמסימים בג' שנה מפני שיש קנו שבועות ח"י יו"ט, חנוכה ופורים ור"ח, גם יש פרשיות שאין לחלקם לקרואים ונצרכו לקרוא פ' הסמוכה. והחילוק בין ג שנה או עוד מחצה, הליא אם מועד מפסיק סדר הקריאה, או שקראו בשבת של מועד י"ולה תמיד" נסדרן, וחובת היום קרא הכפטיר, וכולם הפסיקו בפתוחה וסתומה המתחלת ויאמר ה' וידבר ה' או פרשה שיש בה מצוה לבנ"י והן קע"ה פרשיות שבירושלמי וספרא הג"ל (לא בהאומרים על הסדרים שו"ב קנ"ד*) ולא כה"ר שו"ר שבמערבא חלקו כל פסוק לשלשה, כי דבריו בלא צדק, וחשבנו במעיות), ואחר שהקבע לחוק בישראל, להעלות שמונה אנשים בשבת להתו' מגילה כג, ד"ה כיון, שדמפמיר יקרא ג"פ שלא קראו לפניו, עשינו לנו חלוקה על ג' נג פרשיות, כשבתות שני פשוטה ומעוברת, ויפה העיר הרב מא"ש נ"י בכ"ת שאם נחלק פסוקי תורה על מספר נא פ' שצריכים לקרוא בכל שבוע לר' מאיר יעלו $115.114 \frac{38}{51}$ כמו — $51:5845/8$; ונ"ל לר' מאיר בכנסן, הפסיקו בענין של יום חודש ומועד וצומות וד' פרשיות, לכן נמשך תלת שני וחצי, אבל לר' יהודא דהלכתא בוהיה, וכן נהגו כמפורש בתוספתא פ"ד, ומ"ם פ"ו וי"א, מקום שבפסיקין בשנה שחריה שב חזורים לשבת הבאה; וסדר היום אינו מפסיק, ודי לקרוא בכל שבוע, כא או כד פסוקים, אם נחלק פסיקי התורה עליהם יעלו דע"ח וחצי, או רמ"ד ושליש, שהם ה' שנה וחצי בקירוב, ואפילו נגרע פ' השירה והמסעות והתוכחיה וח' פסוקים שאין להפסיק בהם, ויחיד קורא אותם, עוד נשאר הרבה לבנים בחמש שנה או ד' וחצי, ואין חשבון בדעת מערבאי. ע"ד הסדרים, הליכות קודם 40, אגרות שיר 90 מרת י' שלח, אור"ה ש"ד 157, הרו"ה סוף שמות ובעל דרכי הושע, חילק הושע ע"פ הסדרים, המליץ הרניו 146 ולעד"נ בס"ש קרא"ש שאינו מבעל מסורה, וכתוך כ"י איננו.

(*) ראש הסנה ש"א חו' ב 47 שאל משה קרצמאן מי המחלק בסדרים לוי גירי ובחי' ד 59 השיב א' שעזרא הסופר חילק, כמי"ש יש שכר ע"פ זוהר ויקהל ר"י (וטעה בשם חזוהר) ובחי' ה, הק' הרי במערבא סימו לחלת שני, ואך הפסיקו בפי' דלא פסקה משה ושם 70 בשם תעודה 27 בשם מסורת המסורה כי כד' בומבורג נחלקו, ונג זה טעות, כי ידות הבחור על הקאפיטולן של הכומר לא על סדרות, וע' תלפיות 164 בשם מזכרת יוסף (אותיות פרובינצא דף ט) סדר קה"ת, וסימו פרשיות ושתהלת ספסור בשו"ם, וכן ע' מחזור ישרי, וכן ראיתי בעקד אוניווערסיטעט לייפציג מחזור כשני חלקים, ואינו ענין לשאל רמ"ק, והאמת במאורי אור, הנ"ל.

ג) עוד חלוקה אחת יש לנו ושמה סדרים, בחומשים ומקראות גדולות, ואיזה תנ"ך המאוחרים, נדפס מכוס פמוקים ופרשיות וסדרים, ומנין פתוחות וסתומות ופרקים במק"ג שנדפסו, בבאסילי ווינעזי' רפ"ו, והלאה 5—1524 וקהלת משה ד' אמ"ר וחומשים ברלין תקצ"א, נדפס בראשו או בסופו תחלת כל סדר ומספרו בתורה קנ"ד, בבניאיים רכ"ה או רכ"ט, בכתובים פ"ט בס' תלים י"ז או י"ט סדרים, משלו ז' או ט' סדרים. פרטי סדרים, בכראשית מ"ב ונסמן מ"ג, וריו"ה העיר שנחסר בפ' נח, סדר".

שם סדר ענין ערוך ומסודר לפני הקראת הלומד ודורש, השם מצאנו בש"ס סדר היום, סדרו של יום, ולינא מקמעין בסדרא, אנשי מעמד קראו פ' בראשית בז' חלקים ושם יש ז' פתוחות (יומא מגילה ב"א וירו' דף ע"ה שקלים פ"ה ה"ד מס' סיפרים פ"ט ה"ו ופ"י) פסקי סדרא, פי' רש"י והוס' (ומהרש"א בשבת כ"ד, קי"ב קי"ד ומגילה כ"א) שהיו קורין בשבת במנחה פרשה בכתובים מפני הגזירות שהי' בפרס, ור"י בעהאק באוצ"ח ח"א מ"ה, משער שקראו בנ"ב שכתות השנה הסדרים ל"ט, שיש בהלים י"ט במשלי ח', איוב ח' דניאל ז', עז"נ י"ד, ריב"ל האחרון הי' מסדר אגדה (ברכות יו"ד, ב"ק נ"ה). הסדר נקרא מי' שסדרים לו משניות וברייתות, ריש סדרא, ירושלמי שבת פ"ו ופ"ט, זכרון לראשונים סי' ס"ז, ר"ז, מר יהודא ריש סדרא, שם הל"ד ריש כלה, בגמ' ברכות ו' ע"ד ובאחרונים מצאנו בהלכות גדולות ה' גיטין, העיטור ה' שלישית, ר"ן פ"ב דגיטין, או"ז השב"ד, שערי צדק ש"ב ו' ש"ג ב' ו', תה"ג הוצאת הרכבי שי"ב, הערות 367 חמדה ננוזה כ"ט, מ' הישר תקס"ז שמק"ו כתובות נ"ד, הרה"ט פ"ו הי' מגירושין טור סי' קמא תפא"י על גיטין כ"ג כ"ח ח"ו רמ"ב מנהג אנשי מזרח עי' שע"צ י"א, ש"ד ל"ט, אר"ח יש"ש סוף ב"ק דר"ז 89. 248, רייני די בבא, הלכות גדולות ה' שבת פ"ו ופ"ט, תה"ג ליק נ"ז, זכ"ל תקנ"ה, כן נקרא הגדול שבישיבה, וז' הברורים מכולם נקרא ראשי כלה, ואצלם הי' עוד שלשים דיינים, ולפניהם ישבו הרבה חכמים ותלמידיהם (ע"י אנר"ש ביוחסין, וס' הקבלה להראב"ד) וע' שע"צ ש"ו ב' מ"ב ח"א י"ז ח"ג ש"ו סי' פ"ו יו"ד י"ג ל"ח מעשה דרב חנינאי דיינא דבבא הנקרא בוסתנאי הרמז ברמב"ם פ"ד מנעו"ם פ"ו מגירושין, ופ"א מעבדים, וברא"ש ואכמ"ל, ר' חייא ור"ש ברבי רר' לוי פסקי סדרא ויקר' פ"ג אסת"ר פ"ג שבת קנ"ג פי' רשב"ם ב"ב קס"ד ובסס' ע"ז י"ט ע"ב פירש"י פרשה בס"ת לקרוא בה כצנור, וכן בתורה כ"י לצרכי איש בביתו, אבל ביומא ל"ה פירש"י לא פורש לי מהו. ולענ"ד ע"פ ב"ר פ' צ"ח ר' יוחנן ולוי הוו מצמתין צבורא כל איש מהם בשבתו דרש באגדה עד שיתכנסו הצנור, או נבנס רבי לדרוש, ובירושלמי סנהדרין פ"ב, ושמואל"ד פכ"ג י"ג לוי היה פרשתיה, וברכות כ"ח, חגיגה ג, שבת של מי, ובחנם הגיהו הנה עבר פרשתיה, וכן תני לוי הסדר שסירר ברייתות (והגר"ז ברלין רמז לערוך שגורם הסדר כלשון ערבי מסריקען, פלאַכמען מעשה רשת ואורג תרגמו סדר. בשמות טו י, כו ב, לח ד; תלים ח ג, מ ז, טו י; איוב ה ו, יב ב ותרגום ירושלמי, דברים לג בט, בר"ר מט, כלים פ"ח, ואולי הי' ע"ש תולדות

ברכות יח, בתוכית קב, או בעיד שריד, ביהושע יו"ד, יואל ג ה), וכן
 מצאנו סדרא על קריאה ולימוד הפרשיות, כמשמעות הגמרא שבה קמו: קנב
 יודו' שם, ורש"י סוע"ק מו: יומא פו: ובהפעיל הסדר ברכות הסדר תפלתו
 (ברכות כח מגילה יז: יומא ע עג) מסדר אנרתא, מתניא, סדרא סדרן
 הסודרן, שסודר משניות וכרייתות הסודרות לו, אבא ריש סדרא הוה, סדרא
 דבני עזרא, קומי סדרא, ספרא דסדרי, סדרי רובא, (ע' ברכות יו"ד, פסחים
 קה, תענית ה', כו, סוע"ק מ"ו הככרע שב, יומא לח עג פו, ספסא יד
 ספ רש"י ד"ה סדרים, כ"ב קס"ר, חולין קלו, וירושלמי ברכות פ"ו (ח) שבה
 פ"ו מו יח (ח, יב, מו) סוכה פ"א דף נב ביצה פ"א (ס) מגילה פ"ד (עה)
 גזיר פ"ו (נו) סנהדר' פ"ו (כת) הוריות סופ"ג (סח) שוה"מ נה פו, בר"ד פ' יג
 סג, ויק"ר פ"ג, במד"ר פ' יח, אסתר פ' גס ושתי, שנחלק על ה' סדרים
 זק"ר על ג סדרים ועי' ג"ע על סודר שנחלק, בכר"ד פס"פ וילקום פו,
 לחלק סידרא, ביישרון ח"ב (שנה הרי"ז) הגירסא דע"ל הינה אחת, ובחלוף ח
 על ד', שזה מלה יוונית קליפסידרא, ובהפלאה שבערבין ח"ב ק"ב: כ' שרשי
 לבאר מלה יוונית על פי הודאה עברית בשינוי והוא מלל שנתנו בו
 מים לשער בו זמן שיזבל מינוט או קמינוט לדבר לפני העם והשופט [כל
 זמן שהי' גמף מים, ואולי מזה השם סמיף, נוסף על גפה המופנה שפתוהדך]
 ואם חלף ועבר שיעור הזמן הי' שותק, ואולי כן נהגו גם יהודים להגביל זמן
 ושיעור הלימוד והדרשה, והכלי נקראת חלף סידרא, עב"ל רש"ל, וממעם
 זה נקרא סדרים סדרא רבה. צורת הסודרה כ' רוו"ה ס"פ נ"ח, בכח"י נד,
 אין כאן פהותה רק סודרה, ו"ג" מנילגלה כמו "ק", מסיימת באמצע שיטה,
 ואחר בן פהותה שורה שלמה, ובדאש שורה ג, מתחלת, ויאמר ה' אל אברהם.
 ב) הסדרים להב"י סי' ער"ה, הסודרה דין סתומה לה — בלתי מקובלה
 לרז"ל, ואין פסול אם שינת, וקריה ספר בהב שהם פתוחות, ואין עשייה לנוח
 שם בצבור, רק להועיל הקרא ומשנן הנ"ך בכ"י שיעור הראוי לו, ופוסק
 אפילו באמצע הענין, ואינה קבועה, כמ"ש הרא"ש בחוה התנופה, ועי' בסוף
 תשו' חיים שאל ח"ב ואלה הסדרים לא נזכרו כלל בהלמוד ירושלמי ובבבלי,
 רמב"ם, ומובח בחוס' עירובין פא ד"ה דכהיב וכו', בהבראה כתיב, רחוק
 מפרשה זו כמה דפינ, ע"ש שלא ירעו מן הסדרים שלנו, וכן בת' מנחם
 עירי' סי' כ"פ פנים מאירות סי' י"ג תמהו מהו סידור זה שאין לו מקור
 קדמו בשני התלמודים ולא נמצא רשומים צמ' התורה, גחמפ"ים אינם מחשבים
 עליהם כלל, וכן הרוו"ה ברכים המה, וב' ששאל לחכמים ויורעים, ואין
 יודע. גם אני, פ"ה, שאלתי למגיהים וסופרים ולא היה להם מענה, וכן
 הר"י ראוען שאל עליהם בהפסגה, וחד מחבריא השיב, שהם קי"ד בתורה,
 כנגד קנ"ר שנהות שיש בשלשה שנים. ולעד"ק הלא במגילה ל"א הני רשב"א,
 עזרא היקן לישראל שיהי' קורין קללות שבתו"כ לפני עצרת וקללות שבכשנה
 הורה קודם רה"ש, ושם ל' וזאת הברכה קורין באחרון של חג, ורשב"ג הי'
 באר"ו וירע מנהגם ועכצ"ל שהי' באר"י עיר אחת או שתיים שנהגו כן וכן
 מצא, בעל מסעוה בנימין, עיר אחת במצרים שנהגו כן, וגם לפ"ז אין לנו חלק

בסדרים אלו כלל, ועוד נחלקו במספר הסדרים. כמ' תיאנין מבוואר מכארניש וזאכס, כי כלל הסדרים קניד, ובפרט קס"ו, במק"ג קניד ובפרטן קנ"ג, כמ' בראשית רשום מ"ג והן רק מ"ג, כי סדר ויזכור א' את נח (הנציד הרל"ב—ג 164) וכנס"י ביהמ"ד 105 אוצה"ם 15, ומנחת שי בראשית כח יוד, שמות ה ב, במדבר כו ה, הכנת המקרא לרונ"ה, לר"א בחור במסורת הספרה ויעקב בן חיים במערכת הספרה, ויהודה יעלה חי"ד רמ"ו, בית תלמוד ש"ג רמב, הסכמת מ' סאיר עיני סופרים (לבוז תרכ"ג) קרית ספר ח"ב רשם כל סדורות ההורה, וכ"ה כמ' הוראת הקורא שהי' לעיני ד"ר י' דערענבורג כתי' משנת 1390, בורנאל אויאטסקי, כתב ספרות (1871) בשם מנואל די לעקטאר, ודר"ר יעקב שפירא, בתנ"ך כה"י שהביא מתימן, יש שם הסדורות, וטיבא במעפארט ד"ג, לונדון (67) והנ"ך סופלאנמען (אמ"ד תס"ה) והנ"ך לויפציג (ר"ז. בער) ותומש מנהיימר (ברלין הרל"ב) הביאו וסדרי הסדרים דערענבורג והוראת הקורא. על שינוי המספר בסדרים מדובר בפ' שכתבו הדרד שטראק והרכבי (צד 263) ובפרופעקט פינגער (אידיש תר"ה) דערענבורג והוראת הקורא, שיש סדורות בתורה 167 (ה 154) וביהושע 15 (ה' 14) ועם כ' בכ"י 67 יש 168 בתורה, וכ"כ בקאטאלאן דר' דרכבי צד 244, 33 יש בתורה 168 סדורות רק בכ"י פט"ב 19b, וע' דר' יואל על מ' סופרים זייטע 40 כי בספר תורה המיבא בן כינא אשר בהאף ביבליאטעק בוויען, יש היכר סדורות וכן במחזור וייטרי ולחשבוני דר' יואל מטיער ק"ג או קס"ט סדרים, (וע' מאנאט שריפט פרגקל גראַמין (תרס"ה)).

ג) וראיתי בית תלמוד ש"ג רפ"ב שהסדר, מן סדר שנחלק, יוכן רמב"ן פ' השירה כ' אמר אויב אררוף, במכילתא א"ר ישמעאל שזה הי' ראוי להיות תחלת הסדרה, ופ"י שהוא סדור בספיר ראשון ססט, ופ"י רי"ש נ"ו הנאכ"ד דק"ק לבוב, שהראו לו בחלים, דכיונתו על ל"ב מדיה (יא) סידור שנחלק, הנזכר ברש"י דה"ל'; וק' דבענין א', אין לומר אין מוקדם ומאוחר בתורה, וצ"ל כרמב"ן שיש פסוק שאינו במקומו, ואינו ענין לפו"ם, וזכילו הפסוק לספר שנית בה שקרה, ונתנו ע"ז סימן שנחלק, ולפי שזה הלוי בפ"י הענין, לכן לא נורע לנו ענין הסדרה, ורש"י וזולתו לא פירשו כן, על כן הניחו זאת. והנה נהבאר לי ענין סתים שכל הראשונים ואחרונים לא הרנישו כלל, וכן ע' פמ"א ח"א י"ג, שגם הוא לא חלי ולא פרניש ענין סדורה, ברוך החינן לאדם דעת שהאיר עיני בוי, עכ"ל דנאין רי"ש נ"ו. ונורל שמחהו אין לה סכה, כי שכח את הרמב"ן, על ותמנע שזהו סדור שנחלק, וכן דהי"ב ל, סיכה ד ח, וכן ע' רשב"ם רש"י ורמ"נ על דהי"א א לו, כג יש כד כב כג, מ סא סב, ח לה לו, שם לא לב, שם ד ז ח, עמוס ה ח ט, יהושע יג ז ח, משלי כג לא, ששני הפסוקים ראיים להיות מחוברים, ומה שדקדק מפסחים בהרי ענינא לא אמרינן אין מוקדם. ע' ילקוט בשם מ' אבכיר, אלה תולדות ראוי להיות תחלה פרשה, אלא כדי שלא יתנאה הכהן לאמר אני קראתי ראשון בתורה, והתחלתיה מראשה. ומה שב' הר"ד א"ש בב"ה ח"א נ"ב, ח"ג קס"ט סמך ורמו לסדירות, מרש"י שבת קמ"ז ע"ב קנ"ב ע"א יומא פ"ו ע"א

מתע"ק מ"ו ב"ב קס"ד, פסיק סדרא פרשיות של כתובים שהיו רגילים לקרוא ע"ש, אין ראוי כלל, אלא שהי' להם ענינים שונים אי פתוחה וסתומה בנו"כ, ומ"ש דש"י פסחים ס"ב ע"ב מאצל לאצל שיש פרשה נרולה ביניהם, המעין יראה שאין ביניהם סדר, אבל פתוחה יש ביניהם, (וע' המניד ש"ב רפ"ו), שגם הרה"ג שי"ד ובארנעש טעו בזה, אך הקאפימאל נשלם כמו הסדרה, וע' מכוא להנ"ך של אויבהארן ח"א קס"ב ומה שב' אכן ספיד ח"א י"ג שנקראת סדרה, שאינה פתיחה וסתומה, ונכתב בסדר התורה. הנה חזר בו בח"ב רב"ח, שזה טעות ויש לה צורה בפ"ע, או כפתוחה להתו' במנחות לב, ולהכ"י דין סתומה לה, ע' מכתב מאליה, ושום שכל לרו"ה סו"פ לך ותולדות.

ד) עוד ראיתי על מ"ס פמ"ו ה"י, פי' שמע שלמה, נחלת יעקב, כסא דחמים, ומעון אריות, וכן פי' החכמים, מר שי"ר רש"ל, רי"ד מיללער (בהל"ק) מה שאו"ל על פסוק, והתמכרתם בו' ואין קנה כפני שאין קנה דברי תורה שיש בה קנ"ד סדרים, אי קע"ה פרשיות וסדרים שהיו על הלל שנין ופלגא, כקרושין ל' ע"ב במערבא פסקי האי קרא לתלתא פסקי ובמספר דפסקוקים, בילקוט עקב חתנ"ה, רפוס הנ"ל.

ביחוד המיה על מיללער שלפי חשבונו הן ק"ג או קנ"ג, ולדבריהם קס"ט הן, אין חשבון מכון כלל, ואין מקום לזירושם, ובה' יהודה יעלה חיור' ס' רמ"ו השיב על פי ירושלמי פמ"ו רשבת, ושוח"מ ב"ב, וילקוט סו"י תרפ"ו, וב"ס פמ"ו שהן קע"ה פרשיות, נגר שלוש שנים וחצי, כמפירש ביש"ש ס"ף ב"ק אות ס"ח, החילוק שבין בני ככל ובני מערבא, בתלה שנין או בתלת ופלגא, וזהו גסימו. ככל שבת ושבת עולה תמיד ששסימים התורה ועושים או שמח"ה, ולהנמרא דילן ור"כ פי"ג מתפלג נחלקי הסדרים קנ"ד כמנהג בני אר"י היום, והירו' ומ"ס הם במנהג בני אר"י שכיום של שלמה, וארח"ה חיים ות' הגאונים, אבל לשני המספרים, קשה, איך תהי' הלל"מ בקביעה סדרים לרמון על מנהג י"אינו פשוט ואין ניהגין כן רק בתימן, ומהו שהתנו בירו' ומ"ס, קעה פרשיות בתורה, שכתוב בהן אמירה דבור וציווי, וזה לא נמצא בכל סדר מהסדרים, אלא כמו שפירשתי פ"ה על פתוחות התורה, ויש להניד קע"ה פ' הלכך קבעו (ה' קבע). ומנין קע"ה, כ"ה בילקוט פנחס, ודרוקח, ומנ"ע פ' וירא, איך קראו בשבת שצדיקים באו או כד פסוקים, ואינם בסדר א', ומה יועילו הסדרים בניביאים וכתובים שהמספר אינו כמנין לחשבונם, ומה יענו על בסד"ר פ' חוקה, שיש רצ' או רצ"ה פרשיות ולא קנ"ה. ותדע שלא כזונו בירו' ומ"ס על הסדרים אשר לא נזכרו ברו"ל ובעלי המסורת ואין להם יחס הלל"מ מהקב"ה, ודרות המקבלים כמו פתוחות וסתומה, שהרי אמרו שם קע"ה פרשיות בו' קמ"ו סומורים בתלים כנגד שנותיו של יעקב, ולא נמצא בתלים רק י"ט סדרים, אבל כזונתם פשוט על הלוקת פרשיות שבתלים, שהן קמ"ו, ובאו להציא מדעת העמים שייחמו לרוד עד מומור קנא, ונעהק בארבע לשונות קרם, ויוניה ארמית ערבית וכושית (עמ' יאפיש) שנקבצו בהתנ"ך פאליגלאטמע, וחברו כיום הלחמו עם נליה

הפלשתי ויהרנהו, בו : פסוקים, ונמצא בכת"י וניזולים מן לבנון להרש"פ ז"ל № 50 האמין, ונתן ג' מעמים, שלא נמצא בתלים שלנו ע"ש, וכן היסופו ת"ע, סודי ודומי, נון באשרי נגד רז"ל בכרבות, וכן חברו כמה מזמורים יחד ויחסר הכספר הרבה מזמורים שחיברו להקודמים כמי ב, מן, עב, צג, צה, צו, צז, קד, קמו, קסו, קיו, קיח, ולהתוס' פסחים קי"ו, גם מזמור קלד סופו של הקודם, ובכ"י מזמן ת"ת שנה, הנמצא בקיירא, גם סס פד מחובר להקודם, וכ"ה ברוב כ"י ודפוסיו שונצניו נאפולי וברעסציא. והמצרף ח"א בקש לכוון קמ"ו מזמורים והסיר ג' מזמורים הסורים על חרבן, וזה מעוה כי דוד ידע את החורבן, כילקוט ש"ר קמ"ה, לכן עמלו רז"ל למניה ולספור המזמורים, שהן קמו, עיין ברבות ד, ט, פסחים קיו מעילה יז, ירו' ובבבלי שבת פמ"ז מ' סופרים פמ"ז הי"א, שוחר טוב, וילקוט שמעוני, הראשון (פפר"מ רפו) וכן היא בתהלים וסידורים, דפוס שאלוניק 1490. 1512, 1521 וכ"י נימר*) והנאכ"ד רק"ק קיירה מעיד כי בתלים כ"י שט, ג' מזמורים מחיברים יחד, ולא כדפוסים שלנו, ובכ"י מורין קמט מזמורים, ולמען הכיר הפועל מן הפעולה, התבוננתי על חלוקת הסדרים ואם יועילו לני ומצאתי בהם סגנונות אלה :

(א) יש סדרים שהם באמצע הענין והרכבו, או סמוך לפרשה כמו ריש פ' תבא, מתחיל הסדר בפ' ב, מקום שאסור להתחיל בקריאת התורה (תענית כו, מעילה כב, כט, וידו' שם עה, ושקלים פ"ה ה"ד, וזהר ויקהל מ"ס פ"ט ה"י ופ"יב סה' תפלה מנ"א רפ"ג מעש"ר קלב) וכן יש הרבה בנביאים כזאת, ואבר מהם חוקת הקבלה והמסורה. בפ' בראשית חסד בין פ' ה ו סדר ויוכר אלקים (ירו"ה העיר) ביהושע רש"ם ל"ה, ואין שם רק י"ד, ונחלק עם שמואל, ש"יב לר, ורוב סדרים באמצע כמו בראשית ב (בר, מב) וסדר כר כי לו לו לח. שמה ו, יוד, טו. במדבר כ, כו. דברים יוד, טו כר. יהושע ג ד ה ו ז ט יב יג יד. שופטים (?) ו ו ז י זנ. שמואל ג ד ה ו ז ט יא יב טו יז יט כ כד כה כו כז כח כט לא לז. ער"ז רישום בשאר נז"ב שלא כתיבם וסמוך לפרשה, והר"ר ש"ד בהל"ק, העיר בתלים סדר א, כי צדיק ה', ג' ה' הויטעה וכיו"ב הוא סיום הסדר.

(ב) ענין א' וספור אחר נחלק לסדרים שונים, וענינים נפרדים חוברו בסדר אחד.

(ג) יש סדרים גדולים וארוכים, ויש קטנים שאין בהם כ"א פסוקים כדי לקרוא ז גברי תלתא תלתא פסוקי לגברא, ראה בסדר לך ח פסוקים, בסדר ויוסף אברהם יח פסוקים. בסדר וישב ישראל בשמים, כי תצא למלחמה, הן קרבו יסוך, יז פסוקים.

(ה) עלונה העיסה המבישה את הלש והאופה, בעצלתים ושפלות ידים מלוש בצק עד חימצתו ויהי לישאור ניקשה, ובצדק נקראו בלשון זכרים,

(*) אך בשנת 1517 הקים הנוצרי הניאל כומבורג הדפוס בווענצריק ושנה סדר התנ"ך חולק ס' התלים על ק"ג מזמורים, ודבר בליעל יצוק בו, לכוונת עב מספר עגולים של דאוונקראנץ הנקרא בל"ש Coronie ובליד чери והמלה אבה שהזמורים ואמרו ק"ג פעם ביום ואכמ"ל.

בלשון המקרא צלמות ולא סדרים, אין לה יחס במסורת. נזכר בקדמונים ולדעתה הוא מעשה יחיד, הדיוש מאחד בעם, או חכם הדרוש לעם רשב לו לעצמו מקום שהפסיק הלימוד והדרוש ביום שלפניו במקרה, או שחלק המקרא ל' (בלא הגיון) לחלקים ושיעורים, להגות ולשנן המקרא בכל יום* (בקדושין ל' ורמב"ם ותוא"ח, ע' בית תלמוד ח"א קח) כמו שנהגו בליוורני וויניצא, וכן ראינו ברעניא באים עשרה אנשים בצהרים, ולפני המנחה, ואזכירם בכ"י פרשה בתורה ונ"כ, ואולי היו סדרים הרבה ושונים בכל עיר, וכהרא"ש בחנה התנופה סי' נד וע' פכ"ג כה' חנוכה, וב"י וב"ח סי' ער"ה. ואני ברי' קלה שפלה ורלה לא זכיתי להבין דעת קדושים, ובינת החכמים, כולם בחדא רווקא חפו, איך פידשו כוננת פו"ם על הסדרים קנ"ד בתורה (מלבד שהחשבון לא יתכן), איך ומה יפרשו התנאי שיש בהם אמירה ורבור וציווי, המורה על איזה פרשיות (לא כולם), ומוכרח לפרש על פו"ם כתיבת כהנים וחשבוני הנ"ל, והפרשיות מקובלות מביני, לבעלי מסורה והגמרא, והן טבעיות לפי המגוון והענין ולפי מפרשי המקרא, למה הוציאו מלבם סברה ברזיה ופירוש שלא יסבול המאמר, חלילה לנו לצמצם ולהשוות הרגל לפי הנעל ולקצר השוכב לפי המשכב. גם ירדתי הר"ם א"ש נתח וחילק הפרשיות, קרוב למספר קע"ה, וזמספר ימי הקריאה בימיה וימהר להחליט שאליהם כיון ריב"ל במ"ם, וגם הוא לא ירד לכוף המאמר, שסותר את פירושו כאמור למעלה** ומה שאז"ל, ירו' פמ"ו דשבת, מ"ם פט"ו, שישראל עונים קכ"ג פעמים הללויה, בנגד שנותיו של אהרן, עכ"ל, ואין לכווננו על פד"ו שבהם 14 הללויה, ולא על לשון הלול שבתלים. ונ"ל שמפורש בפ"ג הי"ב מחנוכה שענו הקהל הללויה על כל דבר ודבר כדעת ר' עקיבא שאמרו ישראל על כל דבר שאמר כרע"ה,

* כן אנכי, פ"ה, קבעתי להגות בכ"י תניך, אני וכני אלתנן ג"י חצי שעה או ה' עלים לונחני או כערלונני, כדי לגמור בימי חול של שני חדשים, תורה פו יום, ג"ד יב, נא"ח יג, כתובים טו, וזה סדרם בראשית וירא (ל) סב. שמות ו, כ, לג. ויקרא ר, יז, סוף. במדבר יא כג, סוף ראה תבא, סוף. יהושע יד, סוף. שופטים יא, סוף. ש"ב יד, סוף. מלכים יא סוף. מל"ב טו, סוף. ישעיה כה, סוף. ירמ"ו טו, כט, ס. סוף. יהושאל יח, לג, סוף. הי"ע עובדיה וסוף צפניה, חזרי"מ, תלים, א לט. עו קח. סוף. משלי כה, איוב, יח, לג. סוף. שיר, רות זאיכה, קהלת זאסתר, דניאל עזרא עד נחמיה ו', משם לדברי"א יח, דה"כ ה, לג, סוף. רשמתי אולי יועיל לאחד הקוראים וכינוי לעשרת כמוני פ"ה, ויברכני.

** ראינו בהפלא לח' שבט 201 על מ"ם פט"ז ה' ו' יב הקשה על ג"ע בגין אריאל, ובגין יהושע, שפרשו על קריאת בני מערכא, ג' שנים וחצי, ואינו מודק שבכל חצי שמייה יש חודש מעובר או ב, והן קע"ט שבתות ויותר וכשתגרע שבתות שחל בהן מועדים ובמספיק פ' השבוע, ע"י מ"ם פ"ז בצרי להו' ו' ונשאר קע"ב שבתות. ולענין על הימים שתקנו לקרוא בהן בתורה, ג"י בשבוע רה"ש ויו"ב ונ' רגלים ח"י ימים וז' וז' ר"ח, סה"כ ל"ה ימים, צא מהן פ"ו ימים המועדים שחלו בשבת נשאר כ' ובכל מתזור ז' עכזרים של ל' יום ימים מאתים ועשר, ובכל מתזור קטן ג' או ד' ימים בשנה שלמה סה"כ רי"ג יום, עם ימים של ר"ח — 105. צא מארבעה עשר ימי ר"ח, ו' ימים שני שבועות כה"ז נשאר צ"ט יום, חלקם על י"ט שנה, נשאר לכל שנה ה' ימים, נוסף על ק"ע ימים, והנכון כמיש, תורה שיש בה מדרשים הרבה חלקו על קנ"ד סדרים, ג' שיעורים לכל שבת לפני סעודה, ושינ"ד ימי חול, קראו בגו"כ שבתם סדרים, וכן מ' תלים לזכר ה' מסומרים ליום, לגמור בחדש א, או בשבת מזכור אחד אחר כל תפלה או תוך הסעודה לגמור תלים בכל שנה וכאשר נמצאו לפנינו כן חוברו, ונדרשו דבר בעת"ק כהליק.

אשרה לה' כי גאה גאה, והדבורים נחלקו לפי הפסק הענינים, ומניתי בתלל המצדי, יש בו ס"ו סו"פ, מילוק, ג"מ אתנחתות, ב, עולה, ויורד המפסיק יותר סאתנח, סה"ב קב"ו, אבל צא מהן הודו ואנא פסיקים שכפלו ושנו הקהל ולא ענו הללויה ד"פ ויש שינוי מנהגים, (ע' הו' סוכה לא, לח סב, וש"ע סו' תרכב הרנא ס"ח).

ואולי כוננת מ"ס, שעונים קב"נ פעמים, ח"י ימים נוסרין הלל, וב"פ בשחימת הפסח (פסחים נח) וכליל פסח רמב"ם (פ"כ ה"מ וס' רפז) בה' ערבית בביהכ"נ ובאכילה הפסח, הרי כ"ד פעמים רק בער"פ לא הגיעו לאהבתי נישאר קב"ב.

—FOEX—

בקרית הקאפיטלען.

ד א) סדר ההודיה ונו"כ הנדפסים כולן נגד סדר התלפור, חכמי היהודים, ומפיצי כ"ק הדפיסי בניערלין, בדעת היהודים וזהו שקר, כמבוא ד"ג יתג"ך 585/8 נו' 22 העתיק כ"י הנוסף בלונדון אדרד 15251. 1448 בשנת ה"א ר"ח נחלקו שמואל ומלכים על ד' ספרים שהנוצרים קראים להם ס' המלכים, (א מהמלכים שמואל א, ב מהמלכים שמואל ב, ג מהמלכים מלכים א, ד מהמלכים מלכים ב, עזרא א עזרא, עזרא ב' נחמיה) וכן חלקו עזרא ונחמיה, ודה"ו ולפי רז"ל והמסורה הם ס' אחד, י"ס נחמיה נקרא עזרא, ואין לחלק ס' אחד לשנים, ובין שמואל א' לש"ב, וכן לפני מל"ג, ולפני דה"ב אין רוח פני ג או ד שורות כמו בין נביא לנביא, וגם המסורה מספר הכתובים מסרו ככל שמואל יחד, וכן במלכים ודבה"י, ס' נביאים אחרונים, סדרו הו"ל ב"ב י"ד ירמיה יחוקאל סמוך למלכים שב' ירמיה, וישעיה סמוך להושע וכן ראיתי בפארמא תנ"ך № 2, 20, 304, 380, 413, 544, 737 ועיד ג' כ"י בלונדון, cod 1 Taurinense pag 1 2, 22, 104, 109, דיטא 109 דיטא 104, דיטא 22 וכן bolongno נו' 7 6a 5A 1b ס' כתיבום בתלמוד, וכ"ה נוסר 5 בלונדון, 5b בבולונוא, וכ"י יונים, ובדפיס הפכו את הסדר נגד היהודים וחלקו הספרים שאין לחלקם ע"פ התלמוד שהם אחד ע"פ המסורה ואנחנו כ"י מחזיקים מקחת מידת, שארה מחסרנו אשר יללזה מסנו, קורא אני על זה ידו שלח צד על כל מחסדיה, כי ראו גי"ס באי מקדשה (איכה ב) וזנה הלוקת הקאפיטלען מעשה זרים הם ואז"ל אם יאמר לך אדם יש הכסה בניים האמין (כעבודי א', בר"ר עה ויק"ר פ"ה) יש תורה בניים אל תאמין שנאמר מלכה ושדה בניים אין תורה (איכה ב יז) וכל שכן העמים עצמם שאין בהם תורה (ע' תנחומא פ' נח וז' חו"י). ככל התנ"ך כ"י העתיקים אין גם אחד שהיה בו חלוקת קאפיטל, וזלת שנים שלשה שהיו בידי אחרון, ורשם נכרו בריו על הנלוין מיטין קאפיטל. בערך שנה ר', היא 29 או 40 שנה כמאה ארבע עשרה הו' בעיר שטראסבורג מעיד מאינן עמל כ"ה שנה, והמציא איהויה אלפא כיתה מעצים וקם דפוס

הראשון, בשנת 1455 נדפס ס' קודש בשפת לימיון, בשנת 446 ה' הנ"ר באותיות יצוקות, בשנת דל"ה נדפס בפארובה זרל"ז במנטובא, עד רמ"ה, הדפיסו בחינת עולם, רש"י על תלים, טור או"ח ורד"ק, וס' העקרים, בולוניה 82, תלים שונצינא 85/6 שונצינא נביאים, 6/7 נאפלים, הנ"ך ראשון שונצינא 88=ר"ח"ס, השני נאפלים 91/6 ג נאפלים 3,6—91 ד ליסבון 9, ה לירא 92, ו עסצי' 94, ו פיסארא 511, ח 15, ט שם 17—11, יו"ד בתובים שאלוניק, י"ב פי' על הנ"ך בומבעיג ווענדיק 17, שנית ד' הנ"ל 1524/5 — לפנים הי' חפץ כהניהם לצודר נפשות ולהבניסם ברת הנוצריה והי' הגויה שיבאו בני' לשמוע דרשות כהניהם, ולמען ידעו כומרים למצוא את הכתוב הנחזק להם, עינו לרם קורקינדנסיא ונצרכו לציין פרשיות ומספר פסיקים (לפי הרגום סירי) ויחלקו את התנ"ך על קאפיטולן והוא מעשה הקרדינאל הונא די ס"ט קארא הנודע בשם קארדינאל דיא שפניא וי"א הערצישיף בקאמברידז באנגליא ושמו סמעפאן לאנגטהאן, וכו' נשתמש פרא פאמער ארליש, בס' קונקורדנסיא, ובשנת קצ"ח העתיקו ללשון הקודש, ר' יצחק נתן, הנדפס בוויניצא ובאסעל בשנים 1437, 1447, 91—69—64 56—1528, וכן הבחור ר' אליה חבר ס' הזכרונות (לא נדפס) להחשמן אגידו די ויטרבי וציר צרפת גיארני די סלווא. הבישיף די לאבור, בשנת 1621 מארויס די קאלאסא, 682 יאהן בוקסהורף 734 דשאן טילור בלונדון, 861 ישכר בער בשמעמן, 840 פירסט 876. ב' דאוויודאהן, (ע' הקדמה קורק' באוילי' רצ"ב בל"ד קינפער' לעקסיקון ד' לייפציג, הקאפיטולין עשת בהתחלת מאה 13 לביבל לאטייני, ונעתק גם בשאר לשונות בב"י ובדפוס — ובספרי אוצר ביבליאזיקו של אוניווערויטעט, כת"י נ"י 13, העתיק ר' שלמה בן ישמעאל, וכ' אלו הן פרקי הגנים הנקראים קאפיטולש של כ"ד ספרים, ושמות כל ספר וס' בלשונו והעתקתים מן שיהם, שיוכל אדם להשיב להם תשובה מהרה, על שאלותיהם שהם יואלים לנו בכל יום, על ענין אמונתנו ותורתנו הקדושה, ומביאים ראיות מפסוקי התורה הן מנביאים או מספרים אחרים, ואומרים לני ראה וקרא בספר פלוני כפסוק פלוני בקאפיטול פלגי מהם', ואין אנו יודעים מה הוא הקאפיטולש, ולהשיב להם מהרה התשובה, לכן העתקתים — ובסופו (פאליע 246a) נשלמו פרקי הגנים מכל כ"ד ספרים והעתקתי אותם, ר' שלמה בן איסמעאל. והנה האשכנזים לא קבלו חלוקה זו וישנאוה, וכן היונים, וכן הנ"ך של לויטער ודומיהם (לדוגמא ראה להלאה אצל יואל) ור' אלי' בחור במסרת המסורה הקדמה ג דף ח, כ' המדפיסים שהדפיסו מקראות גדולות וכו"כ קטנים בוויניצא שנת ה' ר"ע, לא הי' יהודים ולא ידעו מעטין המסורה דבר, ואין לשעות אל דבריהם, כי שקר בימינם והגהותיהם, ובהקדמת ר' יעקב בן אדוניו לס' המערכה במק"ג שנדפס בוויניצא רפו—ח, באסילי' רע"ח, עם מס"ג ומס"ק סביב בגליון, ובסופו מערכה גדולה הי' מוכרח לציין פרשיות ופסוקים, ולא מצא רק אלה הקאפיטולין, ונשתמש גם כאשר התנצל והודיע יצאו לרבים, וכן כהוהו מתנצל המדקדק ר"א בחור ומיסר מודעה בהקדמת

סקיג שהגיה, בויניציא רפו—ח, שח שעז וכפל דבריו בהקדמה לספר דקרוק אליה, (ד' באזילי) וס' הברזר (ברלין) וז"ל: והאמת כי כבר חלקו בעלי המסורה (?) כל ספר וספר לחלקים, וכל חלק קראו ספר, וזלה מה שחלקו חמשה ח"ת לנ"ב פרשיות (?) וחלקום עוד לסדרים ואמרו ס' בראשית פרשיותיו י"ב וסדריו מ"ג וכו', וכן כולם הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו; וסאז הייתי לאיש המהתי למה לא נהגו כן בישראל, לרשום בראש כל סדר וסדר א ב ג ו כו' כאשר סדרום בעלי המסורה (?) [התשובה, שהסדרים אינם מבעלי המסורה, ובעלי המסורה ורבנן דאגרתא, וההלכה, היו בקאים במקרא, ואם זכרו מלה ושתים וכש"כ מלה זרה, ידעו וביזו הפסוק ומקומו בלא חפוש כלל, וע' גאונים קדמונים ס' עז, עח] וחלוקת הקאפיטילן שהדפיסו במקראות ותנ"ך איננה מקובלת אצלינו מבעלי המסורה ואיננה מעשי ידי חכמי הדת או בהסכמתם, אכן הוא המצאת נוצרי אחד, שהעתיק מעברית לרומית, וראה מן הצורך לחלק הספרים לפסקי פסקי, ולא ידע מן הסדרים והפרשיות שלטו. וחלקם לפי סברה ויקראם בשם קאפיטולי, ואחריו ר' יצחק בר נתן בשנת קצ"ח לאלף הששי, וחבר ספרו מאיד נתיב וקונקורדנסיא, היכרח להשתמש בחלוקת הקאפיטולים שנתפשטה בימיו ולא מצא חלוקת אחרת הטובה ממנה, לפי שחלוקת בעלי המסורה (?) נעלמה ממנו, ופתוחות וסתומות רבות הן מן פסיק ושתים, ואין לרשום וליחס אליהם מראה מקום הפרשה והפסוק, ובספרי נ"ב אין פרשיות קבועות (?); וכאשר דדפיסו סקיג בויניציא רפ"ז (1525) התנצל הכניה ר' יעקב בן חיים, אשר נסה אחדי כוכר רומי המחלק, וכתב: ואילו ס' קינקורדנסיא חברו חכם אחד קרוב לזמנינו זה כארבעים שנה שמו יצחק נתן, שכבר נדפס פה בויניציא בבית דפוסו, לא ה' באפשר להגיה, והוא ספר יקר כו' והוצרכתי להשתמש בחלוקת הפרשיות שהביא בספרי רי"ג ז"ל, ואולי הייתי מוצא חלוקת פרשיות שחלקו בעלי מסורת בכל המקרא, הייתי חפץ יותר להשתמש בהם מבוזלהם, ואחר כך הגיע לידי לאחד שהשלמתי (הדפסת המקראות עם קאפיטולים) אמרת להדפיסה גם לבל תשהכה ותאבד מישראל עכ"ל ר"י בן חיים בן אדוניהו וד' אליהו בהור, והעתיקם גם הר"ו היידענהיים ז"ל בחיבשים עין הקורא והבנת המקרא ס"פ זוחי, וסיום: לכן מה שאמר כאן (סיכני כל ספר) ופרשה נ' שרצון בו על מספר קאפיטולי, אינו בשם דפוס קדמון, גם לא במקראות כהני יד, כי חלוקת הזאת בלתי מקובלת אצלינו, ולא יפה עשו המדפיסים האחרונים להכניס חול בקודש, וכן העידו וכתבו חכמים רבים בכבורי העתים תקצ"ז ט"ז, בית תלמוד שנה ג ח, ספר המסע להר"ב צר 28 כתב, וכן בחלוקת קאפיטילן, תחתיהן מסרו לנו המסורה (?) חלוקת אחרת ונקראת בשם סדרים, נדפסו במק"ג אחר הקרסת המניה, ובאסת יש להתפלא עלינו כי גם סדר הספרים, גם חלוקתם המסורה לנו כחכמי התלמוד, גם הסדרים המסורים לנו כחכמי המסורה (?) את כולם עזבנו, ונקח לנו את אלה אשר לא לנו הם, תחתיהם, ואין מעורר להשיב הנדחים עכ"ל ר"י בכרך, וכן כ' ה' זלמן כוכב טוב, בסו"ס תשובת תלמידי מנחם בן סרוק

אל דוגש, וכן כ' לי הרב החרד על הדת פרופעסאר ר' אנדהם ברלינר נ"י, וקרא על על זק, אהבתי זדים ואחריהם אלכה, והחכם ר"מ א"ש בוויצען כתב לי, א אמור תרס"ג אגרתו הגיעעני, וקראתי בה לחרות לביכי שם סנסתו לחרפת ישראל, כי גם שיוור התורה, לא הצלנו מידי זרים, ונתקים בנו ואבדה חבמת חבמוי שנס הרבה מחכמינו התורנים לא חלים ולא מרגישים כי זדים בוסס את נחלתנו, והפסקות המסמכות לתן ריוח להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין האבירו ועשו הפסקות בקאפיטולן אף במקום שאז"ל שאין להפסיק ומבלבלים את הקרא לתומו ונחלתנו נהפכה לנכרים כו' החותם לכבוד התורה ולופריה עבד לעבדי התורה, מאיר איש שלום.

(ב) והנה כל הנ"ל רוקקם ברוקא (בניד) אחר, בלא ערים וראי' נתנו לסררים יחס המסורה, בלא בקיר ובחנה, וכפני זה נדחקו להגיה כ"ב יד, עד ל"ו צ"ל עד ל' סדר ל', אבל כבר בידרתי כי החסרונות של קאפיטולן, יש בסררים, ובאמה הם מאחרים אם שבתנין, נזכרים על בן לא ידע איש מהם, ואין זכר למו בס' קדמונים ולא המונח סדר בבל. כ"י שראיתי לא סדרים ולא קאפיטולן, וכי זה כארבעים שנה ראיתי או של פמ"ב, וראיתי שאין בהם זכר של אפיטולן, וכן הרבה רפיסים קדמונים ואחרונים יש בלא קאפיטולן, וגדולי היהודים לא קבלו חלוקה זו ובלא הסכמתם הובא חיל אל הקורש, ורבים חלקי ס' הקדש בחלוקה אהרה, והמפרשים הדפוסו מקרא עם פירושיהם בלא קאפיטולן וסדרים, ולרונכא ארשום עשרים חלקי כ"ד ס"ק שאצלי ואין בס קאפיטולן, נביאים אחרונים עם פי' מה"ר יצחק אברבנאל רפוס פיורו רעא דע"ה ר"פ או שונצינו שפ"ב שצ"ב (בו הסר השער) איוב עם פי' ר' יצחק כהן ברש"ד, קושמנ' ש"ה, פי' רלב"ג על מגילות, ריווא די מרינמא שכ' מאיד איוב, (לר"ם עראמע) ריח', ד"ם, שכ"ב, פי' אסתר לר' זכריה בן סרוק ווינציא שכ"ה, יוסף לקח לר"א אשכנז שה"י בקו י"ב לשונות ובחכמות הרבה (חיי עלם פאריו הרל"ט) קרימנא של"ו בחיי המחבר) פי' אסתר (לר' אלישע גאליקו) ווינציא שפ"ו, אסתר עם מנה הלוי (לר"ש אלקבץ) ווינציא שפ"ה, אילת אהבים להג"ל, ירש ישו להג"ל על רות, יר המ"ך על אסתר להר"ר סימאל וואלירשטיין ווינציא שפ"ו, י"ד פרשויה, חזון ימוער על דניאל להג"ל ווינציא שפ"ו, וחלקו על כ"ב פרשויות, ישע א' על אסתר לר"א צהלון, ווינציא שנה, ירי משה אלמושניני על ה' מנלות ווינציא שפ"ו קהלת יעקב וקדש ישראל על קהלת לר' ברוך כ"ד ברוך ווינציא שפ"ט, קהלת יעקב לר"י גלאנסו לחם דמעה על איכה לר"ש די אויורא ווינציא ש"ס, פי שיה"ש להר"א חיים, פראג יע"א, אלשיך על ה' מגילות אויפיכך וולקאווא קנה סתרים לר"י גלאנסו, נחמה צי"ר על ישעי' [ויש לעיין אלה שאינם ת"ו הנ"ך ברישי, רנ"ר, פיורו רע"א רעו, חומש אישארדו רנ"ג, די' עם רש"י נאפול רנ"א, ברישי רנ"ג, אולוא ר"צ, קושמנ' רס"ה רע"ו רפ"ב, נ"ר עם דר"ק שונצינו רמ"א רס"ו, לאירא רנ"ד, ליסבנא רנ"ב רנ"ו, פיורו רע"א רע"ה, שאלונק רצ"ה, נ"ר אברבנאל פיורו רע"ב, נאפילי ש"ג, אסתר קושמנ' רע"ח יר אבשלום קושמנ' שכ"ה, קהלת לא"פ ווינציא שפ"ו, מקהיל קהלת לר"י כ"א שאלונק שפ"ו, פי'

קהלת לה' מ"י די מרקידו, אמ"ד הי"ג, צפנה פענח, לר"ש הכהן די פיוז
 לויטאני, וויניציא הט"ז, בסף צרוף אמ"ד תע"ד] גם רמכ"ן בפירושו לקהלת
 (ברלין תקט) לא השגיח על קפיטלן. — אך בהנ"כין שנדפסו ע"י נוצרים,
 פילינגלאמי 1585, 99 וויניציא 1617. באויליא 19, 57 55 69, 16
 1720/41 מקדש ה' באויליא 46 מקדש טעט, דרך הקידש 1578, אמ"ד
 17—24 המבורג שט"ח שט"ג האללי ציליכווי פאריו ש"ד 1/16, גינבא
 של"א, אנורשא של"ג האנוי ש"ע, לידא שע"ב, קלוני' שט"ג ת"כ (?) אמ"ד
 הל"ב, תס"ה, ברלין תנ"ט, תכט, תודה עם ת"ע לרס"ג ופרסי לדיב"ט
 קישט' ש"ו—ז, הוסת אנ"ך פיסארו, תנ"ך ע"י מנשה בן ישראל, סנחת שי
 (במרתו) טנמבא, אותיה חלולים וד' פארובא, טואה, לונדון לייפציג ג
 דפוכים, ווען ווארשא לוכלן ווילנא ועיד כמה, ראיה בבולס קאפיטלן, כי
 המרפסים ה' ניצרים, וחבר המשיחים מפיצי כ"ק, ובשנים אחרונה הרפיו
 יהודים, ולא שינו מפקד ההתחרות עם חבר המשיחים בלונדון, וההסון יראו
 זרות, סוף דבר כעלי שלישה הם הביאו את החול אל הקדש, ומסיניהם
 הפי"ים סותרים להכוללים, ובסימני הפרקים יצוק דבר צלועל, כמו בסוף
 דניאל אשרי המחכה וינע וכו' עשו סימן על ז סרדיו, ועיני רשעים תכלינה
 ומנום אבר מנהם, והקוּתם מפה נפש, ולא כהכו דסימן, נד, בה, וכיוונו
 להכחיש ולהכרית תקות ישראל, אשר בא יבא, כדבר ה' ביד משה ונביאי
 האמת שבל דבריהם לא יפול ארצה ולא ישוכ ריקם, ושבעים ייעודים
 שבמקראות עוד לא נתקיימו, והם יעידו שמישיח עוד לא בא (*).

ג) חרפה שברה לבי, כי באו זרים על מקדשינו ויחללו את התורה,
 סבלים ועודים היו מורי דרך לעברים, ודרכם חשך וחלקלקת אין שלום
 בנהיבותם, ואין משפט כמעלותם, חו"ל כאהבתם את האמת אמרו קבל את
 האמת מכל האומר אמת, כל האומר דבר חכמה, אפילו באומות נקרא חכם
 (מגילה טו) כי יש חכמה באומות, אגל הקאפיטלן הם מלאכה ולא חכמה,
 ומעשהו סבלות ומעות, בלכול הענינים בלא הגיון, בלא חשבון ודעת, נגד
 הסגנון, הדבור והענין, נגד חלוקת מרע"ה ועורא, כפי קבלת כעלי הסמורה,
 זלפי ההלכה בנמדא, אסור לפסוק ולעמוד אצל קאפיטלן אלה הסמוכים
 לפתוחה וסתוקה, [וגם ראיהי כמה קוראי התורה כצבור והסגן כל ידעי
 ומפסיקים סמוך לפרשה פתוחה, ונוהרים מהפסיק סמוך לקאפיטאל, וחלוקת
 שלישי רביעי וכו']. על הנומר אין להתפלל כי כמקרה עשהו לצדך מלאכהו,
 ובגנים אין תורה (איכה ב יז, ותנחומא) ואין מוסרים להם (חגיגה) ואף כי
 לקבל וללמוד מהם תורה שאין בגיים (מצילה), וכום של ברכת צדיך להיות
 חי מלא ושלם, ועטור, ואין לנרך על כום פנום שבור ומגואל, והסר בינות
 הם הקאפיטלן, וזה אינו דומה לרפים ועמורים של הש"ס, שנעשו במקרה

(* כמו ראשית יג טו, טז יט, דברים וט ח ט, ישע"י ב' יא, נא, נכ, סב, סו יב,
 ירמ' ג, טז יד טו, כא, כג, ל, לא, לב, לג, י, וחזקאל כ, לב—סב. לר יא והלאה,
 לו לו טז, לב—ט, כג—ו מה, מז, כח, הושע ב ג, יואל ג, עמוס ט, עובדי', סיכה ד
 ה, צפניה ג, הגי ב, זכריה ז, כ, ה, יז, יב, יד.

ע"י בומברג, מדפים ניצרי, והודגלנו בו ואין לשנותם. א) כי בעלי מסורת הש"ס וכל המחברים ציינו מראה מקום לפי הדפים שגדפסו ואי אפשר לחקן בלוח המשוה, רענולאטאר סראוויטעל. ב) אי אפשר להרפים עמודים שהיו ראשיתם ואחריתם אצל ענין נבדל, אבל בתנ"ך יש פסוקים ופרשיות קצרות (וסוף הענין. ג) בנמרא אין אדם מוצה להפסיק בסוף עמוד ודף, ואי אפשר להפסיק, וגם אילו הפסיקו שם אין חשש ומכשול לעולם, אבל התנ"ך, כל מלמד הנינוקות, וכל מניד מקרא בחבר עם, לומר קאפיטל ושנים ביום, ומפסיק באמצע הענין, והקורא בצבור נכשל בדין כנ"ל, להפסיק בקאפיטל שהוא פסוק ושנים סמוך לפרשה פו"ם נגד ההלכה. ד) בנמרא אין מכשול גם לתלמידים קטנים, אבל במקרא נכשלו גם יודעי תורה וגדולי ישראל בפירושיהם ודרושיהם, שהנדילו הענינים ולכל קאפיטל נתנו נישא אחר, ואין להזכירם לנאי ח"ו. ה) במקרא אין הבדל בפסוקים ותבנית העמודים וצורתם לעזור הזכרון, משא כל נביא די לנו לזכור, אבל הגמרא דרושה להיות בצורה אחת, לעזור כח הזכור, בתבנית וצורת העמודים, עם מפרשי, אם העמוד קצר או רחב, ובמספר הרף, כל זה מסיגל בטבע וזכרון ואם יחליף איש ספר שלמד בו (יו"ד או חו"ט) מדפים לרפוס יחלש ויבלבל הזכרון, שאלו הלומדים וינידו לכם, וענייני דגמרא רבים ומעורבים, על כן שווה להניח ולשמור תבנית הדפים והעמודים, של דפים דראשון עם פירש"י ותו', בשגם בהם אין נזק ושעות, ואי אפשר לחלק עמודים ודפים שווים, בענין אחר המוב טוח הראשון, ומה נתקן. אבל הקאפיטלן בתנ"ך יש בהם מטרעות הרבה, ואין מספר הסמוכים שוים או קרובים ול"ו, שיועילו לקובע שיעורים וזמנים, ומזיקים לפשט המקרא, ולקריאה בצבור, נחוץ וראוי ונאה לתקן ולשנות החלוקה, ואין קיום הקאפיטל ראי' על הסכמת חכמי ישראל, כי לפנים — ורבים היום — לא עסקו במקרא, והדפוסים ה' ה"י כומרים וז"ים, ויחידים שהדפיסו תנ"ך דקדקו שלא לחלק לפי הקאפיטלן. אבל עתה רוב הדפוסים הם כירי יהודים, וגם רבו הטועים. חי נפשי כי רברתי מזה והצעתר לפני מופלגים בנמרא, ולפני רבנים ודרשנים, ולא האמינו כלל שהקאפיטלן מעשה ניצרים, וכי יש קאפיטלן שהם סמוכים לפרשה, סדרה או פו"ם, וכמה פעמים רבתי אה הקוראים בצבור כקליוזין קטנים, שעוברים ההלכה, מהחילים ומסיימים פסוק ושנים סמוך לפרשה שהיוקן מרע"ה ומקובל כספרא ונמרא, ומסורה מבעלי המסורת.

ד) הלא יבושו ויבלמו מבארים וחכמי מקרא, הסופרים ומשוררים היודעים זאה ומחשים, חרפה היא לנו, ולרבנים ומחברים כי אינם בודקים את הכוס ששותים ממנו, אם הוא שלם, נקי וכשר הוא, ונילדו נכרים ישפיקו, יליד זר שלא התיהר ע"פ ב"ר והסכמתו, ותער לא העבירו על בשרו, ערל בא בקהל, ערל בשר וערל לב, והוא הביא חול אל הקורש, כמזה וחוכה עלינו לשהר היכל קדשנו, זה התנ"ך, ולהוציא כלי מלאכת הכומר מן התנ"ך החיוצה, כאשר הוציא נחמיה הפחה, כל כלי-בית טוביה חוץ מן הלשכה, ויטהר הלשכות, וישבו שם כלי בית האלקים, את המנחה והלכונה, (נחמיה יג).

בן חייבים אנהני בנ"י, ובראשם הרבנים עיני העדה והמשכילים בתורה, להכריל ולהיציא היל מן דקרט, ככלית ומעיה מתורת ה' צבאות, וקרנן צבור אינו בא אלא מנדבת בנ"י ובכלי מהור ומקורש. והנה עשה 929 קאפיטל, ראוי לכל קאפיטל 22—23 פסוקים, ובנכיון הלים שמוסריו עולה 17 פ' יעלו בהג' 26/27, ועשה לנו קאפיטלן גדולים מן ששים עד שמונים ותשעים פסוקים, וגם פרשיות קטנות מאד. אילו עשה בני חכשים או מאה ה' בכל ההג' קאתים או ארבע סאות פסוקים (לכד הלים איוב איכה דניאל, שיש בהם פרשיות וחלוקות טבעיות והגיונות). ומה חן מצא בעיניו, פרשיותיו מן פו"ם של בעלי המסורה, כי עשה קאפיטלן מן בני שלשה פסוקים כס' אמתר יוד, הלים קיו קלר, חמשה פ' ישעי' ג', יוא' ג', ששה פ' ישעי' ד יב כ, איוב בה, זבעה פ' ישעי' יח ירמיה מז; שמונה פ' ויקרא יב, ישעי' למ, יחוקאל מז; השעה פ' ישעי' מז הושע א', זכרי' יג עשרה ישעי' לה, הושע יב יונה נ, זכרי' נ'; יא פסוקים יחוקאל מ הושע ו יא, זכרי' ה; יב פ' דברים לד, מיכה ג; יג פ' ישעי' כח; יד פסוקים ישעי' מז, יז, יחוקאל ו, יט; נחום, בני-מו מז כו' 20 30 רכים הם ואין לפורסם; ויש גדולים זארוכים, בראשית כד 67. פ' שם ל 44 לא 54 מא 59 ויקרא יג 59, יד 57, כג 44, בה 55, בו 46; במדבר א 54, ג 51, ד 49, ז 89, ח 65, לא 54, לב 42, לנ 56, דברים א 46, במ 69, לב 52, יהושע 48, ש"ב יט 44, כג 51, יחוקאל מז 63, כ 44, כג 49, מ 49, יימי' מח 47, נ 46, נא 64, נחמי' ז 73, דהיא ו 66 חלוקה נפלאה, מעשה חושב הוא —.

ב) המחלק כפיהולה לא נשא פנים לדפסקיה בעלי המסרה, פתוחות וסתוכות המטובלות מסיני, בתורת כהנים ספרא הנ"ל וירושלמי שבת ומ"ם וש"ם, והראב"ע בס' הצחות, ברלין הקנן, ומאזנים דף יוד, בפ' על פי' וישלח וש"ט, מתלונן ומתרעם על המפרש נגר בעל המעמים והפסקיהו והמחלק הזה הרבה קאפיטולין הם פסוק ושנים לפני פרשה פו"ם או אחריה, ולפי דין הגמרא, דמכ"ם ומוש"ע אסור להפסיק ולהתחיל שם בקריאת התורה בצבור, כל פרשה דלא פסקה משה לא פסקין * ואין משיירים ואין מתחילים בפרשה פחות משני פסוקים (מגילה כא כב) וכן הדין בסתומה (ה"כ פ' ואם מן הצאן ספרי פ' ואהתנן פ' וכתבתם שבת ק"ג ק"ד הנר"א. או"ח סי' קל"ח מנ"א רפב, וזכרון יוסף סי' יוד) לכן נקראת הפסקה, ואלה ל"א קאפיטולין

(* גם או"ל כל פסוקא דלא פסקיה משה לא פסקין, ואנו מפסיקים ע"פ רוקח ומ"ם ואבזרהם כדציי הפסוקים שאומרים בתפלה רבה אבותך, כבית א' נהלך ברגש, הדיעו לה' כל הארץ, טוב להודות לה' (בי"כ, 4 שבוה"ל) וזרות עמו הכרית (כס' האשכול וסי' רע"ג, ומהזור ויטרי שטייכו לשם תפלתך) קדוש קדוש, כרוך כבוד ה' סמקכו, ואנחנו ליג מה נעשה, ע"פ ה' ביד משה, הורו על או"ש, הללו אה שם ה', שנאמר היוצר יוד לבם, כי כל העמים ילכו כו' ויהי ערב וי"ב, על כן כרך ד' אח כו', כן תגן רע"צ כו' כשלוסך, אחר כ' כהנים, ארץ ונת חלב ורובש, בתענית טוב כחרון אפך, ייג מדות מתחילין ה' ה', וסלתת לעוננו, וכער"ח ויו"כ ה' הוא האל, ע' מברא נא ט, תרי"ב ט, כי בתחנונים סותר, וי"א שכנביאים סותר להפסיק, כל זמן שאין קורין בצבור, וקדיש ע"י ח"ס ושירת הים, כתחלה נאמרה כן, פסחים ק' סוטה ל', יוסף אויזן סי' כ"ז ומכאן אין להתיר התפסקה בהפסרה.

שהם נגד הפי"ם, לפני פו"ם, ראשית ל"ב (בתנ"ך המצויין להלאה), שמות
 ז, ל"ט; ויקרא כו; במדבר יב (תנ"ך הנ"ל) כב, ל'; דברים ב יג; יהושע
 ה, ו. ז. שופטים יח. שמו"א ד' (תנ"ך הנ"ל באמצע פסוק) ז. ש"ב ג. מל"א
 ד, ט. ישעי' יד, סד. (תנ"ך הנ"ל באמצע פ) ובאמצע המאמר והסדר.
 ירמ' ד, לח, ל"ט, מג. יחזקאל יא, יד, כ. יהושע יד. זכר' יוד. (לפני
 זאחרי פ') עזרא ו'. דבהי"א כב; ע"ש מנחת שי. וכן כ"ג קאפיטל'ן שנחלקו
 פסוק או ב' אחר פו"ם *) , בראשית ו. שמוה פו, כב לב, דברים כט.
 שמו"א ד. יט כו כו, מל"ב כד. ישעי' כו, סב ירמיה ו, ט, כ, ל"ט. הגי
 ב, ע' רש"י שע"י זה צריכים לחלק גם פסוק לשנים. זכר' יוד. מלאכי ג.
 איוב ג, יט (ע' רש"י ומנחת שי). נחמ' ח. ובנביאים הפסוק בסתומה
 שממכה לפתיחה, ובתורה הלך קאפיטל פסוק וב' סמך לסדרה מן נג, שהי'
 גם בימי דו"ל (מגילה).

ג) מפסוק בחצי הדביר, אמצע הענין והספור.
 ד) מחבר יחד, עניינים שונים ונפרדים, וחלוקה הקאפיטל איננה כרוח
 באר והגייו, ואין שווה להניחם, מחקרי ושנתי שלישית קאפיטל'ן כשמונים
 בתורה, ובנביאים מאה, בכתובים נשאר מאה, ועוד מאה הקטנים או ארובים
 ביותר, מלבד הל"ם איוב, אסתר איכה, שבהן הפרשיות טבעיות, ולא נצרך
 לקאפיטל שלו, ולמען הראות שהקפיטולין מלאים פרק ומוטה אעבירם לעני
 הקיורא (שיתנון בפנים המקרא).

ה) בבית תלמוד הוכיח הרב סא"ש נ"י שיש בס' בראשית שבע מגילות
 שהן לו פרשיות, בראשית, אלה תולדות השמים, אלה תולדות נח, ויהי
 בימי אמרפל, אלה תולדות יעקב, ובמדרש אנכור הובא בילקום ס"ו, אלה
 תולדות השמים, ראש התורה, החדש הזה ראש הספר, אמר אייב ארדף
 ראש השירה [כדרך המשורר להקל רוחו, ואינו ראש ענין] ולמה עשה הקב"ה
 סיקרם ומאוחר בתורה, מפני גסי הרוח, שלא יקרא כהן בראשית, ויאמר
 אני התחלתי תורה; מסורת בידעו מצידי הבית שנחלקי כל ישראל על כ"ד
 בעמדות, ואנשי כל מעמד ביוצא, ההפילו שיקובל קרבן התמיד לפני ה',
 וקראו בתורה שחלקו לששה סדרים עם ויכלו, וכמנהג מדינותינו לקרוא
 בשמח"ה (והאיטלקים קוראים התן תורה עד יום אחד) לכן יש למחוק קאפיטל 2,
 שהוא לפני ויכלו, (ע' העניה פ"ד). וסדר ג אלה תולדות. 3. c פסוק
 הקודם שניהם ערומים נמוך עד ג כא, וילבישם. 6. c ויהי כי רחל פסוק
 אחר פ', ולשון ויהי נח משונה מסיגטן ויהי שברורות הקודמות, מורה שנמשך
 למטה ויהי כי החל, וירא ה' ויאמר ה' אמתה, ונה מצא חן, ויאמר ה' אל
 נח, כולה פרשה אחת נד פסוקים עד קאפיטל 7, ושני ענינים הם עשייה
 התיבה והכניסה, לכן כפול "בא אל התיבה" "ויעש נח" ע' ו כב, ז—ה,
 כר"ר סוף לא, לב ט, או שהקאפיטל צריך להיות כפ' וירא ה' כי רבה,

*) על חלוקה התורה ע' בית תלמוד שנה ג ד, (ויען 83:4 בן הגנה (65 צד 706
 66 צד 568, וד' ישראל סוללער על מ' ספרים צד 24,222, זכורה זר בחשלות כרך ו
 תרגם לו) ואני כתבתי לפני טו שנה, ורשון הצענונדיא שבידי עד על זה.

או בהחלת פ' נח שלא לחבר סדרות הנפרדות. 8. 7. c. לדו"ל הן סדורות וק' 8 באמצע הספור, וכו כב פ'. 9 מעוה, שהוא אמצע ענין, ויהא ה' כו' ויבדק אלקים, והפרשה ראויה אצל הפתוחה יהיו בני נח, סג פסוקים, או עד קי"ו פ'. 10. c. אמצע ספור תולדות בני נח, ונמשך עד אלה תולדות שם, שהיא הקדמה לתולדות אברהם, על כן עבר עליהם בכניסה ולא זכר כל בני שם, משל ע"ז בכ"ר פל"ז. 11 c נמשך סמעם האפור, וכן אם נמשך הפרשה עד תחלה לך לך, ויהי רעב בארץ, שהוא סדר מ' במק"נ זמנין חדש, אבל נמשך להקודם בכואו יום לקראו בשם ה' להעביר נלולים, ה' שם רעב הראשון, ויתקוממו עליו הכושרים ועם הארץ כי אמרו הרעב ה' בעוון שחדלו לקטר לאלילים (וכירבי' סד), ופרשה סמע אברהם נמשך עד ויהי בימי אמרפל, ומוכן כזה שגם 13. c מחובר אם שהוא סדר. 19. c נמשך להקודם, 21. c מחובר להקודם, 23. c מן פ' עקידה עד שנקברה שרה מחובר. 27. c ויהי עשו, ויקח אשה כו' ותהיון סרת דוח — ויהי כי זקן יצחק וכו' ותאמר רבקה קצתי — וירא עשו כי רעת כו' לו לאשה, הכל ענין א, ולמצער דאווה הפרשה ב פסוקים לפני ק' כו. 28. c נמשך להקודם כאמור, 29 מויק לענין, 30, 31, 32 הם סדר נמשך יחד, ואחר ג"פ סיום הסדרה יוצא, ובהנ"ך המציון מאוחד ק' ל"ב פסק א', והוא ב' פסוקים סמוך לפרשה ומדרה. 31 מן פ' ד', ונ"פ ראשונים שייכים להקודם. 33 הוא סדר אחד וישלח — ויבא יעקב שלם, 44 החלת הפרשה והענין לפני ג פ' והוא סדר ל. 42, 43, 44, כולן סדר אחד, ואינו ראוי להפסקות. 45 אמצע ספור, איך התודע יוסף אל אחיו, והחלת הפ' כ"ה, ויעלו מסצרים או פ' הסתומה, ואלה שמות בני". 46. C. נ"ב סדר א' כנ"ל, ולא יכול יוסף, טעה המחלק, שנמשך על ידבר נא עבדך בו'. 47 נמשך עד תחלת ויחי, או להפסקו ואת יהודה שלח לפניו. 48 אמצע ענין וארבעה פסוקים אחר תחלת פ' ויחי כמנהגנו. 50 ויפול יוסף על פני, ראוי יותר בפסקו השני, ויצו יוסף את עבדיו. — שמוה פרשה ראשונה 3, 4 צ"ל ויהי בימים הרבים, נ פסוקים לפני פ' נ'. שם פתוחה, ותחלת ענין איך זכר ד' את עמו ושלח את משה — 4 מרחק הקרובים, וראוי לחלק פ' וילך משה אחר יו פ' או ויאמר ה' אל אהרן פ' כו וגם 5 נמשך לכמה אמצע ענין. 6 בורות ומעית שזה השובה על למה הרעית, וגם הוא פסיק אחד לדיש פ' וארא. 7 אמצע הדבור, וצ"ל לפני ב' או כ"א פ', וכו' הפרשה מגילה אחת לראב"ע ורשב"ם, וכאמצע מאמר הכושר, יחס משה ואהרן, והפתוחה בא דבר א"פ, דבר, ראה נתתיך, הן רק להתבונן. 8 אמצע דבור, סכת הצפרדעים, ויש להקדים ד"פ או לאחרת ו"א פ'. 12 בפרשה זו חבר יחד ד פרשיות נפרדות, בלא טעם, וגם פ' נא, המשיך למעלה, וזה כהמסורה שלפני זה סתומה ואחריה פתוחה, וכן הסכים רמב"ן, אבל ראב"ע ורשב"ם, מחברים פ' ויהי בעצם לפ' קדש, וכמהו לעיל ו כח, ויהי כיום דבר, על סבילתא ותרגום המיוחד ליונתן, לקטני רמב"ן, ולקטני רצב"א, וכן להמסורה נגד ראב"ע ורש"י, ויש להעיר פ' יג ויאמר ה' אל

משה ואל אהרן, באר"ם, יג פסוקים מדבר בפסח מצרים שהותר חמץ למחר, ואכלו את הבשר בלילה הזה, צלי אש ומצות וכו', ומן פ' יד, מתחיל בפסח דורות, והי' היום הזה לכם בו' לדורותיכם חוקת עולם תחגוהו שבעת ימים מצות כו', וכן כפ' ויקרא משה וכו' משכו, לפסח מצרים, והי' היום הזה לדורותיכם, לפסח דורות. וכו"ב יהושע ג יב, ד, ב—כד. וכן ג' פרשיות זאת חקת, קדש, והי' כי יביאך, כי פדיון בכורות נתחדשה במדבר, לכן הוכפלו הכתובים והי' כי יביאך, והגדה לבנך, והי' לאות על ירך, והי' כי יביאך, והי' כי ישאלך בנך כו' ואמרת, והי' לאות על ירך, וע' פי' המשיניות על הליון, ק: וביוםא כח: לפני יהושע שם. ולמדנו מזה שבעל הקאפיטלן, הפריד הקרובים ויקרב הרחוקים, ונמחק. 12, שייך בפ' נא, וכן 13 אע"פ שהיא פתוחה, ההתחלה בפ' זאת חקת, לפני ח' פ', וכן 14 הוקדם ו פסוקים ריש פ' בשלח. 16 פסוק אחר פתוחה וגי' לפי סדר יב, וראוי להיות פסוק הקודם ויבאו אילמה, והמיום כפ' רופאך, או לחלק ויסע משה את, כמו שהר"ד מא"ש ג"י העיר על סכלות ומעוה המחלק ע"פ סכילתא ויסע משה, וספרי פנחס קלו, שנחלקו בטעם וסדר פרשיות, מן ויבואו אליכם עד ויבא עמלק פרשה אחת, אודות המים והלחם, וע' עמלק ענין בפני עצמו, ישועת ה' בנס כנס הלחם, וסיום הפרשה סדר דר, וע' סכילתא ריש פ' יהרו, מה שכועה שמע ובא, ע' פנים יפוח ומים יחוקאל, ויק"ד שבת פ"ו פ"מ לריב"ל ורע"ק, ולפ"ו נמחק. 17 C. וכן 20 הוא ספור אחד מן בחדש השלישי עד החלה משפטים, או עד ויאמר ד' אל משה כה תאמר, שנאמרה אחר מעשה העגל ומלאכה המשכן, ובאן היא שלא במקומה, וכן פ' משפטים לראב"ע ורמב"ן, כקומה לעיל יט ה, בתחלה פרשת ואל משה אמר עלה. פ' עבר מקומה אצל בהר סיני, ס' הברית בכחקותי, כמכילתא פ' כחדש השלישי. פ"ג, וראב"ע פ' כהר. שלש גגלים ובשר בחלב בני השא, כמ"ש הרמא"ש נ"י. 22 צריך להיות הפרשה כפ' הקודם, הסתומה כי יגנוב איש, ומחובר אם במחתרת כו' (יבוש המחלק שנמצא במחתרת) כי יבער איש כו' כי יהן כו' וגונב, מן פ', עד הטרפה לא ישלם. דיני גנב, ואח"כ דיני שאר שומרים, מוסיקים, אונאה ואכזריות, אהבת חסד ומשפט אמת, ושמטה לעניים, ומועדים, עד בחלב אמו, ע' מכילתא ושם"ר ראב"ע ורמב"ן. 24 ראויה בפ' הנה אנכי שולח, עד ס"פ ל"ב פסוקים. 28 ב פסוקים מתחלה הסדרה, וסדר הפ"ג, וכן יורה הסגנון ואתה ואתה, ע' שמו"ד. 30 הענין ראוי לחבר יוד פ', והקאפיטל בריש פ' השא. 32 פסוק אחר סתומה, ואמצע הספור, נתינת הלחות ושבירתם. 33 אמצע הדבור, ועתה אעלה אל ה' כו' ויאמר ה' כו' ועתה לך נחה כו' וידבר אל משה לך עלה מזה כו' ויאמר משה אל, ראה אתה אומר אלי העל כו' ויאמר ה' כו' ואדעך כו' וקראתי בשם ה' לפניך כו' ויאמר אל משה פסל לך כו' ויעבור ה' ע"פ ויקרא כו' וסלחת לעוונתי וכו' ויהי כרדת משה סהר סיני—בכווא לדבר אתו כולו ענין א והמשך א', והפתוחות שבאמצע הן רק לעורר הלב להתכוון על הדבר, ועונו רוח משה

להשיב חסה, ויפג רצון מה' ונסלח להם, לכן ראוי למחוק גם 34. ויחן אל משה עד ר"פ ויקהל קב"ו פ', פרשה אחת. אך להועיל למלמדי תינוקות נחלקם לשתי פרשיות. 36. כורות הוא להפסיק מן ששה פסוקים הקודמים, קרא ה' בשם בצלאל ב' ועשה בצלאל זאהליאב, ויעשו כל חכם לב. 38 ראוי לחלק ויעש את מזבח הקטרת אי ויעש את החצר. 39 פסוק א' לפני פתוחה, וענין המלאכה שעשו כן הוהב, הבספ ונחשת וכן התכלת, ופסוק זה סיום פ' שלפניה, בכעל המסורה. — ויקרא 7 הפסוק בין פ' חטאה ואשם שהם חובה (ומחוברים בפ' 4), 10 לדול"ל הוא סדור, שהכליעו וידום אהרן ועשה העבודה, וכוסה קלון ערום, (21, 24 בהנ"ך המצוין). 26 כ' פסוקים לפני פתוחה ירוש' כחקתי (ומיום שכתותי תשמרו, אצל שמטה כמו במשפטים והשא) וכתורת כהנים ראב"ע רש"י ורמב"ן, סמוך לעבר, ואינו שייך לבחקותי כלל. — במדבר 7 יוקדם ו פסוקים, שם פתוחה, וסדר ו, וברכת כהנים הי' ביום כליות משה להקים את המשכן, ויקריבו הנשיאים, וישא אהרן את ידיו ויברכם בכ"י מר"ח ניסן עד יג בו, כרז"ל. אבל לבעלי המסורה, פ' בלות משה הי' לפי פקודיהם, סדר הרגלים, ולפי חלוקת הליום, ובאייר נתחנכו ע"י הנשיאים, וכהנים עלוהו דידן, כנדרים לו ור"ן, ושלוש מצורעים ממחנה הרגלים הוא, וכן שייך פ' סיפה, כי כהתיחסם נתגלה קלון המשפחות, ורבים נרשו קרובותיהם הארוסות והנשואות להם, והכנים הוכשרו כי נולדו לפני האיסור, ועל העתיד הוזהרו בכפל דבור ואמירה. ולהיות כי הרכה יין עושה, השתה יתהלך כמישרים כי ישום הרמסים לכקעה, או"ל הרואה סיפה כקלקלה יויד עצמו מן היין — שלא יפחו יצרו עליו, לפ"ז נ' הפרשיות אחת הגה ומוסגרה, ושייך ברכת כהנים להנשיאים, וזה דרך דרש — (12 בהנ"ך הג"ל פסוק א' לפני פתוחה ור"פ שלח). 14 ותשא כל העדה, רק סדור, ונמשך להקדים, 17 שייך להקדם, והפרשה אחר זו פסוקים. (וכ"ה בהנ"ך הג"ל). 18 ב פסוקים לאחר הפתוחה, שאלת כנ"י, ובאן תשובת ה' שישמרו בני אהרן, ואין לחלקם. 22 ויסעו פסוק אחד, לפני סתומה והחלה פ' כלק, וע' ירושלמי סיפה פ"ה, וכורות הוא לחלקם. 23, 24 לרז"ל פ'. אחת הן, רק סידרה יש באן. 25 מעשה שמים לרז"ל ומהרי"א היא עצה בלעס, לפני יב פסוקים ואין לחלק הענין, לא תקום פעמים צרה, ומיום הפרשה אחר מ"פ, תחלת פנחס כידושלמי, או אחר ים פסוקים, נקבת פנחס ובריתו. 29 פ' המועדים מחובר יחד, 30 פסוק א' לפני פתוחה, ור"פ ממות, ומיום פ' נדרים. 32 הענין אחר, אך למלמדי תינוקות אפשר לחלק.

דברים 2 נמשך להקדם, והפסוק סיום פני לכס, וסמוך לפרשה, והבחלק נקטי סרכיה בקאפיטל 3, ושניהם ימחקו, שהוא סדור וענין אחר, מלחמת סו"ע. 4 כאמצע ענין, ונשב בגיא מול בית פעור, ועתה ישראל שמע כו' לא תוסיפו על הדבר כו', כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השטירו כו', וריבוי כל, גם שעברו רק מאהבת אשה, ועבורה ביוון, כפסחים כה, סנהדרין סה, וסצאנו שמע כאמצע הדבור, כלהלאה ה' א, ו ד, מ א, ו, וכיוב"ה, והפתוחה רק לעורר הלב להתבונן ולהזהר. 5 כורות לחבר

הפתוחה זאת התורה, להקדם, ולהרחיק ויקרא מן וואת התורה. 6 הוא סוף הדבור, ותכרו עם שלאחריו, ואין להפריד פ' בכל הדרך ושמעת ישראל ע' במקרא, וסיום כזה ע' ד ט, ז יא, (יב בח, כו י) ושלם אחר ג"פ אצל הפתוחה שמע ישראל. עד כאן חלק א' מהתוכחה, וחלק ב' מתחיל בפתוחה שמע ישראל, ענין אחד, עד שמע ישראל קאפיטל ט, ונמחק 7, 8 — חלק ג' מתחיל שמע ישראל, הפתוחה, וחלק ד, הפתוחה, ועתה שמע ישראל מה ה"א שואל, יוד יב, ונמשך עד החלת פ' ראה או קאפיטל יב, אלה החקים וכו' לעשות בארץ כו' וההבונן סגנון הדומה ז ז, לא מרובכם, כמו ט ד, אל תאמר כלבבך בהדוף וגי'. 10 ענין א' ע' שמות לר, וסיום הפרשה בפתוחה ועתה שמע ישראל. 11 נמחק, ראוי להפסיק ועתה ישראל כהמסורה, והבור הדחיק ואהבה, מן ועתה ישראל. 12 ספק אם להקדים ז' פסוקים לתחלת הסדרה, והחכם מא"ש נ"י ביאר ונתח מאלה החוקים והלאה לעשרה מאמרות, שהן לפי הקאפיטלן א כח, ב כד, זר, טו, יז ב, יט, כב יד, כג כב, כד טו, כה ה—טו. 18 אה כל הדבר וכ"ה בתנ"ך הנ"ל הוא פסוק א' לפני הפתוחה, ואמצע הדבור, ונמשך להקדם, ע' ראב"ע ורמב"ן, זכהמסורה. 15 אין טעם להבריל בין מקצה שלש שנים, ובין מקץ שבע שנים. 17 זכה ומצבה כאזורה אחת. 18 אין לחלק מטעם ירושלמי פ"ז דמוטה, דמב"ן ואבודרהם ה' חנוכה. 23 (בתנ"ך הנ"ל מאוחר פסוק א') אבל אין לפרוץ בעריות, והפרשה כולה מעורה כאחת. 24 שייך למעלה כ"ב. 29 פסוק אחר סתומה, וכן מוכיח הסינון, ובתנ"ך הנ"ל מתחיל אלה דברי הברית, ואינו דומה לסוף פ' בחקותי. 30 סיום התוכחה עד ריש פ' וילך, (הפתוחה ויאמר הן קדו, ה' מוקדם וכן ס"פ האוינו וברכה פרשות נבדלות). יהושע 3, 4, 5 אמצע ענין, ומחברים מב או פד פסוקים עד הפתוחה בעת ההיא, 5 פסוק לפני סתומה, 6 פסוק לפני פתוחה, 7 פ' לפני סתימה, 8 נמחק ונמשך עד יבנה יהושע, ויהי כשמוע כל המלכים, זכסינון זה ט א, יוד א', יא א. 22 אין הכרע, אםנס כן פתוחה אבל לפי הפשט יש להקדים ג"פ שם סתומה, והסינון ע' ח ל, יוד יב, לג. 24 ענין אחד בשני הקאפיטלן.

שיפטים 4 סתומה ונמשך לתחלת קאפיטל ג, ודבורה אשה נביאה, ג"פ אחר 4 הוא הפרשה, 9 כאן פתוחה, אבל לפי זה יש לאחר פ' 10 בסתומה, ולהתחיל לפני ה' פסוקים, בפתוחה ויוסיפו בני". 11 להקדים ב' פסוקים ויצעקו בני יגו'. 18 פסוק לפני פתוחה, וג"פ אחר סתומה, 8, 15, 16 ספור א' הולדות שמשון, 18 נמחק או לאחר פסוק א', אצל סתומה וישלחו בני דן, 18 פ' לפני סתומה, 17, 18 ספור אחד והתחלה, ויהי איש אחר מהר אפדיב, וע אנג"ר פ' (כבר העירותי ע"ד ש"ב א"ב שאין לחלקם). — שם אל א 4 פסוק אחר סתומה, 7 פ' לפני סתומה, 10, 11, המשך להנ"ל משיחת שאול ואיך נודע כהן, נגר אנשי בלועל אשר בוהו, 1:2 להקדים ב"פ, 16 פסוק לפני ואחרי סתומה, גם 16, 17 נמשך למעלה, כמ"ט על 11. 18 ב פסוקים אחר סתומה גם מחובר לפסוק שלפניו. 19

פסוק אהר פתוחה, גם נמשכות 19, 20 לפרשה שלפניהם, 23 כמ. — ש"ב
 3 פסוק לפני סתומה וענין אחד, 13 — הפסוקים לח למ שייך לפרשה
 הבאה לאחריה וענין אחד, זכנ 16, 17, 20, 23, 18 בתנ"ך הנ"ל
 מאוחר פ' א'. 23 אחר ז' פ' אצל הפתוחה, 24 ויעל דוד, פסוק לפני
 סתומה, ובמ"א שם תחלת הקפיטל, 25 פסוק לפני פתוחה, 26 פסוק
 אחר סתומה, 27 פ' אחר פתוחה, שמו"ב 3, 18 הם פסוקים לפני סתומה,
 19 אמצע ענין. — מלכים 3 פסוק לפני סתומה, 4 פ' לפני פתוחה,
 ומחובר למעלה ונמשך למטה י"ד פסוקים, גם בתנ"ך הנ"ל יש בקאפיטל זה
 ל"ד פסוקים. 6, 7 ענין א' להקודם, 9 פסוק לפני פרשה, 10, 11, 13
 אמצע ענין לספר עשרו, וכי עבר על ג' לאוים, ויקם לו ה' נ' שמינים.
 מל"א, ה יח, יא יד, כנ כה דהי"ב כא א, נמשך יחד מאה פסוקים,
 ומלכות ירבעם צ"ו פסוקים ונמחק 13, 14, 16, 17 כסנהדרין קא: קב
 קיג. 19 פסוק אחר סתומה ומחובר להקודם, 22 פסוק לפני פתוחה וענין
 אחד. — מל"ב מחובר כהמסורה. 3 איננה פתוחה וסתומה, ומן ב יד, כב, ספורים
 בהן י"ב נסים שעשה אלישע מלבו, וכל דבריו קמו, וזבאלהו מצאנו יז נסים,
 נרע פרס מה שנצטוו והוכרח לעשות נס. ב, ח, ט, יא, יב, טו, ונשאר
 ששה (או ח) נגד ו' שנמל סאלהו למשכון, וכתב ז"פ אליה, (זוהר ח"א
 קיט קסי קעז רמט. ח"ב קלו קעד קפ רכו. ח"ג סו קלח קכא קסח נו קצט
 רעד רעה). ומן כב נסי אלישע נרע ג (ד) ה יוד יב (טז) יז יח יט כ
 נשאר יב נסים שהפליא לעשות בלא תפלה ובלא ציווי לעשותן, בשכר
 שעזב נחלתו אשר חרש בשנים עשר צמדים, וזהו ששאל פי שנים ברוחך
 אלי. — וכוזהר וישב קצא, פי' שלשה דברים צוה ה' את אליהו וקיים
 אחד, ושני דברים שנצטווה ברוח הנבואה, עשה אליהו ומסח את יהוא,
 (יהוא, בן נמשי), וזאת חזאל. ודע כי נס י"ח, כקפיטל ח, אינו ספור בפול,
 אבל כספר בי נס משנה, העיר את לב המלך, לבקש את גחוי לספר לו
 מעשה אלישע, עורו כספר נס השונמיה, והנה זאת האשה באה, השבה
 אחר שבע שנות רעב, אשר דבר אלישע מאו, ואו שאל אוהה אלישע היש
 לך לדבר אל שר הצבא או אל המלך, ועתה כאה, ובעבור אלישע צוה
 המלך להשיב לה את השדוה והתבואות (ביא"ח) ונמחק 8, או צ"ל לאחר
 ז"פ, וכן 9 נמחק או יוקדם ה"פ. 9, 10 ענין אחד שייך להקודם, 12
 כתחלה שכואל א' יג, וכתנ"ך הנ"ל מאוחר פ' אחד, 19, 23 אמצע
 הענין והספור, 23. 24 ב"פ אחר סתומה, ושם תחלת הענין. —
 ישעי' 3, 4, 5, 9, 2, 14, 15, 24, 25, 26, 27, 31,
 32, 33, 34, 35, 37 ענין אחד. 8, 9, 10 שייך לפרשה שלפניה,
 ואם נחלק אצל הבשורה סמפלת אשר, נמשך ג' פרשיות ונמחק גם 11,
 12, 14 א שייך לפר' הקודמת, והקאפיטל ענין אחד ודבור אחד, ופסוק
 לפני פרשה. ויש לבאר ההבטחה גם לימים רחוקים, שבנ"י לא יפלו בנופלים
 עת תפול כבל, כלהלאה טו, כח כ, מט ח, נ יח כ, ירמיהו כו כח,
 נ כח, נא מה נ, והלילה לנו לחלק ס' ישעי' ולאחר חצי

החכמים רשד"ל, והר"ם זק"ש בכ"ח. 16 כאמצע הנבואה על מואב, ור"פ לפני פרשה, 28 באן סתומה, ולפני פסוק א' פתוחה, ולמהר"א מן כד עד כח פרשה אחת ונחלקה על מ"ו פרשיות. ענין הפרשה נאמרה בימי אחז (ע' כנ"ב טו) או היתה מפלת אפרים השותים במזרקי יין (עמוס ו' ז), וצרו על יהודה (כלמעלה ז ח), או בימי חזקיהו, שהרבו לשהות יין (כנ"ל ה יא), כמו אפרים, ובמלך יחזקיהו שלח אגרות אל כל ישראל ויהודה, ורבים מאפרים וישראל שבו אל ה' ומקדשו, וגם רבים בזו וילענו (דהי"ב ל א יוד, לא א), והשכים עשו הפסח בירושלים וישבו וישברו את המצבות ויגדעו את האשרים וינתצו הבמות, אחר כן בא סנחריב ויוכח להם אשר שבר חזקיהו את המצבות והסיר את הבמות ואיך יושיעם אלקים, ובמפלתי או נשא חזקיהו לעיני הנגים, ורבים הביאו מנחה לה' ומגדנות ליחזקיהו (דהי"ב לב) [ע' לעיל ז כ, ח ז ח, ט ב, יוד ה כד, יא א' א, טו, יב ד, יד כד, יח ז, כב א—כה (ומשא צור ה') בימי חזקיהו ע"י סנחריב, ע' יחזקאל כו כו יואל ד ד, עמוס א ט, תלים פג ד) כד יג—כא, כה כו כז, ל ל—לג, לא ד—ט, לג ז יג—כד, לד לה, למ, ט] ובכל עת מדוי דברו הבטחות ונחמות ליהודה, יחזה נקם באפרים (ע' ז ח, ח ו, ט ז, כח א) וכשומרון ואפרים, כן ציון וירושלים. 29 קכב או קכו פסוקים ענין א'. 30, 31, 32 ענין אחד, (ע' לא ה, לב ב, ל לג, לד ט) אך לעשות הנחה למלמדי תינוקות נחלק ל ה, והפתחה משא בהמות נגב, (כנ"ל כא א, לא א, לו ו, הושע ח ט—יוד, יד ד, עמוס ו'). 34, 35 ענין א' להקודם כראב"ע. רל"ה פסוקים מחוברים, כד עד ס"פ לה, וכן 37, 39, 40, 41, 42, 43 (המעם כחמאתך באו לך כל אלה, אבל עתה בצר לך לא הוכל לשמוע בקול ה', לכן יגאלך, למען הוכל לשוב, ועד"ו יובן כפל ההשובה בפ' וילך). 44, 45. (הפסוקים ט יג, כלהלן מח א פרשה אחת) 46 (ע' פסוק יב, מו-ח, מז מח נא, מה טו—כ). 47 ענין אחד. 48, 49 כסיגנון החלה פ' לג, לד. 50 מחובר לפ' שלפניה פסוק ו, כד. 51, 52 פ' ז. 53, 54, בסדרים הוא סדר א', מי האמין, מה נאוו. 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66 המשיך א', כולה נבואה אחת מן 51, או מן פסוק ט, או מח עד סא ובהם פתוחה, תכ"ג פסוקים, אבל למלמדים מוכרח לחלק, כאשר יורוני חכמים. מן סא עד סג ז פרשה אחת וע' נב יב=נח ח', נו יז, הקדמה לפ' נח, נו יב יד, מקביל אל נח א ג' ד ה, ופ' נט תוכחה על האמור בפ' נח, ונמחק 62, 63, מן סג עד ס"פ סד. הפלת ישע"י כד פסוקים ככו כד דגנות של שלמה ואין ביניהם הפסק בסתומה, ואחר כן סיפר שההפלת בעדם, סה ד, כמו סו ג יג, ונדרשתי להם כמו האדרש להם, וסיגנון לוא קרעת שמים ירדת בו' כקדוח אש המסים, כמליצות ירמ' ד טו, נא כה יחזקאל לח כ, סיכה א ד, נחום א ה, חבקוק ב ה, זכרי' יד ה, תליב סח, צו, ונמחק 64, 66. בתנ"ך הנ"ל פרק באמצע פסוק לוא קרעת שמים, כדרכו, ע' נת"ע יא פי' הלואי קרעה שמים כמו שקרחה אש המסים

עת הודעה שמך לצריך ותעש גדולות ונצודות אשר לא שמעו ולא האויט ,
הלוא יעשה כן למחכי לו, ובשכר אמונת הקיווי וישעט בניל. ל מי יח, לו ו,
התלים כב ה, כה ג, לא ב, לב יוד, לג יח כא, 57 ב' פסוקים
לפני סתומה.

ידמ' 2 נבואה אחת, אחר הקדמה, 3 אמצע בנבואה. 3 מחובר אל
פ' כ, ע' ביאור, כאן אין פרשה פי"ב, אחר ה' פ' סתומה, וסדר אחד רפ
ויאמר ה' אלי וכל הפרשה אדות זנות אפרים, ובגידת יהודה, זכנ ע"פ
סנהדרין קא, ואנרת בראשית פמ"א, כנ"י האנשים עברו לבעלים והנשים
לאשרות, ויונו שש (מל"א יח יט מ, הושע ד, — יד ה ד, ו יוד) ולא שבה
אלי כי בנ"ב באפרים עשו צדקה וחסד, והלכו ביושר עם אנשים והיתה טובה
מיהודה, שהיא ביגדה ותועבה עשתה, והנביא אומר, וארא, אבל אנכי ראיתי
(וא"צ להגיה כרש"ל בכרמי שומרון 107) כי על אודות אשר נאפה ישראל
למדה יהודה מסנה, בהושע ז, גם יהודה שת קציר לך כו' כרפאי לישראל
זנגלה עון אפרים. 4 שני פסוקים לפני פתוחה, וזה נמשך לפסוק ג' שלפניה
(והיא השוכה על הקודם כמיכה) בפתוחה מקול פרש כל איש. 5 נבואה
א'. 6 שני פ' אחר סתומה וענין אחר. 8 אמצע הנבואה והדבור. 9 ענין
ודבור אחד (מי יתן, מי יתנני) פסוק אחד סתומה, ושני פ' לפני סתומה.
בתנ"ך הנ"ל תחלת הפרשה ולפני פסוק הקודם, ואין מאסף, מ' כא. 10
ב"פ אחר פ' הנה ימים באים. 12 אמצע הדבור, ע' יא מ, כ, כנ, 13
אמצע הנבואה. 15, 16, אין להפריד באמצע הנבואה וזה תשובת ה' על
דבריו. 17 הסמיכות בישעי' מה ו', מלאכי ג' מו, איוב יט כ', תלים
מח, ס"ט כא, קב יט, קל"ט מו, ונמשך על פ' יח שלפני הפרשה,
זשלמתי סשנה עונם וסיום הקללה בפ' יג וסורי בארץ יתבו. 19, 20
שייך להקודם ופסוק אחר פרשה. 22, 23, 24 נמשך התקוה מודובבל,
ומביאר בזכרי' ד י', ח יב, יחוקאל לו כה, מה מו, מו מו, מח כא. 28 ענין
ודבור א' עם סוף פ' שלפניה אודות הכלים שילבו בבלה. 20 פסוק
אחר סתומה כה. 31 פסוק לפני סתומה ושני פ' אחד פתוחה ואמצע
הדבור. בתנ"ך ברלין הקפיטל בפסיק בעת היא שלאחריו, וכן הסגנון. 33
פסיק ראשון והוא עורנו עציר בחצר המטרה, ועוד שנמשך לפרשה שלפניה.
38 ב"פ לפני סתומה ונמשך יחד. 39 פסוק אחר פרשה, וב' פסוקים לפני
פרשה, והענין אחד. וכן 41 42 43 וזה פסוק לפני סתומה. 45
כריך התאונן על אשר בקשו השרים לקחת את נפשו כעבד שכתב המגילה
מפי ירמ' בני"ל לו יג כו, מני א. 47 ספור אחד. 51, ענין אחד ואין
לפרקם בקפיטולי.

יחוקאל 2 8 4 5 7 ענין אחד וכן הסגנון וארה בן אדם. 11
פסוק לפני פתוחה ואמצע הדבור. 9 11 12 מחובר יחד. 14 פסוק
לפני פתוחה, והענין אחד. הכאים אליו, העלו גלוליהם ומכשול עונם,
והם השר אנשים הפרו כסותם כו' וכן כ' לג לד לה, כב כ כא, כו לו,
פרשה אחת, ונמחק. 15 סיום דנבואה. 19 נבואה אחת. 20 פסוק

לפני פרשה . 22 21 , ובן 27 28 ג' פרשיות על צור . 30 , 34
 36 הן עם שלפניהם סחזה אחת . 37 נמשך להקודם ומשל ממתי יחזקאל
 בפ יא . ע' פרקי ר"א פל"ג , סנהדרין צב , תנא דב"א פ"ה . כוורי מ"ב ל'
 מ"ג י"א . 39 המסך המשא על גני , מן פ' מ' כעשרים וחמש לנלותנו עד
 סוף הספר 260 פסוקים ענין אחד , ונמשך זל"ז . ויומחקו 41—48 , אך
 למען כל ילאה הקורא , יש לחלק על ג' פרשיות . ויש פתוחה במ' מ"ז
 י"ג כה אמר ה' .

הושע . 2 מחוברים ואנכי לא אהי' לכם גם אם ירכו , והי' מספר בני'
 כחול הים , ונספחו בני' על בני יהודה יחדיו , בירמי' לו יוד , נא יוד ,
 נחום ג' יג יו , דהי"ב ל כה , לא ב' ה . 4 , 5 ע' רש"י פ' אלכה ואשובה .
 בו' שיתודו , ונסמך פ' 6 א , גם סהומה אין כאן , ואמצע נבואה שייך לפ'
 הנאה , גם 8 בפירש"י שם וכן 7 מבאר , גם יהודה שת קציר לך ,
 שהוא מוסרי לא בפועל , כרפאי לישראל , ונגלה עיון אפרים ע' ד יא מו ,
 ה' יוד , ירמי' ג' ו—יא . 8 נמשך להקדים ואין כאן פרשה פו"ם , וכן 9
 וישבח ישראל את עושהו ויבן היכלות , אל תשמח ישראל אל גיל כעמים ,
 וטעמו גל אננים צבורות ומבצרים , ויבן כישע'י כ"ב כ ד יא , יו ז' יוד ,
 ומקביל אל ט יא , אפרים כעוף יתעופף כבודם , כדבר אפרים רתה , ע' ויקר'
 פי"ב . 10 11 והשבתים , אבל לא שבו , אך סבכנוני בכחש בו' . 13
 הבעים אפרים המרורים בו' כדבר אפרים רתה בו' . 14 פסוק לפני פרשה
 ומחובר , צרור עון אפרים בו' הוא ישסה אוצר כל בלי המדה , תאשם
 שומרון—תאמר אשמתו כנ"ל ה מו , — אי החרב , כיואל א יח , גם עדרי
 הצאן נאשמו , ולמדנו כי מן 3 עד סוף הושע פרשה אחת , קצ"ו אי ר'
 פסוקים , ונמחק עשרה קאפיטלן . 14 פסוק לפני פתוחה .

יואל 2 נמשך למעלה , וסגנון כזה , הושע ה . ח , ירמי' ד ה , ו
 א , נ"א בו . 3 המפרשים נתקשו על מה נמשך והי' אחרי כן , והיא
 תחלת פרשה , ומה הי' לא נדע , ולפי דעתי מחובר לפסוק שלפניו ,
 ואכלתם אכול ושביע , והללתם את שם בתורה , ושמחה של מצוה בענין ויאכלו
 וישתו ויהיו את האלהים , קחו לי מנגן בו' ותהי עליו רוח אלהים , אין
 השכינה שורה אלא מתוך שמחה והי' אחרי כן (בסדר הזה) אשפוך רוחי על
 כל כשר ונבאו בניכם בו' וגם על העבדים והשפחות בימים ההם . 4 כי
 הנה בימים ההם בו' . כל ספר יואל פרשה אחת מן עני פסוקים , ולמען ידע
 הקורא איך נואלו המחלקים לקאפיטל , אפרש : כמאה שלש עשרה היה
 פרופיסור בפרוץ שמעפין לאנגטהאן שמו , וימנהו להיות ערצכישוף בקאמברוד'
 והקרדינאל משפניא , הוגא דו' כנ"ט קארא ויחלקו התנ"ך לאמיני על קאפיטלן
 ונעתק גם לשאר לשונות הב"ו והדפוס , ונפל בו מעיות , ונסצא גם שינוים
 כהפסק פסוקים ששינו בתנ"ך האשכנזי לעומת העברי והיוני , וכן התנ"ך לותר
 (לומהער) בפרשיות גדולות מאשר בקאפיטלן התנ"ך העברי של האהן אי של
 בעער , אינם שוים בכל מקום , לזה של לאנגטהאן , תנ"ך לאמיני , וכן בכתי'
 הגריכי אשר בוואתיקאן נחלק יואל על 3 קאפיטלן , הלטיני י"ט אסיאטינים ,

וואולגאטי, נחלק יואל על 5, תנ"ך י"ט קארא 1688, ותנ"ך מאזאטיער, 1750 מחוקים בקאפיטל של לאמיון הישנה, 14 פסיקים ראבערס סמעפאנוס 1455 מן 20 21 32 פסיקים, וכן עשו האנגלים ולותיד. היירעלבדערנ 1568, עד סאה 18 חלקי 20, 26 27 וקאפיטל עשר פסוקים. 3, 6, פראבען ביכל 1883 1892 חלקי 13, 63, 14. בבית החכמה בהאלל, בחנו והדפיסו 1720. יאהן היינריך מיכאעלס העיר על שינוי החלוקה בתנ"ך בעער: 7, 17, 18, 22, 24. בומבערנ ערשטע ראכביניערשע פעליקס בראנעווים 1514, פאלוגלאמע 1571, בומבערנ ראכביניערשע ביבעל 1618 אטהמש לעאוודען, אמ"ד 1667, דאויד קלאריום פראנקפירם 1676, פענירוקס בראנעדינא 1678, אפוטיום קיטל 1709, יאבלאנסקי ברלין 1699 שוים בסו לאטיינער, אבל בהנ"ך פאלוגלאמע, דעם פאמאבלום 1587, פרנקפורט והמבורג 1595, ראב. סמעפאנוס פאריו $1/24$ 1546 בומבערנ ווענעריק 1521/4 בוקסדארף באועל 1620, בומבערנ ווענעריק 1518, ראבערס סמעפאן פאריו 1543/4, 94 אנטווערפען פאלוגלאטי אליאש היסטער הסבורג 1587, וואלמאנס פאלוגלאמע לונרון 1557, אריאס מאנאטאנוס לייפציג 1637, פענעריקס בראנאדינא 1614 בשינוי חלוקה הפסוקים ותנ"ך ראכביניערשע אמ"ד 1724/7, 1517 ע' איינלייטונג שמראקס 6, 11, 13, 9, 20, נגר 4, 9, 11, 14, 15, 16, 21, 23. בכלל נחלקו איך לחלק יואל לאטיני נ"פ 20 21 32 עברי 1524 ד"ק, 20, 27—5—21, דעיטש 20, 26, 27, פפר"ם 20, 27, 13, 3, מנמוכא ה"ק 20, 27, 5, 8, 13 וער"ו בשאר מקומות. — עמוס כולה נבואה אחת מן קבו פ', הזכיר עונם 2, התנצל 3, ביאר דבריו 4, העיר והפחיר 5, ויעץ להם כל יקשו ערפם. פן יפלו ואין מקימה בלתי ה' לבדו, ויספר החורבן אשר חוה, ויש בו סגולה ההכפלה, שמעו ו"פ, כה אמר ה' ח"פ, נאום ה' ה"פ, חמשה דבורים חמש מראות, והמלמד יניח לתלמידיו כחצי הספר, ויש למחוק הקאפיטלן.

יונה סח פסוקים, כולה פרשה אחת, אם נחלק אצל נ', נמחק 2, 4. מיכה קה פסוקים, כולה פרשה אחת, תוכחה על המלחמה הנוכרת מל"ב יד, דהי"ב כה, וירושלמי יבמות פט"ו ובר"ר פ' טה עג ומנהרדין, ומחובר 2, 3, ומעמו לוא איש הילך רוח (אילו הלכתי אל אשר יפוח הרוח, רוח העם או העת, כירמי' ה יג יד) אטיף לך ליין ולשכר (או הייתי כמיף לאומי נכבד ונעלה) אסוף אאסוף יעקב כולך כו' (הי' הכל נאספים לשמוע נאומי ומדברי הנאווה, עומדים צפופים ודחוקים בצאן בתוך הדברו, וגם הפירץ דת ועובר חק עולם, השונא תובחת גם הוא הי' בא בראש, ויצאו משער העיר, וגם מלכם הי' בא בראשם), עלה הפורץ לפנייהם פרצו ויעברו שער (מיושב זקנים, כמנהג ארצות הקדם, ע' במדבר חיקת, והגר"א ריש משליו). „ואומר“ אבל, וכן להלאה, ואולם אנכי אומר סוסר מגיד פשע. ואומר שמעו נא ראשי יעקב כו' שונאי טוב כו' כו' ואולם אנכי מלאהי דות ה' ולא מלכי, ואשר יאמר ה' אלי, אותו אשמור לדבר לכם, ומקביל ד

בקרת הקאפיטלן

יח, אל ה' א ב ו, וקודא להם ג כה, ומזכיר בסוף ד, עשר ברותות על גיני ישראל, ומקונן בסוף ו, ומספר שבכל אזרחותו ישתמר הקות עמרו. נחום כולה תוכחה אחת בה כו פ'. בכתובים בארתי על ספלת סנדריונפול, כורמ' ג נא, וכן על סנחריב כושעיה ל.

צפניה תוכחה אחת, בה גנ פ', על יאשיהו, שאו עבדו לחטנים ובעלים בסתר, ואחר הדלת שמו זכרונם, והמחפשים לבער גלולים לא מצאום, ובעוון הדור גוע הצדיק. הצד להם, בדה"ב לב לה, ויקוננו עליו השמים, הם הסנהדרין והנביאים ישעי' וירמ' (ישעי' הוא בנבואה) וצפנ' ציוה לבער הגלולים התקוששו וקישו, ואם לא, הה' העיר מיראה ונגאלה. חנו 2 נמשך למעלה, וב' פסוקים אחר פרשה, ואם נחלק כאן, נצטרך לחלק פ' יוד לשנים, כתנ"ך הנ"ל, ועי' דש"י.

זכר' ששה קפיטלן ראשונים, 3, 4, 8, 9, 11, 12 נבואה אחת, פ"ד פסוקים, בה עשר מראות אה, ב א ג ה, ג א, ד כ, ה א ה ט, ו א, (ח כג, ט ח), המראה א יב טו יז, פתרונו בסוף ב ד ה, שכל הארץ יושבת ושיקטת, וזה' קוצף על גוים השאננים, אשר זהו את בנ"י, וסליחה דני ושבתו, באמצע הדיבור כלהלן ט ט, צפנ' ג יד, וירמ' ל, יחיא מחובר ונמשך עד ד ח והלאה, כי המשא על ירושכל נמשך עד פ' יחיא, והוא עברי צמח הנוכר ג ח ויב טו, ענין אחד הוא כורמ' ג טו נחמ' דניאל ט כה, וישנו בני יצחק המשתחים בשמן הקדוש, הם מלך וכתוב ועליהם פירשתי שיר המעלות קלג, בבמב"ר פ' קרה, ויסו"ש לרוב שמנית, גם פסוק ה' יא מחובר עם ו ח. והוכן והוניהה שם על מנייתה, הניהה את רוחו בארץ צפון, לוא שמרו חשמונאים ראשונים, נבואה זו המשושפת, כי אז חיו והארכיזי ימים, ולא חיבה עורנו ומקדשנו ע"י ריפים אשר נעשו דגל וצפדינים בחומת עירנו, ע"י ריב האחים ועכרם הדרום, שקראו את פומפיוס לפשר בין האחים ולהיות כאלוף ביהודה, (עי' במ"ר פ' וישלח) ולא גלו בנ"י מארצם ולא אכרו מאות רבואות יהודים כס"פ — כמו שפירש בידו' סיטה פ"ו ורמב"ן פ' שופטים, שה' לו לשמעון להמליך את חסד'ו בין ברכ'ו בין הנניה בין משים בין ירושכל, ובסלוק יוחנן בן שמעון ה' לו להמליך את ישעי' בין חסד'ו אשר חבטום דברותו, וגם אם לא ה' איש מבני יהודה אשר לבו שלם עם ה' בהחשמונאים, וכלו לעשות כמו שעשה יהודע הכהן, לגדל ילד על דרכי התורה ויראת ה'.

פתוחה (ופ' שני), מתחלת קפיטל ז, והיו משנת ארבעת לדרוש, ונמשכה עד סוף הספר, תוכן הפרשה, שאלה שיאצד ויגם בלך, האבכה בחדש החמישי נמשכת לג' פ', פתח ס' המקרא, וראה כי ז ג ה ט, ח טו — יש היא מענה אחת, והכתובים ח ט — יב, מקבילים לנבואת חנו א ג יא, ונחמ' ה א — ה, ט לו לו. והכתובים ח ז יוד, מקבילים אל א יוד — יד, ז יד. והכתובים : כנ עד גילי מאד, שהיא פרשה אחת לראכ"ע, היא הוספת ברכה וישע, כנבואת מיכה ד יא — ה, וישעי' ב ג, יד ב, (יש ב, כו יב, לד א ב, לט א) מט יב, כב, סא ה ו, סב ח, יא יב סי

יט—כא. יחזקאל יא יז, לו כד, הכתוב ח כג, בימים ההמה, אשר יחזיקו, והחזיקו חסר פעם, סה יהי' או, ולמה יחזיקו, עשרה במספר, ומי הם? (דו"ש נפלא, ביארתי ע"פ שבת לב, והו', יאיכס"ל). אבל פשט האמתי שמחזכר לנבואה שאחריה, בימים ההמה אשר יחזיקו בו' (תהי') משא דבר ה' (באלה עשרה ארצות). א, בארץ חדרך, אילי היא ארץ חצר מות בן יקמן הנקראת Хадармутъ והיא במזרח ערב ודרום לאר"י, בין ים סוף ובין ים פרס. ב ורמשק צפונה לאר"י דרך העברים לכבל פרס והודו, רחוקה מירושלים, כמו מוילנא עד נאויאנארד. ג, חסת. ד ציר. ה, וצרון. ו אשקלון. ז עזה. ח, עקרון. ט, נאון פלשתים היא גת מושב המלך (ש"ב ה א' דהיי"ב א' י"ח). יוד, ועקרון כיבוסי, וחתייה מצבה, היא ארם ציבא, הסכונה יון, ארץ אנטיוכוס, וגם היום קורין לעיד אלעפא (שקרובה לביירות) בשם צובה ע' הנ' וישב ופרקי ר"א פל"ח, כי סנחריב בהיותו שר צבא שלמנאסר, והגלה פלאסר הושיב באר"י תשע עמים מלבד הפלשתים, ואת אלהיהם היו עובדים, כמלכים ב, י"ז מ"א, ובר"ר וחילין ז, והיו שוטנים לבנ", ואולי עליהם אמר הנביא שיקראי כולם בשם ה'. וכן מחזכר: כי עתה ראיתי בעיני גולי סאר, וענין אחד הוא כישע' יד, לה סר, סט, נר, ירמ' לא, צפני' ג, זכר' ח יב, כי זרע השלום הגפן התן בו' טלם, איסר כאן ט מזו יז, יוד א ב. ואני מאמין שכל הספר מאת זכר' (כזו את ב"ז, ושדה לב " יש"ר ומנה"ז החיכסים חצי הספר סבעליו.

ומלבד כי קפיטל 10 באמצע הענין, הגדו ב פסוקים לפני פרשה, זב פ' אחר פרשה, לאשר המשילם כצאן, כנה מלכי ישראל בשם רועים, כי התעים בכזב לעבוד העגלים האשרות והבעלים, כמלכים א יב כז, יסנהדרין קא, ירמ' ב ג, יוד, כג כה לג ג, יחזקאל לד לו, כפל דבריו להרבות חזון על הרועים, בס' יא ד ה ח ט מזו יז, עד הכתוב חרב עזרי על רועי, ולאשר גם ז או יוד מלכי יהודה עברו אלילים (אנב"ר פמ"ח ומ' הרשא, ורש"י גיטין פח נתקשה שם) וכן בעלות הגולה חמאי ופשעו השרים והסננים, לכן הבטיח הנביא, כי ה' יגן על ירושלים, ומלכותם תקום, והי' הנכשל בהם כדוד הבית דוד כמלאך ה', כיום הוהא יהי' מקור נפתח לבית דוד וליושבי ירושלים (ולא לשימרון והרצה) ונחמק 11, 12, 13, גם 12 ג"פ אחר פרשה, והכתובים יג ב ג אכרות שמה העצבים והנביאים, סיים ב"פ יד ט מזו, ונחמק 14, והכתובים יד ב יב מזו, הם סיים דבריו ח כג, ט ח, יב ב. והכתוב יד יד כמו יב ב, נדרש יפה בשוח"ט קיט בסופו. וכיאר יג ח ט, פי שנים יכרתו והשלישית יותר בה, ורבאתי את השלישית בו' (רז"ל פירשי ע' בעלי שלישה שכבית לחם) זנ"ל שנחלקו בני' ויהורה, כירמ' כט ד — כג, על שלשה מפלגות. שלישית, יראו את ה' והאמינו בו ובנביאו, שלישית ב חפשים כדעות ואין אסון כס' שלישי ג' עברו לבעלים ועצבים. הראשונה גדולי התורה החרש והמסגר גלו לכבל, וגם שבו ועלו ובנו בית אלהים. השני' עובדי האלילים נשמדו חמו ונכרתו. השלישית נמכרו לכרהקים לעבדים ולשפחות, ולמחצב ההרים

הם האובדים והנדרים, ורובם נתבוללו בין העמים והחליפו דת קדש ושם יחד. ואולי יש לפרש כישעי' גם כד, וזכרי' יד ח יג — ביום ההוא יהי ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה בקרב הארץ.

מלאכי. קפיטל 3 פסוק אחר פתוחה, וכל הספר פרשה אחת. א' ו' ח' י' ד' חובר עם פ' ב, הפסוקים ב יא — יג מחובר עם ג' ו, ילדו"ל מלאכי הוא עזרא הסופר, ו' ח' י' ד' אשר הוכיחם (עזרא מ' יוד) ויאלצם להוציא הנשים הנכריות, ולהבריל בני הערובות אשר שמו מנו ככנים, וכן נחמי' יג כו. בחגי ב' יד פי' ראב"ע שאלה דכהנים היתה הורה, משל לרבין מדין טומאה וטהרה ולהשכיל כי צריק מעצמו ורשע מחבירו (ירוש' יומא לח ובבב"ל פי"ז) להראות הכהנים והעם, אשר נשאו בניה עם הארץ ויאמרו כי יניירו וייהדו אורן שתלמודנה לאהבה את ה', כי הנשים דעהן קלות ונכנעות ונמשכות לבעליהן, ואמר, הלא בה עשה שלמה. (עי' שיהש"ד וברמב"ם פרק י"ד מאיס"ב) (וכן יעצו שלוחי הנוצרים להתכולל בעמים) ובזאת חמא שלמה וכתוב עליו נשיו דמו את לבכו (מל"א יד) הנכריות לא הטהרנה אבל האנשים יטו אחריהן, והכנים לא יעברו את ה' בתמים, וכן היו רחבעם וזולתו, וע"ז כתוב בן העם הזה והגוי, שהתערב בגויי הארץ, וכן מעשה ידיהם הם הכנים, ואשר יקריבו הקרבנות, וכן קרובי המשפחה וקרוביהם כולם יטמאו וע"י זה שהרשה להן שלמה לכנות בבות בירושלים, עברו גם בני' ויהודה לעצבים בעלים ואשרות כמפורש מל"ב כא, ירמ' ל"ב, שנחרב הבית, והארץ אבדה בעוון שלמה ונכדו מנשה, כי חולשת לב שלמה, ופחד ירבעם הביא אלילים בישראל, ואחאב הרע לעשות יען התמכר לאיזבל, פי' רשד"ל כמו בסוריה מכירה היא אירושין, יען ארש ואהב את איזבל (בת אתבעל מלך צידונים) אשר הסתה אותו ועבד-הבעל ושפך דם, (מל"ב כ"א כד) גם כי האמין בה' ובנביאים (מל"א יח יח, כ יב יג יד טו, כא א, כב יט, וכן יהורם בנו (מל"ב א י"ג, ג יוד) ומחובר יד ד, בן יכבד אב כו' הכהנים בוני' שמי וגו' זעתה חלו נא וגו', זעתה עליכם, ונמחק 2, וכן 3 פסוק אחר פרשה, ונמשך על ח ט, הסרים מן היתה ונושאים בה פנים זאומרים שאין אשם בזה שהתערבו ובאו בעם הארץ הלצ אב אחר לכולנו, אל אחד בראנו כו' וע"י זה בגדה יהודה כו' ובעל בת אל נכר. וזאת שנית העשו, בסות-דמעה את מזבח ה' כו' כאין עוד פנות אל המנחה, בת ישראל הילדה זבה ומצודעת, תכיא קן ומנחה, וכן נמרים דנו הפורצות גדר צניעות, משקין סופות ומביאין כנחה מזכרת עיון זהמים בודקים. שם ה' עד בינו ובין אשת דדיתו היהודיה, אבל אם בעל בת אל נכר, ובגד באשת נעוריו אין ה' עד, ואין המים בודקין, ואין אהבה מהורה ונאמנת ביניהם נסנילה (יב) איהו בקרי ואיתתיה כבוצינא, ואין זבח ומנחה למזבח! עד"ז ביאר תודה"א בעמוס ח יג, ישומטו לבקש את דבר ה' (קדושין בשבועה) ולא ימצאו, ביום ההוא תהעלפנה הכהולות היפות והבחורים בצמא (לרוות דודים) רגשבעים באשמת שומרון, וכאשר יעבור עליו דוח קנאת נכר ואם נסתרה האשה, יצלחנה מביתו חנם ויעזבנה, נשים בוכות כי בעליהן בגדו בהן, והיא אשת בריתו שלא נטמאה. אכנס בן לא עשה אחד אשר שאר

דוח לו, ואם האחד זה אברהם בא אל שפחתו, הלא שרה נתנה לו, וכן רחל ליעקב, ולא להתעלם באהבים, אך ה' מבקש ודע אלקים, ואו מרם נאסרו בנות העמים (ע' ראב"ע בבעל הנפש, ומיר אבה"ע בהקדמה) לכן וגשמתם ברוחכם, ובאשת נעורים אל יבגוד... ולא תבגודו, ואך לא ינקם ה', כי גם הכהנים הנגשים למזבח אשמים, כסיף עו"ג, המזבח ידרוש כבודו, ומה למזבח כבנות העמים. וכנגד הכתוב ב כח סיים ג ח יב היקבע אדם אלקים כו' הביאו את המעשר כו' ועל הכתוב ב יז, ואמר ג יג יד, ומלאך המצרף ומטהר שבט לוי בבית שני, ה' הארון נחמ' הפחה, ולדול הנבואה על העתיד, שיבא אליהו הנביא ג" לפני משיח צדקנו.

תלים ברפום הם ק"ג סומורים, ומטה אפרים כתב לתומו לומר בגש"ת שתי פעמים כמספר "כפר"; אבל בכת"י יש סן קס"ט, וגם קנ"א, והרבה כת"י מחברים יחד ב' סומורים, והי' רק בערך ק"ט סומורים, ולדול בירושלמי ובבבלי, ושוח"מ וילקוט הם קס"ו סומורים, בכת"י מחובר ב', יוד מג, עב, צג, צה צו צז, קד, קסו קסז קיו קיח, קל"ד. לפנים הי' מחלוקת במספר סומורים, ודול הכריעו כי א ב אחת היא, (נגד הנוכח באונגיל כי נשקו בר בסו' ב), (ולזה העירנו ר' אלי' גבריאאלאו) ע' רש"י מגילה יז, בפ' השיעת, וא"ה שמינית היא, אשרי ולמה דנשו אחת היא, ובגהגות צ"ל וא"ת עשירית היא, ולפי גרסה זו צ"ל דאשרי ולמה דנשו חדא, ולמנצח על מוה, ולמה ה' תעמוד, חדא, וא"כ ה"ל שמינית עד כאן, אבל זה נגד ברכות ט ע"ש יהו' לרצון י"ח, יתמו ק"ג. ולולא המסורה הי' מקום לעיין ע"ד המזמורים ג' ל' מנ עט קכו קלו פג עה עז מכ מג עה פג פה קב קה קז מד עד פ קי צב, ויש שמסדר ע"פ א"ב, חצי הא"ב כמזמור הסמוך, כמו מ יוד כב כה לו מב מנ, ויש סומורים שיחסר בהם אותיות, כה לו מד, וגם אותיות יתירות, כמו כו לו קו קיא, וחול' בקה"ד פ' ולתור ולהתיר, הדין פייטנא כד עבר א"ב ויסנין חשל לה ויסנין סחסר לה [כמו כה לד לו מד קטה] אבל שלמה כד הוה עבר א"ב, הוה סחור ה אתון הה"ד ויהי שידו חמשה ואלף.

ויש להבין הלא שלמה לא עשה א"ב חוץ מאשת חיל, ובו אין יתרון, ועוד אלו ה' יתרון, אין יתרון לשלמה מכל פייטנים לדבר צחות, ולהוציא רוח שידהו בלא חסר ויתר איה. ונלע"ד הכוונה על אשת חיל ולבר א"ב יש חמשה אותיות סופיים מנצפך המשלומים א"ב בכתב, והותיד בחכמה אותיות מכנף, וביתאמר שמא אין צדיק כפול, אבאר תחלה ילקוט חבקוק על שאלתו מהי קץ הפלאית המכוסה, לבא לפוכא לא גלי, פי ה' הוא הנביא שנעלם גם סרניאל שעל פיו נלה אבל דבריו חתומים וסתומים, גלות מצרים הי' נודע ה' שנה, גלות בבל נועד ע' שנה, ואדום עלה ולא ירד, ע' בר"ד פ' ויצא, ופ' לך, כי מנצפך מורה הנאולה, אברהם פקד, יצחק עצמת ממנו, במצרים פקד פקדתי.

נאולה המקוה ע"י צמח מתחתיו יצמח, ואמר ה' לחבקוק כתוב אלף בית על ה' ותראה כי אות צ, לא נלה פי' גם לשלמה שנתן לו א,

הכמה כנגד כל ישראל (במדב"ר פי"ב) יע במהרש"א סנהדרין צ"א . בקש
הקב"ה לעשות לחוקי משיח , ונסתת מפני שלא אמר שורה , פתחה הארץ
ואמרה שורה , שנא' סכנף הארץ ומילתה שמענו , צבי לצדיק קצה של
הארץ , היא י לא שמענו (ע' ירו' פ"ק דמגילה , ובר"ד פ' פא) ובאשת
חיל יש כו פלך כפה , ט שנים מרבדים , ג וארנסן נודע , פ' פיה
פתחה בכחמה , וצדיק רק אחד , יצופיה , וזו כינתם החמה ואלף ,
ולתור ולהתיר בחכמה .

ויש מזמורים שהמליצה והסגנון יעידו על אחדות ב מזמורים ג ד , ט
י , נג נט , סג — סו מב מג , אבל מצאנו שהי נביאים נשתמשו כמליצה
אחת , ורוד חבר ושר בשתי פעמים , וכן סדרו בשני מזמורים , וע'
רה"ש ל : פסחים פ"ה מ"ז . ויש מזמורים כפולים וכלולים זכ"ו יד ונג , ס
ע נג נו פ' ח — יב' , ס ח — יד , וקל"ה כולו לקט משירים ומזמורים
אחרים , אבל השערות כאלה הבל , ונאמנים הו"ל הקרובים לזמן ומקום
המשורר והמסדר , ולהם הו"ל מסורה קדומה אדות ס' הקדש , וכן בהוראת
המלים וחוקי הלשון . ועי' פ' הרמב"ם בלאים פ"ה מ"ז ולשון הירושלמי פט"ו דשבת
שעינים קב"ג הללויה (פרשה למעלה 44) כסומה כו , לר' עקיבא שר משה
השירה וכל ישראל ענו , כי גאה גאה כו' בים" וכן ציתה מרים לנשים
המהוללות , וכן הודו לה' , כי טוב כל"ה" במזמור קלו ובהלל , וכן ענה
החלוץ ברה"ב כ כג טו מא . ורש"ל כ' שגם בשירת דבורה ענו כל העם אחר כל
פסוק , בדכו ה' " ובשירת דוד ענתה המקהלה , ארומך ה' חוקי" וע' עלי קדם
הר צר ו — מד , ופר"צ .

חלוקת י"ם סדרים בטק"ג אין להם יסוד , ולדעתי איננה מבעלי
המסורה , ומעתיקים הראשונים חלקו הלים על חמשה , כחלקי התורה , וכן
מצויין סיום המזמורים מא עב פט קו קג , אבל קו מזמורא יתמא , בלא
יחס , ונמשך לשירי דוד ודוח המעתיקים שונה איש מדעהו , או שסדרו
לפי ביטוי הארזי ה' ; במ"א מזמורים ראשונים שם הויה ב"ה , מב — פג שם
אלהים , פד — קג שאר שמות בספרי שלמה המשולשים , ושטר דרכי אביו , ע שהש"ר .
משלי יש בו שלשה ס' ; א , יוד , כה , וכו כלול דברי אנור ועלוקה
(שיר החמשה ואלף הוא אשת חיל) ע' דהיא"ו כו כו , ומבוא ב"ו .

איוב חלקתי על כה . או כו פרשיות א א , ב יא , או ג ב , ברש"י
ומנח"ש , ג ו , ח ט , יא , יב , טו , טז , יח , יט , ע' רש"י ומנחה שי
וגר הקפיטלן וכן כולם ונמחק 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 17,
24 (27), 28 (29), 30, 31, 33, 37, 39, 41 ועצם ס' איוב יחל
שמעו שלשת הא' יען , אחר כן פתח . שיר השירים בספרי , חשק שלמה"
ויינתה היסגנון , שינוי ושווי הבטנים , ומצאתי שהם נ שירים וחזיונות . ג
בקופות ה' לשלמה המלך , ג פעמים ה' אליו דבר ה' , וכן שלשה הקופות
העם בני , סיום צאתם ממצרים עד בוא הגואל המקווה , והשיר נוסד על
לקורות האבות והלאום ומלכם המשורר , לפי פירושי, הנסים והתולדות , במדר

הזמנים והדורות, ומפעולתיהם לרת וצדק, דבר זה אין בכל המפרשים שראיתי, והריכותי שאלות וקישויות המבקרים והמבארים, על הביטויים ומאמרים הנודים, ונדאים בשפלים ומאחרים בזמן. ציור המי"ם (וסהרו"ע) זר כי נסה חמם על לבוש שלמה, וע"פ פירושי נהפך הרופי ליופי מליצות השפלות הן נשנבות ונעלות, ואיננו שיר אהבים, ודבריו ענבים, חלילה לשלמה שהל לו ארף נשים לנוול רעי' מזרועי דודה, או לשבחה כדברים שבסתר שדים ושרר ותמוקי יריכה... נאומים שגם פראים פרועים לא ידברו בן באירופא, אבל זה חזיון הכלה בחלום או מחלה בחלך נפשה, חשבה לה על כל אבריה ומצאה נפשה שכולה יפה ומום אין בה, ובמח לבח שיאהבנה דודה. הרהורי לבח עלו על משכבה, בחלומה חלוי אהבה בבית היין (ע' כתובות סה. ברכות נא וירו' פ"ה נדרים) ופעם השני, והשלישית כלילות על משכבה, ולפני כל מחוה ושיחה הקרים המשודר להודיע אך יצא הגה כזאת מפיהו או ספיה, הצעה מן א א עד ב ד, הביאני אל בית היין כו' כי חולת אהבה אני! מחוה ב על משכבי כלילות; מחוה ג אני ישנה ולבי עד, וכמו שמצב שלמה שונה, ונבואותיו, וכן עלילות ותולדות אברהם ובני, כן השיחות משונה בכל תקופה ויש שישתנו זל"ו. פתח הספר ותמצא הדוד משבח את רעייתו, א מ—יב, (ב ב יוד יג) ד א—ח, ו ד—יוד, ז א—יא ה ה; ישקני אשקך א ב, ה א; שחולת אהבה אני, ב ה ה ה; דודי לי ואני לו ב מ, ו ג, ז יא; הביאני המלך א ד ב ד, א יג יד מקביל אל ב ו יג, ז יג ה ו; שמאלו תחת לראשי ב ו, ה ג, הוא בקשה את דודה א ז, ג ב. מצאנו השומרים ג ז ה ז, השבעתי ב ז ג ה (ה ח) ה ד. תואר חבצלת, חבזיה בצל, הפקוע בסרם נפתחה ב א. גן נעול גל נעול ד יב, ה א ז יג. הנך יפה א מו יו ד א. מי זאת הנשקפה א ה ו (ג ו) ו יוד ה ה. קול דודי דופק ב ח (ג ז ד ו) ה ב נ. קומני לך רעייתו ב יוד ד א. דומה דודי לצבי, ודמה לך לצבי ב מו יו, ה יד. עד שיפוח היום ב יו ד ו ה יד, ועוד השקפות כאלה, כנאומים הנאותים לקורות הלאום ואהבתם את ה', ונמחקו הקאפיטלן אשר התעו רבים לדרוש כל קאפיטל על ענין שונה. ע' עומה אור פי' קאפיטל א על הרי"ג מצות, ב מעלות התורה, ג קדושת העבודה, ד' יסוד המצוות ובקשת הגאולה, ה גלות והשובה, ו שכל העמים יעבדו את ה' ויבקשוהו, ז קרבת הגאולה ונועם העבודה, ח ניחל הגאולה מצד חלול השם. בעל מחוה השיר חלק על מו חלקים, ועד"ז ר"מ אלמושונינו וזולתם, כ"א במחלקה אחרת, וכל פסוק ופרשה על ענין ומשא מיוחד, ורבים יתעו בשוא הקאפיטל אשר יצר הקרדינאל השפאני, על כן תפוג הורה והאמת נעדרת.

ס' קהלת יש בה פתיחה וחתימה, ומכיוח לברר בשלש דרכים. א) נסיון כמעשה, ב) עיון וחקירה עם המהנגדים, ג) החליט וצוה. בכל הספר נח או כמ מאמרים, י"ד שאלות וי"ד מענה, ויש לחלקו על יב פרשיות אלה: סיוב א) הבל ורעיון רוח ד יו. ב) ושבוני אני ואראה, שמוד, עד מ יוד אזהרות ופקודות. ג) מ יא עד יוד ג, וכן ה כ התבוננות. ד) יוד

ב עד ס"פ יא עצות ישרות, יב א—ז מוסר השכל, יב ח עד סוף החתימה.
 כאן אשאל חכמים אם לחלק על פרשיות קמנות לפי ענין נושא
 המאמר, אם כפי רוח החיפוש והמוסר, ואם לפי הסינון והביטויים, כמו
 ראיתי דברתי ופניתי ונתתי את לבי, ובהוספת מלה "אני" ידעתי, טוב, אם,
 אל, דאה, גם, עד. ודרך ציווי שלח, תן, שמח, וזכור... וחלילה להביט
 על קאפיטלן או חלוקת המחברים ירי משה וקהלת יעקב. ודע שגם למכמ"ן
 ביאר קהלת מבלי הבט על קאפיטלן, (פ' ה יש להקדים לפני פסוק א).
 רות כלה מגילה אחת ואין בה פרשיות קאפיטל 1 כב לפ' שאחריה.
 איבה הפרשיות הן שבעיות, א"כ מיוחד לכל אחד.

א סת"ר חלקיה הקרטונים ובעלי המסרה לחמשה ספרים, ונחלקו רו"ל מהיכן
 קוראין את המגילה, ונמחק 4, 5, 7, 8, 9, 10, ואין שם גם פרשה.
 בשושנים פ' ונכתב בספר שתחלתו, "וישם המלך כס", "כי מרדכי היהודי"
 ואמלא דבריו, הראשונים לא קראו ספריהם בשם ונקרא, שםם על התחלת
 הספר מדרש הדשא, הרנינו, לעולם כו' כמו שקרא רש"י ז"ל את ספר שמואל
 רבתי וכן מכילתא דרשב"י ששלשה ספריו בארבעה דפוסים הראשונים
 יתחילו, "והמשכילים יזהירו כוזה הרקיע" נקרא זוהר, וראב"ה העיר שברפוס
 ראשון אין הקדמה, וצע"ג בבשמים ראש.

דניאל פסוקיו שנו, ויש לחלקו על שלשה (יא) פרשיות, פ' א הקדמה,
 ב ספור א, ג ספור ב, ד ספור ג, יחל ג פסוקים לפני קאפיטל 4 ונמחק
 4, ה ספור ד כהילוקט ובר"ר פ' פ"ה, וכתוב אחרון הוא מחזה וספור
 השביעי, ו ספור ה הנשלם בס"פ ג, עד כאן חלק ראשון מן הספר, ו
 (בתנ"ך הנ"ל מאחד פ' א) הוא ספור ו, על בלשאצר הנהרג. עד כאן דבר
 בלשון נסתר, ומן פסוק ב סדר בעדו ויספר ג מנלות מחזיונות הסדרות,
 לימי מלכי בבל ופרס (ג גלויות, כחלום לילה א', בן שלשתם רמוז בפסוק
 אחד, פ' שמיני עי' ויק"ר), וחזיון חלום השני על אדום, וע' מהרי"א כי
 מן ה, ספור מחזה ד שלא הכין חא כנ. מ' פ' שלישיה, תפלת דניאל,
 ולא השלים החשבון, זמך על הנבון, ע ט א, יוד א, יא לא, יב לא,
 אודות שקוץ משומם. יו"ד ספור בודד, יא ספור בודד ונמחק 12, גם 4,
 11, 12 שהיא אמצע המאמר.

עזרא 2, 3, 4, אין בס צורך. ד ו ובמלכות אחשורוש, לר"ק הוא
 שלא במקומו, שהי' בימי קסערקסית, אבי ארתחשסתא ונאה לחלק בתחלת
 ה', וזה תלוי במחלוקת רב ושמואל בנמרא, ודעה פרקי ר"א, מי הי' בעל
 אסתר, ולהמבקרים עברו בב שנה טשנת אחת לרדיוש, ומשנת שתים לרדיוש,
 עד שנה השביעית לארתחשסתא בנו, עברו ג"ד שנה (המאמין לרו"ל
 לא יחוש ע"ד...)

עזרא 6 נמחק, מקומו בפסוק ג, בשנת חרא לכורש, ז נחלק יפה,
 ונפלג זמן רב, וזתחלה מגילה שלישיה, ומכאן והלאה נכתב ארתחשסתא
 בסמך, ואיננו הנזכר בס' ד ז, ועצם הספור יחל בפסוק ז. 8 אין צורך
 לחלק, 9, 10 נמחק שהוא ענין אחד, ע' מבוא, ונחמ"ל ח ט, יב, יג

צ"ד כה, דה"ב כ א יא, יור א, כא יו, בד כה, בו ז, כו ה. עזרא
 ספיר רשעת הש"ס יונים שבקש לרשת הארץ והממשיה ולהפוך דוד החדש,
 בני התעורבות, להיות כמותם. ולא אנו להתיהר, לעבוד אלקי ישראל באמת
 ובתמים, וכאשר לא השתתפו עמם בני לבנות יחד בית אלקים ונרשו את
 בניהיהם ויבדילו בני הנכר, חרה אף השומרונים, והעמונים, וכתבו שטנה
 על היהודים, ובקשו לפול עליהם בח"ב, בוו וילענו להם והתגרו בהם, והפחידו
 אותם. בין עזרא לנחמיה עברו בספר שנים, עד שהמלך השיב להם (נחמיה
 ה יד, יג ו). נחמיה ה' פחה יב שנה, וימי כתב ס' נחמיה' ע' ב"ב יד
 סנדררין ק. ורשי' רה"ש ג' — ביצה שו: וכתובות כד: קוראו בשם עזרא,
 כקבלת חז"ל. אך הנוצרים שחלקו שמואל מלכים ודברי הימים לשנים שנים,
 חלקו גם ס' עזרא ונחמיה, אבל בהרבה נח"י, מחוברים, וכן במסורת
 הפטוקים, נמסר ביחד הרפ"ח, וכן העיר הבחור במסורת המסורה, שלפניהם
 היו מחוברים, וראי' שעזרא כתב ספרו כי סוף רבה"י, ובשנת אחת לכודש
 בו' כה אמר כודש בו' דיא עמו ויעל". וכן תחלה עזרא בתנ"ך המצוין
 הלאה 70 מסודר עזרא אחר דה"י, אך המדפים בוכיכורג הפרוד ס נחמיה', כי
 גם' הנוצרים יש גם עזרא ג ועזרא ד המוויפים ומלאים היותו זכובים
 שעליהם או"ל כירושלמי סנהדרין פ"א וקה"ר ויותר מהמה וכו' כל הסכנים לביתו
 בשם כתבו קידש יותר סכ"ד ספרים מהומה הוא סכנים לביתו, כי בניו יעזר
 לנשות אחר מין היהודים המשיחיים, שהם בין היהודים, ויריבו ותפז' אחותה
 ותרב מהומה. קפיטל 7, 9, 10 אכצע הספור.

נחמיה השלים ס' היחש הכתוב בעזרא יב, ומאלישיב עד הכהן יודע,
 וזכר יהיה סרכרי הימים יב כנ, ויש למחוק 2, 3, 4, 5, 6, 7 ואם נקים
 ז', נמדים ו פטוקים ד לנ ולאחר 7 ד פטוקים ויתן. 8 יוקדם פטוק או ד,
 בסימן ז ה ז נמשך ספר היחש עד יב כו, כמו בעזרא ב, ס' ח נאה
 שהוא ספור ב, וישן (דברי המכוא אינו מוכרח וסמנו עד סוף הספר מחובר.
 ט ספור ב, יוד ספור ג, יא ספור ד, יב ספור ה, פטוק כנ מן דברי
 הימים נמשך לפטוק כו, ע' ז ז יו, טוב. קאפיטל 11 ב' פטוקים
 לפני סתובה.

דברי הימים דרך הנהגה לסיים, ימשפחות" ב נה, ד ח נא, לרס"ג
 קיצר בתולדות הרשעים, ולרנ"א סוויילנא קיצר בכל. ויש לחבר ולמחק
 2. 3. 4. ס' ה פרשה, ונמחק 6. 7. 8. 9. ס' יוד עיקר דברי הימים
 והחלת מלכות דוד, ונמחק 10, 11 גם 9 ב' פטוקים לפני פתוחה, ובאמצע
 שמחבר במצורו, וכן 12 ע' הג"ך המצוין. יג תחלה הענין והפרשה. 11
 ב פטוקים לפני סתובה. וכן אחר סתובה 14 ע' הג"ך המצוין, ונמחק
 14. 15. 16. 17. יח פרשה ונמחק 19. 20. (21). 22. לבעל מנח"ש
 הפרשה בפסיק ב' ונמשך להקודם שם כנ, כנ נאה, ונמחק 24. (25),
 27, 26, (28) 29 22 פטוק לפני סתובה. דברי הימים כ אין לחלקו
 כנ"ל, ונמחק 8, 4. ה פרשה, נמחק 6 שהוא אמצע ענין ודבור, עש"ו
 יד, ז א והבן. קפיטל 3 ב' פטוקים אחר סתובה, 5 פ' לפני פתוחה

בִּקְרַת הַקְּפִיטֵלֵן

זכן 7, ח פרשה, ונמחק 9, יוד פרשה נמחק 11, 12 שמויברים למעלה,
 ינ או יוד פרשה, ואחר מהם נמחק, 11 פסוק לפני ואחרי סתומה. 12
 פסוק לפני סתומה, וכן 15, 16 מויברים למעלה, יו פרשה ונמחק 18
 19 שהוא אמצע הספור, 20 כו' נמחק, כא או כג פרשה. ואני מסיפק אם
 חלק סלכות עתליה כב יוד, כג א, ואם למחוק. 21 אמצע ענין נ' פסוקים
 י סתומה, 22 פסוק לפני פתוחה, ויש מקדימין פסוק אחד, 22, 23,
 כה הוא פרשה, 24 גם 26 פסוק לפני פתוחה, ונמחק 26,
 28. כט פרשה, ונמחק 30, 31, 32. לנ או לד, פרשה, והאחד
 כהם נמחק וכן 35, 36 שתחלתו מחובר למפרו הקודם, המרדק ימצא
 עוד כמה חסרונות בחלוקת הקפיטלן.

אה הקפיטלן שינו והטיבו בזמן מאוחר, ואין איש יודע המעם שחילקו
 כן, והנני טציג חמישים שינוים, בחלוקת הנ"ך. ישן עם לשיין הנוכח במ'
 המסע צד 28 וראיתו ה"י הרב כו' יעקב בכרך בביאולוסמאק גדלו מרובע,
 + סדר עלתו משמאל לימין ויש עמודים שנרפס בדוחק ואותיות קטנות,
 ויש עמודים שבהם שימות פנויות שנרפס עם העתקה דף על דף, מיטל
 בלאט ה' חסר, ובראשו נרפס כן:

Ordo Librorum Veleris Testament Quem Secundum Biblio Germanica in Hac Edition Secundo.

ידה רצא תק פסוק	פסוק ce. exp.	שמו' ד' באמצ'	ת/כ/ב/א	ce. exp.	תק פסוק	קא. ce. פסוק	בראשית
32	33 יח	33 שמו"ב	יג	34	54	55 לא	בראשית
20	34 ד	35 מל"א	מו	50	33	32 לב	ויעקב הלך לב
32	18 ה	28 וישלח חירם	יז	13	29	25 ו	שמות ז
20	21 יא	31 ועתלי' בשי'	יב	32	28	32 דברים	ויאמ' באשלח ח
22	21 יב	19 בשנת שבע	יג	18	37	36 בא	שמות
4147	26 יא	29 דבהי"א	כב	30	30	31 לא	כי יננוב
66	81 יב	25 בני לוי גרשון	כג	26	27	19 לא	ויקרא
23	22 יג	69 דהי"ב	כד	68	23	30 והי"אש"פ ואין קנה	וידבר נפש כי כד
14	15 יד	28 וישככ אבי'	כט	29	16	15 ויקרא כו'	במדבר

עזה באי חשבון, בכ"ד ס"ק יש
 תלים כשש מאות ושלושים אלף, ונחלקו
 על פסוקים בשלשה ועשרים אלף ועוד
 מאתים ושלוש או סאה ושישים ותשע
 אם נוציא מזה פסוקי תלים 2527,
 גם איבה אסתר ודניאל, 678 שהפרשיות
 סבעיות וכן איוב אע אלף ושבעים,
 כסה"כ 4275, נשאר פסוקי הנ"ך אם
 נחלקם 18,928 על מאתים קאפיטלן
 יהי' לכל קאפיטל 38 פסוקים בקירוב

תק פסוק	קא. ce. פסוק	אייב
30	35	אייב
32	28	ויען כן הסערה
26	25	לא אכזר
12	11	קהלה
29	30	כי מי יודע
16	17	שיר השירים
14	12	דודי
14	13	מה יפן
23	22	ישעיה

בקרת קאפיטלן

	ה' פס'	קאפיטל	
פסקין ה"א אא"ד יהו בני 18 אכל	22	21	כי לא
הם מבעיים) ולמה עשה מחלק הקאפיטלן	"	נגד הפשט	פנים באמצע פס'
עז 929 וברם קאפיטלן קמנים פחות	11	12	לוא קרעת
מחשבה ועשרה פסקים, והלא אם	22	21	ידמיה
נחלק (לכד חמשה הספרים הנ"ל)	25	26	פי יתן
יעלו יותר מן כה עד כו פסקים לפי	30	31	דניאל
קאפיטל, וגם ארזים בני שבעים שמונים	29	28	שפר קדם
ותשעים, דלא הו' יכול לחלק כנ"ל,	15	14	חגו
וקצת להאריך או לקצר הקאפיטל בתנאי	23	24	ביום עשרים
שיחלק לפי סמורה פ"ם, או לפי	17	21	זכריה
הסגנון והענין, בכלל זה ארבעים או חמשים	17	13	ואשא, הכל
ומעט פחות כזה, ותסדרים שבמק"ג			
מספרים הסך 468, וכבר העירותי,			

זאינם מוחסום בדמיונות, ולא יעלו לנו, ובהם כל החסרונות שבקפיטל ואינם שיים ילדו. ביהושע 14, וישופים 6, משלי 8, ואיוב 8, איכה 4, ואסתר 1, דברי הימים 25, יהלים 19, בראשית 48, יבן שמיאל וסלבים, $34/85$, שמונה 29, במדבר 32, ישעי' 26, יחזקאל 29. הסדרים לפי מספר הפסוקים בשורה, בכל זה טובים מן הקאפיטלן, ולחלק על פיהם, אין שווה לנו, ולחלק על פי פרשיות או אפשר מפני שהן קצרות מאד, וכמו שכתב הבחור בכינוא המקראית, הקדמת הקדק אלהו, רבים הם פסוק אחד ויש גם פסוק אחד שנחלק על פתוחה וסגורה שלשה, ויש פ' סקן בלק, וכדומה, שאין בה פרשה כלל, וליא נדפס הנ"ך סתוקן לסופרים לכתוב סמנו עמוד על עמוד, היתה סיפר וכמה מספר העמודים עמוד פלוני פסוק פלוני, אבל לכד כי ידכו העמודים, הנה הנדפס עם פירושים, לא יוכלו לשמור העמודים כלל, ואבר השבין, ואיך ידע איש לציון מקום הפסוק, לואה חלקתי לפרשיות פתוחה וככל כ"ד כתבו קדש, עלה הקס"האו תמ"ה.

נסתה לחלק על קאפיטלן חדשים. כמעט פתוחות בני חמשים פסוקים ופגשתו מניעה בפ"ם מהמשך הענין, נסיתו על כאה עד ק"ב, ואסרו לי מכירו שיארך לתלמידים, ולדורשים בהבהר, לכן כחדתי לעשות מן שלשים פסוקים עד ששים ומבעים. ונסתה החלקך פתוחה העיומה כזה. א) כי סדר פרשה, ל"ג שבתות החלק הנחת, על שנים שלשה, לפי הפסוקים שבפרשה. ב) שבתות פרשת פ"ם, ופתוחה שבסופה אצל סתומה, חלקתי בפתוחה. ג) לספק הענין להמפרשים להסגנון. ד) ולחמת הרבה ענינים או פ"ם קרובים ול"ג, כילתו כמה סתם בפתוחה אתה שלא תקצר הרבה ותרבה הפתוחות.

סדר כתובים

כ"ב יה. יה. ה"ר סדרן ש"י נביאים וכתובים וכ"ה בשל"ה כ"י וכן בולגוא 5, 6	ב. כת"י פר לונדון	המספח 15262 2 כ"י פרוז לונדון	כ"י קירא המרוק עדה דבורים 8 כת"י כ"י עלעווען	אר. אריענ' 16 - 5 עארלי	אריז' 28 2626 א וכת"י 9	2201 אריענ' 7, וכת"י 8	5 עארלי עריפאן וכ"י 1, 2, 8 לבר אסתר 4, 5, 6	בולגויו 3 א
רות	רות	רות	רה"י	רה"י	דה"י	הלים	הלים	הלים
הלים	הלים	הל ל	הלים	רות	הלים	איוב	משלי	משלי
איוב	איוב	יב	איוב	הלים	משלי	איוב	איוב	איוב
משלי	משלי	שלי	משלי	איוב	איוב	רות	שיר	רות
קהלת	שיר	שיר	רות	משלי	דניאל	שיר	רות	קהלת
שיר השירים	קהלת	קהלת	שיר	שיר	רות	קהלת	איכה	שיר
קוונה	איכה	איכה	קהלת	קהלת	שיר	איכה	קהלת	איכה
דניאל	אסתר	דניאל	איכה	איכה	איכה	אסתר	אסתר	אסתר
אסתר	דניאל	אסתר	אסתר	אסתר	קהלת	דניאל	דניאל	דניאל
עזרא	עו"נ	עו"נ	דניאל	דניאל	אסתר	עו"נ	עו"נ	עו"נ
דה"י	דה"י	דה"י	עו"נ	עו"נ	עו"נ	דה"י	דה"י	דה"י

(*) גם בב"י 2, 20, 380, 413, 554, 737 וכ"י בולגוא נומר ת 4 א 5 a) 7. וכ"י טוויינען № 1,3 CXI, cod XIII, VI № A I, 16, Cod 22 XVI, ישעיה אבל תרי עשר אחר ירמיה יהוקא.

ב' פסוקים ביהושע ב"א ל"ג, יש ב' פסוקים גוספים כנ"ל A u 1280 26 פאלוגלאשי שונעינו 1485 — 1488 נאפלים 93 — 1401 ברעמציא 1404. וכ"י פארטא 20 קאמברידז שנת הרנ"ג, אריענסעל ה' רמ"ג, אבל בכל כ"י המדויקים והאוכחנים אינם, ולא כבבלי, ולא כסני, ולא כס' רמ"ח, ות' גאונים קדמונים ס' ע"ז, ומנחת ש"במס.

ב י"ד. ת"ר סדרן של נביאים וכתובים וכו' בשלשה כ"י *		המספר 16259 ב כ"י פרו' לתרוך		כ"י קירא המדויק ערה דברים ב כ"י עלשען		א"י ארזני' 16 5 שאל	
יהושע	Kasanater Di	ירמיה	ירמיה	ישעיה	ישעיה	ירמיה	ירמיה
שופטים	Roma Angelina	ישעיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
שמואל	pa 95 № 4	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
מלכים		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
ירמיה		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
יחזקאל		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
ישעיה		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
שנים עשר		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
קהלה		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
שיר		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
איכה		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
אסתר		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה
דניאל		ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה	ירמיה

* גם כ"י פארמא, 2, 20, 304, 380, 413, 574, 737, וכ"י בולוניה
 נומר ב 4 א 5 א 7. וכ"י סאווינגן 1, 3, Cod CXI, № 1, 3, Cod XVI, A VI 29. XIII, Cod
 A 1. 16 Cod ישעיה אצל תני עשר אחר ירמיה יחזקאל.

מספר אותיות ומלים (העתקתי מתנ"ך כ' דיג).

פרשיות	אותיות	מלים	פסוקים
בראשית	7234	1931	146
נח	6907	1861	153
לך	6336 (1234)	1686 (1931)	126
וירא	7862	2085	147 (151, 146)
חיי שרה	5314	1402	105
הולדות	5426	1432	106
ויצא	7512	2022	148
וישלח	7430	1996	154 לסריני' (153)
וישב	5970	1558	112
סקן	7914	2022/5	146
ויגש	5680	1480	106
ויחי	7395 + 144 (100)	1158	1834. 84/5
	№ 75 ת"ר לבנון לונגו (ט)	№ 20613	№ 1533, 4

פסוקים	סלים	אותיות	פרשיות 74
124	1763	6762	שמות
121	1748	6601	וארא
(110 א 105) 106	1655	6149	בא
116	1681	6423	בשלח
72 ^ב למעם העלין	1105	4022	יתרו
118	1462	2313	משפטים
96	1145	4692	תרוסה
111	1412	5430	הצוה
139	2002	7424	השא
122	1558	6151	ויקרא
№ 1206/7/9/10/11 92	16513/713 1132	63468/529 4432	פקודי
111	1673	6222	ויקרא
96 ⁹⁷	1313	5096	צו
91	1238	4670	שמיני
67 ⁶¹	1010	3866	חזריע
90 ⁹⁴	1074	4617	מצורע
80	1070	4214	אחרי
64	868	3229	קדושים
124	1614	6106	אמור
57	717	2656 2960	בהר
№ 859/8 78	2613/11905 1013	44982/7864 3992	בחוקותי
153 ⁹	1823	7393	במדבר
176	2264	8632	נשא
136	1140	7055	בהעלתך
119	1540	5820	שלח
95 ⁹⁸	1409 ⁶²	5325	קרח
87	1245 (1455)	4670	חקת
104	1455	5359	בלק
168	1887	7853	פינחס
112	1484	5852	מטות
№ 1233(1285) 132	16408/607 1462	62959/63532 5772	מסעי
105	1548	5972	דברים
118 119 122 ⁵	1878/70	7343	ואתחנן
111	1746/7	6865	עקב
126 ⁷	1932	4442	ראה
97	1523	5590	שופטים
10	1582	5856	תצא
122	1747	6811	הבא

פרשיות	אזהרה	מלים	פסקים	75			
נצנים חלך האוינו הברכה	4698	1210	40 } 30 } 52 } 41 }	956(952)3(5)			
					2326	1615	
					55075/54892	512	14294/14265
					1989	512	14294/14265
אתיות	לרמב"ם	20613	1834				
ספ' בראשי' 189	המסו' 75100	16513	1209				
שמות 190		11905	858				
ויקרא 191		16607	1288				
במדרב 192		14365	1642 953				
דברים 139		79856	5845	955/1496/4843			
כל התורה ...	ולרמ"ג, סיוג להורה						
נביאים	דף מ"ו 815280						
כתובים	ולהמסורה ח"ג דמ"ז						
בבל כ"ד בה"ק	65603						
ודקדוק הטעמים							

פסוקים לדקה'ם ותנך דר בער

חגי 38/7 נלה
זכריה 211 ירא
מלאכי 55/4 הלך
סכום כל הנביאים 9297 או 9294/5
הלים 1527 אבנר
איוב 1070 אע
משלי 915 אהב
דוד 85 פה
קהלה 222 כבר
שיר 117 על טוב
קינוח 154/184 קרים
דניאל 357 יצלהו, לעדן
אסתר 164/167 פניאל
עזרא 685/8 נחמיה
דה"י 1765/4 את השני 1656 תנ"ך
כל הכתובים 8064, נ"ב 17338
עם הורה 5845 עולה -- 31247
כל ההנ"כ 23203 ס מן ב' פסקים
,אדם" (בראשית ה. ה), וזכר במדבר ג'
מ"ג) וברח"י לרמ"ג 22000, ברכה"ם
וויניציא 38 יתרים, ולהילקוט 23199
אוה"ח לרמ"ג 23203, נייבוערס צאטוט 23207, יחשבון אוה"ח עולה 23240
ולדקדוק הטעמים 23241, בס' ר' דוסא 22747/44, ומנתי ומצאתי 23210.

יהושע 566 ירט שמים
שיפטים 618 תקן חיים
שמואל 1506/4 אשר"י
מלכים 1536/5 אך לו כת"י פרוי ולא
כמאיר נתיב ופיזרו 1534
סה"כ 4112
ישעיה 1292/72 ארב"ץ, תנך פיזרו ור"ג
איה"ח כ' 1295
ירמיה 1384/5 אשל דל ולא החצי
כהקיר ביר
יחזקאל 1273/70 ארג"ע ור' וינויא
(נ"א 1364)
שנים עשר 1050
הושע 197 קבצ"ה
יואל 73 מנל (70)
עמוס 146/44 יחזקיהו
עיבריה 21 אך
יונה 48 חיל
מיכה 105 מלכיה
נחום 47 יול
חבקוק 56/7, לבו
צפניה 53 גן
אוה"ח לרמ"ג 23203, נייבוערס צאטוט 23207, יחשבון אוה"ח עולה 23240
ולדקדוק הטעמים 23241, בס' ר' דוסא 22747/44, ומנתי ומצאתי 23210.

ד' שונג'ט 1488	ד' ניאל פ'ג'ט 1481/2	לחמ'ה	להסדרה בספר'ו	יהושע
	יג כי		יג יז	שופטים
יוד ה, יא ה	יוד, ח' ז פ'ג	יוד ה	יא א	שמואל א
	כח כג		כח כד	מלכים
כב ו	ככ ו	---	כא א	ישעיה
לג כא לו א	כג כא, לו א	---	כו א, לג כא	ירמיה
כה יוד, כו א	כה יוד, כו א	---	כו א	יחזקאל
	כו א	כה פ'ג		נחום
		---	א א	מיכה
ג יב	ג יב			זכריה
				תרי עשר
	עח לו		עח לו	הילים
פז יח	פז יח	פז יח	פז יח	משלי
כב פ'ג	כב פ'ג	---	כב פ'ג	איוב
	ה יד		ה ב	קנינת
	ב כא		ב ח	רות
	ו ט		ו א	קהלם
	ה ז		י א	אסתר
ו א	ו כ	---	ו א	דניאל
כה כג	כו כה	---	כו כה	דכה"י

חצי כראשית כ"ז מ'
 שמות כ"ב כ"ו
 ויקרא פ"ז ז'
 במדבר י"ז כ'
 דברים י"ז יו"ד
 למדיני י"ב
 חצי תורה ויקרא ח' פ"ו
 להסדרה בחמש ח' ח'
 ובאמת ח' ל"ה
 ראשית ל"ד כ'
 שמות י"ז פ"ו
 ויקרא י"א ח'
 במדבר ז' י"ז
 דברים יו"ד י"ג
 לעני כל ישראל

חצי הנביאים
 שופטים פ"ו ד'
 שמואל ב' ג' י"ב
 מלכים א' י"ב כ"ד
 ישעיה י"ז ג'
 ישעיה פ"ה כ"ג
 ירמיה פ"ט פ'
 יחזקאל פ"א ו'
 חלם כ' יוד
 ק ג'
 משלי כ"ה, ל"ג
 א"ף אחד
 א"ף שני
 ל"ף שלישי
 א"ף רביעי
 א"ף חמישי
 התמה פסוקים עד

פ"ה ארשום הפתיחות שנכלל כפר, ומספר פסוקים שנפתחה משמאל
בנאיזה קאפיטל פסיקי, מהחלה הפתוחה.

פסוק	מספר	מילה	מקום	פסוק	מספר	מילה	מקום
1	3	כב	ב	1	1	אלר	בראשית ברא
18	4	לח	ג	4	2	במנ	אלה תולדות השמים
2	6	לו	ר	22	3	גבט	ויאמר ה"א הן
8	7	נ	ה	1	5	דמ	זה ספר תולדות
1	9	לה	ו	9	6	הנב	אלה תולדות נח
1	10	למ	ז	15	8	ו לו	יידבר א' אל נח,
1	12	מו	ח	1	10	ז סר	ואלה תולדות ב"נ,
17	13	נח	ט	1	12	ח לח	ויאמר ה' אל אברם,
22	15	נח	י	1	14	ט מה	ויהי בימי אמפייל,
1	18	כו	יא	1	16	יוד מנ	ושירי אשה אברם,
1	19	גא	יב	1	18	יא עא	זדא אליו ה'
1	21	נג	יג	1	20	יב למ	ויסע משם אברם,
17	22	סה	יד	22	21	יג לו	זיהי בעת ההיא,
1	25	מ	טו	1	23	יד כ	ויהיו חיי שרה,
1	26	נו	טז	1	24	טז סו	וזאברהם זקן בא
20	27	סה	יז	1	25	יז מו	ויוסף אברהם ויקח
1	29	נו	יח	19	25	יז מם	זאלה תולדות יצחק
11	30	סה	יט	34	26	נו נו	ויהי עשו בן ארבעים
18	31	נמ	כ	10	28	עב	יצא יעקב מב"ש
1	34	לה	כא	25	30	כ עו	ויהי כאשר ילדה
1	35	ענ	כב	4	32	כז מו	וישלח יעקב מלאכים
1	37	מח	כג	18	23	כז לר	ויבא יעקב שלם,
21	38	מנ	כד	1	35	כח כמ	ויאמר א' אל יעקב,
33	39	נא	כה	1	36	כד מנ	ואלה תולדות עשו,
1	1	נ	א	1	37	כה לו	וישב יעקב בארץ
1	4	סא	ב	1	38	כו ל	גיהי בעת ההיא
1	6	סא	ג	1	39	כו סו	ויוסף הודר מצרים,
1	8	לו	ד	1	41	כז נב	ויהי סקן שנהיים
1	9	מד	ה	53	41	כח נח	והכלינה שבוע
1	11	מו	ו	16	43	ל לו	זדא יוסף אתם
1	12	מו	ז	18	44	לא/מא	ויגש אליו יהודה
1	14	נו	ח	28	46	לב/מא	ויבא יעקב מב"ש
1	15	לג	ט	28	47	לג נמ	ויהי יעקב בארץ
1	16	לר	י	1	50	לד כו	ויפל יוסף על פני
1	17	מו	יא	1	1	מד א	זאלה שמוה בני

ספר	פרק	פסוק	פתיחה	ספר	פרק	פסוק	קאפיטלן
26	11	ז	ראה אנכי נתן	1	19	ז	וידבר קדושים תהיו
3	14	ח	לא תאכל כל תועבה	1	20	ז	וידבר ואל בני
18	16	ט	שופטים ושופרים	1	21	ז	וידבר, אסור אל הכתבים יד
1	19	י	כי יכרית ה'א	1	23	ז	וידבר סוערי ה'
10	21	יא	כי תצא למלחמה	1	25	ז	וידבר בהר סיני
10	23	יב	כי תצא מחנה	3	26	ז	אם בחקתי תלכו
1	26	יג	והי' כי תבוא	1	27	ז	וידבר בערכך חסמים
1	28	יד	יהי' אם יטמוע	1	1	ז	וידבר במדבר סיני, א
9	29	טו	אתם נצבים היום	1	2	ז	וידבר איש על דגלו ב
1	31	טז	וילך משה וידבר	14	3	ז	וידבר פקוד את בני לוי ג
1	32	יז	האזינו השמים	21	4	ז	וידבר נשא ארב"ג ד
1	33	יח	וזאת הברכה אשר	1	5	ז	וידבר וישלחו מן המחנה ה
			יהושע :	22	6	ז	וידבר דבר אל אהרן ו
1	1	א	יהי אחרי מות	1	8	ז	וידבר בהעלותך
1	3	ב	וישבם יהושע בבקר	15	9	ז	וביום הקים את
2	5	ג	בעת ההיא אמר	1	11	ז	ויהי העם כמתאוננים ט
2	7	ד	וישלח יהושע אנשים	1	13	ז	וידבר שלח לך ייד 78
1	9	ה	ויהי כשמוע כל	1	15	ז	וידבר כי תבוא יא
1	11	ו	ויהי כשמוע יבין	1	16	ז	ויקח קרח בן יצהר יב
1	13	ז	ויהושע זקן	16	17	ז	וידבר וקח מאתם משה יג
1	15	ח	ויהי הגורל למכ"י	1	19	ז	וידבר וזה חקת יד
1	16	ט	ויצא הגורל לבנ"י	22	20	ז	ויסעו מקדש יבאו טו
1	19	י	ויצא הגורל השני	2	22	ז	וידבר בלק בן צפור מז
1	20	יא	וידבר ה' אל יהושע	41	22	ז	ויהי בבקר ויקח יז
1	22	יב	אז יקרא יהושע	10	25	ז	וידבר פנחס ב"א יח
1	23	יג	ויהי מימים רבים	52	26	ז	וידבר לאלה החלק יט
			שופטים :	1	28	ז	וידבר צו קרבני כ
1	1	א	ויהי אחרי מות	2	30	ז	וידבר משה אל ראשי בא מ
1	3	ב	ואלה הנוים אשר	1	32	ז	ומקנה רב הי' כב/ג
1	5	ג	והשר דבורה וברק	1	38	ז	אלה מסעי בני' כג
1	6	ד	ויעשו בני' את	1	35	ז	וידבר ה' בערבות מואב כד
15	7	ה	ויהי כשמוע גרעון	1	1	ז	אלה הדברים אשר א
29	8	ו	וילך ירובעל ב"י	2	2	ז	ויאמר ה' אלי לאמר כ
1	10	ז	ויקם אחרי אבימלך	23	3	ז	ואתחנן אל ה' ג
2	13	ח	ויהי איש אחד מצרעה	1	5	ז	ויקרא משה אל כ"י ד
1	16	ט	וילך שמשון עותה	12	7	ז	והי' עקב תשמעון ה
2	18	י	וישלחו בני דן	1	10	ז	בעת ההוא אמר ו

פתוחה זקאפמלן

קאפ' פ'	פתי' פפ'	פתי' פפ'	פתי' פפ'
1 3	סב	ג	ויתחתן שלמה
15 5	סח	ד	וישלח חירם
18 7	לט	ה	וישלח המלך שלמה
1 8	סו	ו	או יקהל שלמה
1 9	נו	ז	ויהי ככלוה שלמה
1 11	סנ	ח	והמלך שלמה ארב
1 12	סז	ט	וילך רחבעם שכם
1 14	נה	י	בעת ההיא חלה
25 15	כד	יא	ונדב בן ירבעם
1 17	כט	יב	ויאמר אליהו התשבי
46 18	סה	יג	ויד ה' היתה אל אלי' יג
1 21	ל	יד	ויהי אחר הרברים
2 22	נג	טו	ויהי בשנה השלישית

מלכים ב':

1 1	מה	סז	ויפשע מואב בישראל
1 4	מר	יז	ואשה אחת מנשי יז
1 5	נ	יח	ונעטן שר צבא
24 6	לו	יט	ויהי אחרי כן
7 8	ט	כ	ויבא אלישע
1 10	נו	כא	ולאחאב שבעים בנימ
1 12	סז	כב	בן שבע שנים
1 14	סא	כג	בשנת שתים ליואש
13 15	סו	כד	שלוש בן יבש
1 17	סט	כה	בשנת שתים עשרה
9 18	סו	כז	ויהי בשנה הרביעיה
1 20	סז	כז	בימים ההם חלה
1 22	נ	כח	בן שמונה שנה יאשי' כח
31 23	נו	כט	בן עשרים ושלש שנה

ישעיה :

1 1	אר	א	חזון ישעיהו
1 2	נד	ב	הדבר אשר תזה
1 5	סג	ג	אשירה נא ליירדי ג
1 7	נד	ד	ויהי בימי אחז
7 9	ה	ה	דבר שלח ה' ביעקב ה
1 13	נד	ו	משא בבל
1 15	סד	ז	משא מואב

קאפ' פ'	פתי' פפ'	פתי' פפ'	פתי' פפ'
1 20	יא	ענ	רצאו כל בני
שמואל א':			
1 1	לח	א	ויהי איש אחר
11 2	סו	ב	וילך אלקנה הרממה
21 3	סי	ג	ויוסף ה' לרראה
5 7	ס	ד	ויאמר שמואל קבצו
26 9	סב	ה	וישביטו ויהי כעלות
1 13	ער	ו	בן שנה שאול
52 14	נס	ז	והתי המלחמה חזקה
1 17	סג	ח	ויאספי פלשתים
6 18	סט	ט	ויהי בבואם בשוב
1 20	סב	י	ויברח רוד
1 21	לט	יא	ויקם וילך ויהונתן
1 23	נא	יב	ויגידו לדוד לאמר
1 25	סג	יג	ויסת שמואל ויקבצו
44 25	לח	יד	ושאול נהן את מיכל
1 28	סו	טו	ויהי בימים ההם
1 30	סד	טז	ויהי בבא רוד

שמואל ב':

1 1	סד	יז	ויהי אחרי מות
6 3	סו	יח	ויהי בהיות המלחמה
1 5	סח	יט	ויבאו כל שבטי י'
1 7	סז	כ	ויהי כי ישב
1 9	לב	כא	ויאמר דוד הכי
1 11	נח	כב	ויהי לתשובת השנה
1 13	עב	כג	ויהי אחרי כן
1 15	נ	כד	ויהי מאחרי כן
14 16	לו	כה	ויבא המלך והעם
27 17	כו	לה	ויהי בבוא רוד
1 19	ס	כו	וירגזו הבלך ויעל
41 19	נב	כז	ויעבר המלך הגלגלה
1 22	כט	נא	ורבר רוד לה'
1 23	סד	ל	ואלה דברי רוד

מלכים א':

1 1	נג	א	והמלך דוד זקן
1 2	סו	ב	ויקרו ימי רוד

פתיחה וקאפיטלן

קאפ' פ'	פתי' פכ'	פתי' פכ'
12	נג	איוב מוסר אוהב דעה ז
14	נד	חכמות נשים בנתה ח
20 15	ם	בן חכם ישמה אב מ
24 17	לג	את פני סבין חכמה י
10 19	ג	לא נאווה לכסול תענוג יא
21	ס	פלני מים לב מלך יב
23	סמ	כי תשב ללחום את יג
25	סו	גם אלה משלי שלמה יד
11 27	עב	חכם בני ושמה לבי מע
30	סד	דברי אנור בן יקה מז

איוב:		
1	לו	איש היה בארץ
2 3	כה	וען איוב
4	סה	אליפו
6	נא	איוב
8	כב	בלדר השוחי
9	נו	איוב
11	כ	ציפר הנעמתי
12	עה	איוב
15	לה	אליפו
16	לח	איוב
18	כא	בלדר
19	כס	איוב
20	כס	צופר
21	לד	איוב
22	ל	אליפו
23	כב	איוב
25	ו	בלדר
26	יד	איוב
27	נא	איוב
29	כב	איוב
31	כג	איוב
32	נה	אליהוא
34	נה	אליהוא
36	נו	אליהוא
38	עא	ה'
40	נה	ה'

קאפ' פ'	פתי' פכ'	פתי' פכ'
13 47	ם	כה אמר ה' גה נבול
הושע:		
1 1	לם	א דבר ה' אשר
4	עה	ב שמעו דבר ה'
9	כג	ג אל השפת ישראל
12	ד	ד סכבוני בכחש
יואל:		
עמוס:		
1	מו	א דברי עמוס
4	נד	ב שמעי הדבר הזה
7	ג	ג כה הראני ה'
עובדיה:		
יונה:		
מיכה:		
דבר ה' אשר:		
3	כד	ב וה' באחרית הימים
נחום:		
1	נו	א חבקוק
1	נג	א צפניה
1	לח	א חגי
זכריה:		
1	כה	א בחדש השמיני
4	ם	ב וישב המלאך הדובר
7	לג	ג ויהי בשנת ארבע
20 8	לג	ד כה אמר ה' עוד
1 11	עא	ה פהח לבנות דלתוך
מלאכי:		
תלים:		
1	נא	א משלי שלמה בן דוד
3	כב	ב בני תורת אל העובב
5	כב	ג בני לחכמי הקשיבה
20 6	כב	ד נצור בני מצות אביך
8	נד	ה הלא חכמה תקרא
10	כג	ו משלי שלמה בן חכם

פס' בס'	קאפ' ס'	פס' בס'	קאפ' ס'
— 1	7	ב	ח
— 8	8	ח	ב
— 9	9	ט	ב
— 10	10	י	ב
— 11	11	יא	ב

עורא:

— 1	יא	א	ז
— 2	ב	ב	ע
— 3	ג	ז	ל
— 5	ד	ז	ה
19	6	ה	ז
— 8	ז	ז	א
— 10	ז	ז	ב

הית:

— 1	א	ב	ה
— 3	ב	ב	ט
— 1	א	ב	ז
— 2	ב	ב	ז
— 3	ג	ט	ז
— 4	ד	ט	ז

נחמיה:

— 1	ח	א	ל
— 3	ט	ל	ט
1	י	ל	ט
(1	7	ט	ט
6	7	ט	א
71	7	י	ל
— 9	י	ז	ל
— 10	י	ז	ט
3	11	ט	ל
— 12	ט	ז	ל
1	13	י	ל

דברי הימים א':

— 1	א	ז	ד
— 2	ב	ז	ה
— 3	ג	ז	ט
— 5	ד	ט	א
— 6	ה	ט	ט
— 7	ו	ט	ט
— 8	ז	ט	ט
— 9	ח	ט	ט
— 10	ט	ט	ט

דניאל:

— 1	א	ב	א
1	2	ב	ט
14	2	ב	ל
1	3	ג	ל
31	3	ד	ז
1	5	ה	ל
1	6	ו	ב

אמתר:

— 1	א	ב	ה
— 3	ב	ב	ט
— 6	ג	ט	א
10	9	ד	ב

קהלת:

— 1	א	ב	ה
—	ב	ב	ה
17	4	ג	ט
10	6	ד	ל
— 8	ז	ה	ז
7	9	ו	ל
— 11	ז	ז	ב

דברי קהלת:

— 1	א	ב	ה
—	ב	ב	ה
17	4	ג	ט
10	6	ד	ל
— 8	ז	ה	ז
7	9	ו	ל
— 11	ז	ז	ב

קאמ' פ'	תהי' במ'	קאמ' פ'	תהי' במ'
— 8	יהו סקץ עשרים (כה עא)	— 12	אלה הבאים אל
17 8	או הלך שלמה	— 13	זיעץ דוד
— 10	הלך דהבעם שכמה בו נח	3 15	זיקהל דוד
— 13	בשנת שמונה עשרה בו ע	8 16	זידו לה' קראו
— 17	ויסלך יהושפט בני נח	— 18	זידו אחרי בן
— 19	וישב יהושפט	— 21	דעמד שטן על
4 21	ויקם יהורם	— 23	זודוד זקן ושבע
1 23	ובשנה השביעית	— 25 (31)	(ויבדל דוד
— 25	בן עשרים וחמש	— 26 (32)	למחלקות לשערים
— 27	בן עשרים וחמש	— 27 34	זבנ"י למספרם
— 29	לה לו (יחזקיהו סלך)	— 28	זיקהל דוד את
— 30	לו סח (וישלח יחזקיהו)		
— 32	לו ינ		דברו הימים ב':
— 33	לח כה	— 1	זיהחוק שלמה
— 34	למ לנ	— 3	זיחל שלמה לבנית
— 35	מ נ	11 5	זיהו בצאת הכהנים
		— 7	זכבלות שלמה

מספר פתיחות בכל ספרי קדש הם: ארבע מאות ארבעים וחמשה = 445: וסימנו: כתיבה, המה".

סדר כתובים לרו"ל ב"ב יד, רות תא"מ ק"ש קינה דע"נ דה"י, ולהספרים דה"א. תא"מ רש"ק ק"א ד"ע, ולהנוצרים וכן אשכנזים המ"א מגילות דעו"ג דה"י ובכת"י כשונה כנ"ל, וחשבונו כד ספרים ב"ב יד טו, שיה"ש (נפת המפנה) קה"ד (רברי חכמים) ירו' סנהדרין פי"א, חשמנאי' ב"ב יד טו, בן סירא מח סמ יבתג' קרח ובסד"ר פ' יג ית הוסיף עליהם יא ספרים, חוץ מספר יונה, זחלילה לפרש כהמבקר ר"י ר"מ על ס' אפוקריפין המווייפים ואשר הוזכרו חז"ל מהאמין בהם, והמכנים יותר סכ"ד, ככניס סרומה בביתו ומשטמה בבית א'. ועלתה כדעתו שהם יא ס'. הנוכרים ברכו הימים א כמ כמ, דה"ב טו יא, לו יח, מ כמ, יב טו, יג כב, יב טו, לג יב, כר כו, כ כד, ס' ס' מלכי ישראל ס' מלכי יהודה וישראל, דברי שמואל הנביא, דברי נתן הרואה, דברי גד החוזה, דברי יהוא בן חנני, (אין לחשוב דברי עזוהו אשר ב' ישעיה חזון ישעיהו) מדרש המלכים, נבואת אחיה השלוני: מדרש עדוא הנביא חזות עדוא (יעדי) החוזה, דברי שמעיה, אחד עשר במספר, ולפי ערות דברי הימים שהדפיסו דנה"ו, במ' אגרת ארחות עולם (לר"א פריציל), דפוס פראנץ וס' אבן ספיר ח"ב נמצאים ביד יהודי מלכאר בני שבט קאנאריצי שבאו מהימן, ובידם ד' ספרים, נבואת גד, נתן, שמעיה, ואחיה וכן מגילת אסתר, בשפת מלכאר (וממנה יש להעתיק ולהבין המגילה) אבל החכם הר"א הרכבי, השיב לי בהמצפה ש"א חוברת ב', שאינו נכון הערות, ונראה שכיווני זולת יונה ע' שס"ד פ"ה הו' יכמות צח.

ו' א) בנ"ו ומנ"א סי' רפ"ד בו' ז"ל הלבוש תמחהו כל ימי שלא
 ראהו בא' בן המקומות, לכתוב ההפטרות בדין ספר, כמו שכותבין המגילה,
 כי היה נ"ל שאין יוצאין בצבור בלל, בקריאות ההפטרות שקורין בחומשים
 הנרפסים, כיון שאינן נכתבים ככל הלכות מ"ת או מגילה עכ"ל, וכן כ'
 בהגהת י"ג. ואני אומר שמהנה קדמונים הוא עיקר בו' שאין יכולת ביד
 הצבור לקנות להם נביאים שלמים, ואם כן השתא שנתגלה מלאכת הרפוס,
 והספרים הו"ל כוול, אסור לכתוב ההפטרות פחות מספר שלם אפילו למ"ד
 מגילה נתנה (דלא כמו"ו יו"ד ומחה"ש, ע' רש"י. בנימין ס', ויו"ד רפ"ג
 ס"ב) דהא ק"ל דפוס כתיבה מעליותא הוא, כמו שכתבו מנ"ע ל"ח צ"ג
 ומשא"ב ול"ח, ואי טשום שכותבין בנייר, ובלא דיו, שאר ספרים א"צ זה
 וא"צ גלילה וכן ב' הכל בו בשם הרשב"א (תפ"ז, והוצא כהה"ד) שאין
 מקפידים על זה בהפטרה, וכן טברכים על שיר השירים הכתובה על נייר,
 דלא כמו שנדהק הב"י ע"ש בסו' קע"ד, רשד"ס ח"ב קפ"ד וע' הלק"ט לד"י
 האניו, שבני"ע ח"א, חו"י ק"ו פ"ד, בני חייא רפ"א, ו' חביב ה' נימין
 קכ"ז, שער אפרים ט, לד"א סי' ח, בני יונה דף י"ד, תשובה מאהבה
 ח"ב רצ"א, וכ"ס נ"א, ופכל מקום דעת מנ"א, דצריך לקרוא ההפטרות סתוך
 נביא שלם, ולא מהפטרות הנרפסים בחומש, וע' קרבן נהגאל פ' הגזקין
 סי' מ"ח, וא"ר, ואשל אברהם, ואליהו רבא ב' שגם הלבוש ידע תסיתם,
 על כתיבת ההפטרות לבר. ד"ר היינריך, פנחס החנוכי העתיק בעדי פו"ס
 כ"י שבאוצר וויען, וכן ד"ר גאסער כלונדון י"ל הפטרות כ"י עם פו"ס וכבר
 הועילו (בכתיבה הפטרות) שנכתב על קלף וכהלכות ס"ה, וראיתם משיך
 השירים ואיכה, אינה ראי', במפורש בלבוש סי' תקנ"ט. ואדות הכרבה על
 איכה ושאר מגילות, ע' מ"ס פי"ד, ת' רמ"א ל"ה, ביאור הגר"א, ומעש"ר,
 והנהיג רש"ש, ושלחן הקריאה שיש פוסקים לקרוא בלא כרבה, וכן בהפטרות
 פסילה וע' מש"ו. גם כ' אלי' רבה ועוד דקצת פוסקים ודאי ס"ל דכעי קלף
 בעיבד לשמה ודיו כשר וכמ"ש רמ"א סי' קל"ד, ועוד דודאי כתיבה עדיף
 מדפוס, ועוד שלא נרפסו השמות בקדושה כמו כתיבה עכ"ל א"ר, והנה חבל
 נביאים אומרים שהרפוס אין כה קדושה, וע' מנחת כהן ומכתב מאליהו,
 בית שמואל ופר"ח בסו' קכ"ה, והב"ח תרנ"א, ופר"ח שם.

ב) ועוד הלא כל קדמונינו, וכן אשר בספרו הנורא (כן כ' עליו
 ר"מ לינזאני) שהר"ם בדק ותיקן ס"ה שלו על פיו, ועל קבלתו אנו סומכים,
 הניח לנו פתוחות וסתומות, בכל ב"ר כתיבי קדש, ולפנים דקדקו לכתוב
 אחריו, ע' דקדוק המעמים לייפציג הרל"ם, צ"ד י"ט כ"ט ל"א ל"ח, וזכר
 גתן בשם דב נטרונאי גאון, ומצאנו כגמרא מגילה כ"ד, כ"ו, תוספתא
 בישיעי' נב ג, פרשיות שאינן הסדרים (ולא חלוקה של הנוצרים לפני ת
 שנה) וכן במשלי ודבה"י, ע' שבת קה. פסחים סב, רש"י יומא עו, סוע"ק
 סו. כ"ב קסד, וכן בעיני ראיתי בהג"ך הכתיבים על קלף במדינות שונות,
 ברמשק במצרים, באושפיניא (ס' ספרד המדויקים), במלולא, מולודא, קסלוניא,
 וערי אמיליא, וערי אשכנז שגבתו ע"י יהודים רבנים (שאינם קרצ'ים) וגבס

מצויין או כתוב ההפטרות, ונכתבו ע"פ מצות וכהוצאת הנשיאים ר"ש הלוי וכו"ב — וככל אחד מהם יש בנ"כ פתוחות וסתומות, כמו שנכתב בס"ת שלנו, והרו"ה וכן הרש"ד, ה' לו דק שלשה כתבו יד (של רמב"ן על קלף נכתב בוודומיזא, מכיבויהיק של יאבלונסקי, וכ"י שנת רמ"מ של זעלינסאן) ולא ה' יכול להכריע הפו"ם, ובעל מנחת שי שהיו לו ששים כתי" (לפ"ד הרש"ד) הלא גם במלא וחסר שבתורה ונו"כ, לא זכר דק אחד מעשרה, למאה, ולא כבעל קרית ס'. ותנ"ך של מנחת שי הגרפם במנציבא הק"ב, גרפם בו מעיות הרבה (יודע ספר) ובעל ק"ם הגיח ס' כ"י גם על נו"כ, אבל נעלם ונאכר חפשתיו בקאטולוגין של ביבלייתיקן ראדופא. ואינו, שאלתי פי הביבליוגרף ר"ם שמינשניידער ואינו יודע, וכן עד המסורה יש לנו שבעים ספרים ואין בהם מסורה על מספר פו"ם, כמו שיע לנו החלת פו"ם ומספרן בתורה, ורשומות ברמב"ם, ומחזור ויפרי, וס' תיאג' כו' כו' ועל פה ברוח אי אפשר לזכור אלפי פרשיות ויש פסוקים שנים — ופי זכור אם הפרשה בפ' זה או בהשני המתחיל כמו הקודם לו, וכי דברי הנביאים נאמרו למרע"ה, אלא שלא נתן לו רשות לנבואה, עד זמ שיבא הנביא שהוא ינבא, בן כס' התורה אם חסר או יתר או חליף פרש' אחת אסור לקרוא באותה ס"ת, וכן בנביאי האמה יש לכתוב עם פו"ב כר"ת. וקדמונינו עמלו וכתבו ומסרו לנו. אי לנו שבעה"ד נשכחו מסמך מרוב טלטל, ומדרג רב שנעשו בימי הבינים, וספרי קדמונינו נגזלו וה באוצרות השרים, לכד אשר נשרפו ע"י גזרות הכושלים, ירו פרש צד ע כל מחסרינו.

(ג) והפר"ם הם עיקר והנאי הספר, ולא לכד בקיאה, ועוד קריא הפטרה ה' בימי המשנה והגמרא זמן שלא ה' דפוס כלל ואך נקל במצוה (דרכנן) דרבים, ואך יאומן כי דברי המלכים או נבואת כל נביא, שבכל הספר סאמר א' של זמן וימים אחדים שאי אפשר כלל הפסק הדבור כלל פרשה והפסק בין ענין לענין, לנח או להתבונן בין ענין ולהתעורר על הגם ויפה כתב הרש"ד בכרכי יוסף (דיהרנפורט הרס"ג) על זה ידוע כל לב יודיע כל עין שעזבונו זה כמה מאות שנה מלכתוב הנ"ך בקלף מעובר, כשורמט, בקנה וריו, וצורת השורות, ושינוי אהיות גדולות וקטנות, מנוקדת במזרות ותלויות לפופות ועקשות, מלא וחסר קרי וכתוב הנין ויונין, ופתוחות וכר"ת, וקדוש השמות, ובגלילה ועמוד. וכבואי לוילנא מצאתי שה"ד יוסף בה"ר ר' אלי' פעסעלעס, בחכרת בן אחיו ר' ארי' ליב כ"ד דובער ז"ל ההנרבו יחד לכתוב כל כ"ד כתבי קרש על קלף וקדוש השמות, שציוו לסיפרים האומנים והבק אים במעשה כתב נאה, ואני נהעכתי שם איזה חרשים, ונהאכסתי אצל הרב ר' יוסף ברצ"פ הנ"ל עד שנגמר, והשלימיה ביום נ', ז' אדר הקמ"ג, ולבי עירני לכתוב שירה בנויה משבעה עשר כתיים בשבח הניביים אשר הוציאו כספם על הדבר, ועל גודל הענין, עכ"ל כס' ברכי יוסף. ועוד ההנ"ך במשך ארבע מאות שנה, הח ביד ערלים וסיפרים כיהוד כיד המשיחיים הכסיתים ומתעים וכל מחשבתם לעבו"ם, וס' שכתבו מין ישרף, וכש"כ שאין

לכרך עליו ולהוציא הרבים בהפטרות וברכותיה — וה"ל שבימינו מרבים לפאר ולרומם בתי התפלה ואין כסף וזושב, ונקל לכל חברה לצוות לכתוב ח' נביאים בקלף כד"ח וקדש השמות, וגם הכהב כד"ל, גם הב"י והמנ"א ישבו המנהג, כשום עת לעשות ורוב ענות, אבל לכתוב דעתם לקרוא סתנ"ך נביא שלם, ועל הדפוס רוב הפוסקים סוברים שאינה ככתב, כפרם בקדוש השמות הנחוצה, ואם בצרכי הכלכלה והלבוש או בכל עסק, האדם עושה באופן שלא ישאר ספק, פן יזיק לו ולעסקו, ודאי ראוי ונכון שיהיו לכל צבור, נביאים שנכתבים בקלף כהלכות ס"ח וקדש השמות (ודוקא ע"י יהודים כשרים, שומרי שבת). ודודי וקני הגר"א ז"ל במעשה רב סימן קל"ו, הסכים להב"י והלבוש וא"ר ויש נחלקין לקרוא בהפטרות כהוך נביא שלם שנכתב על קלף, עם פתוחות ומתובות וקדוש השמות וש"ד כדון ס"ח, וכן הנהיג פק"ק ווילנא, ואחריו נמשכו כל גלילות רוסיא המערבית, שכותבים נביאים על קלף, ובגלילות וקוראים בהם בהפטרות, אשרי חלקם! וברוכים יהיו *). שאלתי וחקרתי הסופרים דפק"ק, מאין יודעים פו"ם ועל מי סמכו ומדוע יש שינוים וחלופים בנביאים וכתובים שראיתי, ואמרו לי שאינם יודעים מאומה, דק מניה אחד דשם בנתנ"ך שלו על הגליון סקום פתוחה ומתובה שהעתיק מן נו"ב הכתובים כד"ח והם בקליוז דג' פרנס, והוא שנקרא קליוז של ר' ליבלי ר' בערוש, ומתנ"ך הלז העתיק טופר בגליון תנ"ך שלו ומסגנו העתיקו סופרים אחרים, ונפלו מעיות ברשימותיהם, וגם בכתיבתם כשהמקום צד, או בשגנה ירבו מעיות בנו"ב, ומעולם לא דשם מניה לתקן פתוחה ומתובה בנביאים שכותבים על קלף, וכן אמרו לי מניה ספרים דפה, קנאת ס"ק אבלתני, ועל הסופרים אני כועס, שאינם מדקדקים בזה ועל המניחים העצלים לתקן, והולכים בחשך. ונסעתי לפני מ"ו שנה בערך למינסק קאוונא זבואליסטאק כו' לדרוש על מניחים ומפריחים, הנמצאים בערים שונים, וערכתי להם ולרכנים הרבה עשרות מכתבים, ולא העליתי מאומה, ויש שכתבתני עשרה וחמשה בתבים עם קאנווערמין לתשובה, ולא ענו כלל, ואתרים ענו שמניה פלוני מת ועמו מתה ידיעתו, ואתרים הודיעוני סופר מניה מפורסם שנעירו או סמוך לו, וכי נכונים להדרש לי, לשלוח לי העתקת פו"ם, בשכר מרחה שקצבו לי כל אחד מהם, וזאת עלתה בידי:

א) המניה ר' ח"ט העתיק בערי, בזמן 14 שעות, פו"ם מנו"ב שנקליוז פרנס הנ"ל, שהרש"ד הי' על הסיום ז' אדר תקס"ג, וכ' שנכתבו ע"פ סופרים אומנים ובקיאים, אבל לא כתב שהגיה אותם, ולא שהגר"א ערך הפו"ם או הגיה אותם. ולסמוך על רש"ד קשה שהוא לא ראה מעולם דק שלשה כתי" (ע' אור לנהיבה) ועליו השיני הרו"ה בשום שכל, שלפעמים לא הבין המסורה, וטעה במו"ח, וכן השינו מנחת כליל. ב) בגליון נביאי קליוז פרנס, ישעיה' מוגה על הגליון פ' ובפנים סתומה ולהפך, ומי יודע

* לקרוא בנביא הוא מצוה מן המובחר, ואין זה שייך לענין לעז על אכותנו אשילו בגופנו נתחדשו ונשתנו הרבה דברים אצלנו.

אילי רשם רב"ד מה שמעה הסופר, או מניה וולתו הגיה כן ולא תק. בפנים, ומי יודע להכריע את מי הצדק, לכתוב בכפנים, או כגליון. ג) ס' יהושע חסר, בשאר נו"כ נרקב ונקרע, ועכברי גיזי, והרבה ידיעות נחלפו על חרשות, ואין יודע איך נעקרו.

ב) שלש נביאים ישנים ראיתי בקליון הנ"א והעקתני הפו"ם, וחמשה נביאים הם חרשים מקרוב.

ג) הוגר לי שיהושע החסר בקליון פרנס, נמצא בק' ר' ליב שמראשין והעקתני, אבל מצאתי בו בהרבה פרשיות יחיד כנגד רבים וולתו.

ד) בקאוונא ראיתי (ה"י הסופר ר' גדליהו ע"ה ומעוכונו קנה ר' חיים סופר) תנ"ך לונדוני, ובגליון מתוקן ע"פ המסורה, ונס דשום פ' או ס' לסמן הפרישה, שהגיה מניה ספורסם החסיד ר' אברעמל ראנאלער, תלמיד זחתי המניה. צדק וחסיד ר' שמואל הקטן ז"ל. (ומי יודע אולי נעתק מנו"כ של הקליון ר' ליב דר"ב).

ה) המניה ר' אייוק מקראו שהי' בשאוול הגיה נביאים בוועקסנא, והדיין ר"ם שם ר' זלמן לויטס (חתן הגאב"ד) העתיק בערי סהם פו"ם.

ו) העתקתי מגליון תנ"ך של ר' חיים יצחק מרענער מניה מדווינסק הדר פה.

ז) העתקתי מגליון תנ"ך הסופר ר' אהרן ובגליונו פו"ם.

ח) בדווינסק (על הפיאסקס) כן בוואלקאוויסק, יש מקראות גדולות אונגוואהר רפוס ר' אהרן ב"ד חיים דוד סג"ל ושוהפיו, והמניה הוא ה"ד אברהם עדיל מואמישץ כן הגאון הדרשן מהר"ל עדיל ס"ם מסלאנים, בעל אפי"ה (באפ"י ר' לעמבערג הקפ"ם) עשה המניה הלו פיוס ושיר לכבוד אביו וספרו, שם פו"ם שהעתיק בערי ר' יהושע לעווינסאן, והשליסם רח"י מרענער הג"ל, והשערתי שלקח אולי הפו"ם סתנ"ך של הרב ר"י סלאנימער, הנמצא כעת במלאנים, ובלי ספק הוא נעתק מן נו"כ של קליון ר' ליב ר' בערוש הג"ל.

ט) בפארמא מצאתי נביאים ראשונים עם פ"ש"י קטנים, ובהם פְּרָחוֹת דפוס ואלקאווא תרע"ג 1817, בדפוס ר' גרשון הלוי לעמערדיס, במצוות ורוצאות הנניד ר' אהרן בהרב הגאון סו"ה משולם הכהן ס"ם דק"ק לבוב. וסן ס"ב רשום שם ס' פ', וכן נביאים אחרונים (ר' לעמבערג הרי"ם דפוס אהרן ב"ד חיים דוד סג"ל, במצוות אהרן בהרב הגאון משולם הכהן ס"ם רלבוב).

י) ירודי הגאון אדר"ת, שנפטר בירושלים ת"ו כ' ל' כי מהר"ל שוסלאוויץ המהבר אוצר השמות (ווילנא תרל"ו), סידר פו"ם ועל המסורה, ודרשתי במינסק וא"י, והשהדלתי בבקשות להשיג רשיון לנסוע בפב"ג לבקר אוצר העדה והקאדעמא, ואוצר הבאראן גינזבורג, לא הרשו על זה אלמגתי בנו וחהני בווארשא, גם שם שלחתי ולא מצאתים.

יא) קנתי ביוקר הנ"ך לייפציג תרכ"ם — ז"ה 95—1869 שהרמסי

ד"ר זעליג בעער, פרופיסור ודעליטש (איננו הכופר ע"פ כתב היתרות) ונדפס ע"פ כ"י, עם מסורה בלאטיין, ובי פו"ם והעתקים.

(ב) ס המסורה שהדפוס דויד גנובורג (לונדון תר"ם, מ"ה, נ"ד) שלשה כרכים גדולים וארוכים, בהם שבע נוסחאות המסורה כתיב. א, סן בבל ותימן ומס' ר' דוסא. ב, מס' ר' יהודה צלאח סתומן. ג, שבע ימות. ד, מן צופוט קאלי. ה' ו' שתי נוס' מסורות. ז, עקספלארנמארים פלאנמוס, ובכרך ג 82—77—933 יש פתוחות וסתובות בנו"כ, שה' ננוזים בפוסשטאט קאירא, וכעה הם באוצר ד"ר אלהן ארלער, אחי הר' הנאב"ד בלונדון. ולהיות שכמדינתנו אין להשיגם, כתבתי להרב החכם הישיש ר' מאיר איש—שלום (פרודקאן) נ"ו לדרוש על כ"י שיש באיצר וויען והוא שפת מאד כי שמהי את לבי להרפת ישראל, כי אברה חכמת חכמים, והרבה מחכמי תורניים לא חלים ולא סרנישים כי נחלתנו נהפכה לזרים, כי בוססי את נחלתנו, והדפסקיה המשמשות לתן ריוח בין הדבקים, ולהתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין האבירו, ועשו להם הפסקות בסודור וקאפיטל גם במקום שאמרו ו"ל לא להפסיק ומכלבלים את הקורא, ולכו ישמח כי יעמוד גם לדבר הזה נואל, שעל דיו נוכה להפטר מטעשה הגברים הכופרים, בחלוקת ס' קודש *). והרכא"ש דבר על לב היר"א, כהן שדעתו יפה, דוקטור פנחס החנוכי המכונה ד"ר היינריך נ"י, ובדק ומצא באוצר המסורה על פי קאמאלוג א קראפט ס' ז' רייטש (וויען 1847) והם לפי סדר השנים.

נומר 3: נו"כ ותלים על קמ"ז מו' (כחלוקת דו"ל) נכתב בשנת שא"ל 1018/19; נומר 1 תלים ותורה עם מסורת, במאה י"ב; הלוקת פרשיות, פ' שונות, ותלים קנ"א מו' שנחלקו ק' וקי"ח; נומר 2 תנ"ך בשנת ק"ד 1344 הכתב אשכנזית; נומר 14 חמש כגילות והפטרות 1298; נומר 7 תלים משלי איוב דניאל עזרא מאה יב—יג; נומר 8 תורה עם ה' מגלות, מאה יג?; נומר 17, 16, 15 הפטרות ומגילות מאה יג; נומר 12 ה' מגילות, איוב 1303; נומר 13 ה' מגלות והפטרות ואיוב 1348; נומר 6 מתחיל מיהושע יג; נומר 4 נו"כ סן 1407, והמסורה, כת"י סרובע אבל מוזמן מיוחד; נומר 5 נביאים עם מסורת וציון ההפטרות 15—14; נומר 11 חומש (יחל דברים כ יב, כה) רש"י ותרנום, ה' מגלות והפטרות, ישע"י (חסר מעט), ירמ' (חסר מעט), איוב מוזמן 14—13; נומר 20 הפטרות. ליכי החג 14—13; (נומר 17 18 19 איס נחיצים לסלאכתי). הרב היינריך נאות לקחת ממני בשכרו החצי שהוא לוקח מאחרים, והעתיק למעני פו"ם שבספר המסורת הנ"ל ושלכתי 13—11 ר"כ, ואידות עשרים כה"י הנ"ל, כ' לי שעל תנ"ך אחד, יעלו ששים שעות, ושכרו בעד כ"א יה'

(* כזאת כתבו לי היראים ומפורסמים רבני אמ"ד, ראטרדאם, פפד"מ קאסונהאנען כו' (דיענער, ריטער, הורוויץ) וכמה רבנים בארצנו, והנאון אדר"ת ראב"ד כירושלים ז"ל כתב כזה"ל: כי שם לכו בדרכים העומדים ברובו של עולם, והדבר מבהיל מאד, שלא נתעוררו אדריי התורה, בדרות שלפנינו, או לנו שנשתכחה התורה מאתנו וכעוה"ר שכתבו הכוים שקבוצתו בסוד לנו... ארבעה מכתבם שלח אלי לזרנו ולחוקטי.

שלשים ר"כ, אחר כן כ' שקבל משרה ואין לו עת להעתיק. ואני בהיותי
בברלין, נתן לי ידיד נעלה ההרד על הרה רוב להשיע פרופיסור ברלינר
נ"ג, ס' הסכורת, ומצאתי כ"ז שינוים מאשר בהעתיקה הדוקטור הג"ל, שכל אדם
שונה, אשרי מי שחמאזי ספורים.

(ג) זמן בדקתי שם הדיפתורא, שנדפס בפס"ב 6—18 ובו 223 עלים
וקנהו מהקראי אב"ן רש"ף, והשחיף ליצחק בן יוסף ומסאל משה ולבניו
אבוספועל יוסף ודיד, וירשו אותו בשנת 1268 לשמרתה, קנהו הנשיא
בורנו גדליהו בן הנשיא אלחנן בן הנשיא גדליהו, נכר דוד המלך, וששה
עדים העידו שכבר יוסף בן שלמה למר שר שלום בן עמרית, בשלישי בשבת
כ' אלול שנת 518 ליצירה, ור' גדליהו הנשיא נתן הספר לאברם הלוי
בן משה אבי בן שה. עוד גם, קנהה בת ד' ישעה הל"ם לשמרות.
ועוד שם יוסף בן מרדכי סנר הר' כפרים למרדכי הכהן בן יעקב באלול
תרמ"ג לשמרותה. בששה עשר יום בחשון כנר מרדכי הכהן בן יעקב למר
יוסף בן שלמה, והתנם הרב אבררם בן משה הלוי קנה לאדונינו הנשיא
גדלי' בספרד כידו ר' אפרים השנ"ב ליצירה. כ"י כזה השלישי, בפס"ב סן
1350, הכני בקארלס רוהע — והראשון באוקספורד (אנגלי') לאנר אונ הא"ס
ביבליותריק בו 225 עלים, חצי שורה בסוף חלק, ב' שורות בין ס' ל"ם,
ג' בראש העמוד פתוחה ונ' מיני סגנונות, חלק — בהחלה שורה או בהחלה
וסוף הכל סתומה היא. בק"ד רשום בידך בן בן יהודא קנהו פרש"ף 1103,
יצחק בן מנחם זכה בו מן יקותיאל ואחיו. ואני בדקתי ומצאתי בו חילופים
מאשר בס' הסכורה ורובם שווים בפ"ם.

(ה) התבוננתי על מלאכתי אשר סדרתי לבחור ולקבוע פ"ם, שיוכלו הסופרים
לסמוך על זה, וארא כי עורני רחוק מסחון חפצי, ולראבון לבי בכמה פ'
הם סותרים אלה את אלה, יש שנמצא בזה ואין בוולתו, ויש זה פותח וזה
סוגר וסותר, ועל מי נסמוך. לעוזב הענק הזה חסתי על עמלי ויגיעותי
והוצאות שהוצאתי, ורוח בטני הציקהני, כמו קול קורא אלי: פסח פסח, פתוחות
סתומות סתומות, מאת ר"כ הוצאת ורפו ידיך! חוק ואכף! ולך בדרך זו
והנעת אל הספרה לזכות הרבים, ואם תשב במקומך לשוא ינעת, והכל וריק
יהיה, אין כל תקוה ולא תוחלת מוולתך. הלא נהבת מאות סב"ים לרבנים
וחכמי בקרא ולא העיילך, וכרובם החשו ולא ענו רק יחידים שרירים, גם
על פי קול קורא לעזרה שהרפסה בסכ"ע והוצרות תורה מציון ש' מ' ח' ד'
בירושלים ת"י, הל הלפיות (אינויאר בעסמריך), ווער חכמי ישראל (בעיד
ליערס—אנגליא) והפלם (ע"י המ"צ בפולטאווא, הנדפס בברלין) ואין מהעורר
להחזיק בך, וקוראיו רבים הם רבני רוסיא ואנגלי' ואמריקא — קום לך
זעשה, וה' יעורך ויעליחך, לכל זמן ועת לכל חפץ (כרו"ל ביד פ' לד, טו,
שמור' וקה"ר) הנה ר' מאיר ור' יהודא ור' יוסף הוו רייקי בשמא, ואמרו
שהקב"ה נוהג בלכ האב איזה שם שיקרא לו גם שהאב אינו נביא כמו
לפנים (ע' ב"ר פ' לו, ברכות ז:) אולי נקראה בשם פסח למען תחמול על
ס"ק ולהחזיר פתוחות סתומות וסתומה ששכחתי בעה"ר.

(י) בהניגני בא חכם כמערב והעיר צדק הוא ככב נונה העולה מברלין, להאיר מחשבו, אחד הוא הרב הרבם הנלהב בעד הדת החרד על כתבי קדש הוא ר' אברהם פרופיקר ברלינר נ"י, כתב לי כ"פ לבוא ברלינה, וכל מחסורי שם עליו זהו, וגם על בילעם לשוב עד גבול רוסיא יהן לי בעזה"י, ושלח דברו להרבנים נבאי צ"ג דפ"ק שיעזרוני במסעי, ובהסדרם נתנו לי על פ"פ גוברנמארי, ועל בילעם עד ברלין, (ולא עוד — אלא שאני צריך לכרכם על זה החסד) עזבתי את ביתי במחסור, וילדיו רטושים, נמשהו פרנסתי (עבר דיניה) וכן ערתי, לכען השלים דבר הפ"ס הנחוצות לקריאת התורה, כדעת הב"י הלבוש ואלהיו רבא ויש נחלין והגר"א במעש"ר סי' קלו. והנה באתי ברלינה, בימים שהי' טרור מאד, במצוה ההביכה בשעתה, בכתיבה ספרו צור לערר אונד וועהר איבער אונד גענען דיא קירכליכע ארנעל אים יודישען גאטעס—דינסט (ברלין 1904) וספר דברים עתיקים, קובץ על יד. (שנה יט *). וכאשר ראני שמח לקראתי וקבלני באהבה, ולסחר נסע עמי להביבליהויקי והציגני לפני פרופיסור הכשניח ומנהל שם וערב בערי. עש שעות רצופה בכל יום עברתי נזירות, גם בערב לא נחתי בעצלותים, ובשעה 4 השכמתי לעמל ידים, בכדור עבירה באוצר ולחפש ולהערוק סן הנ"ך השני בדפוס שנת נד"ר ונביאים אחרונים, דיפטרא זנדפס בפמ"ב, וס' המסורה של ה' ד"ג הנ"ל וקמלוגין של ה' הרכבי ושטראק, ביבליהויקי סאלץ, וואלף, שטיינשניידער, צעדנער, נייבויער פינגער, דיעלימץ, דערענבורג, וקרית ספר.

(ז) באוצר אוניווערסיטעט—ביבלאטיק (ראראטהויען שטראז 9) נמצא ק"ג אלף ספרים, ובאוצר קאניגלעכע—ביבליתיק (פלאטץ אס אָפּערנהאוז) יוהר מאלף אלפים ספרים ושליש אלף כרכים. הקאטאלוגין שש סאות בחוברות אלף וחמשים, והנ"ך כת"י מצאתי עשרה אלה, נומר 1 פאליע, באנד 2, נ"י 2 פאליע, אללע 3 באנד, נ"י 17 פאליע, באנד 2, 3, נ"י 32 פאליע, נ"י 52 קווארטא, נ"י 125 ח' המסוכן 11—1210, נ"י 127 מסוכן 1213, אריענטאלישע פאליע, 585, 126, 125, 6, 2, № קווארטא, 361 פאליע, 12—13—1210 № וברובם יש פו"ם, אבל ראיתי הנ"ך שונציני שנה נד"ר 1/8 אינו מדויק בו ריוח הפנוי, ואין לסמוך עליו, וכן על הנכ"ץ שההרגום כתוב אחר כל מקרא קודש אין לסמוך כיון שאחר כל פסוק נכתב הרגום אי אפשר לסיפר לריוק בריוח הפרשה, כמו כ"י פאליע, נומר 150, כל עמוד נחלק על שלשה עמודים ובו 35 שורות, ועל כל פסוק תרגום (פי' רש"י עד אחר תלים), שני כ"י אריענטאלי 935/1904 פירש"י עד אחר תלים כל עמוד על ג' עמ'. על כ"י ערפורט כתוב שם המנדבים ריוול אשה בנימן ר"ח נימן הל"ב, ישבר בער ניימארק נפתלי הירש בן בנימין ניימארק [אולי הוא צבי הירש פו"ם... מברלין הוהן הנ' ברוך רפפורט המסכים על ר"מ דפוס יעסניץ, ואתיו הי' חוהן הגאון חככ צבי והנאכד"ק אי"ה]. כה"י № 125 כל

(*) בסופו נדפס ממני דברי פיה על הקינה איכה ישבה הנכלת השרון, והערה על חסר התרין, שנהק בשרת יד אלעזר, ודבריו תורים נדפסו במדורים.

עמוד נחלק על ג' עמודים וכו' 27 צורות, ובין ס' לחכירו בחימשי תורה ד' שידות. כ"י ערפורט גדלו 7 ספרים, כל עמוד מחולק על שלשה, וכו' 32 צורות, ואחר כל פסוק תרגום, בפ' שמיני כהוב. כ"ד ימים לארז שנה יצג (קג) לפ"ט 1343 אלט 663 שנה, הנקוד והמסורה מיים בחודש הששי, שלום שלפא — נומר 2 הנ"ל, Aem. s. 5107 צמפו צד 915 בבראשיה לד לא—לה אין פרשה, כתוב אשורית: אני אהרן הכהן ב"ד חיים סיפר כתבתי אלו ארבעה ועשרים ספרים לכבוד סרדכי דאומימ בנמ"ד אברהם, ומימתיים בשבט חמשת אלפים ונאה ושבע לבריות עולם.

נומר 3, כ"י אריענטאלי, פאליע 125 הנ"ל 134 עיים, 126 (202 עיים) מסומן 18 E 160—9—35 №. עקמ' ביבלי, רדיד יאק' רא"אף, 3 באנד. — B. J. B. h. J. A. J. L. E. B. R. כן נכהב בפנים, ועל נבו. בנומר 1 כת"י אריענטאלי פאליע 585 ביבלי העברי מעמברו הישפנוי, בנומר 2 רשום, שיפמא אננא אע פאלנ' א. ס. צ. 5107 הנ"ל. עוד תניך פאליע קמן כ' על קלף ורשום 9416.

ח) גם ראיתי בכרלון ה"ר ר' ראובן סרגליות מירושלים ת"ז, ס' כהב תורה כתוב על דוכוסמיום עם מס"ג ומס"ק, וכו' 371 עלים, ככל עלה 4 עמודים, בעמוד 34 שורות, וכקבלה שהיא מימי עזרא הסופר, מפי חכם סבא דמשפטים ר' יוסף אלמאליא, ראב"ד בירושלים, ת"ז, וחכם הגאון ר' רוד כ"ר שמעון, ראב"ד ספרדים מוגראכואה בירושלים ת"ז, וכנו הג' ר' רפאל אהרן בר"ש ראב"ד הספרדים בקאירא כ' להחכם באשי ר' אלי באלכסנדריא שבקיבל שהוא הכ"ה מזמן עזרא הסופר, ועל נבו כ' מה"ר יואל, אבל לדעתו פ"ה אינו כן, א) יען שבכל הספר, יש טעיות ודילוגים הרבה — שהונה בגליון להנ"ל. ב) בימי עזרא לא הורשה לכתוב מסורה. ג) לרשום בגליון הוא מאוחר מימי הגאונים ז"ל וכש"כ לבלות הזמן ולעשות ברושיבת המסורה ציורים ותבנית חיה ושרץ, אבל מצאתי ספר א' בשם עזרא בלונדון מבוא צד 688, 494 משה בן עמרם בן עזרא, התש"ך לשטרות (778 נמ לששי), וכן כ"י הארלי 1575 כתב עזרא בר יעקב — בן אדר"ה ה"א קנ"ו.

ט) **כהתנימי** מלאכתי בכרלון שלם החכם הנ"ל בעדי באכמניא ונועצתי עמו אם לנסוע לונדונה ואיקספורד, ואמר לי שאינו ראוי לי לנסוע על הים, והספרים שם בכר ה' ר"ג בעל המסירה, ואמר לי כי לפני ס"ו שנה הי' ברומי ובפארמא, ובפארמא יש רעאלע ביבליות יקין די פארמא, וכו' יש אספת די ראסטי שכקש להשיג התורה שכ' מרע"ה ועזרא הסופר ע"ה, וקנה ואסף תנ"ך שיניים כ"י עתיקים, ויורני יחזק לבני, ונתן לי עצות והוצאות לנסוע פארמא, ג"י לפני שבועות נסעתי ללייפציג ובערב שבועות קנתי רעמוד בילעט ושלמתי 114 1/2 מארק זהב (מלבד פלאמץ קארמא) ובמוצאי שבת ושבועות, בחצי הלילה נסעתי — ובמשך שלשים שעות בכקר יום ב', הייתי בפארמא, וע"פ מכתב הרה"ח להרב דשם בא אלי בכקר, ושכרתי עמו אכסאני, וצל הביבליותיקן, ומצאתי ת"ל את אשר בקשתי, כה"כ כ"ק

נביאים לבד יותר מחמשים נומ' בהם ארבעים נביאים (השמינה) ובקרתים
 וסדרתים כסדר השנים, להעתיק העתיקים והראשונים קודם בזמן, שש שעות
 9—12, 1—4 עברתי בביבליותיקי ואלה הם, נומר די ראסטי, ונומר ארום
 של ביבליותיקי, ואחריו השנה באיזה מאה נכתבו, ושם הסופר, ובעליו לשם
 בו נכתב ומי קנהו:

נומר 23—3110 שנת 4975 לב"ע — 1215 למספר עי"פ. פה

ארגון במלכות ספרד, ה"א ומ"ו לב"ע ע"י הסיפר
 יצחק מה"א"ץ מסרן לרם ונשא מ"נ ר' שמואל
 הלוי יי"א.

ה"א לו, ניטלא קווארטא — חיים בר ישראל 782—2668

סי"פ מקריראפהל יוסף אשר לוי כיצינו, יצחק
 בן השר עבד אל — חנן, מרדכי בן יוסף בהן,
 מרדכי פונצו מבר הכ"ד כ"ק יום ג' ה' אלול רנ"א
 לר' משה ב"ר יהודה סטרצי, והכתב קיימו ישע'י
 בכמ"ר יעקב זצ"ל דאס"ן צרפתי, אלהן אליה
 בכמ"ר יואב משה ניקורייט זצ"ל. ה' אפריל רס"ז,
 סכרה בנציון ניבוטהן לר' יצחק מקירצו, ע"ז חתמו
 מתחם כהן ב"ר יעקב כהן זללה"ה מפראטיק, יחיאל
 ניע בכמ"ר מרדכי מנמרינו, ונרשם עליו בנים ובנות
 שנולדו בשנות רסח רסז רעא—ד—ו—ו. הסופר
 ד' חיים הנ"ל כתב במאמר השר הלוי ר' יצחק
 בכ"ר המעוז הכנדול נשיא נשיאי הלזים, ר' שמואל
 הלוי מ"ש... בן, אל' לוי ר' שמואל ור' יוסף
 ור' מאיר ציוו לעשות הנקוד והמסורה ודקדוק וחקירה
 ונמר המלאכה עה"ק בשנת ה"א ול"ז במילטולא.

1277 שנת הכתיבה (לפני רפח) 1177, 4956

ה"א לח ברצלונא יהודה בכ"ר יואל. 304—3214

ה"א י"ח 1/8 וכל עמוד על שנים ע"י יקותיאל ב"ר 687—2052

יחיאל ב"ר יקותיאל ב"ר בנימין הרופא, יום ג' כא
 שבט ה"א מ' שנה בעד מורו ר' מאיר ב"ר בנימין
 ב"ר שלמה חוק המאיר.

ה"א נ"ו—1296 ע"י אלי' בן שמואל יצחק בן חסיד. 380—3091

ה"א, יהודה סטרצי יוסף כהן ישרון ב"ר יוסף כהן מן 789—3073

מערצינא, מתגורר בפראמו, נולדה בת להקונה יוסף
 נתנאל בהחסיד יעקב סטרצי וקנהו מאה רי"ב, שנת
 נו, עב.

לפני מ' במאה 13. 174—3182

3, 1, 3212, 1474 הל' כתב אשורי אשכנזי.

3286, 7, 440 בו מסורת עם ציורים.

- צמר 21 — 3109 בשפניא ד' יצחק עקבא לר' אליעזר ישעי' .
- 24 — 3247 .
- 26 — 2855 .
- 2939-41 554 שח 1548, חוק ונהחוק הסופר משה בן ישראל אשר ויל לא יוזק, איש היילפערן, פה פרווא, נשלם בר"ח המון ש' ש"ח לפרם .
- 3184—6 596 אימא חסא בת מנחם רופא .
- 3187—9 737 יוסף הגקן ב"ד יצחק (ארקח) מארק יאק (ד) ראסי העליל שהיהודים חתכו וקררו בסכין התיבות ביהושע, שלא לסמור לנזרים, והדאיתו כזאת בס' 3494 שהדיו שרף את הנייר) .
- צ' 1/6 1834-5, 941/2 הישפניא שלי זה, יקתיאל במ"ד ברוך רפאל שלמה קוים .
- נוטר 730 = 3238
- 3, 3 — 2151 ס"ד, קווארטא, אני משה בן חיים הסופר, למודי רבו, ה"ד ... בן . ה"ד בנימן בעיר רומא וסיימתי בהדש אידר, ה"א . יס"ד ... לר' יואב בן יהודה ומכרו לר' יעקב ב"ר בנימן אורבא, ראם .
- 1335, 3104-20 ולב"ע ה"א צ"ו ? אני יצחק ב"ד משה הכותב, כתבתי לי זה הספר וסיימתי בשנת ה' צ"ו, יום בא בכסליו צ"ו לפרם .
- 13-1400 3248 25 הישפני' .
- 3183, 196 דימא ער מסרת שלמה, משה קנמיקי חסא מנקרי, רופא .
- 3241, 186/7 במאה 14 בלא מסרת .
- 1/8.1994/5 348 — רשום שנולדו לו בנים ובנות משנת שנמ שצה והלאה והסופר סאיר בן ישראל אשר או בן חיים .
- 2667, 576 .
- 3238, 730 .
- 1215, 923 עם מסורה, כ"י ישן, וכל עמוד על שלשה, 4°
- 2517, 1219 .
- 2154, 1252 .
- 3216, 1261 פאליע יפה בלא מסורה .
- 1/18 1891, 27 בשנה 1400 משה צמח בן חיי' חיים .
- 1463/4 2810—11 518 היא ד'
- 1424, 2514/5, 319 קפ"ה עב ב' מסורות שמואל שטילינגען מאספאק עבור זעלינגסאן שטילינגען משה מעיר צווייטארי חדשה, קנהו א' בשנת 1448 שנת רלח ... וחחומים ג ערים בו חלופים ושוה עם הנ"ך בוסבורג .

נומר 13, 4, 3886/7, 1468, בנימן ב"ר דוד גבאי זצ"ל, סייסתי ר"ח אדר הראשון, ה"א רכח ע"פ נוסח ההללי בלטרן. קטלוג נ"ב 2542, מקרא עם מלאים והסריו כס הלל הסופר" נכתב במהא אשכנזא, ור"ג העתיק במבוא שלו ס' הלל, Sakkut (זכותי) 1500 Ad 600. בשנת תתקכו (נו) כח אב, ה' שמד גדול במלכות ליאון ואו הוציאו הכ"ר ספרים שהי' כתובים קידם לכן כמו ח"ר שנה, שב אותם ר' הלל בן משה בן הלל, ועל שמו נקרא ההללי, שהם כדוויקוקה, ומהם מניהים כל הספרים, והר"ק ראה את התוסש במילטולא, ואני ראיתי נבואים ראשונים ואחרונים שהביאו מנידוש פורטוגל, ברוניא באפריקא.

187, 2809, 473 ר' יעקב בן משה קאלבפעל. הסופר משה ס"ט ב"ר יעקב ס"ט בן החכם הישיש משה כאלוף כתבתי אליו ע"א ס' להיקר המעולה החסיד העומד בפרץ, האיש אדוני הארץ ר'... ס"ט בן כבוד הישיש ר'... ס"ט ה' יזכהו להגית בו הוא ובניו ובניו ככתוב לא ימוש בו' למען השכיל.

2, 2808, 1474 הנ"ך ישן עם מסורת קנהו בשנת רלד.
1485 1833, 579

1289, 3217, 1494 יוסף הנחום ב"ר ישעיה דיראנמי.

4, 1832, 1496 חקיקה (אולי חנניה), קנהו מנחם ב"ר שלמה מפרטני עיר פיסא שנה שנו.

940, 2516, 1498 ה"א רנ"ט משה ב"ר חיים ספרדי בעד הגביר מגדיל תורה שמואל בר"ר מיימון עם מסורת ומחלוקת ב"א וב"ג (באריכות העתקתי בקונטרס)

נומר 509, 1679, 1500^{1/16}

עוד יש שם שתי תורות ישנות א' על עור אדום, והימשים כת"י עשר ס' תלים, הלים משלי איוב ג, מגלות ג עקואמפלארין.
(באוצר פארמא יש ש"פ אלף ספרים, ס' יהודים נרשם בס די ראסני 1877, ורשימת פערדי עור 126, כרכים 111 אלה ס' יהודים, רוב התנ"ך י, ארבעים הנומרים העתקתי בעצמי, אין לשער עמלי הרב, והמדינה אוירה בוער כאש ומויע, חס הרכ שבאב שבר הכח" ולא בא אל פי, כאכל בשר או חלב והמאה זכנינה ולא יון שהכל אסור שם, וכן התבשיל, יעונתי עד כאר, גם פה יהורי כתבתי לעיר לייפציג ואפו ושלחו ושלמו מס שטייער, ודכי פאסט, כי עובר דרך חמש מדינות (בייערן) זאכמען באדען בעלניא שווייץ, איטליא, ושהה בדרך יותר בשבוע, ונעשה ניקודים (שיסמעל) ון שנו ושלחו ולא יכלתי לאכלו רק כשלשה ימים והשלכתים הוצה, בהכרחתי לאכול פת נחתום עם שאלאמיחי, ואחר כן קניתי כלי בישול, ובשלתי

לי חמין על שפירוס, וביים השבת שתיה רק מים צוננים, ומסחרהו היתה חולה במעי — ואני שטח בעמלי, כי ה' שלחני (הגה) לעשות, בענין פרים, אבל הגיעו ימים אחרים, במרם יכלה בילעם לחזור, ולאכד מה ששלסתי, ולהתהבבה לא יכלתי כי בילעם ישיב עד לייפצני, יעלה באיך מאה מארק (כי רגמיי בפחות) בקשתי את הרכ בפארבא ר' יונתן קאטעדיני נ"י להעתיק לי בשכר, וגם לסדתי איך לדקק בפרשיות, ובשובי לביתי השלים להעתיק הנוסרין הנשארין ושנה לי ואני שלחתי לו נמולו ושכרו רקצוב בינינו, וכן בהיותי שם, ערכתי סתתבים כהב אשורי ולה"ק, ובכתב ולשון אימלקי (ע"י ראבינער הג"ל) לרבני אימליא בערים רומי, ווינעציא, ליורנא, בולנא, פיזא פֿירענצי, טרינא, פאדובה, מידינא ועוד, לדרוש על הנ"ך כ"י ולבקש מהם שיקחי שכר ויעתיקו הם אי תלמידיהם הנבונים, אבל השיבו כל א' השכות וההנצלות, שאין להם פנאי לזה, ואני הוכחתי על פניהם, כמה אתם עמלים להבין את הלכידים הקאנדידאטין אה מליציה ושירי רומים הראשונים כמו שירי Ovidio, Virzilio, Orazio, Lucrezio batullo, Riballoue, Dante, Alighiere Francisci, Petrarce Rorgnald, Rasso il Monte, כמו שירי il Foscolo il Sinli il bardacci il D, Annirzio ecc. ecc.

או תעמולו בכתב היתדות ושירי אימלקי החדשים, לרעת כיונתם והפסק מאמריהם, ולמזגור חיי לאיבט אינכם שמים לב, לקבוע פ' וס' בנביאי ראמה, ישמרו לנו קדמיני, וכן נכתבו כהנ"ך כ"י העתיקים והם בתנ"ך אוצרות ספרי הערים שאהם יושבים שם ושם; ודברי היו נקורא בסדבר, וכמים על צחה סלע.

י' אך בניבליותיקו מצאתי קאטאלונין כתי של פרוי, קאמבריוז בלונדון של בולוניה ירומי, וטרינא (אשר נשרף או לפני בואי). באוצר bologno Demodeno יש ששה נזכרים אלה נימר 3 (2198) חומש (ס' דברים הבר) תיים משלי איוב רות קהלה גם שיה"ש איכה מגלת אסתר דניאל עזרא נחמיה, דברי הימים נכתבו בוסן מאה 12—13. נימר 4 b (2206) נביאים ראשונים ואחרונים בסדר שנוצר בהלמוד ב"ב י"ד במאה 13.

נימר 5 a (2209) נביאים ראשונים ואחרונים, בסדר שנוצר בהלמוד — 12.

נימר 5 b (2208) והכתובים בסדר זה. רות חלים איוב משלי קהלה שיה"ש איכה דניאל אסתר עזרא נחמיה דברי הימים.

נימר 6 a יהושע שופטים שמואל מיכים ירמיה יחזקאל ישעיה הושע יואל עמוס עובדיה יונה מיכה נחום חבקוק צפניה חגי זכרי' מלאכי במאה 13.

נ' 7 (3571) ישעיה ירמיה בלי חיהוד קאפוטלי — במאה 13. באוצר טרין הי' כתי עבריים 274 ז"א 169 ובקאטאלג Hebrae De Taurinenze Anthena רשום אלה הנבי"ן כתי i N° 1 pag. 1 Cod. 1 A, ישעיה ירמיה יחזקאל ישעיה חגי עזרא, פאליע

194 כתובים, 315 נביאים. אני אלכסנדר בר נתן הסיפר כתבתי זה עשרים וארבעה.

1805 III A. i — 2 — ראשונים ואחרונים אלוהו סופר ב"ר יהודה, ס"ה 1305 לבריאה לר' מנחם ב"ר אהרן.

81 85 A. IV, 8 — נביאים וכתובים, מתחיתו ב"ר יצחק, שנת צ"ה נ' ויצא לר' שלמה ב"ר יהודא סיבוב.

109 — CXVI AIV. 34 — ראשונים ואחרונים; מ' 14 מען וככל ארבעה נביאים ישעיה אחר ירמ' יחזקאל, כמו בתלמוד.

276 COLX AII 48 דימא } ב' תלים ב' איוב.
34, 34, 34 № LXXXI }

188 בקמלוג שני, מירינעס אנמענאע רשום ג' הנ"ל גם נו VI. 188 כתובים. מקדש ריינבערג, מכת ה"א ס"ה לז"ע.

75 A III (pag. 71) № חומש, תלים, פרקים, ההפטרות, מנוח ב"ר מרדכי כתב ב"ר ס"ק, לר' ליאון סיני מקולוניא, ומיום כ"ו אדר ה"א ושבעים בשרונויא.

Codices Hebr. de Taurinense.

pag. Cod. CXI A IV 29 } דימיה יחזקאל ישעיה תרי עשר
תלים איוב משלי במאה XIII

pag. 172 Cod. CLXVIII A IV. 5, } תנ"ך ומסורת ישע' ירמ' יחזקאל
תלים משלי איוב במאה 14

pag. 95 Cod. CLL A IV 20 } תורה תלים משלי איוב מגילת ד' ע' נ'
ד"ה, יהושע שופטים שמואל מלכים ישע'
ירמ' יחזקאל תרי עשר במאה יג

pag. 22 Cod. XVI A I 16 } יהושע שופטים שמואל מלכים
דימיה יחזקאל ישעיה תרי עשר

Catalog di Roma (Frimo Firenze) עיינתי ומצאתי אלה הסימנים:

№ 2, 3 f, 7 f, 24 b f, 80 f, 125, 175, 169, 213, 215,

220, 227 230b 341, 237, 247.

47 (A. 4. 26 הפטרות, 2, תלים 3 כנ"ל רות שיה"ש קהלה

№ 260, 246 — A 4 23 משלי איוב.

№ 4 A I 12 — № 24, 33 (A 3 23) — № 3 (A 3) — № 50

(A 5, 5) №№ 2—4.

Catalogi Eibl. Casanatense di Roma.

№ 14 (H IV 2, 3118) } ס' יהושע, שופטים, שמואל, מלכים,
ישעיה, ירמיה, יחזקאל, תרי עשר

№ 15 (N IV 3. 3119) 16, 17, 18, 19—49

תלים (קסט מן), כא'
מחובר קיד קטובשני
עב ענ מולימולא
שנת קמא

№ 23 (I. III, 22972

תנ"ך סאה וארבע עשרה, שו'
שכט, פירמו אַנקונא שו"ז לפ"ק

atal gi Willorio Emanuele Angeliei di Roma.

- 8 fol. 125 (1150) 5916 פ' תלים לראב"ע שנת ר"א
№ 3 (A. I. II) שיפטים שמואל מלכים
№ 4 (A i 12) ישעיה ירמ' יחזקאל
№ 24 (A 3 9) נביאים ראשונים
№ 46 (A 4 23) משלי איוב
№ 50 (A 5, 5) יחזקאל תרי עשר
№ 16 H IV 7, 2830 עור בקאמלאנ קאזנאמענע די ראמה, דומי
275 יואב בכ"ד משה נואות. 17 H IV, 9, 2836 כתובים,
ועמפלין הווי האשכנזי, הסיפר, ואני אהרן וינסורא מוואלמירא מכתיו שו'
לאברהם ב"ר שלמה ב"ר אליהו ספונצי, פונצי 18 H. V. 20, 3088
תורה, כתובים, יוסף בן סרדכי מן אנגעלא די וויסערבו № 17 I II II. 2729
חומש ותלים מולמילא יז 1441 (די ראסטי 450, 1370) וקיתיו
מיכאל כהן ב"ר יוסף.
№ 20 L. 11. 19. 2722 (די ראסטי 456) תלים קמו מוסורים
ומחובר עב ענ.
№ 24 L. VI 12 2745 № 21 I. III 6 2919 כתובים בשנת קל"ח וה"א
הושע שופטים שמואל מלכים
№ 25 11 I. 8 2965
№ 26 H. IV 8 2831
№ 27 H VI 2 2750 cit. Cenikot 452, נביאים אחרונים.
№ 28 I 11 1 2731 הושע שופטים שמואל מלכים
№ 29 H. I 9 2960 נביאים אחרונים, יקותיאל עשיתי זאת ההפסרה,
№ 30 H I II 2 2738 D. R. 453 נביאים אחרונים.
№ 31 H I 15 2983 חומש וסגילות ותהילים
יב) כתבתו לידודי הישיש, סיפר המעתיק כה"י עבור חכמים מר יצחק
הלוי לאסט נ"י להודיעני כמה הנ"ך כ"י שבהם פ"ס נמצאו בלונדון ובאוקספורד,
ואם יוכל להעתיק בעדו. וענני סדר וקריכת הביבליותרקון וע"ז לפי ערך כ"י
ספרי יהודים שבהם. א), לונדון כרימים סוועאום, יש בו כה"י על כד כ"ק,
160, ולפי דעתו שהוא דגל להעתיק, נדרש כמה כמות שעות על תנ"ך
אחד, ושכר כל שעה לא יפחות מן רויכ אחד, גם נביזעאום יש הרבה
כה"י. ב), השני במעלה Oxford באדליאנא, בו ס' הרבה המשה אלפים כת"י,
וגם איצור ר' דוד אופנהיים, אבל כ"י לא רבו שם, ועיהם יש קאמלונין

של נייבויער וקולי: ג), קאמברידז, כת"י יקרים, רבי האיכות ולא בכמות —
 ד) מינצען (וחלק ג' מסנה נמכר לפפד'ים) — ה) פארוז. בפארטא השנתי את
 קאטאלוג נייבויער ודוא עד 2587, יג' לה נמוחו וגם נסתמא, והשלימו קולי.
 דאיתי נייבויער מביא תורה משנה 4864, ג"ח ס' נביאים, בשנים ה"א
 רכב, רלו, רטב, רנא, רנב, רנח, רסג, רפ, רפט, רץ, שי"א והלאה כ"ק כך באלה
 הסימנים 1. 2. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 15. 16, 17. 2322. 2323. 2324. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332.
 2433. 2437. 2439. 254 — 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76.
 77. 78. 79. 68. 69 — 2328. 2329. 233. 2331. 83.
 84. 92. 2522. 80. 81. 82. 87. 85. 86. 88. 89. 90. 91.
 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 102. 3. — 2332.
 104. 106. 107. 117. 125 — 119. 8. 125. 2331. 2333.
 2277. 2275. 129. 134. 132 — 130. 2428. 1427. 145 — 135.
 סה"ב קל"ג נו"כ או חלקים סב"ד כ"ק. במ"א רשמתי בפרטיות, וכאן בוונתי
 אם ימצא איש משכיל לעשות עיר כמוני, והי' לו זאת למציא הב' ע"פ
 קאטאלוג נייבויער — ידיו ר"י לאסט נאות לי להעתיק הישן מהם שנה
 1293 היא 53 לאלף הששי, ביום י"ג טבה № 124 Add 14,760
 פעלום אבאנט 27/8 פאלל, 314/15 ועליו רשום, יג טבה ה"א נ"ג.
 Franco german hand Datad The 13¹ of Tobethet a M. 5053 וכן העתיק
 בעדי הפטרות כ"י שנמצא באיזר הרב ר' משה גאסמער נ"י.

ג) בשו"ב מפארטא ללייפציג, מצאתי בקארסלרוהע תנ"ך שנמצא פאליע
 ש' 248 שהראה לי הבארטן היידעלבערג, וקבלתי באהבה וכבוד —
 גם תנ"ך רייכלין נכתב פאפסהיים, זרח ב"ר יהודה זוטרא שנת ד"ע
 חתמ"ו ליצידה, 1105.

גם תנ"ך שונצינא פאליע.
 גם סעקונדא דיפזרא, רנמצא באוקספורד. 3. וכן בפט"ב. 1. ברוך
 בן יהודה מאת רש"ף 1105, יצחק ב"ר מנחם זכה בו מן יקותיאל ואחיו.
 ג' תנ"ך 1350 כתבי מנחם בן שלמה לר' מתתיהו, שהי' לחלקו
 מחלוקת הספיים, בשנת חמשה אלפים וטאתים לכ"ע.
 בפפ"ם באוצר הערה מצאתי והעתקתי תנ"ך שנת ר"א ת"ח (לעדות
 בעל דקד"ם).

שונצינו רמ"ח קווארטא עם רש"י.
 גם הנביר גאלדשטייער וחבריו קנו אוצר ס' ובהם תנ"ך כ"י עתיק עם פו"ם.
 גם אנכי עמלתי והשגתי לקנות התנ"ך המדולל של ד' גינובורג, ע"פ
 ססירה ודפוסים קרמונים, ופו"ם בו ע"פ ו' כ"י עתיקים, בלונדון: ואחד
 בפרז, British museum Oriental 2201, 2626—8 Arundel orient.
 16 Harlei 1528, 57 ¹⁰/₁₁ add 15250 A. d, 916, 1246
 יד) עוד לא שבעה נפשו ולא ינעה ידו לכתוב ולחזור ולכתוב לארצות הקרב להודו
 דקלקט, לכנדר ואחיותיה, להרב הגאבדיק ארם צובא היא עיר אליפא הקרובה לביירוטה

פתוחות וסתומות

(כי רדב"ו ושאר ס' כ' ששם נמצא עצם ס' של בן אשר, שהרמב"ם הגיה כסגנון סת', וכן כותבי סמורה וכו' לשבח) וכן כתבתי ב"ש להגאון הצדיק מו"י צחק משה אכא"לעמאי בבקשה להעתיק מ"ס אשר בעירו. בס' תנ"ך כ"ו העתיק והסדיר והחליט בשם כתר תורה הגנוז בשלשה תיבות, ואין בו ציוציון אותו רק בשמחה, והוא נענה לי וז"ל: לעשות רצו צדיק חצתי וינעתי ומצאתי ס' תנ"ך ישן נושן כתוב כל קלף בזה הזמן תרס"ד שנה [לאף ההמשי ונכתב לפני אלף ועשרים שנה] ככתוב תוך הספר והוא סרוק ופונה יפה יפה אין כמותו ברובים, והוא יקר הערך מאד מאד, ומוצא כהיכל מיוחד לברו באחד מבתי כנסיות שלנו יב"ץ, ירצוני להעתיק מסגנון כל ספרי נביאים וכתובים סכל פורשה ופרשה שלש תיבות מתחלת הפרשה, ושלוש תיבות מסופה, וישום אחרי' מצד שמאל הפתיחה פ' והספחה ס', הכל כמו שהורעתי כתר"ו... וישלח לי על יד מע' הרי"ד משה אהרן דיור הלוי רד"ו תושב עי"ת בירות יע"א סך ארבעים ר"כ, בהם שכורות הסופרים וההוצאה, והלואי שיספיקו. עוד בסכתב שני כתבי: ולעשות רצון צדיק תוס"י הכאת' ב' ספרים מוכהקים וגם הבאתי כתר תורה הכתוב על קלף ישן הסרוק יפה והתחילו בו בפרק לכתוב כנ"ל הקונטרסים בס"ע-ער יום ערב הר"ש העות' שערך עלינו לשלום, ותשלם כל המלאכה ס' הנביאים כולו, עם דברי הימים והמש' מגלות וגם הנאל עזרא נחמ"י כולם עלו בקובץ א' מסודרים יפה יפה ככתביה גאה ונייר יפה, ע"י ב' סופרים. וגם לבר השכר הרשו ושלחתי ארבעה ר"כ על הוצאות הפאסטה, כסכתב הרמ"א ידיר הלוי, ככתביהם עם חותמיהם הנם בנד' — וכן כתבתי כי"ס להר"ג רב פעלים המהולל באגרות הרבנים וכנה"ג הוא סו"ה אהרן סגנרל כהר"ן הכהן רב אישכנים בקאירה אשר כתבתי. ועניני: ויקרתו הגיעני גם כהיר הכנה"ג, ואם כי שאנא גרול אנכי לערת הקראים, ילכ"ן נהצעלתי ללכת להם כי שנאתי לראות פניהם, ואחרי אשר כתב' הפצור ב' סאר ולא אכחר ככת"ר כי הסתי על יגיעי הרב, אשר ראיתי כי כתת רגליו. למהקים [ועבר' ו' סדינות אירופי] ומסרו נמשו וכחותיו לזה ליקרת הענין הזה, ועל בן יצאתי מסביד וכפל דעתי מפני כת"ר והלכתי להרב שלהם. והלך עמי לבית הכנסת שלהם, וסוכרתים להסיר את המנעלים מרם הכנס לשם, ושלחנות ובסאות אין שם רק הביטה סוכנה אל התיבל, והיא נכונה אשר על בן ראיתי שאין העבודה לפני. ורציתי לשכור שני אנשים ולא מצאתי יען כי מה אין ורוד המונח אות, כמו שראה כת"ר באיטליען אשר גם אנכי דאיתי זאת, או לעינים שכך רואות שכן עלתה כימינו. ואחר עבור זמן רב, עד שהפצרתי בבניו של הרב [הגאון הצדיק] הספרים רפה, והלכו לשם ויתסמהו חמשה ימים עד שהביאו לי את התנ"ך ששלח כת"ר רשום פ' ס' ושכתתי בעל כל הון ושלמתי להם א פונט שם. 10 רובל, ולהשמש א דאלאג 2 רובל, ותבעו ממני בשביל בית הכנסת [לבר 3 ר"כ שנתן אז להחכם והשמש] ואכרתו אלך ואראל, אוזרו דפוס אחדים, אם העתיקו כסוב לאו. והלכתי בעצמי לכיהוביז ומצאתי את כל ההעתקה שלהם, שאינה שזה כלום, יען שיש שם דרבה ספרים, והעיקר הוא הספר הישן של בן אשר [הנוכר בס' אבן סמיר ח"א וח"ב המגיד והלכנון] וספני השיבות הספר לא רצה השבש לכסור להמעתיקים בכל יום, ואשר על בן העתיק מס' שונים, פעם מזה ופעם מזה, והלכה עבודתה לשכיון ונצבערתי מאד שלא אוכל לתאר לכת"ר, עד אשר אמרתי נחמתי כי עשיתי זאת יהי אין לי עסק עם סין שאינו ישראל. ואחרי אשר כת"ר רפק עלי עוד פעם ושתיים ושלוש, והדגשתי נצערן של כת"ר ולא יכולתי עוד להתאפק, וינעתי כי שמצאתי איש אחד מאנשי-גולה, והוא ת"ח ולקחתיו עמרי והלכתי בעצמי שמה לכה"כ הקראים, וישבתי שם חמשה ימים שתי שעות בכל יום, יתף רגלים ובעמידה, שאינו יכול לצייר לכת"ר את עבודתי כזה וינעתי עד שמצאתי תנ"ך אחר כי גם זה אינו בנמצא בעיר הכירה קיאירה רק אצל הפרוסטנטאנטען ואחרי שכתבתי שם בעמ' עופרת כלאוי שטיפס והעברתי בקולמוס דיו על כל דרשיכות ונתנה וסודיקת, זאת היתה הסבה שנתעכבתי.

(ט) ועתה אוד' ע לכת"ר שיש שם שלשה ספרים עתיקים, תורה לבר על קלף ישן נושן ואינם בכריכת רק דף דף ורחבים מאד ועל כל צד מהרפים יש שלשה עמודים, וכיניהם כתוב המסורה, והיא נקרה ומשובצים בציצים ופרחים. והאחת יש על נביאים והוא של בן אשר כאשר העתיק בהספר אבן סמיר בדיוק, ומה שכתב שם שחסר מתחלתו ומס' צעו, משת' הוא ואינו חסר רק דף הראשון של יהושע, ובאמצע איננו חסר כלל, ואני מצאתי באמצע בסוף דף אחר שכתוב שם בכתב שאננו בסוף הרף תיבת "חסר" והבנתי שלזה כוון הרב ר"י סמיר, ואולי הוא שכתב, כרם שעות הוא כי רק הרמ"ן מסודרים ש"א חסדרו כסדרן, מפני כי די הכל מסשמשין בה וערכבו הרמ"ן. ועוד ספר כסוהו יש והוא ספר כתובים ואינו ישן כל כך כמו של הנביאים של בן — אשר, וכך כתוב בסוף הספר בעמוד השלישי של דף האחרון כפי ההעתק

בן מר אפרים לירושלים עיר הקודש... על כנת שלא יצא סתחת יד שני הנשואים... הנשיא
 יאשיהו והנשיא חזקיהו בני קדושת הנשיא דוד בן הנשיא, שיפיקו אותו עם שני אנשים
 צדיקים כו' (ע' אבן ספיר ח"א יב יג יד) אני משה ביר אשר כתבתי זה הסחוד של מקרא,
 כיד ה' המובה עלי, כבודית טבריה, נכתב לקץ שמונה סאות ועשרים ושבע שנים לחורבן
 בית השני. — עור שם ובמזא ד"ג 245, אני שמואל בן יעקב כתבתי ונקדתי אלה הספרים
 המוגהים אשר עשה אהרן בן משה אשר, לרנא סכוך הכהן בן יוסף הירוע בן אוראד
 יזכרנו חי, ושם 548 אני יחיאל בן יקינן כתבתי זה הספר כעיר קושתיין אלף ושבע סאות
 לחורבן הבית שהוא אלף שלש סאות שבע ועשמונים למנין השטרות שהוא שנת ארבע
 אלפים שמונה סאות שלשים ושש ליצירה עכיל. ושנות הספרים שמהם העתקתי פריס, בס"מ
 דמין ד' אלפים ת"ת, דמשק ד"א תרבר. ג' של בן אשר בקיורה, ד"א תבע, דישמרה שכמספרובג
 וברלין 4711, בקארלסרוהע 4860, תנ"ך רייכלין, פאפסהיים, בק"ר ד"א תת"ס (קוסטנ'
 ר"א תת"ל) בולוניא 58 כמאה 12, בפארמא ח"א טו. לו. לח. ס. כג. נו. והלאה, כתר תורה
 בדמשק הסי"ד כסה כת"י בלא זמן, בשרדני' ח"א ע, סורין עק, לונרון גג, קאואניאטע בטלטולי
 כ"י כו'. — הפתוחות עשיתי למורים ותלמידים, גם לרשום הספרים. על פי פרשיות פריס,
 אי אפטר, כי הרבה פריס רק סבוק אחד ויש פסוק שחלק לשלושה פרשיות, ולמנות פסוקים שבכל
 הכפר קשה. שיש אלף ותק פסוקים ויותר ואיך ירשמו באהריות עבריות (בס"ש כי אין סספר),
 ובעלי הספרות, לא רשמו פסוקים והמלים איפה נמצא הסימן שספרו, למען ישוו הפרשיות
 זלו' במספר הכתובים, לבל תהיינה פרשיות קטנות, כללתי שתיים ושלוש כפתוחה אחת. (ג' יש
 פרשיות אהרות שהן ארוכות וגמשכות יחד, כן קנ ער ת' פסוקים חלקים כשביל התלמידים
 שהיינה הפסקות וכגוחת הדבור. ואולם להרפים כן כתנ"ך אוכה לשמוע ענת חכמים, איך
 לעשות בישיות ס' — יו' כב — לו' 289 פסוקים, או עד ס' ס' — כג 397 פ', בסוף יחזקאל
 260 פ' כפל מענות אהרונות באיוב 157, דניאל 196 פ', דה"א ח ס', 133 פ', דה"ב יג
 — יו' 101 פ', כה — כט 117 פ', ואיך לחלק פ' סקן, הוריס, אהרין, בלק, ואתחנן עקב ראה,
 שהיא חובה ארוכה 6—9, וכן 12 והלאה. וכן אסתק בסופטים ג. ו. ז. ט. יכ. יז, יט,
 שמואל ב', ט, יוד, יז, יח, כ, כו. ש"ב יח יט. מ"א ז, יט. מ"ב ג, ה, ו. ישע"ה ה, ט,
 יג. כב — לו'. סו והלאה. ורבי ד, ז, כג, לד, לה, לו, סד, נ"א. יחזקאל כד, כה, לא,
 ס והלאה. הושע. עמיס. כיכח. זכרי'. כשלי. אריות איוב, בלדד ואליהוא, שיר קהלת.
 דה"א ז, ט, יא, כה. דה"ב יט כז, ל, לב, לו. — ג) איך לעשות פתיחות גדולות כן צ—
 ק"ב פסוקים, ויהיה נבדל באמת. (לבד ז הנ"ל) או פתיחות קטנות מערך כן עד ע, אבל פעם ס
 יהיה הפתיחה אצל הפסקה קטנה, כשהוספה בתורה, וכתבי הפרשיות, שייכות וגמשכות זו"ז. (ד)
 נאה לרעה, כי הפתיחות שבנביאים, אינן חסיד עניינים שונים ונבדלים כמו בתורה, ופעמים
 פתחה באמצע הענין והדבור, אצל כל גם וייעוד, ונבול, ולפני דבר ה', כדי לעורר ולהרשים
 הקורא, וכה ראה בס' כי תשא, ודברים ד, שמואל יוד, יז—לד, כט, לה. מ"א יז ב. ישע"י
 כו, יג. לא כה. כט ח. ירמ' ד, ד, יא ית. יחזקאל יא יכ, וכיז"ב זאין לקבוע פתיחה ותלת פרשה.

הערה והידוש.

הל ירושלמי ברכות פ"כ ר' ירמיה בשם ר' אלעזר נתפלל ולא כון לבו, אם יודע שהוא
 חוזר ובכוון את לבו יתפלל ואם לאו אל יתפלל, א"ר חייא רובא, אמא כן יוסי לא בוינות, אלא
 הד זמן בעי סכוונה והרחריה בלבי ואמריה מן עליל קומי סליא קרבי אוקפתא [ארקסא].
 או ריש גלותא, שמואל אמר אמא כנית אפרוחיא, רב בון בר חייא אמר אבי מית דיוסור,
 זאבג"ד פ"ד הכ"ו מקריש גורס אמא כנית ד' ו' מ' ין כגו אלוחא, פרי"ס כסה אצבעות באורך
 המקל [ואלה] אמר רב סתניא [תו' גרסי ר' בני] אני סחוק סיבוחא לראשי דכר הוה סמי
 למודים הוא כדע מגרמיה. עכיל ירו'.

תו' ברכות לב, שבת ק"ח: רחיש כו, כ"ב קסד, וראב"ד ומהר"ע שער נח הבית
 כפסוקים, שלא כיוונו ועיינו בתפלה, והחרדים פ' שלא כיוונו כל התפלה בלא שום הרצון
 וזכרונה והרצון וז' כלבו חזר וכוון דעתו ע"י כל דבר מהנזכר. ולסה ספרו לנו חז"ל זכר
 נהקשו ע"ז כיפה תואר דבר שמואל וכפתוד ופרח (על אנדות) הגהות ר"ב אבדיק כולין,
 יצדרי הויס (אמ"ד תקמא דף לא) עיני יצחק (להר"ב"ט רח"א מוילקאכור) כיום יאר, יסוד
 העקרים. (לירוש דאנצי). ובתולדות אדם ח"ב הבין שה' להם התפשטות הנשמיות ולא ידעו

באיה ברכה הם עומדים, אבל ק' איך זכרו השרים והדמוסיות ועופות, ומהו דיוסין לראב"ד ואיך יתכן שגדולים אלה, תפארת ישראל צעפי כעגור, וזהו הפלחם להטאה, אותיות ומלים כגוף בלא נשמה, וכמעשה אימוניםם ובכל ימיהם לא ניצילו מחטא עיון תפלה, בפרט ה' חייא ובניו שתלחמם בקעה רקיעים, בכ"ס פח: וירו' כלאים פ"ט ובר"ד פ"ג, במה התפלגו בכונה והדרת קדש, ואזיל דבר' פ"ב הכין לבם הקשוב אונך, אם כיוונת לבך בתפלה תהא מבושר שתפלתך נשמעת, וישל דבר' פ"ב הו' ארדילו או ערדילו ולטה כונה אותך בתפלתך, ע' ברכות כז, וסוף פסח ב ק"ט, יבמות נו, והנכ"ז ברבות פה ה"ט, ר"מסאי הוראהה, א"סור ברבית כז: שבת קד ואיכ"ר פ'... ב"ט ק"ה סגורין מח. ב מרחץ: שבת קסו, סגורין פד, אר"ז פ' ריב"ז, ויק"ר פ' אמור פסקתא פ' הפרה. ג הכנסות המרינה וזכותיה, שמו"ר תשא, ויק"ר אמור וקדושים. ד הסון עם דב. ה מקודה גלוי' בהמון ב"ר ח מה ויק"ד א. ז שבעה. ז' סליחה עכ"מ פו ב"ר זישלח ויק"ר אמור וקדושים וי"ז פ' הרואה. ח חבל וכבל ברזל איכ"ר, וכו' אין להם כסום בתפלה.

ונלע"ר לבקש אבדתנו אשר נמצאת בידי זרים, שלמרו סמנו והחזיקו במנהגינו או נודע כי מיסדי הדת הנוצרית ושלוחיהם נקראו יהודים ע' קרכע' געשיכטען, עין א"ס 124 כי עם לופטשע, בהוטאן, בתפלתם יסברו אופן התפלות, ומעבירים בין אצבעותיהם פניני התרוזים ומלחשים וכן מהמומד, ה' תונתו ויועצו, אבי בכר בן ראש הגולה, (ע' ישרון, גנזי נסתרות, ודר"י) וכבר אספו מבקרים כמו אנ"ג, וזאס האם מאהומער גענומען פאן הלסור? לפניו היגד כירעם ומתפללים בפרישת פנים (ע' במקרא וזהר) ובהג' שבעות העמנו אילנות ועתה שזולתנו החלו לעשות בן חרלנו ובטלנו זה, כדי להבדל מהם. מדאנה פן ימשכו הילדים והחסן אחריהם. בן הדבר הזה של דיוסין גו אלוהא. ראיתי המאמרים בקאואן וכן בחצי האי קרים יש להם וורשכי, חרות אלמוגים, או ברורי עץ, לג או 150, ומחוקים זאה סידרהם בעת התפלה, וכונים אותם, בסיום כל מלה, ברכה ותפלה מורידים אחד הכדורים, למען כל ימנו בצ"ט תוארים שמשבחים להקב"ה (אל תתם, הקדוש אל סאומן עינו שלם מהיטן הויבר בו) וצשתהרות לנ כדורם מונים ג פעמים — וכן מאנאכען היגום ורזס א יש להם צעטק א, צעט א, שהם חוסים או מתירים עם עניבות וקשרים, עם חתיכות עור או עץ או קראללען. שנותנים לעצמאפען המושחים, ולקיסר בכואו בבית תפלה. ויהידים שאינם מלומדים, מונים וספורים בהם התפלות והברכות, גם יש עישים ג או ג קג יסדם פיטר פוסטן ונוצרי רומי משתמשים בהם לספור התפלות (בני ה' תיבות) נקראים בלטיני קהפעלעש, ובל' איטליא ופולין קירונא, ראזניקי, יסרוה כהני דאמיניקי, והאשכנזים הביאוד, כשוכב כמסע הצלב מאויא, וקרא לה ראזענקראנג (ועין עניקלאפעדיא). וכן אולי נהגו עם הארץ השומעים ברכות ושמ"ע מן הש"ץ, כמו באלבסטרריא, לענות אמן (ע' סוכה גג). וגם הכמים שהדשו בכ"י תפלה חדשה וברכה אחרת ברוחם לבם ומצבם, ע' ירו' ברכות פ"ד, א"ר זיערא כל דהוינא עביר כן, הוינא מעי ע"ש מ"ר אבות, וכדי לזכור איהו ברכה החלו, נצרכו דבר לכונן ולהבין לבם. אויסריכטונג, ריכטען, פארמען, בעפעסטגען, פארנעמען כהוראות כיון כונן, ור' חייא העמיק והבין לבו שלא נצדך כלל לכונה, רק חד זמן, ויטובאל כישלעו תהורות ומחשבות שם לבו למנות אצרוזים, שה' בקי בסדר יש עופות שבתורה (ע' דברי יהושע העלליר). או בכל ברכה שם אצבעו על אהת מחן, ור' בון ה' לו סקל או אמה ש"ש בו י"ט דיוסין, ובכל ברכה שם ידו על דיוס אחר. ע"ז ידע איהו ברכה החל, ואנתנו בלומדים ויש לנו סדר תפלה ברפוס, אינגו צריכים לזה, בפרט שזה מנהגי זרים, ומזג יותר לעשות כעצת הנר"א, אמר עם הספר' ישוב מחשבתו. זאם שניתו ה' יסלה לי.

שבת ק"ט: תנאי ר' יוסי דבר אומר שני מה"ש מלוים לו לאדם בערב שבת סכית הכנסת לביתו אחר טוב וא' רע, וכשכבא לביתו ומצא נר דלוק ושלחן ערוך ומשחו מוצעת מלאך טוב אומר יהי רצין שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך רע עונה אמן כעל כרחו, זאם לאו מלאך רע אומר, יהי רצין שתהא לשבת אחרת כך, ומלאך טוב עונה בע"כ אמן. ויש להבין מה זו שמחה למלאך הטוב, באלה הרברים, וכן להפך, ומצאנו לעיל כג: אמר ר' הונא הרגיל בגר הוין לו בניס היה בו בשרגא טובא, אמר גברא דבה נמיך מהבא, שם כה: מאי והונא טילום נשמי, איר אבה ז' הדלקת הנר כשבת, נשיתו טובה, ר' יצחק אמר זו מטה מוצעת ואשה סקושתת לתלמידו הכמים. ושם ל"א, על ג' עבירות נשים מתום בשעת לידתן על שאינן זכורות בו' ובהרלקת הגר, ובבתבות סו: א"ר מ"ר אשר פרוו יתן בעתו, זה עונה של ת"ח, מער"ש לעירש, וכוונת ת"א כח, על יחזקאל סו, ודרשו והמכו שערי חצר המקדש, על משכבו אשה, לטרוסים כל ימי חול וסודויות שבת, כמ"ש רמב"ן על לעשות את יום השבת, אשר ברא א' לעשות תולדות. בעל במפתת פטרם סחקן, ומהללאל סתלוצץ ומחלל, ומצוה לסלסל ולנקות דבוי הכמים

ומדרשה, שכולל בהכמה עמוקה, (ע' בחזיון ס"ג סי' ס"ה) ואציע איהו הקדמות. לפניו אמרו הלכות בלא סמיכה, בירושלמי סוּעִיק ס"ג ה"ו, פסחים פ' מגילה ריש פ"א חגיגה סוף פ"א, ומשניות ראשונה קצרות בסתם, ערלה פ"א ד', פס' צו מגילה ח, ויבמות פ' החילוק, ופ"א דב"ק, וריש פרה ואמר דברי תורה מדבריו קבלה לא ילפינן חגיגה ו. ב"ק ב', וזה כנגד הקראים שגם גוים בכלל תורה, וקראו לנב אים אשלמתא, שמשלימים התורה ולא קבלו סמורת על פה, ואמרו עין תחת עין ממש וקצותה את כפה ממש, שהגור כפשת המקרא, אין סומכין על ראשונים כלא ראוה ונד המקובל להם בשכלם, ואין להם אלא תורה שבכתב ס' התורה שבנקוד ומעמים (אשכול הכופר 178) וחלקו על רז"ל בפנהדרין ד', ששינוי הקריאה, שבעים שבעים, ואמרו אל תקרי דה"ש י"ג. סוכה לה, כתובות לה, וביוביה, במ"ס ורב נטרונאי גאון (בב"א ג ד) ור"ב"ז אמרו לנכד ס"ה, וכלל גדול הוא במסג' הנקרא גן עדן, ה' שבת, קדוש החורש, וספס, שלא לשמוע דברי מעתיקי הדת, רק במקום שיש להם, רכו וספסן מן המקרא, מאז החלו להסמך ההלכה על קרא פס' פו, משנה אחרונה ביומא, זכחים פ"ב, קו, עירובין לב, גדה עב, פרה פ"א ס"ב, וכן אמרו מנין לטילה באותו מקום מנין לרוב שהוא אדום, מנין לשחיטה שהוא מן הציואר, וכן על חדוש הלכנה, ומפללו על מקום השחיטה והמילה, אימא על אונן, ועל אחרונן ולולב כמילתא בא, שבת קת' דה"ש ז', חולין נו, בר"ד פמ"ו, תענית וב"ק, ויש שמצאו כי המסיכה חלושה אמרו אלא הלכה לטיט (והודגלו כמליצות הכתוב ירו' פ' אלו דברים, ב"ס צג, שבת קנד, גיטין ז', ביר פ' קבו חולין סח קו), וענן ותלמידיו נחפזים למשוך אליהם המון ההולך בחשך והרשעים שהמסער נמשו הוא קדוש, וגם הו מדוכאים ומטולמלים נמשו לסכול עינוים והתאבלו על ירושלים לכן החסיד ברברים רבים כדרך שאר רעפארסער ובטל תקנות רבנים הראשונים, והצויא לעו שהרבנים מקילים בחומרות ואמר בן סקוע ואמה יהוד, אמר תרנגולים, אמרו עריות הרבה, החסידו במצות שבת ואמרו להרליק נד בליל שבת, ושלא ליכנס לבית שהגר דולק, ג' כר"ח ה, וויכוח על הדלקת הנד, והחיל ציוו להרליק ולברך על הדלקתה. כן אמר לאכול תבשיל חם, ועז' כ' בתשובות הגאונים, נהרות דמשק לר, ורוכ כן החצונים, תלמידו ביתוס יהוי' לנחוש כו' הלכך כל שאינו אוכל המין בשבת, לפי אותו הדרך, בר נידו הוא, ודרך מינות יש בו, ג"ש ושע"צ ש"ו, ור"ב אשכנזי כג, ושה"ג ומנ"א ועשרת זקנים (וסדרו נהורא טעה בזה), בשבת ישנו חתמה ברבע אמותיהם ועשו כל ערכיהם, וספרו רז"ל שחי משפחות היו בירושלים א' קבעה סעודהה בערב שבת ז', ואחת קבעה סעודהה בשבת ביום, ככלי קראו מקרא ולכלתי שמוע כלל דרשה ושניהן נעקרו מישראל, כרמי שומרון 27 וספר היוכלים ב' סס. נ יא יג—נגד עיטוס נחמיה ח', ירושלמי כל כתבי פס סה, ביצה מו, ותנחומא, מאירו על שבת קמו, שכולי הלקט, שבת צו, ראב"ע שמות ב ה, שמו"ר ויקהל. עוד נואלו והזהירו בעונש סות לאיש אשר ישכב עם אשתו בשבת (הוי"ב ב סה—ג, נ י—יו) והסטמא עצמו בשבת, והשואב סיס, והמטבלל בהכחו גס בביתו, וההולך בדרך, והרוכב על בהמה ושט באניה, ומענה בצום נפשו והנלחם בשבת, אפילו מלחמת סה, שהקפוחו אייבים גיי לפני השבת. כן נהגו כל הסופרים לפניו, ונהרגו כימי אטיזיוס, ופימפוס, (הערה דלקמן) וחז"ל אמרו להפך בשבת ועירובין, וכנגד מטה מוצעת ואשה להלמיד חכם, היושבים ששת ימי חול בישיבה של תורה, וכן להולך בעסקיו ועל שבת כא לביתו, ויחסר לו שלום בית ושבתה לב, ביום השבת, ואז עת יהיו פרוי, ע"ז דרשו כפ' קרושים, הגורר עצמו על הערה נקרא קדוש, תדע כי צוה ה' קרושים תהיו תמיו. וכן קדשה כפ' לאהרן ובניו, וכל כהן קדוש יהוי. ואם המשגל סומאה וחילול ולא יתנו פרום, הלא יכלו בני אהרן וכל ישראל, ולפרסם הדבר זשלא יטעו אחר בעלי מקרא דשנער הנהיג עזרא הסופר ע"ה לאכול שום בערב שבת, וכל ישראל נקראו אוכלי שום (ע' גרדים פג סו פה סו ב"ק פ. ע' סהבר סי' רפ מעשה רב קד).

ולכד החיוב להכדל סכותים ושומרונים, נקשר בזה הליל שבת בעבורת קרקע אחאב ויובעם סמרה התורה ודרשוה, ע' כר"ה פ' ס"ה וסנהדרין אך בחוש ובקציר, גילוי פנים למען יוכל העם להרוש בשבת, ע' דה"ש ט ובהריות ד' ויסכו האזהרה על החרישה באשה (כמו ב"ד צה) ותשובת ראב"ע סה יענה בקצירה, דהוי' נגדה לה, חסידים לא הי' משמשים כו' שלא יצא הולד בשבת, ובכן חרשו וקצרו בשבת.

והנה היו תלמידיו רבים שכל ימי חול היו בישיבות טרא ונהרדעי, ובכואם על שבת לבתיהם הישו התורה ודרשוה, ע' כר"ה פ' ס"ה וסנהדרין אך בחוש ובקציר, גילוי פנים למען יוכל העם להרוש בשבת, ע' דה"ש ט ובהריות ד' ויסכו האזהרה על החרישה באשה (כמו ב"ד צה) ותשובת ראב"ע סה יענה בקצירה, דהוי' נגדה לה, חסידים לא הי' משמשים כו' שלא יצא הולד בשבת, ובכן חרשו וקצרו בשבת.

תמיד, ע' תענית יא, וכשנא בערש לכותו כל א' מושך ונוטה לדרכו, זה כוונת ר' יוסי, ורב הונא כראותו שגזר רבי אבין להרליק גר, כדעת החכמים נגד הצדוקים, כך שיהי' לו בנים, להושיבם בין ברבי החכמים.

הערה א) תלמי למנו לכר את ירושלים בשבת, גי'א תעו (אחר שלכר עזה תמ"ח) אפאללאניום שר צבא אנטיוכוס, פקד הצבא ביום השבת, ובצאת בני העיר לחזות במתוה, ציוה חילו זיתנפלו וירקרו כל העב הללו. המקראש (תקצג). פריליפוס חנה כבוד על המערה שנתכאו בה סופרים ומסירים, אלף איש, וקדשו השם ונהרגו ברצונם (ח"א ג. כו. — ח"ב ה, ט). פומפיאום וחיל דומי, קרשו מלחמה ביום חשבת, ופרצו בחנמת ההובל, וכל הנמצא דקרו. ביום הבכורים תקצ"ז וכן אחר כ"ו שנה, בימי שמעיה ואבטליון נהרסו תוכמות ירושלים ונגבינום, שיצ רטמי תילק ארץ יהודה לחמשה בתי משפט, ירושלים וירחו ציפורי חמת גדרה (ג"א תשכג) בחדש השלישי, ביום הבכורים (עצם היום שלכר פומפיאום) נלכדה ירושלים לפני החרום וזאויאום, ומלך החרום גי'א תשכג—נו, (קדמוניות היהודים ח יד, טז ד), וע' שבת פו סב בירושלמי שם שלא הי' המעשה בשבת (ע' בה"ג תרג, סב קה) שגזרו בימי המלחמה פן יווקו זכ"ו וחרלו לבעלו עור, והי' דבר שאינו מצוי (ע' ביצה יד) וגזרו ללבוש בשבת פן ילעגו עליו או ישלפו להראות לרעהו. הערה ב) תשכ"ח ח"ג ענין סו, כתב מחלל שבת ליתא אלא בעבודת קרקע, וחי' רע"ק כ' דצ"ע וכן כ' הבי' אה"ע מ' כר בשם בעל העיטור, והטור פסק מחלל שבת כפרהסאי שקדש יו' קרושין, והקשה דו"פ הרו פסק בירר דמומר לחלל שבת שחיתתו פסולה, ואפשר משום דהוה כפוסר בעיקר, והבי' ב' כותי היה עונדא ואצרכיה גיטא רב יהודאי אמר שמואל ריש כלה זאע"ג דעשאום כנכרום גבורים לכל דבריהם, משמע להני דבנותא רוקא לענין שלא נסמך עליהם באיסור והיתר, אבל להפקיע קדושיהם לא עב"ל ר"י, ע"ש ב"ח ס"ד, ולפ"ז אפשר שגם העיטור ורשב"ק, כ' לדינים אחריו, ולא לשה"ש, שמתייב כל יהודי אפילו הפושע באמונה, והסברא בעבודת קרקע שהצדוקים מודים, ועושה בעצמו ובפרהסאי. (ע' תב"ש כו, ח"ס ח"י, פג רש"י זרמב"ן פ' בהר וגיטין נה, ביצה, כ"ט ה' מנהדרין כו). אבל בשאר מלאכות אינם מודים, וע' מו"ק ג' וחיל גחלקו בפסוק, כהרש' ובקצור השבות ר' עקיבא אומר אינו צריך לומר של שביעות, שכבר אמר שרף לא תורע, אלא של ערב שביעות ומוצאי שביעות, ר' ישמעאל אומר כו' יצא קציר העומר שהוא מצוה (וק' לו, מנליה לרע"ק, תוס' עיניו, גם דפסקינן בתרווייהו פ"ג משמטה, ופ"ז מתמדין ומוספין, פ"א משביעות עשור ובהוריות ר: בעי רב יוסף (הורו ב"ר בכעזת) אין (איסור) חרשה בשבת, סהו, רש"י פ"י בבבול מקצת, אבל בחו"ק הצדוקים מודים בה) בא ר' זירא, אין שבת בשביעות כי טעו כיון דליכא אז חו"ק, אין איסור שביעות עבודה בשבת, ולפניהם בימי מלכו ישראל שמו התורה (ע' ירוש' יבמות פט"ו, ובר"ר פ' סה וכוזרי) והתורה אמרה, מחלליה מ"ו, ראוי לבער הכליעל מישראל, כי הוא נכרת ונבדל מעדת ישראל (ע' כו"ק), ולפניהם מחיתם, הי' עבודת קרקע, לכן הסכו כוונת בחו"ק, על התירשה באשה, והקצירה היא כנדה לח, למען יוכלו לחלל שבת בחו"ק. ובעלות הגולה, תקן קורא עיה שיאכלו כל ישראל שום בערבי שבתות, וכימי אסורא, פרחא דעת בעלי מקרא הקדמונים, שהשבת קודש, ואין להטמא במשכב אשה כמו שנלחמו ע"ז בויק"ר פ' קדושים, לכן דרש רב יהודה איש אסד פרו יתן בעתו, על עונת ת"ח כתובות סב: וכן דרשו בוזהר ח"א כה עה, מקרא דחוקאל סו, (ובזה סתרו גם דעת הנוצרים, אורות העלמה שהיתה סגורה, ואיש לא בא בה), וכדבר תלמידי ביה"ס המחללים שבת, אם נגעו ביו, ע' שו"ת יהודה יעלה, מתנה חיים, בנין ציון החדשות.

התימה.

ועתה המצוה אליכם, אצילי בית ישראל ויהודה, גאוני הדרו, הצדיקים וראשי עם קדוש, שלומי אמוני ישראל, לצאת לישע הרת וכבודה, לתת מהודכם עלי לשלוח לי בחסדכם הסכמה על הדבר, ולעורר החכמים התלמידים בעריכם, שישומו לב משכיל לענות בהום רוח וענות צדק, אם ימצאון חסרון בחלוקת פרשיות, הפתיחות" ילפרונו איך ומה לתקן ולהישיב ה תיחות למען הדיין ברוח כל החכמים שליט"א, תרומת כל, קדשי בניי. וכן הי חסדכם לעורר לרכך ולדבר על נדיבי לב עמנו החרדים על כבוד הרת, שיעורו להרפים על חשבונם תנ"ך מדויק, עם פו"ס בג"כ, ופתיחות

עבריות, ולהלקו בין שלומי אמוני ישראל, וילמדו מתנ"ך כשר וכדעת חז"ל ובעלי המסורה.

רבני ישראל! מוריט ומאורי הנינו, האצילו נא מרוחכם ותנו עת לעיין ברברי, אם שנית הורוני נא, אל יקשה בעיניכם מורי ורבותי לצאה שעות אחדות מארבע אמות של הלכה, הלא עת לעשות לה', פעמים רבות מבטלים מלימוד התורה לכבוד סיום התורה או חיוק להתורה ולכבוד לומדיה מחזיקיה ותומכיה, וכן לצרכי קהל ויחידים, לדבר מצוה או איזה הכנסה, תנו נא כבוד ליה"ק ולנביאי הצדק, הוקירו הדת והלאים לעיין במבוא הלו ועוררו נא אנשים ידועים להוציא לפעולת ארם, תנ"ך כשר ומונה ובהמסורת. גם אנכי שוקד במלאכה הקדש, ובהונתי בהלכה, זה ארבעים וחמש שנה. הו"ל אני מו"צ בערי קורש וה' חנני בחידושי הלכה ואגדה, ועשיתי ספרים בכל נושא וענין כמעט, ולא הדפסתים לעשות שם, ולהשתכר, וזה המבוא, פתוחה ופר"ם הם לשם שמים כבוד הדת כאמה ויושר, החריד לכבי, וכחרף נפשי נדוד ועכל וסינוף, ה' הצליח דרכי לעשות כל המעשים שעשיתי, ואני כמו הרה ובאה בצדה ובח אין ליולדה, להיליד בן לעדה, ואין הדבר הלוי כי אך בחכמי הזמן, והצדיקים שבכל עדה וכתה אם יאבו ידברו יעשו ויצליחו, יפרו ישע ויעלו הפתיחות כיונק שתול על פלגי מים, והפתוחות וסתומות וחיו מתהום הנשיה.

אמנם כן יודע אנכי צרות רבים הכלל והיחידים, מרגיש אנכי מדרת הרבנים וזשפל מצבם, ונודל הלחץ והאכופה של מורי הצדק, כי י"ג שנה הייתי רב בערי מצעד, ול"ג שנים הנני מו"צ פק"ק, וגם ישיבת כרכים קשה ואין לי פה רק חצי הכלכלה (כי ברכני ה' בורע ולא בכסף והכנסה) ואין ככחי להדפיס אחד מספרי, כי הבצע והגזק משנים הרצון, הרעה והבינה הם בלב, והלב בכים ולי חסרון הכים (כירושלמי תרומות פ"ח, וכן סירא לו כא), ואף כי לא אוכל להדפיס היקון סופרים והנ"ך כנ"ל, ואיך איפוא אדרוש כזאת מרבנים וסופרים. יאם לעורר ולצוות, מי ישמע לרב או משיכל, לפור הון רב ולהתחרות עם חברות מציחיים מפנקי תורה שבחז"ל, ולמה אעשה שקר בנפשי ולא אהן שכר לפסיעותי פסיעה נסה כזאת, הלא יכלימוני שפתותי כי כי ישמע לי, ישראל קרושים הן, כחולין ז, אילי הכסף והמדפיסים לא יאבו ולא יחפצו, והרבנים הצדיקים והסופרים לא יוכלו, ולא לחכמים להט. אבל בצדק אמרי פי, המשל בזה כסנהדרין צא ע"א אמר לי' אנטיונום לדבי גוף ונשמח יכולים כל א' לפסוד עצמו מן הדין בו' אמר לו רב אמשול לך למה הדבר דומה וכו' הקב"ה מביא נשמה וזורקה בנוף ודן אותם כאחד, שנאמר יקרא אל השמים טעל ואל הארץ לדין עמו, כן אני כדמינוני יש רבנים גדולים שרידים ויחידים בכל פלך ופלך שיכולים לדבר על לב החרדים והשקרים למלא אחריהם, ולקול רבנים גדולי הדור, וקדושים יעוררו ויתגברו נדיבים ומדפיסים להדפיס, מקראי קדש, ותנ"ך החדשים ובשיהיו רוח חכמים נוחה במעשי, יציין כל מחבר ומניה במספרים שישודרו להדפיס מחדש, לפי הפתיחות, תחת, קפיטליהן של הבמרים והבורים,

הפלאמין מתבלים ובלים ומהחדשים תמיד ולאק לאמ כלל יחלופו ויעברו
הקאפיטלן מספרי קרש, ובשנוי הציגים אין נזק לזכרון כמו שנוי העמור
בש"ס ופוסקים, בש"ס קביעה וצורת העמוד והרף יתמך כח הזיכר, והשומר,
ובעמודי הש"ס אין נזק כי אין מפסיקים בסיום הרף, וכי אי אפשר לתקן
הרף, מה שאין כן בתנ"ך. באיכה רבה המשילו את חיל הצבא לעצים, ושרי
הצבא לאש, שהשרים מבעירים אש קנאה ונקם, ורנש הכבוד, שהצבא יחרף
נפשו על שרי קטל, ומלמדים את החיל, ודרך יהבלים להלחם, ונובה הקשת
שלא יחטיאו את המטרה, ונדמו לאש המדליק ושורף בעצים שהיו קרים ולחים,
האש מבעיר ומחמם כניע ומבשל, מתוך המיוצקס, והופך סיס לקמור מתפשט
1600 פעם, ובצאה דקישוד ינוע את המכונה בחרושה המלאכה. כן ת"ח
חלושים כנשים, ועישים גבורה כאנשים ומפעמים דוח גבורה בלב הצובאים
והמנצחים כמלאכתם. כן גדולי הדור וגאונים ורבני החסידים וקדושים יחד,
אם ישלחו דבר בישראל להעיר איש בעירו, או שישלחו הסכמתם ותתימתם
אלי, יהעוררו נדיבים וחרדים. וחכמי מקרא משכילים המהוללים, יעזרו להוציא
משפט בבקרת ישרה, רעצענוי באהבה האמת וחבת הלאום, שידפיסו במכ"ע,
או על מהרה יודפס תנ"ך יהידי כדעת חו"ל וחכמי המסורה, במלא הטובן,
וכל ספרי מקרא עם מפרשים, יציינו פתיחות במקום קפיטל. וכן במשניות
גמרות ומדרשים וס' מחברים שיודפסו, יחלו לציין לפי הפתיחות שעשויה
לכבוד ה', רתו, ועמו, והיתה לה' לשם ותפארת ולאומנו. גם ימצאו נדיבים
לאומים והחרדים לכבוד הדת, שיפתחו רבב וכיסם לזרוע צדקה לתמוך המדפיסים
(או להטיף אתי) להדפיס תנ"ך כשר וכפי המסורה. ובימינו מצות כתיבה
ס' התורה לקיים וללמדה את בנ"י הוא בקניית ספרים, ובן העמוד והתוך
להדפיס ס' ללמוד ולשנן בו, הוא מקיים מצוה רבה (כמפירש ברא"ש ה' ס"ת,
ב"י זפרישה או"ח קנ"ג וי"ד ס' ע"ד ושנ"א ס' לו והח"ס רנ"ד) ולהלבוש
וא"ר והגר"א כו', יהיה זכרה הרבים לקריאת ההפטרע עם פו"ס. ושם הנדיב
יקים לעד, ויזכר בכל ס' קאטאלוגין, ויבורך ברוך אשר יקים את התורה
(ע' ירושלמי סיפה פ"ו). שימו זאת על לב והנו יד לעמוד! וכל הגורם
ומביא חבירו לעשות מצוה, שכתרו רב, ובפרט שאי אפשר לעשות בלא
עזרת רבים, ואין נזק מזה, בו כהמכר התנ"ך ישוב כסף כל איש עם רווחים
בעזרוי הכל לפי רוב הקנינים.

וכי תאמרו מה נעשה עם כל ספרינו הרשומים ומצוינים כבר לפי קפיטלן
של הנוצרים, ואם ישונה עתה, להוציא ישן מפני חדש להסיר קפיטלן
ולהכניס חלוקת הפתיחות, הלא יקשה למציא פסוק ורשום בש"ס ושאר ספרים;
דעו נא רבותי כי יצוה קלה יש לזר, מפרה הפתיחות לעמית הקאפיטלן,
הנרפס במבוא הלז נזכר בראש נזכר בראש או בראש התנ"ך או שיודפס בפנים
כנב במקום קאפיטל ולמטה יודפס אות ומספר הקאפיטל, כמו שנרפס למטה
קרי וכתוב, ובעתים הראשונים, בטרם יצאו בקיאים לפי הפתיחות יהי' מצוי
ביד כל איש תנ"ך עם קפיטלן ויחפש בו, ויזכר מחברים מביאים לשון המקרא,
ומחברים חדשים יציינו לפי הפתיחות ויתקנו לעזר לדור יבא, ואם גם תהי'

ענה קלוקל ליחידים אין שיה להניח הקפיטל שהם לבשהינו מכשול ותקלה, כמו שאו"ל בירובלסו שקלים פ"א ה"ו ולא נמצא ממסא מהרות למפרע? אמר לו מיטב שיהקלקלו בו לשעה, ואל יתקלקלו בו לעולם, עכ"ל ירו'. באו ונלמד מחכמי מדע, החכם וויליאמי הציע לפני חכמי הועד בפאריז, לפני מלחמה האחרונה, וכולם הסכימו וקבלו יחד לשנות חשבון סה"ך השמש וחלוקת הארץ לגלילות, וחגורות כאזור ההקפה, שנחלק מעולם על ש"ס מעלות, וששים רקים שניים ושלישיים כו' והסכימו להלק על ארבע מאות מעלות, והרקים מאה מאה (ע' הלבנון שי"ב 3), גם שיה דבר קשה, שאין להקן עוד כדורים ומפורים הישנים, ויבולבל כח זכרון גלילות הארץ לנפותי' שנחלקו על ש"ס וששים, ובכל זה קבלו לדבר חכמה ויושר, ולולא המלחמה כבר שנו החשבת. וכל שכן אנו עם הספרות חובבי הורה, המקדישים חיט על קדושתה, ומפורים הון לקיים המצוה, ועתה נהבו לכם, וקונים ש"ס ופוסקים וכדומה, חולין הוא לנו ללכת בעינים עצומות אחד זה הועה ומתעה, המעות הכתובים ומבלבל העינים וסיהר הקבלה והמסורת, ומתנגד להלכה ולמנהג בני" בכל הארצות אשר נפוצו בהם, וחלוקהן במקרה צדדיה בלא הגיון וחשבון.

אליכם החידים לדבר ה' אשא קולי ולכל חברי מקרא (כיבעל-נעועלשאפען) אשים דברתי, חכורות היהודים שבכל מדינה כחול, אנה פנו לי, שימו לבכם לדברי, שמעו עצתי למהר היכל קרשנו התורה המקרא, להציא הקאפיטלן חוצה, כאשר הוציא נחמי' הפחה כל כלי בית טוביה חוץ מן הלשכה, ויטהרו הלשכות, וישיבו שם כל כלי בית האלקים את המנחה והלבונה; כן הבדילו אחי ועמי חול מן הקדש, הוציאו חולין ובעלי מוסין מוהמים מן העזרה, וקרבו צניד אינו בא אלא מנדבת צנור לברו שיהי' לשם ה'! (וכן אימר אני להחבורות המאמינים, שכל ההנ"ך קדש, והעוקר את יעקר מן העולם כי דבר ה' הוא, ובאמונתם זו הם מפצים כתבי קדש ומיזילים המחיר אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, חסידי אוה"ע יש להם חלעה"ב, אם עושים לשם הרה). אנה ארונים תנו כבוד לתורה מורשה קהלת יעקב, סדרו והעדיבו מחדש, תנ"ך חדש ומונה ומדוייק עם פתיחות, שאין בהם מנרעה שבהקאפיטלן, במקום כל קאפיטל יצינו מספר הקאפיטל, והפסקים ימו כספר הפתוחות או שידפסו ב' מיני פסקים ציפער ואיתיות, גדול וקטן, או ציפער שיה ועקום, להורות על קאפיטל ועל פתוחה יחד, ובמקום פתוחה ומתומה, הציגו פ' או' ס'. כן אין להניח כפנים, ריוח פני, ואו שכרם שלם מאלקי ישראל, וברכת מיליונים יהודים עליכם הביא, ודורשי לשונות הסורה יהללו מעשיכם. ואם יואילו מדפיסים וחכרות יכתבו לי מה יתנו, ואמסור הפתיחות גם פתוחות ומתוסות על נביאים וכתובים אשר סדרתי ע"ס שבעים כהבי יד עתקים מאד ואוכל לקבל גם להגיה הקורעקמין שישלחו אלי. וכן נכון אנכי להדפיס, הבן כמקרא" כאור מלים קשות, וכתובים כברים, ימו נא דבר אלי, לעשות עמי חונה. וזאת אודיע אם הודים לנו, ימאנו ומנעו לשנות את ההנ"ך, ריוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, והיהודים יחדלו מקנה הנ"ך מדפיס בדליון, ויען, ולגרון ולא יבא בקהל ה', ומה אם תצא

קול ההסן שאין רוח דברים נחה מהם, והם מפרי הקאנים להדפיס כדעת היהודים, זמלאים עזי מעיות, (שאוכל לפרסם לכל) כפדיהם יהיו פגול לא תגע בהם יד יהודי כשר, ושלישה הדפוסים יהיו אסורים ופסולים. ע"כ ראוי לחברתם, לקבל האמת והתקון, ולהיות זרויים ולזכות בדבר, ולכל מדפים או חברה אשר יקדים לעשות עמי חיה, אמסוד הפתוחות והזכות על מספר שנים, במחיר אשר נשתהה עליו בינינו, אם בכסף ואם לתת לי סך הנכין בשכר עמלי והוצאותי, והמבוא ראוי להדפיס בתחילת התנ"ך, ובלא רשותי אני אוסר להדפיס מה יחדשתי.

על כן אחילה מכבוד הרה"ג שיחיו, ומאת הסופרים והמבקרים הישרים ג"י לכתוב הסכמתם או השגתם ועצתם ישר אלי על שמי, כי אין עתותי פנויות לבקש ולקרוא יום יום העתונים ומנידו ההרשות הזמן אשר יצפודו יום יום אין עתותי לזה, ואין כסף לאדון כמוני, להחזיק במכ"ע ולא אוכל לדעת הנדפס. כל המסכים או המשיג אזכרה כמבוא שצדפס עוד א"ה, וכשיצוני הבורח לשלוח מכתבו לאחר העתונים, אעשה כדבריו. ומאת מעריכי מכ"ע, והמול חוברות וזרנאלין אבקש לתת כבוד לתורה, להעיר ולדבר אודות פתוחות וסתוכות וקאפוטלן, ואם ישלח איש דבריו במכ"ע, ישלחו נא נמר אחד אלי ואשלם להסוכן בוילנא, בעד הנזמרים שישלחו לי. בל המשתדלים ועוזרים למלא דברי ולהקים עצתי, אברך מקרב ולב עמוק ברכת פהנים, אני המצ— פה לשמוע עצה חכמים ועצתם

האדריסה שלי:

פסח הכהן ביר חיים פינפער מריצ ודיצ פקיק ווילנא.

Духов. Раввину П. Финфери,
Въ Г. г. Вильнѣ.

Peisach Finfer, Rabbiner
in Wilna (Russia)

לכבוד הרב הג' כ"ו מרה פסח פינפער שלימ"א.

בשובי מסעון הרחצה לביתי מצאתי מכתבו ע"ד הוצאות התנ"ך על פי המסורת הכסורה לנו מאבותינו מימי קדם, ושמתחי על המראה שמצפון הודח השמש על כתבי קדישנו, ואחרי מאות בשנים יעמד להם נוהל צדק להוחר תארם בימות עצלם כ"י ואני מוכן וזומן למול חלק בעבורת הקודש לסמכו ולתמכו במלאכתו ולמען ציון לא אחשה ואחיה דעה, שנבון לעשות ולא חצי דבר, ולהוציא תנ"ך אורה מוגה ומדויק בתכלית ההגה והדיוק בכל פנותיו, לא לבד לענין פו"ם בני"ב וחלוק פרשיות (כאשר החל לעשות ד"ר זעליגמן בעער) ועליו השיג ה' ד"ג והוציא חמשה כ"י, והדפים גם רשימה שלמה שהיתה כנגזיה בפוסטשטאט, קיירה, וכעה היא ביד החכם אלחנן הערמאן אדלר, אחי ראש רבני אנגליא, עצהי לכתוב להחכם ר"י לאסט, וגם אני כותב לו היום, ע' ענין הזה להעתיקם כדי שיוציא כת"ד דבר מתוקן, ואני מוכן בכל עת לסייעו בדבר מצוה ולהשיב על כל דבר.

מכברו ומוקירו בערכו הרב יהודה המכונה ליב כלזיא.

Prof. L. Blau, Budapest.

מדרד דף שורה תיקון

לא בזה
 42 ה נשלם
 כס להניח
 ל והרוקת
 43 ד שחזרו
 ו להקודם
 ש למנות
 כנ שיש בו
 לו נוקשה
 הני' כ חלק
 ג אכה
 44 יג מסיני
 הני' ח אולי
 מו יום
 45 ב לחנך
 ג פסוקים
 יא בלונדון הר"ה.
 יכ Add
 יט מדרו
 — מספר הכתוב
 יא שכתב
 כה שהם
 בו , ואנחנו
 בו נזים
 45 כח מעשה
 יט , עמל
 ל ושריה
 46 ו וברכציה
 ש הנזרה
 י הנחוצ
 — להם
 יא הסורי
 יב הקרדינאל
 יד ארלוטו
 כד שלהם
 כח פלוני
 לד לא היו
 47 י הקפיטולען
 טו הזכרה
 לה ; ובאמת
 ג תרסג
 יג על כן
 טו קאפיטלען
 טו היהודים
 כה היינצצוא.
 ד 29

כד הסחורה
 בו , או
 הני' המעם של
 — , זכסוף
 17 כו באשרי
 ל שפתי
 18 בהני' ע' אסונ'ח פכ"ב
 19 ה, זיש
 כד ע' ספרי הברכה
 לג בו , והבן .
 20 ח גדול
 — זגדול מסנו אסתר ח ט
 21 ז במלות
 21 יג, יד ס"ח אלפין
 יט זכנו"כ
 22 ו קי"כ ב"פ יותר
 כד ולא נרסינן ה"ו
 23 כג וההוקים
 24 יד במ
 25 ב הכרת
 26 יט הנאונים
 127 ו של"ע שפחה
 26 טו גד"ר ,
 29 ט ג פסוקים
 31 לד להם
 33 הני'ה ד"ר היינריך
 34 י תחלה
 136 יזים
 37 ז ואנו
 138 יג שנהנו
 ז והמסיימים
 כא תוזרים
 כד השירה
 כז קדם
 ל זבתנך
 הני'ה ו לשאלת
 39 ג, בסק"ג,
 טו הסדר
 40 יד על ק
 טו בשינוי
 41 ח הזריות
 י ר"י ספור
 יג שכתבו
 יז ד"ר יואל
 כד כחלום

5 ז והאותיות
 ח אומר, אומר
 יג פ' לה
 כב מתרומת
 6 א באמר ב
 לב לגתיבה
 ה , על
 יח , היה
 7 א הפרדס לר"ט קורדחורא
 יט והתסודים
 8 ט נאלה לרד"ק,
 יט חלות
 — יהיה החלה
 9 ב בתורה
 וקרבה לב:
 כפת כתיב
 ד וקבנו ה"
 לא פרט' Blau
 10 כו מרשות
 לא נחית
 כט צפני' ב'
 בהני'ה מאננו.
 חלק ב
 11 יא פסוק
 ב בהני'ה ביומו
 ט את
 יד הבאים
 טו ביום טוב
 כב הקרוב
 12 ח י"ג פ'
 יט מחבר
 כא כמפסם
 13 ח תשב"ץ
 כה אהיות
 14 כג ב"ר פ' עד
 15 א כאן התחלה
 ה פ"ז ה"ד
 ז ס"ס פ"ג
 יוד כתו' סט:
 רה"ש יג
 כז פילון יודייקי
 לא כו לד. לו. סד. סג. נ.
 הני'ה ד, בהקדמה ג'
 ה' תפיר,
 ו יכינו
 16 כ מייניץ

מדרש דף גזירה וצ"ל

22 הפוך, ובס' שמואל הקטן יש כ"ט יותר מבתורה
 23 ביארתי ב הוראות בשם אית, להבין בזה שינוי התרגום, וכעל נתינה לגר מחקו חנב.
 25 רבותי על סלך פרמי הנקרא, שאה, ש"ך, השחוק שהמציא בעהוב סלך הודו, ותקנו בראמיני נאסיר לסלך פרם, ושאה הפרמי אמר לנאסיר מה אתן לך, ושאל אמר יצוה נא הסלך לסוכן הבר, לתת לעבדו בעד כל ערונה כפל גרעיני חטים, מן הקודמת לה, שר האומם בא לסלך ויגר כי בכל מלכותו אין מספר גרעינין גם לשלם בעד חצי הכרונות שהם 64 כיוולים 18,446,744 מריליון 709 מיליון 551655, ומיום הבריאה לא נשאה הארץ ביוליון, השבר הורשת 12500 עגלות מארבע מוסים ומקפוט את הארץ 283666 פעם 500 מיליון ועד"ז כהנת מדרש דבליים. —
 26 עוד ע' 71.
 36 יח אריכות ל' רש"י בסוף ב"ק ד"ה מתא מחסיא, ע"ש ורשב"ם ב"ב ל"ו ד"ה בצואר מתווא, לסיים בסוכ.
 41 הרה"ג פר' ברלינר, ב' לו ל' ע' הוריות הקורא העברונות והמנהגות, בחלוקת הפרשיות אבל אין להשיגו כרוסיא, אוי לו לבית, שהלכותיו פתוחים לסבואות האפלות, ואין לחכם אלא מה שעיניו רואות.
 68 יד, ע' רש"י ס' הפרדס קומטג' כד, ווארשיו נט ע"ג.

כה אונים
 כי התינה
 65 ג בנות
 ד ונשמרתם
 ט אליהו
 כ סקים
 ל הכהונה
 כב ויסוד
 כו מוסורים
 66 לה—לס רש"י שורר וישמעון, ביוניתי הקדמות, לעם, קורות.
 67 ג הבריאים
 יו בנאומים
 זאמוני, ע' ס"ס פ"ו ה"ד
 6 בהג"ה, בפנים כתוב כרוחו ורמותי שבל א' המעתיקים, הניעו ולקט כרוחו, מוסורים שבהם שם מיוחד, ולכן אינם כסדר הומנים, וסיושב כלו תפלות דוד גם שיש אחריו כמה תפלות ומוסורים.
 9 וכן, בפ"ט מוסף ב' דשבועות ועשיפת זיין, על ז אותיות שעטנזגן, יש תנין, צורתם כמו אית ז וכלו זיין, מנחות ס, בהם עמוף ורסו הרבה חדשות.
 10 כד ידע, בן הניה ד"ג, ובי"ב 15
 14 כד זבן דרשו על ויתמסה.
 15 ז ע' ס"ס ס"ג ה"ז.
 16 צ"ל ח, ב, ולא יאמר ככל אלקי
 18 חסר בהנה, וכצ"ל היה מוסר, בעדות דא"כ במה"ם, וע' אצ"ג ח"ג קיב ולפני ל' שנה רשמתי בניליונו שהי' בשם זה רב גדול כו' תולדות ג"י דף קצ"ז ובעת העיר גם הרה"ח ר"א פרופ' ברלינר ג"י
 19 יח ע' זכור לאברהם על רש"י שמות ה טו.

49 ו שמן,
 ו פארוי
 יב ניצרים
 יד וסימניהם
 טו להכללים
 50 ו ליסוד בתורה
 יא שהבדילו
 — נישא
 יב בפסקים
 טו הזכרון
 יז הקמרא
 יח הראשון
 כד זורים
 כו יהודים
 51 ו קאפיתלן
 כב להפסקת
 כד על פרש
 52 יט שיתכונן
 כו התורה
 — שנהלקו
 לא תתל
 — לבני
 53 ה אברהם
 — האמור
 לר יהודה
 55 יב כהנים
 יג כלות
 יח מטה
 56 ח ותתכונן
 — כמו
 ט הפרשה
 י להפסיק
 כב הפתיחה
 לב פסקים
 לו שמואל
 58 יא וכמפלות
 59 לב בעבור
 60 כ כל
 61 ב ראבערס
 62 לה והכתובים
 63 א יו,
 64 יג הטו

ראשי תיבות בספר זה.

אמ"ד, אמטמדרס
 בביה"ט, בבית המדרש

מנה"ט, מנצרה המארכה
 כ"ק, כתבי קודש

מה"ת, ס' התורה
 מכיא"ט, מביאת סקדש

המצפה, ר"ת שמי ועבודתי
 מס"נ, מסורת גדולה
 שכב"א, שכל אחד
 שי"ב, שיש בו
 נמ"ו, נתי ס"א יוד
 ש"נ, שוא נח, נע
 בשוכ"א, בשמים ובארץ
 בל"ר, בלשון רומי, רבים
 שם"נ, שם מקרה נקבה
 להקב"ה, להקדוש ברוך הוא
 ותב"א, ותשעה באב
 בפ"ע, בפני עצמה
 לצ"ע, ליצירה ועשיה
 18 ה יב
 ת"נ, תנועה גדולה
 ת"ק, תנועה קטנה
 זל"ג, ולא נמסרה

שו"ע, שולחן ערוך
 כו"ע, כסותה ועונתה
 10 יח בן מצאתי על תנ"ך
 בפארמא בשם אבי הרד"ק
 סו"ם, סודר זמורה
 צ"ל, צריך להיות
 11 תיעשה ע"ל 19.
 תקו"ם, תיקון סופרים
 במע"ב, במעשה בראשית
 רה"ש, ראש השנה
 מאר"י, מארץ ישראל
 שם"ע, שמונה עשרה
 זכ"ה, זכן הוא
 ש"צ, שליח צבור
 ס"ק, ספרי קורש
 לבני"ל, לבני ישראל
 רב"ם ל"י, לא יחכמו
 כ"פ, ב' סמוקים, פקמים
 כ"י, בכ"י, בכתב יד

באדר"ג, באבות דר' נתן
 כמרע"ה, כמשה רבינו עליו
 השלום.
 ארז"ל, אמרו רבותינו זכרם
 לברכה.
 בלה"ק, בלשון הקודש
 רהי"א—ב, דברי הימים א
 או ב.
 וכוזב"ה, וכוזא בהם הרבה
 ג"ל, נראה לי, נראה לומר
 ותיו, ותרגום וינתן
 כ"ם, כל מקום, כמה מקומות
 חז"י, חסד ויחיד, חות יאיר
 ירו', ירושלמי
 אר"ם, אחר דיני מסונות
 הענינים, הם הקראים, תלמידי
 ענן, ההולכים בשמות, בעלי
 מקרא כשנער, ועבדו וירבעם
 בן נבט.

מחברים וספרים שהובאו בספרי.

א אבות דר' נתן, איכ"ר איכה רבה. אסת"ר אסתו רבה, אנב"ר אנת בראשית, אבקה
 רובל, ראב"ע, ר' אברהם אבן עזרא, אברהם עדיל, אברהם רנאלר, ראס"ב, ה"ר אבקה
 מענדל כהן אבד"ק קירא, אנת רש"ג רב שירא נאון, אנ" א"ע ארחות עולם, אנ" שד"ל, שמואל
 דוד לוצאטין, אנ" ש"ר שלמה יהודה ליב רפומארט, ארר"ת ה"ר אליהו דוד רבינאוויץ —
 תאומים, אהרן משה בן אשר, אהרן כה"ר משלם כהן, אהרן הסופר, אהל סועד, אור החיים,
 אור זרוע, איצו חכמים, איצו נחמד, אוצו החכמה, אוצו הספרות, אוצו השמות, אור החיים
 אליהו רבא (לה"ר שפירא, והגר"א) ר' אלי' חילנאר, אליהו בחור, ר"ר אלחנן ארלר, אייוק מקראו,
 אמרי בינה, אסיפת זקנים, שמק"ו, שיטה מקובצת, אפ"ו אפיקי יהודה, ארחות חיים, אשל אברהם,
 אשכול הכופר, אשתדלות עם שד"ל, לריו"ב ר' יעקב בכרך. ב בבלי בר"ד בראשית רבה,
 בסדרב"ר, בסדר רבה, בן אשר, ביאור הגר"א, ר' נח"י, בית חדש, ב"י בית יוסף, בית
 שמואל, בני חיא, בני יונה, בן הכיב, בנין ציון, רב"א ר' בצלאל אשכנזי, ביל"ע בינה לעתים
 (פינו), בן סרוק, כה"ג בעל הלכות גדולות, בעל הטורים, בר"ם ר' בצלאל הכהן, ברוך שאמר
 ברכי"ו, ברכי יוסף להגאון חיד"א, או לר' שלמה דובנאי, בשמים ראש, בית תלמוד, בארזיש,
 בלויא, Blau מבודאפעטס, ס' הכהור. ג גן הסלך, גנו נסתרות, ג' ישרון, ג"ק גאונים
 קדמונים, ד' ליק, ד"ר גאטפער, רב הספרדים בלונדון, גדלי' סופר בקאנוא. ד דב"ר, דברים
 רבה, רדב"ו, ר' דוד בן זמרא, רד"ק ר' דוד כהן אבד"ק קורפא, דונש, ריפהרא (כ"ו
 נביאים יספר רש"י), רד"ל ר' דוד לוריא, דרישה, דברי המדות, רדקוס הפעמים, רד"ק
 ר' דוד קמחי, דרכי משה, דרכי הושע, דוד דוד ודורשיו, דירנבורג, דיעליטש. ה הלכות
 גדולות, הגם"י הנהגות מיטנו, הישר, הנהגות י"ג, יש נוהלין, הלק"ם הלכות קטנות, ר"י
 תאניו, הליכות קדם, ס' הללי, הלל"ם, הקבלה לראב"ד, הפלאה שבעירובין, הרש"ש,
 ר' שביאל שטראשין, הוריות הקורא, ד"ר הינריך, הרו"ה ר' זואלף הידענהיים. ו ויק"ה ויקרא
 רבה. ז זוהר, הזכרונות, זכרון יוסף, זכרון לראשונים, ר"ש ו"פ ר"ש זלמן פלעטנר, זכ"ל
 זכרון לאברהם על רש"י, זכר נתן וויניץ, ד"ר זעליג בעער. ח ח"ש ח"ש מע שרה, תמרה

גנוה (ירושלים) חינוך, תוה התנופה, בת' חיים שאל ח"ב, לר' חיר"א חיים יוסף דוד
 אוולאי, תכ"א חמת אדם; חן טוב, חתם סופר, חיים יצחק טרענער, חו"ג חוכרת ג'.
 ב' טור, טורי זהב. י' ירו' ירושלים, י"ד יורה דעה, ר' יוסף בר יתודה, ר' יצחק בר ראובן,
 ס' הישר לר' יעקב תם, סהר"א ר' יצחק אברבנאל, רוטב"א ר' יום טוב בר אברהם אשכול,
 רוב"ש ר"י בר ששת, סהר"ל, יוסף אומץ, יעב"ץ, יש"ש יום של שלמה, יהודה יעלה,
 יבין שמועה, יש שבר, והוא הנקדן הגר"ב, ר' ישעי' ברלין, פי"ק, ר' יהודה צלאת,
 ר' יוסף שאול נאטינאהן, ר"ו ר"א פעמליש, הובלים, ר"י בעהאק, סהר"ל שוסלויץ,
 ר' יהושע לעווניאהן, ר' יצחק לאטס. ב' נוורו, כנה"ג, ננסת הגדולה, כללו שמואל,
 נסא רחסים, נרטי שוסרון, נרס חסד, הכרסל, ל' לבוש, לחם שמים, ליות חן,
 חלבון, ליב שטראשין. כ' כולחא, מ"ס של רי"ק, מעשה דר' תנינאי, בוסטנאי, סהנ"ע
 מדרש הנעלם, רמב"ם רמב"ן, רמ"ה ר' מאיר הלוי, סהר"ם בר ברוך, סרוטנבורג, סחור
 חומרו, הסכריס, מאירו, מעשה רוקח, סהרש"ל, לוריא, מטה משה, משאת משה,
 מנהג חיים, סים יחוקאל, מן אברהם, סחצית השקל, סכתב סאליותו, סאזום, מעשה
 אפוד, מעשה ה', מעשה תורה, מעשה רב, מנחת כהן, ר' מנחם עזרי' פאנו, מקון
 אריות, פי' ר"ם בוטרל, המקנה, סאורו אור, סטפתת ספרים, משה דבר, משה בר
 אברהם מנלה, עסקות, ר"ם די לונאני, ססוה"ם, ססורת הססורה לר' אלי' בחור, מנחת
 שי, מבין חדות, מנחת כליל, מנורת שלמה, מסורת סיני לתורה, הססורה, ססקות בנימן
 השני, סאור עינים, מדרש טעמי ססרות ויתרות, מערכה גדולה, סבוא לנקוד האשורו,
 סוכרת יוסף, סליצת ישרון, סטפתת סופרים, סתת י', סאור אויש שלום, ר' משה
 שטיינשניידער, סאנאטשירופס. ג' רב גטרונאי נאון, ת' נהרות רמסק, נופת צופים, סיד
 לראון, נחלת שבעה, נחלת יעקב, נפש כל חי, נתיבות עולם (סהר"ל ספרא ק"ב),
 נזילים מן לבנון (להדרש יר"א ר"ש פלעסנער), נחל קדושים, נייבויער. א' ספרא, ספרי,
 רמב"ג ר' סעדיה נאון, סמ"ג, סמ"ק, סן, ס' סצות גדול, קטן, סדר אליהו, סיני לתורה. ע' רע"ג
 ר' עפרם נאון, העטור, רע"ב, ר' עובדו ברשנורא, רע"ס ר' עובדו סיפורני, ה"ר קרויאל
 על שיה"ש, עץ חיים, ערך מלין, עלה הרס. פ' פסיקתא, פי' הרמב"ם, פאר הדור, פנים
 יפות, פני יהושע, פנים מאורות, פרי חדש, הפרדס לר"ם קורדוורא, פי חן, פילון היהודי,
 הפלס, פרופיסורין, ברלינר, הרבני, האסמאן, יואל רימטער. צ' הצחות, צח שפתים, צורו המור,
 הצופה, צבי פ", צעונער. ק' קבלה לראב"ד, קה"ר קהלת רבה, קהלת יעקב, קרב"ג קרבן
 נתנאל, קן צפור, קרית ספר, קריאת התורה, קרנים, קראפט. ר' הרוקח, ריקאנטי, הרקמה,
 הרה"ם, הרב המניח, הרוואה ח"ב, ראבי"ה השני. ע' שוח"ט שוחר טוב, שמואל רבתי,
 שמו"ר שמות רבתי, ש"ד שער ד', שנה ד', רשכ"א שלמה בן אדרת, רשכ"ם, שמואל
 ב"ר סאיר, שבולי הלקט, שרד"ם, ר' שמואל די מודינא, שבוי"ע שבות יעקב, שי"ע שב
 יעקב, שי"ע צ' שערי צדק (תה"ג סאלוויק) רשכ"ץ שלמה בר צדוק (מנהגי ר"ם סרוטנבורג)
 תשב"ץ ת' שלמה בר צמה דוראן, שדה הארץ, של"ה שני לחותת הכרית, שלמי הנבונים
 בגליון רי"ף, והשר מסער אריה, הרש"ש ר' שמואל שטראשין, שמע שלמה אלבוי, סיורו
 ברבה, הוספה לברכ"י, שלתן הקריאה, שבתי ארץ החיים (מעלות אר"י, הדפסתי בשנת
 תרל"ג) השמשוני, שכל טוב, שום שכל להרמ"ה, שברי לחות, שרשי לבנון, שישנים,
 השרון לברמל, ר' שמואל יוכבד"ש, אגרות שיר' שלמה יהודה ליב רספורט, אגרות שר"ל,
 דש"ב ר' שלמה כאבער, שטיינשניידער. ר' ת"א תרגום אונקלוס, ת"ו תר' יונתן, תלמוד
 ירושלמי, ת' בבלי, תנ' הנחומא, מ' תדשא; תוספתא, תוספות, פסקי תו'. ת"ח תוספת
 חדשים, תה"ג ת' הנאונים, תוא"ח תולדות אדם ותוה, לר' ירוחם, תה"ד תרומת הרשן,
 תרמ"א ת' ר' משה אויסרל"ש, ת' מאהבה לר' אליעזר פלעקיל"ש, תפ"א תפארת ישראל
 על משניות, תורה מינון, תורת השלמים לר' חיר"א, תיקון סופרים לרש"י דובנאי, תלפיות,
 תורת האדם, תנ"ך רש"י, קענקט, בער, ד"ג.

תקון לסופרים

מערכת פתוחות וסתומות בנביאים וכתובים, שמסרו לנו בעלי המסורה, והחכם הנבון, ארון הסופרים, וראש המלמדים היחיד בדורותיו מר רב אהרן—משה בן רב אשר (כשכמ אשר) אשר לקח מנהרדעו, והלכה כמותו, כעדות בעלי מסורה, והרמב"ם הגיה ס"ה שלו, ע"פ תג"ך בן אשר וכל הסופרים דקדקו ונזהרו, לכתוב פו"ם נם בנו"כ, כעדות קדמונים, וקריב למאה תנ"ך כ"י שראיתי משנת ד' אלפים, תרסד, השענ והלאה, וכרוך המקום שמסר עולמו לשומרי ביבוליותיקין, לקיים כי לא תשכח ספי זרעו. דק באשמת הסופרים האחרונים, ובזרון מדפוסים שלא מאחינו, נשכחו בעוה"ד, ממנו, וביזרים ומניהים כסדיניהני לא ידעו בזה סאומה, ונכשלים בפו"ם שבנו"כ, לזאת קמתי ונסעתי לביבוליותיקין שבשבע מדינית, כהרף נפש, ועמל רב העתקתי וסדרתי וערכתי.

פסח כ"ד חיים הכהן פינפער, מו"צ בוילנא, משנת תרלד, עד היום' ולפני זה הייתי י"ג שנה רב ומו"צ, בשלשה ערים, ווענער, דארשונישאק, יקואן הגדולה.

יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא — כבר
היה לעולמים: (קהלת א י')

שיסו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד
בכם. (דברים לב טו).

כני, הוה זהיר בסלאכתך, שמלאכתך מלאכת
שכום היא, קבא אתה מתמר אות אתה, או
מיתר אות אתה בסעא (אתה) מתריב את כל
העולם כולו, (עירובין יג).

פרשה פתוחה לא יעשנה סתומה, סתומה לא
יעשנה פתוחה (שבת קג).

אם עשה מ' סתומה, או סתומה שעשאה
פתוחה, או הפסיק והניח פנוי במקום שאין
פרשה, או כתב כדרכו, ולא הפסיק בריוח
במקום הפרשה, פסולה, (רמב"ם, וע' ב"ח וש"ד).

שנת "ושום שכל". "זה המסורת", לפ"ק

תיקון לסופרים

יש דבר שיאמר ראה זה חדש תוא — כבר
היה לעולמים. שימו לבכם לכל הדברים אשר
אנכי מעיד בכב. כי לא תשבת מפ' זרעו —

החוב לקרוא הפטרה, ירושה אבות, מקדם קדמתה, ויש עליה כמה הלכות בנמצא מגילה כג' שבת כד, סופה לט, ורא"ש סוף ברכות, וגם בימי הבית, ע' יומא סה, ולמען יסדר הקטן את ההפטרה היו כותבים הפטרה וברכות לתינוקות (ע' ברכות נג, שבת קמז, ותו' כד, מגילה כא, כר, סיכה מה סיטה טו) ובנימין טובח דספרי דאגדהא ואפטרהא, הן שני דברים ולא כמ"ש ערך מלין שהו' ספר אנדה והספר על הנפטר. והלביש סי' רפד, כ' ב' טעמים על אפטרה והפטרה וכמו ויפטר מפני שאול (ש"א י"ט) לשכת פטורים, כי לא פטר יהודע (דה"א מ, דה"ב כג) ולפנים היו מתרגמין בבית הכנסת גם ההפטרה, אחר כל פסוק, והמתרגם מקדים פתיחה וכן ראיתי בביבליהתיקון, מחזורים לתפילה כל השנה, ובהם ההפטרה כל פסוק עם תרגום ואצלנו נשאר, כמו יציב פתנס (ע' הו' מגילה כג ד"ה לא שנו, כד. — ואם). בספרי על פתיחה ופרשיות, הבאתי דעות הב"י, הלבוש, ואליהו רבא, ע"ש, והגר"א בטעש"ר סי' קלו, לקרוא ההפטרה בניגון וטעמים, מנביא שלם שנכתב בגליון כס"ה עם עמידים ואחד קורא וכולם שומעים כו' ואין יוצאין בחיטשים דנרפסים, כיון שאינם נכתבים, ככל הלכות ס"ה או מגילה, בשגם הכל פוסקים סברי שם' הדפים אין בהם קדושה, והמדפיסים אינם יהודים, ואינם מקדשים כלל. ודודי זקני הגר"א, צוה לקרוביו ה"ר יוסף בה"ר אליה פעסעלעם וכן אחיו ה"ר ארי'. ליב בר דוב, שיתנרבו יחד לכתוב כל כ"ד כ"ק על קלף משורטט, וקדוש השמות, וצוה לסופרים אומנים ובקאים במעשה כתב נאה. והרש"ד נהעכב איזה חרשים, אצל הר"י הנ"ל עד שנמגר, והשלימות ביום ג, ז ארר הקמג (ע' ברכי יוסף לרש"ד), והנהיג הגר"א פק"ק ווילנא, ואחריו נמשכו, כל גלילות רוס' המערבית, שכותבים ה' נביאים על קלף ובגלילה וקורים בהם הפטרה, אשרי חלקם וברוכים יהיו, ואין בזה הוצאת לעז על אבותיו, שהכל מודים דמצוה מן המיוחד לקרוא בנביא כשר, ואפילו בנימין נהחדשו ונשתנו הרבה דברים אצלנו ואיכמ"ל. כשנכתבו הנ"כ בוויילנא, הו' חרוש, וכאו מגיהים ורשמו להם פתיחות וסתימות בגליון תנ"ך שלאם, ע"פ נו"כ שנכתבו בוויילנא, וראיתי מהם כמה העתקות, וכן נדפס סק"ג באונגוואר תק"ע והמניה הו' ר' אברהם עדול

בן הגאון בעל אפי, מסלאנים, שהי' לו העתקה מן ההעתקה שניד הגי' ר' יעקב משה, נכר הנר"א, והמדפיס הזה, במצות והוצאת ר' אהרן בן הגאון משולם הכהן מלבוב, הדפים נביאים ראשונים זאלקווא הרע"ג, ונא"ח לעמבערג תרים (ראיהים בפארמא) ופורתי כסף להעתיק מהם בעדי, ומצאתי בהם שניים מעמים, זה סוגר וזה פיתח, והוצאתי עשרות רז"כ לנסוע בערים לבקש סיפר ומניה היודע ברור, וקרוב למאה כתבים שלחתי, ולא עלתה בדי, וחקרתי ודרשתי גם מסופרים ורבנים, עד שנודע לי הדכה מקומה, שיש שם הגי' עתיקים באוצרות הערים והמשלים, שנכתבו לפנים עם פו"ם בווינע, ולונדון וש"ם נמצאו שהעתיקי בעדי, וקניתי הגי' דר' בער, והגי' ד"ג במחיר 35 רז"כ, ובעד העתקה מהמסורה של ר"ג ע"פ הכ"י 11 רז"כ, שכאוצר הרר' ארלער, שלמתי בערך 13 רז"כ, והנהתי מעצם ס' המסורת, בכרלין, גם בעד כ"י כתר תורה הגנוז ברמשק וכ"י בן אשר, הנמצא בקיירה, שהרבנים הגי' העתיקי בעדי, שלמתי והוצאתי 35 רז"כ — ואני קבלתי עלי גלות של תורה, עזבתי ביתי, נמשהי ילדי, ופרנסתי, ונסעתי שבע מדינות פרוסיא, בווארן, זאכסען, באדען, בעלניע, שווייצאריע, איטליא, ובקרתי הביבליותיקון והעתקתי מהם בפארמא, יש ששים כ"י הגי', וחלקי הגי', כ"י רבנים — בלתי קראים — ובכולם, מסודרים, צורת פתוחה וסתומה, שנכתבו בריוק, עבור ר' שמיאל הנגיד וזולתי, בהם ספרי ספרד ופירסונל, ובהם ס' איטלי, ובהם ס' אשכנז, שנכתבו כ"א ע"פ מסורת קדומה, ולא נעתקו זמ"ו, ובכ"ז רובם ככולם מסכימים וסתאימים זל"ו (רק מעט מועד מקומות שונים זמ"ו, אולי ע"י ס"ם) ואני העתקתי כעכל רב, שני ירחים ישבתי בפארמא, ולפני שובי למרתי את הרבינר קאמערני, סיפר משביל איך להעתיק, ועזרתי והעתיק לפני עשרים הנבוי"ן, ושלמתי לו בכסף מלא על הנסיעה הלוי, עם שכר הרב ר"י קמירני היצאתי יותר משלש מאות רז"כ, סלכר שכר סופרים פה ברוסי, בכלל הוצאתי על הפו"ם, קרוב לחמש מאות רז"כ, מלכר רוב עמלי ויניעי, כשנתים ימים. כי הפו"ם מקובלות מעולם. והרב ר' משה אהרן בן אשר ארון הסיפרים וראש המלמדים שאנחו סוכים על קבלתי, בכל הארצות (ואנשי מורה סימכים על קריאת ר' יעקב בן נפתלי) כתב ומסר פו"ם בכל כ"ד כתבי קדש. ולפנים דקדקו להעתיק כתגי' שלו, כל הסיפרים וכל חכמי הקראים, והפו"ם בנו"כ וזכר רב נטרניאי גאון, בזכר נתן, ועל פרשיות אלו כיוונו חז"ל בשבת קה פסחים סב, רש"י יומא עו, טוע"ק מזו ב"ב קסד, ובתיספתה מגילה פ"ד, ושם כנסרא כר כו, וע' דקדוק המעמים לייפציג תרלט — כל הסופרים לפנים שמרו פו"ם בנו"כ, גם ברפוס ליירא ליסבונא 1492, ואמ"ד נרפס פ' או ס' בנו"כ, גם הרבה כ"י בקאמברידג, פרוז. ובולונגיא וכיו"ב ככולם נכתבו, עם צורת פו"ם ככ"ד כ"ק (*). אך באשמה סופרים האחרונים, ובודון המדפיסים, נשמט ברפוס.

(* בתולדות ארם להרב רי"פ מעיר כסוף פי"ב על הגאון סופת הדור רבינו זלמן בווינא זצ"ל שהי' נכר כעון דקדוק פרשיות פתוחות והם זכות, ובדקדוק צורת אותיות כמשמשן הגדולות

ונוצרים המדפיסים, לא ירעו להניח ריוח כשיעור הפרתחה והסתומה, ובעת-היד
 גשכה ממנו. ויש סופרים ורבנים שבעיניהם הוא כשחוק, שהונהג אחר הגר"א,
 חת"ל כי זכנו ה', שעלה לי פו"ס מהנ"ך עתיקים ד"א תרכ"ד, תשי"א,
 השע, ח"ת, תהם... גם מן ה"א טו, לו, לח, מ, מג, נג, נו, ע, עה
 והלאה, וסדרתי אותם כל פסוק, זה לעומת זה בשבעים נוסחאות, או פחות
 מעט, ועל כתובים ה' לי רק שלישית הנוסחאות (מפני שלא יכולתי להעתיק
 מכולם). מספר פו"ס בנבואים כאלפים ושבע מאות ולפי ערך זה בכתובים,
 אבל פו"ס שהי' רק כפחות מעשרה, ולא בכל הנוסחאות, השכמתי, כי במלו
 ברוב הכ"י, ואולי מ"ם היו. עמל רב הי' לי למנות ולספור, כל אחת הפו"ס,
 בכל הנוסחאות, ולשקול ולהכריע ע"פ רוב וכן עשיתי, נוסח א עד ה. ח
 השכמתי, מן ט עד יג, רשמתי בצד שמאל, ק"ס היינו קצת ספרים, מן יג,
 עד יח, כ, רשמתי בשמאל הפסוק, ש"ס היינו שאר ספרים, ואם טעה
 הסיפר וכתב בשגגה כפי "ש"ס" וקשה לתקן או אי אפשר, מפני השם הק'.
 שאין למחוק, יש לסמוך בשעת הדחק, על נוסח ש"ס, ולכתחלה יזהר הסיפור,
 הנוסח שבימין הפסוק, ולא יעזו לשנות מלבו ועצלוהו, וע' יור"ד סי' ר"ה.
 ורשמתי איוה שמות הן קדש או חול, להועיל לסופרים. בקשתי להדפיס
 הנ"ך כשר ומונה עם פו"ס, ולמעט קלף היריעות, חשבתי כל עמוד על כ"ה
 שורות, בכל שורה 6 תיבות, שהן שבעים יודין, קפיטל ופסוקים, יהי'
 בגליון, במקום שהי' קפיטל, אבל כלא כסף אין לעשות מאומה. לעורר
 מדפיסים ונדריכים, הדפסתי מ ב ו א, על הלוקות ופרשיות התנ"ך, גם פרוחות
 שלי, במקום קפיטל, וכל פו"ס שבנבואים וכתובים, ולעת עתה קבלו בדצון,
 הקונטרס הלו, ותוכלו לרשום בגליון התנ"ך, ושמרו ועשו כרברי — כחיר לוח
 פו"ס, קבעתי חצי רוח"כ, עם המשלוח. והי' יעורני שיפוצו מעיינותי חיצה וגם
 הספרים שיש לי בעז"ה בהלכה ואגדה, יזכנו ה' להוציאם לאורה, כעתידת
 המחבר ומ"צ — פה לישועה, פסח בר חיים הכהן פינפער, מו"צ פק"ק וולנא
 (זה ל"צ שנה), ולפני זה הייתי רב אב"ד בקהלות ווענער, דארשונישאק,
 וקואן הגדולה.

והקטנות תלויים ומנוזרות קריון ולא כתבן כו', ושם בפרק ד כתב מעיד אני עלי שמים וארץ,
 כי כו' זכיתי להיות בחברת הצדיק, והיינו שנינו בכית זכול — כל הלילה, אין איש אתנו,
 אני שכנתי ואישנה והצדיק למד כל הלילה, הקיצוני וארא, והנה תולך בכית הנה והנה,
 זלומד תנ"ך (אפ"ה ע' תנא דב"א שאין ללמוד כלילה, תורה שנכתב, מלבד כחצי ליל
 עש"ק, עד הצות מוש"ק. כעדות נניד ומצוה, וברכ"ו). — אך הצדיק, למד גם תורה שבע"פ
 בכל פסוק ועל כל מקרא ומקרא, הביא תילי—תילום הלכות כו' ועל כל פרשה שנמר
 לבורה, הי' אומר זו פרשה פתחה, וזו פרשה סתומה, וכשהגיע לשעם ס, לאות מהופך או נזיר,
 הי' אומר זה האות מרופך וזה מנוור, והלמוד הי' בחשק גדול ובאהבה עזה נפלאה.

איזה שמות קדושים

ספר שמות הקדושים, ראה קורקנדנמיא, זכ"ח ח"ט 50, לפי המסורת שם ארנות 124, ופירמס בקורקונ' 118, ליטבל 845 צד 178, בקורקונ' נחשבו 117, ועוד 2 בוו, ואדנ', ובמסרת רבתי 134 ו' מנהון לאד', וג' ואד', וקנד אד' קולה קנו, ובדניאל ט' ים נחלקו, ונשטם תלים טו ב' אד', ומלכים ב' ו' ואד', בספרינו מל"א ג' טו, ישעי' לה יד, יחוקאל כא יד, מלאכי א יב, תלים ל' פ, צ' ו', הוי"ה; ובמסורה אד' קח, הרי הם קכד, וו' לאד'. — המפרשים ומנתת שי, נחלקו כ"פ אם השם קדוש או חול, והכריע בעל לשכת הסופר (ווילנא תרבט), ואמר שפר כלל כה כלהלן.

שמואל ב' ז' כג, הלכו אלקים, ספק, שנחלקו בירו' פ' כה"ג, מנהררין ד, זקה"ר, קודש, ולרש"י ורד"ק חול, ומפק בזה. — גזים ואלקיו, ספק. שנחלקו בגמרא וירוש' סוכה, ולת"י ורש"י ורד"ק הוא חול. יב כה, ירדויה ספק, שנחלקו בפסוקים קיו, ס"ס פ"ה ה"ו, ותו"פ סוכה פ"ד ס"ה. בנ ה עם אל, קודש. מלכים א' ג' טו ארון ברית הוי"ה, להמסורה אד'. יב כ המלך שלמה—כצ"ל. יב כח, אלהיך ישראל חול. כא י' יג ברכת אלקים, ברד נבות, קודש, לת"י רש"י ורד"ק. מלכים ב' יו' כו משפט אלקי, נ"פ קודש. ישעיהו יד, ח ח, עמנו אל ב' פעמים חול וגמחק. ה יוד, עמנו אל, ב' תיבות, קודש, ואינו גמחק, תי"ד ורד"ק (ומ"ס פ"ד ה"י). יוד טו ה' צבאות, כצ"ל, יב ב אל ישועתי, קודש. יד יג, לכבני אל, קודש. כח כו אלקיו יורנו קדש. לא ג ולא אל, ספק, לרד"ק קדש, לת"י ומפרשים חול. לה ד, ב' שמות קודש. לה יא, ב' שמות יה — קודש — יד אד' עשקה, כצ"ל. ס יח, תדמיון אל, קודש. מא כג, אלהים אתם, חול לת"י. מנ יוד, לא נוצר אל חול — יב ואני אל, קודש. מד ח ה"ש אלוך, ספק—יוד, מי יצר אין חול. מה ה, אלקים וולתי אין קדש. מד ו, אין אלקים ספק. מה יד, אך כך אל, קודש — אפס אלקים ספק. בו ט, אנכי אל קודש. מה כא, ואין עוד אלקים ספק. בו ט אין עוד ואלקים ספק.

יהושע יב טו למאיר נתיב הוא חול, ומלאכת הקודש, קודש, לכן יקדש הסופר על תנאי. יב יד לח יפתח אל, מנדל אלא חול; בכ כב, אל אלקים לת' יונתן קודש. נגד רש"י ורד"ק. שופטים א' ז' שלם לי אלקים לת"י קודש. טו, בי אד', ת"י וסמורה, קודש נגד רד"ק שעשהו חול, ויקדש על תנאי. כד, ה' שלום לת"י חול, ומותר למחוק, אבל לעולא וד' יודן ור' תנחום (שבת יב, ויק"ר בט, במד"ר יא) הוא קודש. לא אם אלקים לת"י חול. יו כל הוי"ה דמיכה, לרמב"ם הוא חול, ומנחת שי כר"י, שהויה קודש. יו ב בני להוי"ה — ג הקדשתי כו' להוי"ה, לת"י ומנח"ש קודש, כשכועות לה, ומ"ס פ"ד ה"ו, (נגד הרמב"ם). — ה בית אלקים, לת"י חול — יג ייטיב ה', במחלוקת הנ"ל לת"י, ומנח"ש הוא חול, ולרד"ק קודש, ויקדש על תנאי. יח ה באלקים לת"י קודש, ולרש"י שבועות לו, ורמב"ם חול, לרד"ק ספק, ויקדש על תנאי. — נכה ה' קודש — יוד נתנה אלקים — לרד"ק קודש, ובגמרא ומ"ס, ספק. כד, את אלהי, חול. לא, בית האלקים קודש, כ ב, עם האלקים קודש, לגמרא ורמב"ם, וישאלו באלקים, לר' יהושע שפ"ס ומ"ס ורמב"ם קודש. שמואל א' ד' ה, מיד האלקים, הם האלקים, הם קודש ליד טו הדרת אלקים לת"י קודש, נגד מצו"ד. כה יג, אלקים ואלהי, לרש"י קדש נגד מצו"ד.

אזה עמדת קדושים

ורד"ק וס"ס ונוד סד"ר זלמ"ש
 ספק י"ו ומאכס אלקי קדש יבא
 עוד דר קב אל קדש יד שרה את
 ארקים חול יו באלהך תשוב
 קדש תל"ו רש"י ורד"ק וס"ס יג ד
 ואלקים וולתי ספק יד א כי
 סרתה באלקות קדש .

יואל א כו וכבוד סד"ו קדש תל"ו רש"י
 נגד רד"ק .

סיכה ב א לאל ידם חול כתי"ו פי
 ויצא תבא זית פי אל ספק .
 נהום א ב אל קנוא קדש יד בבית
 אלהיך חול .

הבקוק א יא כפו לאלהו חול .

יונה ג ג גדולה לאלקים קדש כתי"ו .
 זכרי' יב ח זכ"ד באלקים חול כתי"ו .
 סלאכי א יב שלחן ארץ בן צ"ל ב בו
 ורע אלקים קדש ג ה היקב
 אדם אלקים ספק לתי"ו חול ,
 לפשרים קדש — בו בנה
 אלקים קדש .

ירכבה ב כח ואיה אלהיך הו אלהיך חול .
 יא יב ויועקו אל האלהים .
 חול — יב חו אלקיך חול יבו ב ,
 הועשה לו אדם אלהים חול .
 — והסה לא אלהים חול בנ
 כג האלהי סקרום קדש כתי"ו
 ורש"י נגד רד"ק — ולא אלה
 סרחוק קדש .

יחוק א כה בקול שדי קדש לתי"ו רש"י
 וסד"ד נגד רד"ק וכן לתי"ו
 רש"י ורמב"ן באיוב כא כד ,
 וברכות רמב"ן יורה בקול שדי
 קדש לתי"ו רש"י וסד"ד כא יד ,
 כה אמר ארץ צ"ל כה ב —
 והאמר אל אני ספק — ב פושב
 אלקים ספק לתי"ו חול לרש"י
 רד"ק וסד"ד קדש — ב אדם
 ולא אל ספק — כלב אלקים ספק
 פ האמר אלקים ספק .

הדע ג ה עב אלהי נביא חול כתי"ו
 רש"י ורד"ק וסד"ד — ח סמכמה
 בבית אלקי קדש כתי"ו רש"י

הסכמות

**הא לכם אגרות הגאון העצום תפלא הכפור כרן אלי חד ראבינאוויץ
 האומים זכ"ל רב לעזת אשכנזים פדשים בעיה"ק ירושלים הובבי"א .**

לידידי וחובבי הדב הגאון הספורסם ונדע בבקאותו הנפלאה בק
 עזום ומבקר נפלא חובר הכורים מחובם שלשלה הוחסין סוה' פסח הבק
 ז"י סו"ז ור"צ בקרתא קדישתא וילנא יע"א .

(א) שמתחיל על יקרתו כי נתקורר בדברים הקומרים ברובו של קולם ואני בקוה"ד אינני
 בבריאות כו' לכן א"א לי להשיבו במהבה (א) ע"ד סגילה יותסין כו' (ב) בדבר פתיחת
 ומתוספת אר לנו שנסתבחה תורה סאחינו כל כך (ג) בדבר רשימת קשישין , כסוהו כסוהו ,
 סאו דאוה לכו ע"ז , וכוזאי הו' סגוה גדולה לשנות , לעשות ציונים , בסקוהו הראויים באמת .
 ופי יתן יודרו סק"ת סמספתת הוריים , ולעד יברכוהו כוכים והנני יודיה בזה , כה להו
 סצפה לישועה , אלי' דוד , בראשין לירחא תליתאי פה קולונוא סו"ז א . (ב) נהארתני עד כה
 להשיבו על יקרתו , לאשר בדכאתי ונחלתי , ונהלשתי מאד , עד כי גם כתיבותי הו' ע"י
 אחרים ל"ע , והוותרתי תרבה , על הסנותה והשלחה , ולא נתנוני לכתוב ע"י אחר , תולל כי
 הוקל לי בהיום , על כן אני כותב בקצרה , ואמתי הסליתה . כדבר שירשים מודקה בהחזרת

היה בעיניו, בסופקני אם יתפרסם הדבר על ידו, כי מטעם המה קראו בו ואם יבצע כה"ה הייתי טוענו לכהוב להיראהן הפלס של בן אהתי בו' (ידפיטנו ברב הודות ויש לו סהלים נאטטנו ואוסברו' וגם באטקריקא . לא אפונה בו ימצאו לו אונים קטכות, ויעשה התקורות בין הרבנים . מאד מאד , אשתוקק שיצא לאור מחשבתו הטובה , לא אוכל להתאר לפניו חשקו אשר יצא לאור , מחשבתו הטובה, לכבוד ולתפארת בישראל . (הצדק אתו שד"ו ראוי ונתון להשביע בקהל ישראל , אבל בעה"ד , מי ילך לנו , לבטבתו הקת בישראל , ויהי ד"ו לצדק) אבל מה איכל לעשות בו' , אכפול שנית לבקש טמו סכ"ר , והנני בזה פוקירו וידידו סוקירו כרב ערכו הסברנו בכל טוב , בכל אות נפשו , הסעפה לרחמי שמים , אל"ו דוד רבינאוויץ — תאוסים .

(ג) ב"ה ב כב מ"ח , יל"ו של"ו ליר"נ ולבי , הגאון הסבקר הנפלא עיניו כיונים , מו"ה פסח דבדן פִּינְפֶּעֶר נ"ו אחד מרבני מו"צ ביולינא שיחי' לאוי"ם .

נפלאתי מאד , מטעמי הרב לא חשך מלעבור מדינות ואיים , ולחפוש מטמונים , את אשר לא קדמוהו וולתו , בכל לבבי ערנה נפשו , שיצלת חפץ ה' בידו להוציא לפעולות אדם כל בעשיו בעה"ו , אבל עונותי יסרוני ל"ע בו' שהוהרתי שלא לרדת מסמתי מפני סחלת כפן ל"ע , ולולא אהבתי לכבוד נאונני נ"ו ומעשיו (כי לא כתבתי לעצמי מאומה , וככל הסון ככתבים , שנכתבים ע"ו וולתו) אבל לכל ידמה ח"ו כי מרחיק אני הדבר ח"ו . ארם צובא רהיקה סאתי וא"י מי הוא שם לרב , הסכמה אשלת לו אי"ה , נא להוטרני בתפלתו ; סוקירו הנצמד וידידו , הסעפה לרחמי שמים , אל"ו דוד .

(ד) בואת ענני הרב הגאון בו' מו"ה דוב ארי' , ד"ר ריטסער , אבקר רבינער בק"ק ראטער דאס . אסתר להודיעו סמחתי כי יעמוד גם לדבר הגדול הזה נואל , אשר על ידו נזכה להפסד מטעמה הנברית בעניני חילוק הקודש — פרי"ש ד"צ האפפסאן , כתב , גם אנכי רואה , כי מלאכתו מלאכה נכבדה , ומלאכה שמים , ובנפש הצצה גם אני הייתי נמנה לקחת חלק במצוה רבה זו , אולם אני עוסק כעת במלאכה נהוצה בומינו בו' .

(ה) שפחתי מאד בקראי את סאטרו במ"ע הפלס , כי נמצא נואל לתוה"ק , לגאלה סיד ר"ים שהבטיסו עבודה זרה במקדש , וכבר שמעתי זאת מד"ו הגאון ר' יהושע העליו ז"ל , שהלוקת הקאפיטלן עשה בעל הקונקור' לתועלתו ועד כמה נתאורח הדבר , שבמקם איש לא ידע מה ; ואמנם בדבר פו"ם בו' בתלים לד , פסוק רננו צדיקים , צריכים לפרשה הקודמת , וא נדפס כהונן הפרשה , וכס' תלים רוססיאי נחלקו הקאפיטלן בסדר אחר .

מי יתן והיה , יוצא מחשבתו הקדושה אל הופיעל , ותחוינה עינינו בשוב סדר התנ"ך הקדוש לסקוטי , ותחזור העטמה ליושנה , ואת כבודו אבד , ויהי געם בו' . ידידו מרחוק דו"ש ותקנתו , ומברכו כבו"ח טובה , אייויק ליב כ"ר שרגא קורואל , התי"שק ראצקי . ראיתי להעיר על משנה ברורה קל"ח שער ציון ס"ק א פחות סב' פסוקים , לכד כפ' ר"ח , — וק' הלא כן נהנו במקומות , כמו כפ' ויחי , ופ' שמות , ורכים כאלה לאין מספר .

אזהרה .

הפזים בנו"כ הסעפתי וסדרתי בעמל רב , והוצאות טרובות , ואדם אוסר של"ו על וולתו וכתוב ארוך ססיג נבול דעהו , אל תסיג נבול רעך , גם פקודת הקיר"ה , שאסור להדפיס דבר כלא רשות הסחבר ומסעוא , ויוצאי חלציו אחריו , וכל העובר חק זה ענוש יגנש , בין להדפיס חק תנ"ך , בין להדפיס לוח הפזים לבדו , בלתי רשותי בכתב .

ה ס כ ר .

Rabbiner Peissach Finfer.

פתוחות וסתומות בנביאים.

קא. פ' פ"ם יהושע	פ. פ' פ"ם יהושע
י לא ם ויעבר ו' חלכנה	יב ם ולראובני
לג ם או עלהם	ב א פ וישלח יהושע ש"ם ם
לד ם ויעבר ו' וכו' מלכיש	ג א ם וישבם יהושע
לו ם ויעל יהושע וכו', ש"ם פ	ה ם ויאמר יהושע
לה ם וישב, דבירה	ז ם ויאמר ה' אל יהושע, הנה
יא א ם ויהי כשמע יבין	ט ם ויאמר יהושע א
ו ם ויאמר יהושע א"ה ש"ם פ	ד א — ויהי כאשר תמו ש"ם ם
י ם וישב, וילכד חצר ק"ם פ	אמצע פ"ם ם ויאמר ה' אל יהושע
כא ם ויבא יהושע, ויכרה	ד ם ויקרא יהושע אל ש"ם פ
יב א ם ואלה מלכי הארץ, הכו ש"ם פ	יד ם ביום ההוא נדר
ז ם ואלה מלכי הארץ, הנה	טו ם ויאמר ה' אל יהושע, צוה
ט פ מלך ירדה, ושירה פנויה	ה ם ויהי כשמוע ש"ם פ
כשירת האויני מלך — אחד	ב ם בעת ההוא אמר
יג א פ ויהושע וקן	ט ם ויאמר ה' אל ה' היום
טו ם ויתן משה לכטה ראיבן	יג ם ויהו בהיות יהושע
כד ם ויהן לכטה גר	ו כ ם ויאמר ה' או' דאה ש"ב פ
כט ם ויתן משה לחצי מ"מ	יב ם וישכם יהושע
לג — ולשבט הלוי ל"ג ק"ם ם	כז ם וישבם יהושע
יד א — ואלה נחלו בכנען ק"ם ם	כז ם ויהי ה' את יהושע
ו ם ויגשו בני יהודה	ז ב ם וישלח יהושע אנשים
טו א ם ויהו הגורל יהודה	י ם ויאמר ה' או' קום
כ ם ואת נחלת מב"ו	טז — וישכם יהוש' ויקרב, ש"ם ם
לג ם בשפלה אשתאול	ה א פ ויאמר או' אל תירא, ש"ם ם
לו ם צנן וחרשה	יח ם ויאמר ה' או' נטה, ש"ם פ
טב ם לבנה ועתר	כד פסקא א"פ
מד — וקעילה, רק בק"ם ם	ל פ או יבנה, ש"ם ם
מה ם עקרין	ט א ם ויהו כשמע כל, ש"ם פ
מז ם אשדוד	ג ם וישב גבעון, ש"ם פ
מח — ובהר שמיר ש"ם ם, ש"ם פ	ז א ם ויהי כשמע, ש"ם פ
נב ם ארב ודומה	ח ם ויאמר ה' או', ש"ם פ
נה ם מעין כרמל	יב ם או ירבר יהושע, ש"ם פ
נו — הקין גבעה	טו ם וישב יהושע, ש"ב פ
נת ם הלחול ביה	כה ם ואת מקרה
י ם ויצו יהושע	כט ם ויעבר יהוש' ממקדו ש"ם פ

קא. פ' צ"ט

יהושע

בא לח ם בל הערים למררי, ש"ם ם
 מא ם ויתן ה' לישראל
 כב א ם אז יקרא יהושע, ק"ם פ
 ז ם ולחצי שבט המנשה בק"ם פ
 מ ם וישובי וילכו ב"ר, בק"ם פ
 יג ם וישלחו בני ישראל, בק"ם פ
 כא ם ויענו בני ראובן, בק"ם פ
 ל ם וישמע פינחס ש"ם פ
 כג א פ והיה מיסים רבים ש"ם ם
 כד א ם ויאמר יהושע בש"י, ש"ם פ
 מו ם ויען העם
 יט ם ויאמר יהושע ל ה
 כו ם ויאמר יהושע כל האבן
 כט ם ויהי אחר הדברים

שופטים

א ח פ וילחמו בני יהודה, ש"ם ם
 מו ם ובני קני ק"ם פ
 כב ם ויעלו בית יוסף גם ש"ם פ
 כז ם ולא הודיש מנשה בק"ם פ
 כט ם ולאפרים לא הודיש
 ל ם וזבולון לא הודיש בק"ם פ
 לא ם אשר לא הודיש בק"ם פ
 לג ם נפתלי לא הודיש בק"ם פ
 כ א ם ויעל מלאך ה' ש"ם פ
 א — ויאמר אעלה, פסקא א"פ
 ו ם וישלח יהוש' את העם ק"ם פ
 ח — וימת יהושע ק"ם ם
 יא ם ויעשו בני הרע ק"ם פ
 ג א ם ואלה הנוים אשר ש"ם פ
 ז ם ויעשו בני' — וישכחו ש"ם פ
 יב ם ויוסיפו הרע ויחזק ש"ם פ
 מו — ויועקו בני ישראל ק"ם ם
 לא ם ואחריו היה שמגר ש"ם פ?
 ד א ם ויוסיפו בני' לעשות הרע ש"ם פ
 ד פ ודבורה אשה נביאה ש"ם ם
 כג — ויכנע, בק"ם פרשה פ

קא. פ' צ"ט

יהושע

טו ם ם קדית בע
 סא ם כמדבר בית
 סב — והנבשן ועיר בק"ם ם
 סג ם ואת היבוס
 טו א ם ויצא הגורל לבנ'י
 יו א ם והיה הגורל — מנשה
 יד ם וידברו בני יוסף בק"ם פ
 יח א ם ויקהלו ישראל ש"ם פ
 יא ם ויעל גורל בנימן ק"ם פ
 יט א ם ויצא הגורל השני ש"ם פ
 י ם ויעל הגורל השלישי ק"ם פ
 יז ם לישבר הגורל ש"ם פ
 כד ם ויצא הגורל החמישי ק"ם פ
 לב ם לבני נפתלי ק"ם פ
 מ ם למטה בני דן
 מט ם ויכלו לנחל
 נא ם אלה הנחלות
 כ א פ וידבר ה' א"י ק"ם ם
 כא א ם וינשו ראשי אבות הלויים
 ד ם ויצא גורל קהתי
 ה ם ולבני קהתי הנותרים
 ו ם ולבני גרשון משפחת
 ז ם לבני מרדי למשפחתם
 ח ם ויתנו בני' ללויים
 ט ם ויהנו מסטה בני'
 יג ם ולבני אהרן
 יז ם וממטה בנימין
 כ ם ולמשפחה בני קהתי בק"ם פ
 כג ם וממטה דן את
 כד ם את אילון
 כה ם וממחצית מטה מנשה
 כז ם ולבני גרשון משפחת
 כח ם וממטה ישבר
 ל ם וממטה אשר
 לב ם וממטה נפתלי
 לד ם ולמשפחות בני מרדי
 לו ם וממטה גר

קאפ. פ' ב"ם

שופטים

ה א פ והמר דבורה שרה
 שלמה פנויה, אריה
 ענ"ל, כשירת הים
 ז א פ ויעשו בני הרע,
 לפנוי שירה פנויה
 יא ס ויבא מלאך ה' ש"ם פ
 כ ס ויאמר אליו מלאך—קק
 כה ס ויהי בלילה ההוא, קק ק"ם ס
 לג ס וכל מדון ועמלם ק"ם פ
 ז א — וישכם ירובבעד ק"ם פ ק"ם ס
 ב ס ויאמר ה' אל—רב ש"ם פ
 ד ס ויאמר ה' איך עוד
 ה — ויורד את העם ק"ם ס
 ה — ויאמר כל אשר ילוק ק"ם ס
 ז ס ויאמר ה' א"ל בשלש
 ט ס ויהי בלילה ההוא
 טו ס ויהי כשמע גדעון
 יז ס ויבא גדעון ומאה ש"ם פ
 ח י ס וזכה וצלמנע
 כב ס ויאמרו איש י', משל ש"ם א"ן
 כט ס וילך ירובעל ש"ה פ
 (ולמדינתאי מחובר עם פ' ל)
 לג ס ויהי כאשר טח נדעון ק"ם פ
 ט א ס וילך אבימלך ב"י ק"ם פ
 ו ס ויאספו כל בעלי שכם
 כב ס וישר אבימלך ע"י ג"ש ק"ם פ
 בו ס ויבא נעל בן עבר ק"ם פ
 לד — ויקם אבימל' וכל העם ש"ם ס
 מב ס ויהי ממחרת, ש"ם א"ן
 מו ס וישמעו כל בעלי כגדל ש"ם פ
 נ ס וילך אבימ' אל הבן ע"ם פ
 א ס ויקם אחרי אבימלך ק"ם פ
 ג ס ויקם אחרי ואור ש"ם פ
 ו פ ויוספו בני לעשות ש"ם ס
 יא ס ויאמר ה' אל בני' ש"ם פ
 יו ס ויצעקו בני עמון ק"ם פ

קאפ. פ' ב"ם

שופטים

יא ס א ויפתה הנערדי ש"ם פ
 ד ס ויהי מימים ויחמו ש"ם פ
 יב ס וישלח יפתח ש"ם פ
 כט ס ותהי על יפתח
 לב פ ויעבר יפרח אל ש"ם ס
 לד ס ויבא יפתח המצפה
 יב א ס ויצעק איש אפרים ש"ם פ
 ח ס וישפט אחריו, אבצן ש"ם פ
 יא ס וישפט, ראלון הזבולני ק"ם פ
 יג ס וישפט: עבדון בן ש"ם פ
 יג א ס ויוספו בני לעשות ק"ם פ
 ב ס ויהי איש א' מצרעה ש"ם פ
 ח פ ויעתר מנוח אל ה' ש"ם ס
 יד א ס וירד שמשון המנהה ק"ם פ
 טו א ס ויהי מימים בימי ק"ח
 טז פ ס ויעלו פלשתים ויחנו
 טז א ס וילך שמשון עזרה ק"ם פ
 ד ס ויהי אחרי כן ויאהב ק"ם פ
 כג ס וסרני פלשתים נאספו ק"ם פ
 יז א ס ויהי איש מהר אפרים ק"ם פ
 ז ס ויהי נער מבית לחם ק"ם פ
 יח ב ס וישלחו בני דן ממש' ש"ם פ
 ז ס וילכו חמשה האנשים
 יט א ס ויהי בימים ההם ומלך
 כ א ס ויצאו כל בני ישראל ק"ם פ
 ג ס וישמעו בני בנימן ק"ם פ
 יב ס וישלחו שבטי ישראל ק"ם פ
 יז ס ואיש ישרא' התפקדו ק"ם פ
 כד ס ויקדבו בני ישראל ק"ם פ
 ל ס ויעלו בני' אל בני' ב'
 לה ס ויגף ה' את בנימן
 כא א ס ואיש ישראל נשבע ק"ם פ
 ה ס ויאמרו בני מי
 יג ס וישלחו כל העדה
 יט — ויאמרו הנה חג ק"ם ס
 כג — ויעשו כן בני בנימן ק"ם ס

קמ. פ' פ"ג

שמואל א

ב א ס ותתפלל הנה ש"ס פ
 יא פ וילך אלקנה הרבתה ש"ס ס
 כב ס ועלי זקן ק"ס פ
 כז פ ויבא איש האלקים ש"ס ס
 ג א ס והנער שמואל משרת ק"ס פ
 ג — ויהי ביום ההוא ק"ס ס
 ד ס ויקרא ה' אל שמואל ש"ס פ
 יא ס ויאמר ה' אל שמואל ק"ס ז
 יט ס ויגדל שמואל ש"ס אין
 כא ס ויסף ה' לוראות
 ד א ס ויהי דבר שמואל
 — — ויצא ישראל, פסקא א"פ
 יח — ויהי כהוכירו ש"ס ס
 ה א פ ופלשתים לקחו ארון ש"ס ס
 ו ס ותכבד יד ה' ק"ס פ
 ז א ס ויהי ארון ה' בשדה ק"ס פ
 טו ס והלויים הורידו ארון ק"ס פ
 יז ס ואלה מחורי ההוב ק"ס פ
 יח ס ועכברי הוהב
 ז ב ס ויהי מיים שבת ק"ס פ
 ג ס ויאמ' שמואל אם בכל ק"ס פ
 ה ס ויאמר שמואל קבצו
 ח א פ ויהי כאשר זקן שמיא' ש"ס ס
 ד ס ויתקבצו כל זקני י' ק"ס פ
 ז ס ויאמר ה' אל שמואל ק"ס פ
 י ס ויאמר שמיאל את כל
 יא ס ויאמר זה יהיה ק"ס פ
 כב ס ויאמר ה' א"ש שמע
 ט א ס ויהי איש מבן יסין ק"ס פ
 טו ס וה' גלה את און
 כא ס ויען שאול ויאמר
 כב ס ויקח שמואל את שאול
 א ס ויקח שמואל בק' ק"ס פ
 י ס ויבאו שם הנבעתה
 יא — ויאמר העם איש, פסקא א"פ
 יז ס ויצעק שמואל ק"ס פ
 כב ס ויטאלו עוד בה' פסקא

קמ. פ' פ"ג

שמואל א

י כה ס וידבר שמואל אל ק"ס פ
 יא א ס ויעל נחש העמוני ק"ס פ
 יא ס ויהי מסתרה
 יד ס ויאמר שמואל, לכו ק"ס פ
 יב א ס ויאמ' שמו, שמעתי ש"ס פ
 ו פ ויאמר שמואל, ה' ש"ס ס
 יח ס ויקרא שמואל אל
 כ ס ויאמר שמואל אל תדאוו
 יג א פ בן שנה שאול במלכו ש"ס ס
 יג ס ויאמ' שמואל נסכלה ק"ס פ
 טו ס ויקם שמואל ק"ס פ
 יט ס וחרש לא ימצא ק"ס פ
 יד א ס ויהי היום ויאמר
 ו ס ויאמר יהונתן, לכה
 ח ס ויאמר יהונתן הנה
 יב — ויאמר יונתן, עלה ק"ס ס פסקא
 יז ס ויאמר שאול פקרו
 יט ס ויאמר שאול אל הכהן פסקא
 לו ס ויאמר ש' נדרה ש"ס פ, פסקא
 — ויאמר הכהן נקרכה פסקא
 טא ס ויאמר שאול הבה
 טו ס ויעל שאול מאחרי
 טט ס ויהיו בני שאול יונתן ש"ס פ
 נב ס ויהי המלחמה
 טו ב ס כה אמר ד"צ
 ד ס וישמע שאול את העם
 י ס ויהי דבר ה' ק"ס פ
 טז ס ויאמר שמואל א"ש דרה
 יז ס ויאמר שמואל הלוא
 ב ס ויאמר שאול, שמעתי
 כב ס ויאמר שמיאל החפץ
 כד ס ויאמר שאול חמאתי
 כז — ויסב שמואל ללכת ק"ס ס
 כח — ויאמר— שמואל קרע ק"ס ס
 לב ס ויאמר שמואל הנישו
 לד ס וילך שמואל הרמה
 טו א ס ויאמר ה' אל— עוד סתי ש"ס פ

קאפ. א' פ"ס

קאפ. א' פ"ס

שמואל א

שמואל

כ יח ם ויאמר לו יהונתן מ"ח ש"ם פ
 כד ם ויסתר דוד בשדה
 כז ם והיו ממחרת החדש ק"ם פ
 ל ם וידר אף שאול
 לב ם ויען יהונתן
 לד ם ויקם יהונתן בחרי
 יה ם ויהי כנקר ויצא
 כא א ם ויקם וילך ויהונתן
 ו ם ויען דוד את הכהן
 יוד ם ונאמד הכהן הדב
 — דוד — פסקא
 פו ם ויאמר אב ש
 כב א ם וילך דוד וימלט
 ג — וילך דוד מצפה ק"ם ם
 ה ם ויאמר גר הנביא
 ו ם וישמע שאול כי
 כבש ם ויען דאג האדמי
 יב ם ויאמר שאול שמע
 יד ם ויען אחימלך
 יח ם ויאמר המלך לדויג
 כג ב — ויאמר ה' אל דוד פסקא א"פ
 א — ויגידו לדוד הנה, ק"ם ם
 ד ם ויוסף עיד דוד לשאול
 — ויענהו ה' ויאמר קום פסקא
 ו ם ויהי בברח אביתר
 י — ויאמר דוד ה' א"ו ש"ם ם
 יא — ויאמר ה' ירד, ק"ם ם, פסקא
 יב ם ויאמר דוד הויסגירו
 מולטילא וד"ג, פסקא
 יג ם ויקם דוד ואנשיו,
 מז ם ויקם יהונתן בן
 יט ם ויעלו הזפים
 כד ב ם ויהי כאשר שב
 ג ם ויקח שאול
 ט ם ויקם דוד, ויצא ק"ם פ
 י — ויאמר דוד, למה ק"ם ם
 יז ם ויהי ככלות דוד

מן ב ם ויאמר ה' ענלת בקר פסקא א"פ
 ז — ויאמר, אל תבט ש"ם ם
 יב — ויאמר ה'—משחיהו ק"ם ם פסקא
 יז — ויאמר שאול אל עבדיו ק"ם ם
 יז יב ם ודוד בן איש אפרתי ש"ם פ
 יז א ם ויאספו פלשתים ש"ם פ
 יז ם ויאמר ישי רדוד
 ב ם וישכם דוד בבקר
 כז ם ויאמר דוד אל
 לד ם ויאמר דוד א"ש רועה ק"ם פ
 לו ם ויאמר דוד ה' אשר
 — ויאמר שאול אל דוד ק"ם ם פסקא
 טה ם ויאמר דוד, אתה בא
 מח — והי' כי קם הפלשהו ק"ם ם
 נה ם וכראית שאול
 יז נז ם וכשוב דוד מהכות
 יח ו ם ויהי בנואם, בשוב
 יוד ם והיו ממחרת
 יד ם ויהי דוד, משביל
 יז ם ויאמר שאול, בתי
 יח ם ויאמר דוד, מי
 כה ם ויאמר שאול כה ק"ם פ
 ל ם ויצאו שרי
 יט א ם וידבר שאול להמית
 ד ם וידבר יהונתן טוב
 ח ם והוסף המלחמה
 יא ם וישלח מלאכים להמיה ק"ם פ
 יד ם וישלח שאול מלאכים לקחת
 טו ם " " לראות
 יז ם ויאמר שאול אל מיכל
 כ — וישלח שאול מ' לקחת ק"ם ם
 — ויוסף מלאכים וכו' ק"ם ם פסקא
 כ א ם ויברח דוד מנוזיה
 ה ם ויאמר דוד הנה ח"מ
 ט ם ויאמר יהונתן חלילה
 יוד ם ויאמר דוד אל י'—פסקא
 יב ם ויאמר יהונתן, ה'

קאפ. ב' פו"ם שמואל א
 לא ה ה ויהי מסתרה
 מחובר יחד, רק יש בניהם
 פתוחה או סתומה
 שמואל ב
 א א ה ויהי אחרי מות
 ה ה ויאמר דוד אל הנער
 יג — ויאמר דוד, אי מזה, ק"ם ה
 יו ה ויקונן דוד ק"ם פ
 ב א ה ויהי אחרי כן
 ה ה וישלח דוד מלאכים
 ח ה ואבנר בן נר
 יוד ה בן ארבעים
 יב ה ויצא אבנר
 ג א — יהוי המלכה ארוכה, ק"ם ט
 ב ה וחולדו לדוד בנים
 ו ה ויהי בהיות המלכה
 יב ה וישלח אבנר מלאכים, ק"ם פ
 יד ה וישלח דוד מלאכים —
 לא ה ויאמר דוד, קרעו
 לג ה ויקונן המלך ק"ם פ
 לח ה ויאמר המלך
 ד א ה וישמע בן שאול
 ד ה וליהינתן בן שאול ק"ם פ
 ה א ה ויבאו ישראל ש"ם פ
 ז — ויאמר ה' לך פסקא א"פ
 ד ה בן שלשים שנו ק"ם פ
 יא ה וישלח הירם מלך
 יג ה ויקח דוד פלגשי
 יז ה וישמעו פלשתים, ש"ם
 יט ה ויאמר ה' אל דוד
 כ — וישב דוד לברך — פסקא
 כב ה ויוסיפו פלשתים לעלות
 ו א ה ויוסף עוד דוד
 כ — ותצא מיכל פסקא
 ז א ה ויהי כי יצא ש"ם פ
 ד ה ויהי בלילה
 — ויהי דמי ה' ה פסקא בא"פ
 יח פ ויבא המלך דוד ש"ם ה

קאפ. ב' פו"ם שמואל א
 כה א ה ויסת שמואל ש"ם פ
 ב ה ואיש במעון
 לב ה ויאמר דוד לאביגיל
 מד ה ושואל נתן את מיכל
 כו ה ה ויאמר אבישי אל דוד
 יוד — ויאמ' דוד, חי ה' ק"ם פ ש"ם ה
 טו — ויאמר דוד, הלוא ק"ם פ ק"ם פ
 כה — ויאמ' שאול ברוך ק"ם פ ק"ם ה
 ק"ם ה אין
 כז א ה ויאמר דוד עתה ש"ם פ
 ה ה ויאמר דוד אם נא
 ז ה ויהי מספר הימים ק"ם פ
 כח א ה ויהי בימים ההם ק"ם פ
 ג פ ושמואל מת ויכפרו ש"ם ה
 ד — ויקבצו פלשתים ק"ם ה
 טו ה ויאמר שמואל
 טז — " " " ק"ם ה
 כט א ה ויקבצו פלשתים ש"ם פ
 כב ד ה ויקצפו עליו שרי פלשתים
 ו ה ויקרא אביש
 ז — ויאמר דוד, כי מה
 ל א ה ויהי בבא דוד
 ז ה ויאמר דוד, הגישה
 יג ה ויאמר דוד למי, ק"ם פ?
 כב ה ועץ כל איש רע
 כג ה ויאמר דוד לא
 כה ה ויהי מהיום ההוא
 כז ה ויבא דוד צקלג
 נחלקו אם כשדת ים או
 האזינו 5 או 9 או 13 סתומות
 ושתי פתוחות בראמות, ביתר
 כערועה, בשפמית, באיטהמוע
 כדבל, בעני הירחמאלי,
 בעדי הקני, בהרמה, בכור
 עשן, בעתק, בחברון.
 לא א פ ופלשתים נלחמים ק"ם ה
 ז — ויראו ישראל, ק"ם ה

קאמ. פ' פ"ב

שמיאל ב

ז ב — ויעברו אל קים פסקא שלום
 ה א ס ויהו אחרי בן ק"ם פ
 ז ב וישמעו ויעו — פסקא
 ט א ס ויאמר דוד הכי
 יד א ס ויהו אחרי, עמין
 יו — ויאמר פסקא א"פ
 יא א ס ויהו להשיבת ק"ם פ
 ט ס ויהו דעה הערב
 זא ס ויהו בשמור יואב ק"ם פ
 כה ס ויאמר דוד אל, כה
 יב א ס וישלח ה' את נתן ק"ם פ
 ז ס ויאמר נתן אתה
 ז — כה אמר ה' אנכי, פסקא
 יא ס — — — הגני
 יג ס ויאמר דוד, המאתי
 — ויאמר נתן גם, פסקא ק"ם ס
 כו ס וילחם יואב ברבת ק"ם פ
 יג א ס ויהו אחרי, ולא בשלום ש"ס פ
 כג ס ויהו לשנתים ק"ם פ
 כה ס ויצו אבשלום, נעריו ק"ם פ
 לא — ויקם המלך ויקרע ש"ס ס
 לב ס ויען ויגרב בן
 לד ס ויברח אבשלום
 יד א ס וידע יואב
 ה ס ויאמר לה המלך
 ח ס ויאמר המלך, לכי ק"ם פ
 יוד ס ויאמר המלך המדבר
 יג ס ויאמר האשה ולמה
 יח ס ויען המלך, אל האשה
 יש ס והען האשה והאמר, פסקא
 כא ס ויאמר המלך אל יואב ק"ם פ
 כג — ויקם יואב, גשורה ק"ם ס
 כד ס ויאמר המלך יסב
 כה ס ובא בשלום לא היה
 כז ס וישב אבשלום ק"ם פ
 לא ס ויקם יואב ק"ם פ

קאמ. פ' פ"ב

שמיאל ב

טו א ס ויהו מאחרי, ויעו
 ז ס ויהו מקץ ארבעים ק"ם פ
 יד ס וישלח אבשלום מרגלים ק"ם פ
 יז ס ויאמר המלך אל
 כה ס ויאמר המלך לצדוק
 כו ס ויאמר המלך הרואה
 לב — ויהו דוד בא ק"ם ס
 טו א ס ורוד עבר מעט
 ג — ויאמר המלך ואיה ק"ם ס
 יוד ס ויאמר המלך מה
 יא ס ויאמר דוד אל
 יג — ושמעו הולך פסקא א"פ
 יד ס ויבא המלך ובל
 ז ס ויאמר אבשלום אחיה ק"ם פ
 יא א ס ויאמר אחיה ופל ק"ם פ
 ה ס ויאמר אבשלום קרא
 ז ס ויאמר חושי רא שיבה
 יד — וה' צוה להפך, פסקא
 זא ס ויאמר חושי, בזאת ק"ם פ
 כא ס ויהו אחרי לכהם
 כד ס ורוד בא מחגימה ק"ם פ
 כו ס ויהו כבא דוד
 יח ב — ויאמר המלך, יצא פסקא א"פ
 ד ס ויאמר, המלך, ייטב ק"ם פ
 יה — ואבשלום לקח ויצב קסם פסקא
 יש ס ואחיה עין בן צדוק
 כה — ויאמר ברוד, פסקא א"פ
 כז ס ויאמר המלך שיום ק"ם פ
 לב ס ויאמר המלך, השלום
 יט א ס וידגו המלך
 ו ס ויבא יואב ק"ם פ
 ט ס ויקם המלך וישב
 יוד ס ויהו כל העם נדון
 יב ס והמלך דוד שלח
 כב ס ויען אבישי
 כג ס ויאמר דוד מה ק"ם פ
 כה ס ומפי בישת ירד

פתוחות וסתומות

קא. e' ג' ז' י' ס' ק' פ' צ' ט' י"א

שמואל ב
 חלק הפלג
 עזרא
 אביעזר
 זלמן
 חלב בן בעשה
 אחי בן רימי
 בנייה זרעהתי
 הדי
 אבי עזבן
 עזמה
 אליהב
 בני יין
 שבה הדי
 אדאם
 אליפלט
 אליס
 חזרי ורבי
 עזרי
 יואל ב"ר
 בני הגר
 זלק
 נדרי
 עזרא הדי
 נרם הדי
 אדרי' הדי
 כד א' ס' וקא א' ה' ז' י' ס' פ' צ' ט' י"א
 ג' ס' וואסד יואב ווסן
 לכה חפן כדכו הדי ש' ס' פסקא
 ויש' ככל חפן
 יוד — וואסד דוד פסקא
 יא — ויקם דוד י"א ס' פ'
 — דוד ד' היה פסקא
 יד ס' וואסד דוד, צד
 יז ס' וואסד דוד, כדאדתי
 יח ס' ויבא ב' אל, שים פסקא
 כא — וואסד ארונה כדוע, ק"ס ס'
 כג — וואסד ארונה אל, פסקא

קא. e' ג' ז' י' ס' ק' פ' צ' ט' י"א

שמואל ב
 י' ל' ס' וואסד לו חפן לכה
 לב ס' ובדילוי הגרעדי ק"ס ס'
 לש ס' וואסד חפן ארי
 מא ס' ועבור חפן
 מג ס' ויקן כל איש יהודה
 מד ס' ויקן איש ישראל
 נ א — ושב: קרא — כל על ק"ס פ' ק"ס ס'
 ד ס' וואסד חפן אל עסא
 ו ס' וואסד דוד אל אביש
 ז ס' וואסד יואב השלום
 ח ס' ויבא האביש אדו
 ט ס' ויקן יואב חלילה
 יב ס' ויחב אל כל הנבא
 יא א' ס' ודי רעב
 — וואסד ה' אל שאל, פסקא
 י — וואסד חפן אני חפן, פסקא
 יג ס' ויהי עזר מלחמה ק"ס פ'
 יד ס' ויהי אדרי בן ק"ס פ'
 יז ס' ויהי עזר מלחמה
 יח ס' ויהי עזר מלחמה
 כ א' — רוב ספרים שיהי כדודה
 או ישיר על הים, שיהי
 הים, דבורה ודיד שים
 ו' י' , אריה ע"ל.
 כב א' ס' וידבר דוד לה'
 כג א' פ' ואלה דברי דוד, שיהי
 פניה, רוב ס' שיהי הים
 ח פ' אלה ססה הגבורים, ק"ס ס'
 ט וואדרי אליעזר שאר ספר
 יא וואדרי שמה הג' ישמתי
 יב וידרו ששים ככולן לכד
 יח וואביש היא ראש בני יין
 יז ובניהו בן איש חד אליעם הדי
 שמה, נדרי
 כד עשהאל אחי
 אלחנן בן
 בה שמה התדדי
 אלקא

קאפ. פ' פו"ם מלכים א

יא יר ם ויקם ה' שטן ק"ם אין
 כו ם וירבעם בן נבט ש"ם פ
 כט ם ויהי, וירבעם יצא ק"ם אין
 יא — כי כה אמר ה' פסקא א"פ
 ם — ויבקש, להמית את ש"ם ם
 יב א ם וילך רחבעם ק"ם אין
 יח פ וישלח המלך רחבעם ש"ם ם
 ב ם ויהי כשמע ישראל
 נב ם ויהי דבר האלקים
 כה ם ויבן ירבעם שכם ק"ם פ
 יג א ם והנה איש האלקים ק"ם פ
 יא ם ונביא אחר זקן ק"ם פ
 כ — ויהי דבר ה' ש"ם ם פסקא
 לג ם אחר הדבר הזה
 יד א ם בעת ההיא חלה ש"ם פ
 ה ם וה' אמר אל אחיה
 יוד — לכן הנני מביא ש"ם ם
 כא ם ורחבעם בן שלמה ק"ם פ
 כה ם ויהי בשנה החמישית
 כז א ם ובשנת ששנה עשרה ק"ם פ
 ט ם ובשנת עשרים לירבעם
 כה ם ונרכ בן ירבעם ק"ם פ
 לג ם בשנת שלש לאסא ק"ם פ
 כז א ם ויהי דבר ה'
 ח ם בשנת עשרים ושש
 כז ם בשנת עשרים ושבע ק"ם פ
 כא ם אז יחלק העם ק"ם פ
 כג פ בשנת שלשים ואחת ש"ם ם
 כט ם ואחאב בן עמרי ק"ם פ
 לד — בימי בנה חיאל ק"ם ם
 יז א ם ויאמר אליהו התשיבי
 ב ם ויהי דבר ה', לך
 ח ם וירי דבר ה' ש"ם פ
 יד ם כי כה אמר ה'
 יז ם ויהי אחר, חלה ש"ם פ
 יח א ם ויהי ימים, ודבר ק"ם פ
 טז — ויאמר אליהו חי ק"ם ם
 כ — וישלח אחאב, ויקבץ ק"ם ם

קאפ. פ' פו"ם מלכים א

יח טו ם ויר ה' היתה ק"ם ם
 יט טו ם ויאמר ה' לך
 כ א ם ובן הדר מלך ק"ם פ
 כג פ ועברו מלך אדם ש"ם ם
 כו ם ויהי להשוכת השנה
 לה ם ואיש אחד מבני
 כא א ם ויהי אחר, ברם
 יז ם ויהי דבר ד' ק"ם פ
 כז — ויהי כשמע, ויקרע ש"ם ם
 כח ם וירי דבר ר' ק"ם פ
 כב ב — ויהי בשנה השלישית ק"ם ם
 טא ם ויהושפט בן אסא ש"ם פ
 נב ם אחזיהו בן אחאב
 מלכים ב
 א ג ם ומלאך ה' דבר ק"ם פ
 טו ם וידבר מלאך, רד
 יז ם בשנת שהים ליהורם פסקא
 ב א ם ויהי בהעלות, אליהו ש"ם פ
 יט — ויאמרו אנשי העיר ש"ם ם
 כג ם ויעל, ביה אל ש"ם פ
 ג ד ם ומישע מלך מואב ק"ם פ
 ד א ם ואשה אחת מנשי ש"ם פ
 ח ם ויהי היום ויעבר
 לח ם ואלישע שב הנללה ש"ם פ
 טב ם ואיש כא מבעל
 ה א ם ונעמן שר צבא
 כ ם ויאמר נחוי נער ש"ם פ
 ו א ם ויאמרו בני הנביאים
 ח ם ומלך אדם
 כד ם ויהי אחרי בן ק"ם פ
 ז א ם ויאמר אלישע שמעו
 ג ם וארבעה, מצורעים ש"ם פ
 ת א ם ואלישע דבר אל ש"ם פ
 ז פ ויבא אלישע דמשק ש"ם ם
 טז פ ובשנת חמש ליהורם ש"ם ם
 כה ם בשנת שתים עשרה ק"ם ם
 ט א ם ואלישע קרא ש"ם פ
 כט ם ובשנת אחת עשרה ש"ם פ

קא. פ' פ"ח מלכים ב

קא. פ' פ"ח מלכים א

יוד א ם ולאחאב שבעים בניו ש"ם פ
 פו — וילך משם ויבצא ש"ם ם
 יח ם ויקבץ יהוא, העם ש"ם פ
 ל ם ויאמר ה' אל יהוא ק"ם פ
 לב — בימים ההם החל, פסקא
 יא א ם ועתליתו אם אחוזה ק"ם פ
 ד ם ובשנה השביעית שלח ק"ם פ
 יג ם והשמע עתל' קול ק"ם פ
 טו — ויצו יהוידע הכהן ק"ם ם
 יז ם ויברוח יהוידע
 יב א ם בן שבע שנים
 ז ם ויהי בשנה עשרים
 יח ם או יעלה חזאל ק"ם ם
 יג א ם בשנת עשרים ושלש ק"ם
 יוד פ בשנת שלשים ושבע ק"ם ם
 יד ם ואלישע חלה ש"ם פ
 כ ם ויכה אלישע ויקברוהו
 כא — ויהי הם קיבורים ק"ם פ
 כב — וחזאל מלך ארם י"ם פ
 יד א ם בשנת שתים ליואש ש"ם פ
 ח ם או שלח אמציה
 יז ם ויחי אמציה,
 כג ם בשנת חמש עשרה ש"ם פ
 טו א ם בשנת עשרים ושבע
 ח ם בשנת שלשים ושמונה
 יג פ שלום בן יבש ק"ם פ
 טז — או יכה מנחם ק"ם ם
 יז ם בשנת שלשים והשע
 כג ם בשנת חמשים
 כז ם בשנה חמשים ושתים
 לב ם בשנת שתים לפקח ק"ם פ ואין
 לו — בימים ההם החל ק"ם ם
 טז א ם בשנת שבע וינשרה ק"ם פ
 ה — או יעלה רצין ק"ם ם
 יז א ם בשנת שתים עשרה ק"ם פ
 ז פ ויהי כי הטאו ש"ם פ
 כד ם ויבא מלך אשור
 יח א ם ויהי בשנת שלש ק"ם פ

מ ם ויהי בשנה הרביעית ק"ם פ
 יח יג פ ובארבע עשרה ק"ם פ
 יז ם וישלח מלך אשור ק"ם פ
 יט טו פ ויתפלל חזקיהו ק"ם ם
 כ ם וישלח ישעיהו
 לב ם לכן כה אמר ה'
 לה ם ויהי בלילה ההוא
 כא ם בימים ההם חלה
 ד ם ויהי ישעיהו, לא יצא ק"ם פ
 יכ ם כעת היא שלה
 כא א ם בן שתים עשרה
 יוד — וידבר ה' ביד ק"ם ם
 יב ם לכן כה אמר
 יט ם בן עשרים ושתים ק"ם פ
 כב א ם בן שמונה שנה
 כג א — וישלח המלך ויאספו ק"ם ם
 לא ם בן עשרים ושלש
 לו ם בן עשרים וחמש
 כד ח ם בן שמונה עשרה
 יח ם בן עשרים ואחת
 כה א ם ויהי בשנה התשיעית ק"ם פ
 ח ם ובחדש החמישי
 כג — וישמעו כל שרי ק"ם ם ק"ם פ
 כה ם ויהי בחדש השביעי
 כז ם ויהי בשלשים ושבע ק"ם פ
 ירמ'י
 א ד ם ויהי דבר ה' אלי ק"ם פ
 ז — ויאמר ה' אלי ש"ם ם
 יא ם ויהי דבר, מקל ק"ם פ
 יג ם ויהי דבר, שנית ק"ם פ
 ב א ם ויהי דבר ה' ש"ם פ
 ד ם שמעו דבר ה' ש"ם פ
 כט ם למזו תריבו אלי
 ג ו ם ויאמר ה' אלי בימי ק"ם פ
 יא ם ויאמר ה' אלי צדקה
 יח ם בימים ההם ילכו
 ד א — אם תשוב ישראל ק"ם ם
 ג ם כי כה אמר

קאפ. פ' 18"ם
 ירבי'
 מ י ש ם כי שמענה נשים
 כב ם כה אמר ה' אל יהלל
 כד ם הנה ימים באים
 יוד א ם שמעו את הדבר
 ב — כי בת אשר ה'
 ו ם כאין כמין ה'
 יא ם כדנה האמרון
 יב ם עשה ארץ בכחי ק"ם פ
 יז ם אספי סא"ץ בנעתך
 יח ם כי כה אמר ה'
 יט ם איני לו על שברו
 כב ם קול שמיעה הנה ק"ם פ
 כג — ידעתי ה' כי לא ק"ם ם
 יא א ם הדבר אשר היה ק"ם פ
 ו ם ויאמר ה' אלי קרא
 ט ם ויאמר ה' אלי נמצא
 יא ם לכן כה אמר ה'
 יד ם ואתה אל התפלל
 טו ם סח לידידי בביתי
 יח ם וה' הודיעני
 כ ם וה' צבאות
 כא ם לכן כה אמר ה'
 כב ם לכן כה אמר ד"צ
 יב א ם צדיק אתה ה'
 ד ם עד מהו האבל
 ז ם עזבתי את ביתי
 יג — זרעו חמים ק"ם ם
 יד ם כה אמר ה' על
 יג א ם כה אמר ה' אלי ש"ם פ
 ג ם ויהי דבר ד' אלי ש"ם פ
 ח ם ויהי דבר ה'
 יב ם ואמרו אליך הודוע פסקא א"פ
 טו ם שמעו והאויט אל
 יח ם אמור לטוך ולגבירה
 כ ם שאי עיניכם וראו
 יר א ם אשר היה דבר ה' ק"ם פ
 יוד ם כה אמר ה' לעם

קאפ. פ' 18"ם
 ירבי'
 ד ם ט ם והיה ביום ההוא
 יא — בעת ההוא יאמר ק"ם פרשה
 יט ם מעי מעי איחילה ק"ם פ
 כב ם כי אויל עמי
 כז ם כי כה אבו שממה
 ה א ם ישוטמו בחוצות ירושלים ק"ם פ
 יוד ם עלו בשלהיה
 יד ם לכן כה אמר דא"צ
 כ ם הנידו זאת ככיה
 ל ם שמה ושערורה
 ו ם כי כה אמר ד"צ
 ט ם כה אמר ד"צ ש"ם פ
 טו ם כה אמר ה' עמדו
 כא ם לכן כה אמר
 כב ם כה אמר ה' הנה
 ז א ם הדבר אשר היה ש"ם פ
 ג ם כה אמר ד"צ א"י
 יב — כי לכו נא ק"ם ם
 טו ם ואתה אל התפלל ק"ם פ
 כ ם לכן כה אמר ה'
 כא ם כה אמר ד"צ א"י
 כט ם נזי נורך
 לב ם לכן הנה ימים
 ח ד ם ואמרת אליהם כה
 יוד — לכן אתן את נשיתם ק"ם ם
 יג ם אסף אסיפם נאם
 יז — כי הנני משלח ק"ם ם
 יח ם מבליעתי עלי יגון
 כג ם כי יתן ראשי מים
 ט א — כי יהנני במדבר ק"ם ם
 ג — ואיש סרעהו השמרו ק"ם ם
 ו ם לכן כה אמר ד"צ ק"ם פ
 ט ם על ההרים אשא
 יא ם כי האיש החכם
 יב ם ויאמר ה' על עונם
 יד ם לכן כה אמר ד"צ א"י
 טו ם כה אמר ד"צ ק"ם פ

קא. פ' ט"ב

ירמי'

יד יא ם ויאמר ה' אלי ק"ס פ
 יד ם ויאמר ה' אלי ק"ס פ
 מו ם לכן כה אמר
 יש ם המאוס מאסת ק"ס פ
 טו א ם ויאמר ה' אלי ק"ס פ
 יוד ם אוי לוי אמי
 מי ם אתה ידעת ה'
 יש ם לכן כה אמר
 מז א ם ויהי דבר ה' אלי ק"ס פ
 ג ם כי כה אמר ה'
 ה ם כי כה אמר ה'
 מ ם כי כה אמר ה"צ
 יד ם לכן הנה ימים באים
 מו ם הנני שולח לדיונים
 יש ם ה' עויו וסעויו ש"ס פ
 זן א ם המאת יהודה כהונה
 ה ם כה אמר ה' ארור
 ז ם ברוך הנבר אשר
 יא ם קרא דגד ולא ילד
 יד ם רפאני ה' וארפא ק"ס פ
 יש ם כה אמר ה' אלי ק"ס פ
 כא — כה אמר ה' השמרו ש"ס ם
 יח א ם הדבר אשר היה ק"ס פ
 ה ם ויהי דבר ה' אלי
 ז ם רגע אדבר על גוי
 ט ם ורגע אדבר על גוי
 יא — ועתה אמר נא ק"ס ם
 יג ם לכן כה אמר ה' ק"ס פ
 יח ם ויאמרו לכו ונחשבה ש"ס פ
 כא — לכן תן את בניהם ש"ס ם
 יש א ם כה אמר ה' הלוך
 ו ם לכן הנה ימים באים ק"ס פ
 יד ם זיכא ירמי' מהתפת
 מו ם כה אמר ה"צ א"י
 ב ד ם כי כה אמר ה'
 ז ם פתיחני ה' ואפת
 יג ם שירו לה' הללו את ק"ס פ

קא. פ' ט"ב

ירמי'

ב יד ם ארור היום אשר בו
 כא א ם הדבר אשר היה אל ק"ס פ
 ג ם ויאמר ירמי' אליהם
 יא ם ולבית מלך יהודה
 כבא ם כה אמר ה' דר
 ג — כה אמר ה' עשו ש"ס ם
 ו ם כה אמר ה' על בית
 י ם אל תבנו למת ש"ס פ
 יא ם כי כה אמר
 יג ם הוי בונה ביתו
 יח ם לכן כה אמר ה'
 כ ם עלי הלבנון וצעקי
 כח ם העצב נבוה ק"ס פ
 כג א ם הוי רועים מאבדים ש"ס פ
 ה ם הנה ימים באים
 ו ם לכן הנה ימים
 ט ם לנביאים נשבר לבו ק"ס פ
 יג — ובנביאי שמרון ק"ס פ ש"ס ם
 יד ם ובנביאי יהושלים
 מו ם לכן כה אמר ה' ק"ס פ
 מו ם כה אמר ה"צ ק"ס פ
 יש ם הנה סערת ה' ק"ס פ
 כג ם האלקי מקרוב ק"ס פ
 לו — לכן הנני על הנביאים ש"ס ם
 כד א ם הראני ה' והנה
 ג ם ויאמר ה' אלי ק"ס פ
 ד ם ויהי דבר ה' ק"ס פ
 ח ם וכתאנים הרעות ק"ס פ
 כה א ם הדבר אשר היה ק"ס פ
 ח ם לכן כה אמר ה' ק"ס פ
 מו ם כי כה אמר ה' ק"ס פ
 לב ם כה אמר ה"צ ק"ס פ
 כו א ם בראשית ממלכות י' ש"ס פ
 ז ם וישמעו הכהנים ק"ס פ
 מו ם ויאמרו השרים
 כו א ם בראשית ממלכת י' ש"ס פ
 יש ם כי כה אמר ה"צ

קאפ. ב' פו"ם ירמ"ו

כו כה א ס כי כה אמר ה"צ
 כח א ס ויהי בשנה הריא ק"ם פ
 יב ס ויהי דבר ה' אל
 כמ א א ס ואלה דברו הספר
 ח ס כי כה אמר ה"צ
 יוד ס כי כה אמר ה' כי
 מז ס כי כה אמר ה' אל
 יז ס כה אמר ה"צ הנני
 כא ס כה אמר ה"צ א"י
 כד ס ואל שמעו הנחלטי
 ל ס ויהי דבר ה' אלי יו"י ק"ם ס
 ל א א ס הדבר אשר היה
 ד ס ואלה הדברים אשר ק"ם פ
 יוד ס ואתה אל הירא
 יב ס כי כה אמר ה'
 יח ס כה אמר ה' רננו
 כו ס הנה סערת ה'
 לא ב ס כה אמר ה' מצא חן
 ז ס כי כה אמר ה'
 יוד ס שמעו דבר ה' ש"ם פ
 שו ס כה אמר ה' קול ק"ם פ
 מז ס כה אמר ה' מנעי
 יח — שמע שמעתי אפרים ק"ם ס
 כא ס הציבי לך ציונים
 כג ס כה אמר ד"צ א"י ק"ם ס
 כו ס הנה ימים באים
 לא ס הנה ימים באים
 לה ס בה אמר נתן שמש
 לו ס כה אמר ה' אם ימדו
 לח ס הנה ימים באים נאם
 לב א א ס הדבר אשר ה'
 ו ס ויאמר ירמ"ו הוה ש"ם פ
 שו ס כי כה אמר ה"צ
 מז ס ואחפלל אל ה'
 נו ס ויהי דבר ה'
 לו ס ועתה לכן כה
 מב ס כי כה אמר ה'
 לג א א ס ויהי דבר ה' ק"ם פ

קאפ. ב' פו"ם ירמ"ו

לג ד ס כי כה אמר ה'
 יוד ס כה אמר ה' עוד ק"ם פ
 יב ס כה אמר ה"צ עוד
 יד ס הנה ימים באים
 יז ס כי כה אמר ה' ק"ם פ
 יח ס ויהי דבר ה' אל ק"ם פ
 כג ס ויהי דבר ה' ק"ם פ
 כה ס כה אמר ה' אם
 לב א א ס הדבר אשר היה ק"ם פ
 ג ס וידבר ירמיה
 ח ס הדבר אשר היה ק"ם פ
 יב ס ויהי דבר ק"ם פ
 יז ס לכן כה אמר
 לב א א ס הדבר אשר היה
 יב ס ויהי דבר ה' אל ק"ם פ
 יז ס לכן כה אמר ה"צ
 לו א א ס ויהי בשנה הרביעי' ק"ם פ
 ד ס ויקרא ירמיהו ק"ם פ
 ט ס ויהי בשנה החמשות ק"ם פ
 יח ס ויאמרו השרים אל
 נו ס ויהי דבר ד' אל ש"ם פ
 ל ס לכן כה אמר ה'
 לב ס וירמ"ו לקח סגלה
 לו א א ס וימלך מלך צדקיהו ק"ם פ
 ו ס ויהי דבר ה' אל ש"ם פ
 ז — כה אמר ה' א"י ק"ם ס
 פ ס כה אמר ה' אל ש"ם פ
 יב ס ויצא ירמיהו
 יז — וישלח המלך צדקיהו ק"ם ס
 לח א — וישמע שפטיה ק"ם ס
 ב — כה אמר ה' ק"ם ס
 ג ס כה אמר ה' הנתן
 ז — וישמע עבד מלך ק"ם פרשה
 יד ס וישלח המלך צדקיהו
 יז ס ויאמר ירמ"ו אל
 יח ס ויאמר המלך צדקיהו
 ב ס ויאמר ירמ"ו לא יתנו
 כד ס ויאמר צדקיהו

קאפ. פ' פו"ם ירמיה

טז כנ ם לרמשק כנשה חמת ק"ם פ
 כח ם לקרד ולסמלכות חצור ק"ם פ
 לד ם אשר ה' דבר
 נ א ם הדבר אשר דבר ש"ם פ
 ו ם צאן אבדות היו
 ח ם נודו מתוך בבל
 יז ם שה פתרה ישראל ק"ם פ
 יח — לכן כה אמר ה' ש"ם ם
 כא ם ער הארץ מדתים ק"ם פ
 כב — קול מלחמה בארץ ק"ם ם
 כח — קול נסים ופלאים ק"ם ם
 לא ם הגני אלך ודון ק"ם פ
 לג ם כה אמר ד"צ ק"ם פ
 מא — הנה עם כא ק"ם ם
 נא א ם כה אמר ה' הגני
 מו ם עשה ארץ בכחו ק"ם פ
 כ ם מפץ אתה לי ק"ם פ
 כה ם דגני אלך הר
 לג ם כי כה אמר ה'
 לו ם לכן כה אמר ה'
 מו — לכן הנה ימים ק"ם ם
 נב ם לכן הנה ימים
 נח ם בה אמר ה"צ
 נט ם הדבר אשר צוה ק"ם פ
 נכ א ם בן עשרים ואחת ק"ם פ
 ד ם ויהי בשנה התשעית
 יב ם ובחדש החמישי
 לא ם ויהי בשלשים ושבע
 יחזקאל
 ג א ם ויאמר אלי בן אדם ש"ם פ
 ג ם ויאמר אלי ב"א
 ו ם ואתה בן אדם ק"ם פ
 ח ם ואתה בן אדם
 נ א ם ויאמר אלג ב"א ק"ם פ
 ג — ויאמר אלי ב"א ק"ם ם
 ד ם ויאמר אלי ב"א ק"ם פ
 יוד ם ויאמר אלי ב"א
 מו ם ויהי מקצה ש"י?

קאפ. פ' פו"ם ירמיה

לת טו ם ויבאו כל השמים
 כח ם וישב ירמיהו
 — והיה כאשר נלכדה פסקא א"פ
 למ א — בשנה התשיעית ק"ם ם
 מו ם ואל ידמיהו היה ק"ם פ
 ט א ם הדבר אשר היה ש"ם פ
 ז ם וישמעו כל שרי ש"ם פ?
 יג ם ויוחנן בן קרח ק"ם פ
 מא א ם ויהי בחדש השביעי ק"ם פ
 יא ם וישמע יוחנן בן קרח ש"ם פ
 מז ם ויקח יוחנן ב"ק ק"ם פ
 מב א ם ויגשו כל שרי ק"ם פ
 ז ם ויהי מקץ עשרת ק"ם פ
 יח — כי כה אמר ד"צ ק"ם ם
 מג א ם ויהי בכלות ירמיה
 ג ם ויאמר עזריה בן
 ח ם ויהי דבר ה' אל
 מד א ם הדבר אשר היה ק"ם פ
 ז ם ועתה כה אמר
 יא ם לכן כה אמר
 מו ם ויענו את ירמיה ק"ם פ
 כ ם ויאמר ירמיה אל
 כד ם ויאמר ירמיה ק"ם פ
 כו — לכן שמעו דבר ש"ם ם
 ל ם כה אמר ה' הנני
 מה א ם הדבר אשר דבר
 מו א ם אשר ה' דבר ש"ם פ
 יג ם הדבר אשר דבר
 כ ם עגלה יפה פיה
 כו ם ואתה אל תירא ש"ם פ
 כח — אתה אל תירא ק"ם ם
 מז א ם אשר היה דבר ה'
 מח א ם למואב כה אמר
 יב ם לכן הנה ימים באים
 ט ם כי כה אמר ה'
 מט א ם לבני עמון כה
 ז ם לארומ, כה אמר
 יב ם כי כה אמר ה'

קאפ. פ' פו"ם

יחזקאל

ג פו ם ויהי דבר ה' פסקא א"פ
 כ ם ובשוב צדיק מצדקו
 כב ם ורהי עלי שם יד
 כה ם ואתה בן אדם
 ד א ם ואתה בן אדם ש"ם פ
 ד ם ואתה שכב על
 יג ם ויאמר ה' ככה
 פו ם ויאמר אלי
 פו ם ויאמר אלי ב"א
 ה א ם ואתה בן אדם ש"ם פ
 ה ם כה אמר א' ה' ק"ם פ
 ז ם לכן כה אמר
 ח ם לכן כה אמר ק"ם פ
 יוד ם לכן אבות יאכלו
 יא — לכן חי אני ש"ם ם
 ו א ם ויהי דבר
 יא ם כה אמר
 ז א ם ויהי דבר ק"ם פ
 ה ם כה אמר ק"ם פ
 כג ם עשה הרתוק ש"ם פ
 ח א ם ויהי בשנה הששית
 ז — ויבא אותי אל ש"ם ם
 יב — ויאמר אלי הראית ש"ם ם
 יג — ויאמר אלי עוד
 פו ם ויאמר אלי הראית
 פ ד ם ויאמר ה' אלי
 ו — ויאמר אליהם פמאו ק"ם ם
 יוד א ם ואראה והנה אל
 יא ב ם ויאמר אלי ב"א ש"ם פ
 ד ם לכן הנבא עליהם
 ז ם לכן כה אמר
 יד ם ויהי דבר
 פו ם לכן אמור כה
 יז ם לכן אמור כה
 יב א ם ויהי דבר ק"ם פ
 ג ם ואתה בן אדם
 ח ם ויהי דבר, בבקר ק"ם פ

קאפ. פ' פו"ם

יחזקאל

יב יז ם ויהי דבר
 כא ם ויהי דבר
 כו ם ויהי דבר
 כח ם לכן אמר אליהם
 יג א ם ויהי דבר ק"ם פ
 ח ם לכן כה אמר
 יג ם לכן כה אמר
 יז ם ואתה בן אדם
 כ ם לכן כה אמר
 יד א — ויבא אלי אנשים ק"ם פ ק"ם ם
 ב ם ויהי דבר
 ד — לכן דבר אותם ק"ם ם
 ו ם לכן אמור אב"י
 פ ם והנביא כי יפותה
 יב ם ויהי דבר ק"ם פ
 כא ם כי כה אמר ק"ם פ
 פו א ם ויהי דבר
 ז ם לכן כה אמר ק"ם פ
 פו א ם ויהי דבר ק"ם פ
 לה — לכן זוגה שמעי ק"ם ם
 לו — כה אמר ק"ם ם
 נא ם ושמרון בחצי
 נפ ם כי כה אמר
 יז א ם ויהי דבר ש"ם פ
 פ — אמור כה אמר ק"ם ם
 יא ם ויהי דבר ק"ם פ
 יפ ם לכן כה אמר
 כב ם כה אמר
 יח א ם ויהי דבר
 ה ם ואיש כי יהי'
 כא ם והרשע כי ישוב
 כד ם ובשוב צדיק ק"ם פ
 כו ם ובשוב רשע
 יפ א ם ואתה שא קינה ש"ם פ
 יוד ם אמך כגפן ק"ם פ
 כ א פ ויהי בשנה השביעית ש"ם ם
 ב ם ויהי דבר ק"ם פ

קאפ' פס' מו"ס	קאפ' פס' מו"ס
יחזקאל	יחזקאל
כו ז ס כי כה אמר ה'	כ כו ס לכן דבר אב"י ק"ס פ
טו ס כה אמר ה"א	ל ס וכן אמור אב"י
יט ס כי כה אמר	כא א ס ויהי דבר ה' ק"ס פ
כו א ס ויהי דבר ה'	ו ס ויהי רבר ה'
כה א ס ויהי דבר ה' ק"ס פ	יא ס ואתה בן אדם
ו ס לכן כה אמר ק"ס פ	יג ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
יא ס ויהי דבר ה'	יט ס ואתה בן אדם
כ ס ויהי דבר ה'	כג ס ויהי דבר ה'
כה ס כה אמר ה"א	כט ס לכן כה אמר ה'
כט א ס ביענה העשירית ש"ס פ	ל ס יאתה חלל רשע ק"ס פ
ח ס לכן גה אמר	לא ס כה אמר ה"א
יג ס כי כה אמר ה"א ק"ס פ	לג ס ואתה בן אדם ק"ס פ
יז ס ויהי בעשרים ושבע ש"ס פ	כב א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
יט ס לכן כה אמר ה'	יז ס ויהי דבר ה'
כא — ביום ההוא ש"ס ס	יט ס לכן כה אמר ה'
ל א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ	כג ס ויהי דבר ה' ק"ס פ
ו ס כה אמר ה'	כז א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
י ס כה אמר ה"א	יא ס והרא אחותה
יג ס כה אמר א"א	כב ס לכן אהליבה
כ ס ויהי באחת ש"ס פ	כו ס כי כה אמר ה' ק"ס פ
כב ס לכן כה אמר	לא ס כה אמר ה'
לא א ס ויהי באחת עשרה ש"ס פ	לד ס לכן כה אמר
י ס לכן כה אמר	לה ס ויאמר ה' אלי ק"ס פ
טו ס כה אמר ה"א	לו — כי נאפו ודם ק"ס פ או ס
לב א ס ויהי בשתי עשרה ק"ס פ	טו ס כי כה אמר
ג ס כה אמר א"א	כד א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
יא ס כי כה אמר	ו ס לכן כה אמר
יז פ ויהי בשתי עשרה ש"ס ס	ז ס לכן כה אמר
לג א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ	טו ס ויהי דבר ה'
ז ס ואתה בן אדם ק"ס פ	כה ס ואתה בן אדם ש"ס פ
י ס ואתה בן אדם	כה א ס ויהי דבר ה' ק"ס פ
יב ס ואתה בן אדם	ו ס כי כה אמר ה'
כא ס ויהי בשתי עשרה ק"ס פ	ח ס כה אמר ה"א
כג ס ויהי דבר ה' ק"ס פ	יב ס כה אמר ה"א
כה ס לכן אמר אלהם	טו ס לכן כה אמר
כו — כה תאמר אליהם ק"ס ס	כו א פ ויהי בעשתי עשר ש"ס ס
ל ס ואתה בן אדם ק"ס פ	ג — לכן כה אמר ק"ס ס

קאפ' פ' פו"ם יחזקאל

מו ז ס זכיום החדש השנ
 יב ס וכי יעשה הנשיא
 מז ס כה אמר א"א
 מז יג ס כה אמר א"א ש"ס פ
 פו — חה נבול הארץ ק"ס ס
 מח א ס ואלה שמות השבטים ק"ס ס
 מ ס ואלה הוצאות הארץ
 ישעיה
 א י ס שמעו דבר ה' ש"ס פ
 יח ס לכו נא ונכחה
 בא ס איכה היתה לזונה
 כד ס לכן נאום הארון
 ב א ס הדבר אשר חזה ש"ס פ
 ה ס ביה יעקב לכו
 יב ס בני יוס לה' צ' ש"ס פ
 ג א ס כי הנה הארון ק"ס פ
 יג ס נצב לרוב ה'
 מז ס ויאמר ה' יען
 יח ס ביום ההוא יסיר ש"ס פ
 ד ב ס ביום ההוא יהיה ק"ס פ
 ה א ס אשרה נא לידירי ק"ס פ
 ח ס הוי מניעי בית ק"ס פ
 יא ס הוי משכמי בבקר ק"ס פ
 יח ס הוי משכי העון ש"ס פ
 כ ס הוי האומרים ק"ס פ
 כא ס הוי חכמים
 בב ס הוי גבורים
 כד ס לכן כאכול קש
 ז א ס בשנת מות המלך ק"ס פ
 ז א ס ויהי בימי אחז ש"ס פ
 ג ס ויאמר ה' אל ישעיהו
 ז ס כה אמר א"א ק"ס פ
 י ס ויוסף ה' רכר
 יח ס והיה ביום ההוא
 כא ס והיה ביום ההוא יחיה
 כג — והיה ביום ההוא יחיה ק"ס פ
 ח א ס ויאמר ה' אלי ק"ס פ
 ה ס ויוסף ה' דבר

קאפ' פ' פו"ם

יחזקאל

לד א ס ויהי רכר ה' ש"ס פ
 י ס כה אמר ה'
 יא ס כי כה אמר ה'
 כ ס לכן כה אמר ה' ק"ס פ
 לה א ס ויהי דבר ה'
 יד ס כה אמר א"א
 לו א ס ואתה בן אדם ש"ס פ
 ה ס לכן כה אמר א' ש"ס פ
 ו — לכן הנבא ק"ס ס
 ז — לכן כה אמר ק"ס ס
 יג ס כה אמר א"א ק"ס פ
 מז ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
 כב ס לכן אמר לבית ק"ס פ
 לג פ כה אמר א"א ש"ס ס
 לו ס כה אמר א"א ק"ס פ
 לו א פ היתה עלי יד ש"ס ס
 ה — בה אמר א"א ש"ס ס
 מז ס ויהי דבר ה'
 לח א ס ויהי דבר ה' ש"ס פ
 י ס כה אמר א"א
 יד ס לכן הנבא
 יז ס כה אמר ה"א
 יח ס והיה ביום ההוא
 לט א ס ואתה בן אדם
 יא ס והיה ביום ההוא
 יז ס ואתה בן אדם
 כה ס לכן כה אמר
 ט א ס בעשרים וחמש שנים ש"ס פ
 מנ י ס ואתה בן אדם הגר
 מד א ס וישב אותי דרך
 ט ס כה אמר א"א
 טי ס והכהנים הלויים ש"ס פ
 מה א ס ובדפילכם את ש"ס פ
 ט ס כה אמר א"א
 מז ס כל העם הארץ ק"ס פ
 יח ס כה אמר א"א
 מי א ס כה אמר א"א

קאפ. פ' פ"ט

ישעיה

כט פ ם הרהסמהו והסרו
 יג ם ויאמר ה'א יען ק"ם פ
 מז ם הוי המעטיקים ק"ם פ
 כב ם לכן כה אמר ה' ק"ם פ
 ל א ם הוי בנימ סוררים
 ו ם משא ברמזה ננב
 יב ם לכן כה אמר קדוש ישראל ה'
 מז ם כי כה אמר א' ק"ם פ
 יש ם כי עם בציון
 כז ם הנה שם ד' בא ק"ם פ
 לא א ם הוי הסודים סצרימה ק"ם פ
 ד ם כי כה אמר ה'
 לב א ם הן לצדק יסלך
 ז ם נשים שאננות קיטנה ק"ם פ
 לג א ם הוי שודד ואתה
 ב ם ה' חננו לך קיינו
 ז ם הן איראלם צעקו
 יג ם שמעו דתקים ק"ם פ
 לד א ם קרבו ניים לשמוע
 לה א ם יששום מדבר
 ג ם חזק ידים רפות
 לו א פ ויהו בארבע עשרה י"ם ם
 יא — ויאמר אליקים ושנא ק"ם ם
 לו א ם יהיו כשמוע המלך
 בו — ויתפלל חזקיהו ש"ם ם
 לג ם לכן כה אמר
 לו ם ויצא מלאך ה'
 לו — ויסע וילך יושב ק"ם ם
 לה א ם בימים ההם חלה
 ד ם ויהי דבר ה' ק"ם פ
 ט ם סכהב לחזקיהו
 לט א ם בעת ההיא ש"ם פ
 ס א ם נחמי נחמו עמי ק"ם פ
 ג ם קול קרא במדבר
 ו ם קול אומר קרא
 ט ם על הר נבזה
 יב ם כי סדר כצעלי ק"ם פ

קאפ. פ' פ"ט

ישעיה

ט יז ם כל הגוים כאין
 כה ם דאל מי תדמיני
 כז ם למה תאמר יעקב
 סא א ם החרישו אלי איים ק"ם פ
 ח ם ואתה ישראל עברי
 יד ם אל תיראי תגלעת ק"ם פ
 יז ם העניים זרהאבחנו
 כא ם קרבו ריבכם יאמר
 כה ם העידותי מצפון ק"ם פ
 סב א ם הן עברי אתסך ש"ם פ
 ה ם כה אמר האל ק"ם פ
 י ם שידו לה' שיר ק"ם פ
 יד ם החשיתי מעולם ק"ם פ
 יח ם החרשים שמעו
 סג א ם ועתה כה אמר
 יא ם אנכי אנכי ה'
 יד ם כה אמר ה' גאלכם
 מז ם כה אמר ה' הנותן
 כב — ולא אותי קראת ש"ם ם
 סד א ם ועתה שמע עברי יעקב
 ג — כה אמר ה' עשך ק"ם ם
 ו ם כה אמר ה' מלך
 כא ם זכר אלה יעקב
 כד ם כה אמר נאלך
 סה א ם כה אמר ה' למשיחו
 ח ם הרעיפו שמים ק"ם פ
 ט ם הוי רב את יוצרו
 י ם הוי אומר לאב
 יא ם כה אמר ה' קדוש ק"ם פ
 יד ם כה אמר ה' יגיע ק"ם פ
 יח ם כי כה אמר ה' ק"ם פ
 מז ג ם שמעו אלי בית יעקב
 ה ם למי תדמיני והשנו
 ח ם זכרו זאת והתאושו
 יב ם שמעו אלי אכירי לג
 מז א ם רדי ושבי על עפר
 ד ם גאלטו ה"צ שמו

קא. פ' ז"ס

ישעיה

סו ח מ ועתה שמעו זאת
 מח א ס שמעו זאת בית ה'
 ג ס הראשנות מאו
 יב ס שמע אלי יעקב
 יז ס כה אמר ה' ק"ס פ
 כ ס צאו מבבל ברחו
 מט א ס שמעו איים אלי
 ה ס ועתה אמר ה'
 ז ס כה אמר ה' גואל ישראל ק"ס פ
 ח ס כה אמר ה' בעה
 יר ס ותאמר ציון ק"ס פ
 כב ס כה אמר א"א ק"ס פ
 כה ט היוקח מגבור מלכות
 ג א ט כה אמר ה' אי זה
 ד ס א"א נתן לי לשון
 י ס מי בכס ירא ה'
 נא א ס שמעו אלי דרפי
 ד ס הקשיבו אלי עמי ק"ס פ
 ז ס שמעו אלי ידעי
 מ ס עורי עורי לבשי
 יב ס אנכי אנכי הוא
 יז ס התעוררי התעוררי ק"ס פ
 כב ס כה אמר אדוניך
 נב א ס עורי עורי לבשי
 ג ס כי כה אמר ה' חנם ק"ס פ
 ד ס כי כה אמר א"א
 ז ס מה נאוו על ההרים
 יא ס סורו סורו צאו
 יג ס הנה ישכיל עבדי ק"ס פ
 נג א — מי האמין לשמועתנו
 נד א ס רני עקרה לא ילדה
 ט ס כי מי נח זאת לי
 יא ס עניה סערה
 נה א ס הוי כל צמא
 ו ס דרשו ה' בהמצאו ק"ס פ
 נו א ס כה אמר ה' שגרו
 ד ס כי כה אמר ה'

קא. פ' ז"ס

ישעיה

נו ו כ ובני דגמר הגללים
 י ס צפיו עורים
 נו ג ס ואתם קרבו הנה
 טו ס כי כה אמר דם
 נה א ס קרא בגרון ק"ס פ
 נט א ס הן לא קצרה
 ס א ס קומי אודי כי בא ק"ס פ
 סא א ס רוח ה' עלי ש"ס פ
 י ס שוש אויש בה' ש"ס פ
 טב ו — על חומותיך ק"ס ס
 י ס עברו עברו כשערים
 סג א ס מי זה בא
 ז ס חסדי ה' אופיר ק"ס פ
 סה א ס נדרשתי ללא שאלוני ק"ס פ
 ח ס כה אמר ה' כאשר
 יג ס לכן כה אמר ה' ק"ס פ
 טו א ס כה אמר ה' השמים ק"ס פ
 ה ס שמעו דבר ה' החרדים
 י ס שמחו את ירושלים ק"ס פ
 יב ס כי כה אמר ה' הנני
 טו — כי רנה ה' כאש יבא ש"ס ס
 הושע
 א ב — ויאמ' ה' אל הושע ש"ס פסקא א"פ
 ב א ס והיה מספר בני' ש"ס פ
 טו ס לכן הנה אנכי
 יח ס והיה ביום ההוא תקראו
 כג ס והיה ביום ההוא אענה ק"ס פ
 ג א ס ויאמר ה' אלי ש"ס פ
 ד א ס שמעו דבר ה' ק"ס פ
 ה א ס שמעו זאת הכהנים
 ח ס תקעו שופר כנבעה ק"ס פ
 ז א ס כרפאי לישראל ש"ס פ
 יג ס אוי להם כי נרדו
 ט א ס אל תשמח ישראל ק"ס פ
 י ס כענבים כמדבר ש"ס פ
 י א ס גפן בוקק ישראל
 ט ס מימי הגבעה

קאפ. פ' פו"ם	קאפ. פ' פו"ם הרשע
עמוס	יא ז — ועמי תלואים ק"ם פ ק"ם ס
ח ד ס שמעו זאת השאפ	יב א ס סנבוני בכחש ש"ם פ
ט ס והיה בזם ההוא	יג יא ס צרור עון אפרים
יא ס הגה ימים באים	יד ב ס שובה ישראל ש"ם פ
יב א ס ראיתי את ה' נצב ש"ם פ	יואל
יג ז ס הלא ככני כושיים ק"ם פ	א יג ס חנרו וספדו
יד יג ס הגה ימים באים ק"ם פ	ב א ס תקעו שופר בציון ש"ם פ
יונה	ג ס תקעו שופר בציון ק"ם פ
ב יא ס ויאמר ה' לדג	ד א ס והיה אחרי כן ק"ם פ
ג א ס ויהי דבר ה' ק"ם פ	ה ס קראו זאת בנוים ק"ם פ
מיכה	ו ס והיה ביום ההוא יטפו
א יד — לכן התני שלוחים ק"ם פ	עמוס
ב א ס הוי חשבי און	א ג ס כה אמר ה' על דמשק ק"ם פ
ג ס לכן כה אמר	ו ס כה אמר — עזה ק"ם פ
ג א ס ואומר שמעו נא	ז ס כה אמר — צור ק"ם פ
ה ס כה אמר ה'	יא ס כה אמר — אדום
ט ס שמעו נא זאת ק"ם פ	יג ס כה אמר — בני עמון
ד א ס והיה באחרית	ב א ס כה אמר — מואב ש"ם פ
ו ס ביום ההוא — אספה	ד ס כה אמר — יהודה
ח ס ואתה מנדל עדר	ו ס כה אמר — ישראל
ה א ס ואתה בית לחם ק"ם פ	ג א ס שבעו את הרבר
ו ס והיה שארית יעקב ק"ם פ	יא ס לכן כה אמר ה'
ז — והיה שארית יעקב ק"ם פ	יב — כה אמר ה' ש"ם ס
ט ס והיה ביום ההוא	ד א ס שמעו הדבר הזה ק"ם פ
י א ס שמעו נא את ק"ם פ	יב ס לכן כה אעשה
ט ס קול ה' לעיר יקרא	ה א ס שמעו את הדבר
ז א ס אללי לי כי הייתי	ג ס כי כה אמר ד'
ט ס זעף ה' אשא	ד ס כי כה אמר ה' לבית
יד ס רעה עמך בשבטך	טז ס לכן כה אמר ה' —
נחום	יח ס הוי המתאווים
א יב ס כה אמר ה' ק"ם פ	ו א ס הוי השאננים בציון ק"ם פ
ב א ס הגה על הדרים	יא ס כי הגה ה' מצוה
ג א ס הוי עיר דמים ק"ם פ	ז א ס כה הראני ה' ק"ם פ
חבקוק	ד ס כה הראני ה'
ב א ס עלטשמרתי אעמדה ק"ם פ	ז ס כה הראני ה' ק"ם פ
ט ס הוי כויצע בצע	י ס וישלח אמציה
יב ס הוי בונה עיר	יב ס ויאמר אמציה ק"ם ס
יז ס הוי משקה רעהי ק"ם פ	ח א ס כה הראני ה' ק"ם פ

פתוחות וסתומות

ק"פ. פ' מו"ם

חבוק

ב יח ס מה הועיל פסל
 יט ס הוי אומר לעץ
 ג א כ תפלה לחבוק
 ח ס הכנהרים חרה
 יד ט נקבת במטוי
 צפניה
 א ח ס ויהי ביום זבח
 י ס ויהי ביום ההוא
 יב ס ויהי בעת ההיא
 ב א ס התקוששו וקישו
 ה ס הוי יושבי חבל
 ח — שמעתי חרפה ק"ס ס
 ג א ס הוי מוראה ונגאלה
 יד ס רני בת ציון
 טו ס ביום ההוא יאמר ק"ס פ
 חגי
 א ג ס ויהי דבר ה'
 ז ס כה אמר ה' א"צ
 יב ס דישמע זרובבל
 יג ס ויאמר חגי מלאך
 טו ס ביום עשרים וארבעה
 כ ו ס בני כה אמר ה"צ
 י ס בעשרים וארבעה ש"ס פ
 יד — ויען חגי אם
 כ ס ויהי דבר ה'
 זכריה
 א ז ס ביום עשרים וארבעה ש"ס פ
 טו ס לכן כה אמר
 ב א ס ואשא את עיני
 ג ס ויראני ה' ארבעה
 ה ס ואשא עיני זאראה
 י ס הוי הוי ונוס
 יב ס בני כה אמר
 יד ס דני ושמחי ב"צ ק"ס פ
 ג א ס ויראני את יהושעי'
 ד ח ס ויהי דבר ה'
 ה א ס ואשוב ואשא

ק"פ. פ' מו"ם

זכריה

ה ט ס ואשא עיני זארא ק"ס פ
 ו א ס ואשוב ואשא עיני ק"ס פ
 ט ס ויהי דבר ה'
 ז א ס ויהי בשנת ארבע ק"ס פ
 ד ס ויהי דבר ה"צ
 ח ס ויהי דבר ה'
 ח א ס ויהי דבר ה"צ ש"ס פ
 ג — כה אמר ה' ק"ס ס
 ד ס כה אמר ה"צ עוד
 ז ס כה אמר ה"צ כי יפלא ש"ס פ
 ז ס כה אמר ה"צ הנני
 ט ס כה אמר ה"צ תחזקנה
 יד ס בני כה אמר, כאשר זממתי
 יח ס ויהי דבר ה"צ אלי ק"ס פ
 כ ס כה אמר ה"צ עוד
 כג ס כה אמר ה"צ בימים
 ט א ס משא דבר ה' ק"ס פ
 ט ס גילי מאד ב"צ ש"ס פ
 י ג ס על הרעים חרה ק"ס פ
 יא א ס פתח לבנון ק"ס פ
 ד ס כה אמר ה' ש"ס פ
 יב — ואומר אליהם, אם טוב ק"ס ס
 טו ס ויאמר ה' אלי
 יז — הוי רעי תאליל ק"ס ס
 יב א ס משא דבר ה' ק"ס פ
 יג ז ס חרב עורי על ק"ס פ
 יד א ס הנה יום בא ק"ס פ
 ו — והיה ביום ההוא לא ק"ס פ
 ח — והיה ביום ההוא יצאו ק"ס ס
 יב ס וזאת תהיה ק"ס פ
 טז — והיה כל הנותר ק"ס ס
 מלאכי
 ב י — הלא אב אחר ק"ס ס
 יג ס וזאת שנית
 יז ס הוגעתם ה' ק"ס פ
 ג יג ס חוקו עלי דברכם
 טז — אז נדברו יראי ה' ק"ס ט

קאפ. פ' פו"ם

מלאכי

ג יב ס כי הנה היום

קאפ. פ' פו"ם

מלאכי

ג כב ס זכרו תורת משה

תלים ה"א לו, בפארסא, וכן בקיירה, פסוק ראשון. ההתחלה כמו למנצח לרוד, כאמצע שורה, ובכל קפיטל יש הפסק שורה אחת, וקפיטל קי"ם, יש הפסק שורה לפני כל אית מתמניא אפי, זכ"ה בכ"י של קלוז פרנס בשלשה מזמורים משונה בקיירה, מהנדש, כי בג' מחובר לשלפניו, המזמורים, בפארסא ראיתי קצה כ"י כתוב שאר המזמור כפרר, והשאר כתובים ב' שורות שלמות, והשלישית, רק כאמצע כמו סיומה, והשאר כתובים ב' שלמות, והרביעית קצרה, כשירת הים, בקלוז פרנס, כל מזמור סמיים בסהומה, מלבד מז, יו, יח, כא, כב, כו, נג, נד, נו, נח, סג, סד, קג, קיא, קיח, קיט כל אזה ואזה, קלה, קלו, קנ סמיים בפתוח, ותלים שבקלוז עליאשבערג מזמור כב, נו, נח, סג, קד, קנ הם בפתוחה משלי, איוב, איכה, כל פסוק בשורה לבד, בסופו פנויה, לפני נחמ' אין הפסק שורה, וסמוכים (ה"א לח).

תליפ פסוק ראשון באמצע, ואחר כן כל פסוק לכוז. כשני עמודים, וכן משלי, איוב, איכה מורין 8—7—96, פארסא 505. 873 מחוברים איזו מזמורים. יש מן קטמ מו'. בכ"י ב"א בקיירה מחובר 60 לתקודם, וכן עד, פר, קיר, קמו, קמו.

קאפ. פ' פו"ם

משלי

א ח פ שמע בני מיס
 ב פ חכמה בחוץ הרונה
 ג א פ בני אס תקח ש"ם ס
 ג א פ בני תורת א"ה ש"ם ס
 ו פ כפח אל ה'
 יא פ מוסר ה' בני
 יט פ ה' כחכמה יסד ש"ם ס
 ד א פ שמעו בני מוסר ש"ם ס
 כ ס בני לרברי הקשיבה
 ה א פ בני לחכמהי הקשיבה ק"ס ס
 ז פ ועתה בני שמעו ש"ם ס
 ו יא — בני אם ערכת לרעך ק"ס פק"ס ס
 ו פ לך אל נסלה ש"ם ס
 יב פ אדם בליעל
 מז פ שש הנה שנא

קאפ. פ' פו"ם

משלי

ו כ ס נצור בני מצות ק"ס פ
 ז א ס בני שמור אמרי ש"ם פ
 כד פ ועתה בני שמעו
 ח כב פ ה' קנני ש"ם ס
 לב פ ועתה בני שמעו י"ב ס
 ט א ג חכמות בנתה ש"ם ס
 י — תחלת חכמה י"ד ק"ס פק"ס ס
 י א פ משלי שלכה ק"ס פ
 יב א — איהב מוסר ק"ס ס
 יג א פ בן חכם מוסר ש"ם ס
 מו כ פ בן חכם ישמח ש"ם ס
 יזכד פ את פני מכין ש"ם ס
 יח ח — דברי נרגן ק"ס פ
 י — מגדל עז ק"ס ס
 יט י פ לא נאיה לכסיל

קאמ. פ' זו"ס		קאמ. פ' זו"ס	
איוב		משלי	
א	— ויהי היום ק"ס פ ק"ס ס	א	— חרל בני לשם ק"ס פ
ב	— יא פ רבבעו שלשה	ב	— כופר לצדיק ק"ס פ
ג	— אהרן כן פתח ק"ס פ	ג	— נבחר שם ק"ס פ ק"ס אין
ד	— ויען איוב ב פ	ד	— אל הגוול דל ש"ס פ
ה	— אלפז א פ	ה	— אל תסג גבול ק"ס פ
ו	— איוב ו א ס	ו	— כי השב ללחום ק"ס פ
ז	— הלא צמא מחובר, בלא קפיטל	ז	— אל תלחם לחם ק"ס פ
ח	— ויען בלדר ח א ס	ח	— אל תהחר במרעים כד יש פ
ט	— איוב ט א ס	ט	— גם אלה לחבטים כג פ
י	— צופר יא א ס	י	— אל ההו עד תגם כה פ
יא	— איוב יב א ס	יא	— על שדה איש עצל ל פ
יב	— הן כל מחובר יג א	יב	— גם אלה משלי כה א פ
יג	— ויען אליפז טו א ס	יג	— כצנה י לג יג פ
יד	— אדם ילוד אשה מחובר יד	יד	— נשיאים ודוח יד פ
טו	— ויען איוב טז א ס	טו	— אם רעב שונאך ק"ס פ
טז	— רוחי חובלה מחובר יז א	טז	— כים קרים כה פ
יז	— ויען בלדר יח א ס	יז	— רב מחילל כל כו י פ
יח	— איוב יט א ס	יח	— דבריו גרנן כב פ
יט	— צופר כ א ס	יט	— כצדף לכסף כז בא ס
כ	— איוב כא א ס	כ	— ידוע הדע כג פ
כא	— אלפז כב א ס	כא	— טוב איש רש כח ו פ
כב	— איוב כג א ס	כב	— חכם בעיניו ק"ס פ
כג	— מדוע משרי כד א ס	כג	— נגיד חסר הבונוה טז פ
כד	— ויען בלדר כה א ס	כד	— אדם עשוק בדם יז פ
כה	— איוב כו א ס	כה	— באין חזון כמיה פ
כו	— איוב כז א ס	כו	— דברי אנור ל א פ
כז	— והחכמה מחובר כח ב ס	כז	— שתים שאלתי ז ס
כח	— — יב —	כח	— אל תלשן י ס
כט	— ויען איוב כט א ס	כט	— לעלוקה שהי בנות ש"ס ס
ל	— ועתה שחקו מחובר ל א	ל	— שלשה המה ק"ס פ
לא	— בריה כרתו מחובר לא א	לא	— התה שלש ש"ס ס
לב	— פ אורעה ח פ	לב	— ארבעה הם ש"ס ס
לג	— פ ושבתו לב א פ	לג	— שלשה המה ש"ס ס
לד	— ויחר אף ב ס	לד	— דבריו למיאל ש"ס פ
לז	— ויען אליהוא ק"ס פ	לז	— אשה חיל ש"ס ס
לח	— ואולם מחובר לח א	לח	— איוב
לט	— ויען אליהוא ק"ס פ	לט	— ויהי היום ובניו א ו פ

פתוחות ומתומות

קאמ. פ' פו"ם		קאמ. פ' פו"ם	
שיר		איוב	
ג מ ס אפריון	ג	לה א ס ויען אליהו	
ד א ס הגך יפה	ד	לו א ס אליהו	
ח ס אחי סלכנו	מחובר	לו א — אף לזאת	
יב ס גן נעול		לח א ס ויען ה'	
ה ב ס אני ישנה	מחובר	למ א — הירעה	
ק"ס פ מחובר	ק"ס פ	יט — התתן למנו	
א — אנה הל'		כ א ס ויען	
ד פ יפה את		ג ס ויען אי	
יוד ס מי זאת	ק"ס ס	ו ס ה'	
ז א — שזני שזני	מחובר	מא א — הן תחלה	
יב — לך דודי	מחובר	מב א ס ויען איוב	
ח א — מי יתנך	מחובר	ז פ ויהי אחר רב רב ה'	
ה ס מי זאת		שיר	
ח ס אחית לנו		א ה ס שחורה אני	
יב — כרם הזה ק"ס ס ק"ס פ		ב ס לסוסיה	ק"ס פ
רות		גז ס הגך יפה	
א יט — ותלכנה שתיהם	מחובר	ז א — אני חבצלה	
	ב	ח ס קול דודי	
	ג	יד ס יונתי בחנוי	
ח — ויהי בתצי הלילה		ט ס אחונו לנו	
ד א — וביעזו עלה השער		נ א ס על משכבי	
יח — ואלה תולדו' פרץ ק"ס פ ק"ס ס		ו ס מי זאת	

(הערה) בהעקקה מן כתר תורה בדמשק, וכ"א בקיירה, סדר כתובים, דה"י, תלים, איוב, משלי, רות, שיר, קהלה, איכה, אסתר, דניאל, עו"נ. בס' תלים אינם כתובים בכל סדר כתובים, רק שורות שלמות על כל רוחב הספר, וכל ההחלה קפיטל, כמו למנצח לרוד כתוב באמצע שורה הפנייה, ותו לא, ובכל קפיטל, יש הפסק שירה אחת, רק בג' מקומות מחובר ואין שם קפיטל המניא אפי, הם כמו קפיטלן, על כל אות ואית; בס' איוב עד קפיטל ג יש פו"ם, ואחר כך נכתב שורות שלמות, כמו בתלים, ואין פו"ם רק הפרש קפיטלך יש, והתחלה כתוב באמצע שמה הפנייה בכ"י קיירה, העתקה בן אשר, יש פתוחות באותיות, נשקד, סלה, היה ה', זנח ה', צעק לבס, תקרא ביום, אהה ה', ומתומות בפסיקים; גלה, על אלה, צדיק הוא, קראתי, ראה, שמעו כי, נדע, דרך קשתי, וחמוס, טבעו, ישבו, לאמתם, נביאך, שכבו, זכו נ', לא האמינו, סורו, תם עונך, למה לנצח. תחלת קפיטלן פתוחות ככל הכ"י.

קאפ. ב' ז'ו"ם
 עזרא
 בנימיר צ' יש' ס' בפי' ב,
 ד, יג' יד, ופתוחות ג, ה.
 ח טו פ ואקצם אל ק"ם ס
 כ ס וסן הנחנים
 לא ס ונסעה מנהר
 לה פ הבאים מהשבי ש"ם ס
 לו — ויהו אה דהו ק"ם ס
 ט א ס ובכלות אלה
 ג — ובשטעו את ק"ם ס
 טו ס ה' אלקי ישראל
 י א ס ובהפלל עזרא ש"ם פ
 ב פ ויען שכניה ש"ם כ
 ה ס ויקם עזרא
 ט פ ויקבצו ש"ם ט
 י — ויקם עזרא ק"ם פ ק"ם ס
 יב ס ויענו כל העם ש"ם אין
 יח ס וימצא מבני הכהנים ק"ם פ
 כהנ"ך ד"ג יש סתומות כ—כג
 סוף נחמ"י סתומה בהנ"ך,
 ורש"ד ועד"ל, הסמורה
 נחמ"י
 ב א ס ויהי בחדש ש"ם פ
 ד ס ויאמר לי
 י ס וישמע סנבלם ש"ם פ
 יט ס וישמע סנבלם
 ג א פ ויקם אלישיב ק"ם ס
 כהנ"ך ד"ג, כ—לא סתומה
 ובכ"י *Ms 3* ב, וה—ו
 סתומות רק ו, יב, כ, כא
 הם פ' ג, ד, י, יא, יג,
 יד, יט אין פרשת ובקירה
 ד, ו, י, כו פ' ב, ה,
 ו, ח, ט, יא, יד, טו
 סתומות.
 לג ס ויהי כאשר שמע
 לו — שמע אלקיט ק"ם ס
 ד א פ ויהי כאשר שמע ק"ם ס

קאפ. ב' ז'ו"ם
 עזרא
 ב סח ס ומראשי האבות ק"ם פ
 ע ס וישנו הכהנים
 ג א ס וינע החדש
 ויאספו, פסקא א"פ
 ח ס ובשנה השנית
 ד א פ וישמעו צרי ק"ם ס
 ז — ובמלכות אחשירוש ק"ם ס
 ז ס ובימי ארהחשתא ק"ם פ
 ח ס רחים בעל סעם
 יא ס דנא פרשנן
 יב ס ידע לרוא
 יז ס פתגמא שלח ק"ם פ
 כג ס אדין סן די
 כד פ באדין במלה ש"ם ס
 ה א פ והתנבי חגי
 ג פ בה זימנא
 ד — אדין כנסא ק"ם ס
 ו ס פרשנן אגרתא
 ח — ידע לרוא ק"ם פ
 יא — ובנסא פתגמא ק"ם ס
 יג ס ברכ בשנת חדה ק"ם פ
 טו ס אדין ששבצר
 ו א ס באדין דריוש
 ג ס בשנה חדה ק"ם פ
 ו ס כען התני
 יג ס אדין תהני ק"ם פ
 טו ס ועברו בני'
 יט ס ויעשו בני הגולה ק"ם פ
 ; א ס ואחר הדברים ק"ם פ
 ז ס ויעלו סבג'י ק"ם פ
 יא ס וזה פרשנן
 יב ס ארתחששתא ק"ם פ
 כה — ואנת עזרא
 כז — ברוך ה'
 ח א פ ואלה ראשי
 כהנ"ך ד"ג יש סתומות
 בפסוקים ב' עד יד.

קמט. פ' ט'

נחמ

ד ל ס במקום אשר שמעו ק"ם פ
 יד ס במקום אשר תשמעו
 ה א פ ותרו צעקה ש"ם ס
 ט — ואמר לא טוב ק"ם ס
 ו א ס ויהי כאשר נשמע ק"ם פ
 ה — וישלח אלי סנבלט ק"ם פ
 יד ס זכרה אלקי למובי'
 טז ס ויהי כאשר שמעו
 ז א פ ויהי כאשר נבנתה
 י ס אלה בני המדינה
 ברמשק ח עד ס סתומה,
 יב, יח, כה, כו, מד, נג פ.
 בתנ"ך ד"ג ח עד סא כולן
 סתומות וכ"י 3, ט פתוחה,
 ח, יוד סתומות.
 טא פ ואלה העולים ק"ם ס
 טב — בני הליח ק"ם ס
 טג ס ומן הכהנים
 סד — אלה בקשו ק"ם ס
 טו ס ומקצת דאשי י"ם אין
 טז ס וזמראשי האבות ק"ם פ
 טז — זיגע החדש פסקא א"פ
 ח ה ס ויפתח עזרא ק"ם פ
 ט ח ס ויאמר נחמיה ק"ם פ
 יג ס וביום השני ק"ם פ
 ט יא פ וביום כ"ד ש"ם ס
 יד ס ויקם על מעלה
 א פ ובכל זאת
 לה ס והגורלות
 יא ג ס ואלה ראשי
 ד — ובירושלים ק"ם ס
 ז ס אלה בני בנימן ק"ם פ
 י ס מן הכהנים
 טו ס ומן הלויים
 יט ס והשוערים
 כב ס ופקיר הלויים
 כד ס ופתחיה

קמט. פ' פו"ם

נחמ

יב א ס ואלה הכהנים זהלויים
 כג ס בני לויים ק"ם פ
 כו — אלה בימי יויקים ק"ם פ
 כז ס ובחנכת חיסת ק"ם פ
 לה פ וסבני הכהנים בס"א פסקא
 יג א ס ביום ההוא ק"ם פ
 יד ס זכרה לי
 יט ס ויהי כאשר צללו —
 כג ס גם בימים
 דברי הימים
 א ו — ובני גומר ק"ם ס
 ח ס " חס
 יא ס ומצרים
 יג ס וכנען ש"ם פ
 יז ס ובני שם
 יח ס וארפכשד ש"ם פ
 כד ס ים ארפכשד
 כז ס אברם הוא
 כח ס בני אברהם ק"ם פ
 כט ס איה הולדות
 לב ס בני קטידה ק"ם פ
 לג ס מדין
 לד ס זיולד אברהם
 לה ס בני עשו
 לו ס אליפו
 לז ס רעואל
 לח ס שעיר
 למ ס לומן
 מ ס שיבל
 אמצע-טא ס ענה
 " ס דישון
 מב ס אצר
 מג ס ואלה המלכים ק"ם פ
 נ א ס אלה בני'
 ג ס בני יהודה
 ה — פרץ ק"ם ס
 ו ס זרדי

קאפ. פ' פו"ם
 דברי הימים
 כה ם ויסעלו
 ה כז ם בני לוי ק"ם פ
 נח — בני קהה ק"ם ם
 כט ם בני עטרם ק"ם ם
 ל — אלעזר הוליד ק"ם ז
 ו א ם בני לוי
 ז — בני קהת ק"ם ם
 יד ם בני מררי ק"ם פ
 טז ם ואלה אשר נולדו ק"ם פ
 כד ם ואחיו אסף
 בט ם ובני מררי ק"ם פ
 לג פ ואחיהם הלויים
 לה ם ואלה בני אהרן ק"ם פ
 לט ם ואלה מושבותם
 סב ם ולבני אהרן ק"ם פ
 סה ם ומסמטה בנימן ק"ם פ
 טו ם ולבני קהת
 מז ם ולבני נרשון ק"ם ז
 מח ם לבני מררי
 נ ם ויהנו בנודל
 נא ם וכמספחות ב"ק ק"ם פ
 נה — וכמסציה מסה ק"ם ם
 ני ם לבני גרשוח
 נו ם וכמסטה יששכר
 נט ם וכמסטה אשר ק"ם פ
 סא ם ומסמטה נפתלי
 סב ם לבני מררי
 סה ם ומסמטה גר
 ז א ם ולבני יששכר
 ב ם ובני תולע
 ג ם ובני עוזי
 ו ם בנימן בלע
 ח ם ובני בכר
 י ם ידיעאל
 יג ם בני נפתלי
 יד ם בני מנשה ק"ם פ

קאפ. פ' פו"ם
 דברי הימים
 ב ז ם כרכי
 ח ם איהן
 ט ם חצרון
 י — ורם הוליד ק"ם ם
 יח ם וכלב
 כא ם ואחר בא ש"ם פ
 כג פ ויקח נשור ק"ם פ
 כז ם ויהיו בני רם ק"ם פ
 ל — יבני נרב ק"ם ם
 לא ם ובני אפים
 לב — „ ידע
 לג ם „ יונהן
 טב ם „ כלב
 מז ם „ יהדי
 נד ם „ שלמה
 ג א ם ואלה היו בני דוד ק"ם פ
 ה ם ואלה נולדו ק"ם פ
 י ם בן שלמה
 כב ם ובני שכניה
 ד א ם יבני יהודה
 ג ם ואלה אבני עיטם
 יא ם וכלוב אחי
 יג ם בני קנו
 יד — ומעונתי
 מו ם בני כלב
 יז — וכן עזרה
 יט ם ובני אשה הוריה
 כד ם ובני שמעון
 נח — וישבו בבאר
 ה א ם ובני ראובן
 נ ם בני ראובן
 ד — בני יואל
 יא ם ובני גר
 יד — אלה בני
 יח ם בני ראובן
 כג ם ובני חצי ק"ם פ

קאפ' פ' פו"ם		קאפ' פ' פו"ם	
דברי הימים		דברי הימים	
ק"ם	יא לו	ז	ב בני אפרים
ק"ם	לח	בח	ס ואחוזתם
ק"ם	לט	ל	ס בני אשר
	מ	ה	א פ ובנימן הוליד
	מא	כט	ס ובגבעון
ק"ם	מב — עדינא	לג	ס ונר הוליד
ק"ם	מג — חנן	ס	א ס וכל ישראל
ק"ם	מד — עזיה	ב	— והיושבים
ק"ם	מה — ידיעאל	י	ס וכן הכהנים
	מו	יב	ס ועדיה
ק"ם	מו — אליאז ועובר	יד	— ומן הלויים
ש"ס	יב א פ ואלה דבאים	לג	ס ואלה המשרדים
	ט	לה	פ ובגבעון יצבו
	יג	לט	ס ונה הוליד
	יד	י	א פ ופלשתים ניהמו
	יז	ו	— ויפת שאול
	יח	ח	ס ויהי מסחרה
ש"כ אין	יז	יא	ס וישמעו כל יבש
ש"ס	יח	יא	א פ ויקבצו כל ישראל י"ס
ש"ס	יט	ב	— ויאמר ה'
ש"ס	כ	ד	ס וילך דוד
	כא	ה	פ ואלה ראשי
	כב	יא	ס ואלה מספרי
	כג	יב	— ואחריו אלעזר
	כד	כ	ס ואבשאי אחי
	כה	כב	ס בניו
	כו	כג	ס ובגורו
	כז	כד	ס שמייה
	כח	כה	ס עירא
ק"ם	כט	כט	ס סיבני
	ל	ל	ס הדר
	לא	לא	ס איתי
	לב	לב	ס חורו
ק"ם	לג	לג	ס עזמיה
	לד	לד	ס בני השם
	לה	לה	ס אחיאים
	לו	לו	ס חפר
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		
	כה		
	כו		
	כז		
	כח		
	כט		
	ל		
	לא		
	לב		
	לג		
	לד		
	לה		
	לו		
	לז		
	לח		
	לט		
	מ		
	מא		
	מב		
	מג		
	מד		
	מה		
	מו		
	מז		
	יז		
	יח		
	יט		
	כ		
	כא		
	כב		
	כג		
	כד		

קאפ. פ' פו"ם
 דבריו הימים
 בא א ס ויעמד שמן ש"ם פ
 ח ס ויאמר דויד ח ק"ם =
 מ ס חזיה דויד יג ס ויאמר דויד פ
 פו ס וישא דויד פו ס וישא דויד פ
 יו ס ויאמר דויד פו ס וישא דויד פ
 יח ס ומלאך ה' פו ס ויתן דויד פ
 כו ס ויאמר ה' פו ס ויתן דויד פ
 לא — ויאמר דויד זה פו ס ויתן דויד פ
 ככ ב — " " לכנוס פ
 ה — " " שלמה פ
 ז — " " לשלמה פ
 יח — הלא ה' אלהיכם פ
 ים — עתה הננו פ
 כג א ס ודויד זקן פ
 ב ס ויאסף פ
 ו — ויחלקם דויד פ
 ו ס לבני לוי פ
 ז ס לגרשני פ
 ח ס בני לעדן פ
 ט ס בני שמעי פ
 י ס ובני שמעי פ
 יב ס בני קהת פ
 יג ס עמרם פ
 מו ס משה פ
 פו — " " גרשם פ
 יח ס " " יצחק פ
 יט ס " " חברון פ
 כ ס " " עויאל פ
 כא ס " " מררי פ
 כד — אלה בני לוי פ
 כד א ס ולבני אהרן פ
 ו ס ויכתבם פ
 ז — ויצא הנזיר פ
 ו עד — לא כרוכ ספרים אין, רק בכ"י פ
 קיורה לבלגה, לאמר, לפתחי, ליהוקאל, פ

קאפ. פ' פו"ם
 דבריו הימים
 יד ג ס ויקח דויד עוד פ
 ח — וישמעו פלשתים ק"ם ס ק"ם פ
 יג ס וישיפו עוד פ
 מו ג ס ויקהל דויד פ
 ה ס לבני קהת פ
 ו ס " " מררי פ
 ז ס " " גרשם פ
 ח ס אליצפן פ
 ט ס חברון פ
 י ס עויאל פ
 יא ס ויקרא דויד פ
 מו ס ויאמר דויד פ
 יז פ ויעמירו הלויס פ
 כה — ויהי דויד פ
 כו ס ויהי בעוד פ
 מו א ס ויביאו את ארון פ
 ה ס אסף הראש פ
 ח פ הודו לה' ש"ם פ (כשירה הים)
 כג — שירו לה' פ
 לו ס ויעזב שם פ
 לט — להעלות עלות פ
 יז א ס ויהי כאשר ישב פ
 ג ס ויהי בלילה פ
 — ויהי דבר ה' פסקא א"פ פ
 ז — כה אמר ה' צ" פ
 מו ס ויבא המלך פ
 יח א ס ויהי אחרי כן פ
 ט ס וישמע העו פ
 ים א פ ויהי אחרי כן פ
 ד — ויקח חנון פ
 ו ס ויראו בני עמון פ
 ח ס וישמע דויד פ
 מו ס וירא אדם פ
 כ א ס ויהי לעת ה' פ
 ד ס ויהי אחרי כן פ
 ה ס ותהי עוד מלחמה פ
 י ס " " פ

פתוחות וסתומות

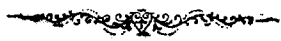
קאפ. פ' ו' פ"א	
דברי הימים	כה נו — לתשעה עשר ק"ם ס ק"ם פ
כו ז	זו ס לעשרים
כח ט	כח ס לכ"א
כט ס	כט ס לכ"ב
ל ס	ל ס לכ"ג
לא ס	לא ס לכ"ד
כו א ס	למחלקות
ו ס	ולשמע' בנו
ז ס	ולמשלמיהו
י ס	ולחוסה
ז ס	בני ישמעיה
יד ס	ויפל הגורל
יז —	למורה הלויים ק"ם פ ק"ם ס
בא פ	בני לעדן
כב —	בני יהואל
כג —	לעמרמי
כט ס	ליצהרו
ל ס	לחברוני
כו א ס	ובני ישראל
ב ס	על המחלקת
ד ס	ועל סחלקת
ה ס	שר הצבא
ז ס	הרביעי
ח ס	החמישי
ט ס	הששי לחדש
י ס	השביעי
יא ס	השמיני
יב ס	התשיעי
יג ס	העשירי
יד ס	עשתי עשר
טו —	השנים עשר
טז ס	ועל י"בטי
יז ס	ליו, עד פ' כב, כשירת היום
יח ס	ליהודה
יט ס	לזבולן
כ ס	לכני אפרים
—	לחצי שבט מ'

דברי הימים	
ליבין, לגבול לדלי, למעני, ולבני לוי,	ליצהרו, בני עזאל, מררו (השני) למחלי,
כילן פתוחות, כה, כט, ל, לא — אין.	למלכי, למימן, להקוץ, לאביר, לישוע,
לאלישיב, ליקים, לחפה, לישבאב, לחנה,	להפצץ, לרהבו', ליהוה, מררו, ס
ובתנ"ך ר"ג ז עד ל כולן סתומות.	
קאפ. פ' ו' פ"א	
יט ס	אלה פקידהם ק"ם פוש"ם אין
כ	ליצהרו
כב	ירי'
כד	מררו
כו	למחלי
כח	לקיש
ל	ובני מושי
כה א ס	ויבדל דוד
ב —	לבני אסף
ג —	לידהתן
ד ס	להימן
ו פ	אסף וידהתן
ז ס	גדלו' השני (כילן כשירת הים)
ט ס	ויצא הגורל
י ס	השלישי זכור
יא ס	הרביעי ליצרו
יב ס	החמישי
יג ס	הששי
יד ס	השביעי
טו ס	השמיני
טז ס	התשיעי
יז ס	העשירי
יח ס	עשתי עשר
יט ס	השנים עשר
כ ס	לשלושה עשר
כא ס	לארבעה עשר
כב ס	לחמשה עשר
כג ס	לששה עשר
כד ס	לשבעה עשר
כה ס	לשמונה עשר

קאמ' פ' פ' דהריב		קאמ' פ' פ' דהריב	
י	ה — ויעזב את עצה	יז	זו — ועל ידו עבלי
יב	זב — ויבא רבעם	יח	זו — ויבן בנימן
יג	זו — ובני ישראל	יט	יה — ועל ידו יזכר
יד	יה — וישלח המלך ק'ם פ	כ	יש — ואלה המעשרים
יז	יב — ויפסעו ישראל	כא	א — ויהו ליהושפט
יח	א — ויבא רחבעם	כב	יה — ויאמר לבן
יט	ב — ויהו דבר ה'	כג	ג — ויהו עזקיהו
כ	ה — וישב רחבעם	כד	כה — ועל מלך
כא	ו — והכהנים	כה	א — וישב יהושפט
כב	יה — ויקח לו	כז	ד — וישב יהושפט
כג	ב — ויהו בשנה	כח	א — ויהו אחרי בן
כד	ו — באלף יסארים	כט	י — ויהואל
כה	ט — ועל שושן	ל	א — וימלך יהושפט
כז	יג — ויהחוק	מ	זו — והנבא אליעזר
כח	כז — ודברי רחבעם	נא	ד — ויקם יהורם
כט	א — בשנת י"ה	נב	י — ויבא אלז
ל	ג — וירבעם	נג	ג — בן שלשים ק'ם פ
לא	ז — ויקבצו	נד	ב — בן ס"ב שנה
לב	כא — ויהחוק אביה	נה	י — ועתה
לד	כב — ויהר דברי אביה	נו	א — ובשנת השביעית
לז	ד — ויקם אביה	נז	ט — ויהן יהידע
לח	ו — ויקם רבעם	נח	יב — ותשמע עתלה
לט	א — ויעש אסא	נח	יד — ויוצא יהודע
מ	ז — ויהי לאסא	נח	טו — ויכרת יהודע
מא	יא — וירפף ה'	נח	יז — וישם יהודע
מב	א — ועוריה בן עזר	נח	א — בן שבע
מג	ג — וימים רבים	נח	ג — וישא לו יודע
מד	ח — וכשמע אסא	נח	ו — ויקרא המלך
מה	י — ויקבצו ירו'	נח	זו — ויוקן יהודע
מז	א — בשנת ל"ו	נח	יז — ואחרי מות
מח	ו — ואסא המלך	נח	כ — ורוח א'
מט	ז — ובעת רהוא	נח	כג — ויהו לתקופת
מכ	יב — ויהלא אסא	נח	א — בן כ"ה
מכ	א — וימלך יהושפט	נח	ה — ויקברו
מכ	ו — ובשנת שלש	נח	יא — ואמציח
מכ	יב — ויהי יהושפט	נח	יג — ובני הגדוד
מכ	יד — ואלה פקודתם	נח	יד — ויהו אחרי
מכ	טו — ועל ידו יהונתן	נח	יז — ויעץ אמציח

קאפ. פ' שו"ס דהדיב
 לא יא ס ויאכל יחזקיהו
 לב א פ אחרי הדברים ש"ס פ
 ט ס אחר זה ק"ס פ
 כ ס ויתפלל יחזקיהו
 כא ס וישלח ה' ש"ס פ
 כד פ בימים ההם ש"ס ס
 לב ס ויתר דברו
 יג א ס בן י"ב שנה ק"ס פ
 ח — ולא אוסף ק"ס פ
 י ס וידבר ה' ק"ס פ
 כא פ וישכב כנשה ש"ס אין
 כד ס בן כ"ב
 לד א פ בן ח"ש ש"ס ס
 ג פ ובשמנה שנה ש"ס אין
 ח ס ובשנת י"ח
 יב ס והאנשים ק"ס פ
 כב ס וילך הלקיה ק"ס פ
 כד פ כה אמר ה' ש"ס ס
 כו — כה אמר פסקא זו"ס
 כט ס וישלח המלך ק"ס פ
 לה א ס ויעש יאשיהו
 ז ס וירם יאשיהו
 ח ס זשריו לנרבה
 י — והכון העבודה ק"ס ס
 יט ס בשמנה עשרה ק"ס פ
 כ — אחר כל זאת ק"ס ס
 כג — ויורו המורים ק"ס פ
 כה ס ויקוץ ירמיהו
 לו א ס ויקחו עם הארץ ק"ס פ
 ד ס בן כ"ה שנה ש"ס פ
 ד — בן כ"ה שנה ק"ס ס
 ט ס בן ח"ש ש"ס פ
 יא ס בן כ"א שנה ק"ס פ
 טי — וישלח ה' ק"ס ס
 יח — וכל כלי ק"ס ס
 כב ס ובשנת אחת
 כג — כה אמר ברש ק"ס פ
 פתוחה, פטייה.

קאפ. פ' שו"ס דהויב
 כה כה ס ויהי אמציה ק"ס פ
 כו ג פ בן י"ש עשרה ק"ס ס
 יא ס ויהי לעזיהו ק"ס פ
 כו א ס בן כ"ה ש"ס פ
 ו ס ויתחזק יוהם
 ח — בן כ"ה ק"ס ס
 כה א ס בן עשרים ש"ס פ
 ו ס ויהרגו פקח ק"ס פ
 ז ס ויהרג זבדי
 ה פ וישבו בניו
 ט ס ושם היה נביא
 יב ס ויקומו אנשים ש"ס פ
 יד ס ויעוב החלוצין
 מז ס בעת ההוא ק"ס פ
 כט א ס יחזקיהו מלך
 יכ ס ויקומו הלויים
 יד ס ימן בנייהם
 יה ס ויבא פנימה
 ב ס וישכב יחזקיהו
 כז פ ויעמדו ה' יום ק"ס ס
 כח ס ויאמר יחזקיהו
 לא ס ויען יחזקיהו
 ל א ס וישלח יחזקיהו ק"ס פ
 ו — וילכו הרצים ק"ס ס
 י ס ויהיו הרצים
 נו — וישחט הפסח ק"ס ס
 מז ס ויעמדו על ש"ס אין
 כ ס וישמע ה'
 כא ס ויעשו בניו ק"ס פ
 כב ס וידבר יחזקיהו
 כג ס ויעצו כל הקהל
 כז ס ויקומו הכהנים ק"ס פ
 לא א ס ייבלות כ"ו
 כ ס ויעמד יחזקיהו
 ג ס ובנת המלך
 ז ס בחדש השלישי
 ח ס ויבאו יחזקיהו
 ט ס וידרוש יחזקיהו ש"ס פ

טעות הדפוס .

דף	שורה	תיקון	דף	שורה	תיקון	דף	שורה	תיקון
De modeno	כד 95	כד	71	—	מקים	8	לו	הסלים
	97	לש ועליהם	—	כט	כתתי	9	לב	למרבח
	98	ג וחלה	—	לו	והרבינה הפתחות	10	לא	נחית
	—	כו הנמצא	72	הנה 1	מאורינען	20	נד	זמיום
	—	כט כתבו	83	ל	עוויה	34	יא	יפתחה
	101	הער' ה' סנית	84	א	הלכוש'	36	יש	מסויסום
	—	ו' אמר	—	ב	שכותבים	34	כט	ע'תו' מנילה ל"א
	104	התיס'ו הפתחות	—	לג	צד (בלא ")	—	ע"ב ד"ה	מתחיל
	106	יש לאומנו	—	לה	לפני ת"ל	39	כה	נקראו
	—	ב לבס	85	טז	זמן.	42	יב	ר"ף
	—	כא אותי	—	מז	פרשה	48	ב	והכר ע"ו : איבער
	—	כז לב	—	יז	פז"ס	—	דען	אינפלום דעם
	—	לב קאפיטלן	—	יט	זהם	—	ערשטען	העבריי.
	108	יש ודעתם	—	כ	על	—	שען	כוכדרוקס
	109	לה 48	—	כב	קריאת	—	אויף דען	קולטום
	113	יד וקואן	—	כה	הספ'ו	—	און דיע	קולטור
	116	כה ומצפ"ה	—	לט	המסיתים	—	דער	יודען .
	120	יא זכו	88	לא	אינם	49	ב	דמבמ"ן
	—	א י ס ו יצו יהושע	89	ב	הדת	—	ד	99
	—	צד ב יא הארץ	90	טז	עבודתי	58	כז	תחלת
	121	צד ב א ק"ס פ	91	טז	כתר	59	לב	בעבור
	—	ח ק"ס	—	ל	ואוקספורד	66	יש	כנ,
	—	יה ק"ס	—	לט	אכסניא	69	ב	השומרונים
	—	יש ס ואפרים	92	טז	דאסראן	—	ז	השוב
	122	יא ק"ס	94	ב	בלונדון	—	טז	וכת' קיירה
	—	יה ק"ס	—	כט	עשרים	—	יז	בירושלמי
	—	צד כה יפתח	—	לא	בספר די ראסני ,	—	יש	ותופר
	—	" ל בני בנימן	—	לה	זכן שנו	—	לה	ונמחק
	—	" ל בני בני	—	לט	הוכרתי	—	לט	ע"ש ו
	123	י להראה	—	—	שאלאטי חי	—	ל	באו
	—	יג ק"ס	95	ד	ולתתמהם	—	כז	וישכב
	—	צד ב ו ס מ"ס ס	—	—	לשוב	—	לב	מסוקים
	124	ה ק"ס	—	—	בערך	—	לו	מסוקי
	—	זי יב ק"ס	—	ו	הקצוב	71	ו	ארוכים
	—	ז לדוד	—	יא	שיקחו	—	יא	ארבעים
	—	יא ולהמיתו	—	יז	כזנחם	—	כג	מסוק
	—	צד ב ג התרש	—	יח	למקור	—	כה	ידע
	—	ד ויתר	—	—	—	—	—	—